

საქართველოს სამართლებრივი პრაქტიკის

კრებულში გამოქვეყნებულია ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისა და სამართლის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები. ამ და სხვა საქმეთა მოძებნა შესაძლებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ვებ-გვერდზე: http://www.supremecourt.ge/default.aspx?sec_id=133&lang=1

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი
სამოქალაქო საქმეებზე
2016, №5

Decisions of the Supreme Court of Georgia
on Civil Cases
(in Georgian)
2016, №5

Entscheidungen des Obersten Gerichts von Georgien
in Zivilsachen
(in der georgischen Sprache)
2016, №5

Решения Верховного Суда Грузии
по гражданским делам
(на грузинском языке)
2016, №5

გადაწყვეტილებების შერჩევასა
და დამუშავებაზე პასუხისმგებელი **ქეთევან შინგალია**

ტექნიკური რედაქტორი **მარიკა მაღალაშვილი**

რედაქციის მისამართი: 0110, თბილისი, ძმები ზუბალაშვილების
ქ. №32, ტელ: 298 21 03; www.supremecourt.ge

ჟურნალი გამოდის საქართველოს უზენაესი სასამართლოსა და
საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო
სასამართლოების დეპარტამენტის მხარდაჭერით

პროცესის ხარჯები

სასამართლო ხელმისაწვდომობის უზღუდვის შეზღუდვა სახელმწიფო ბაჟის გადაუხდელობის გამო

განჩინება

№ას-1336-1374-2014

9 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
თ. თოდრია,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: თანხის დაბრუნება

აღწერილობითი ნაწილი:

თ. დ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში გ. კ-ის მიმართ 15 000 აშშ დოლარის დაბრუნების შესახებ.

მოსარჩელემ განმარტა, რომ აპირებდა მოპასუხისაგან ქ.თბილისში, ზ-ის ქ. №27-ში მდებარე ბინის ყიდვას, რის გამოც ნაცყიდობის ხელშეკრულების გაფორმებამდე ნაწილ-ნაწილ გადასცა 15000 აშშ დოლარი. აღნიშნული თანხის მიღების მიუხედავად, გ. კ-მა თ. დ-ს სადავო უძრავი ნივთი არ გადაუფორმა და არც თანხა მისთვის არ დაუბრუნებია.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ მხარეთა შორის ფაქტობრივად არსებობდა სამისდღეშო რჩენის შეთანხმება. აღნიშნულის საფუძველზე მოსარჩელემ მას გადასცა 5725 აშშ დოლარი. შესაბამისად, სარჩელში მითითებული ფაქტები არასწორია.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 22 სექტემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გ. კ-ს თ. დ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 6225 აშშ დოლარის გადახდა, დანარჩენ ნაწილში კი, სარჩელს ეთქვა უარი.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება ნაწილობრივ ორივე მხარემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 ნოემბრის განჩინებით გ. კ-ის საა-

პელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ 2014 წლის 5 ნოემბრის განჩინებით გ. კ-ს დაუდგინდა ხარვეზი და დაევალა 10 დღის ვადაში 243 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის სასამართლოსათვის წარდგენა.

სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლით და აღნიშნა, რომ 2014 წლის 14 ნოემბერს აპელანტმა განცხადებით მიმართა სასამართლოს და წარადგინა სახელმწიფო ბაჟის სახით 346 ლარის გადახდის ქვითარი მაშინ, როდესაც 243 აშშ დოლარის ეკვივალენტი 422,82 ლარი. შესაბამისად, პალატამ მიიჩნია, რომ გ. კ-მა ხარვეზი სრულად არ შეავსო და არც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეშვიდე ნაწილის შესაბამისად, საპროცესო ვადის გაგრძელება არ მოითხოვა.

ამდენად, ამავე კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის მიხედვით, სასამართლომ გ. კ-ის სააპელაციო საჩივარი დატოვა განუხილველად.

2014 წლის 3 დეკემბერს გ. კ-მა განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს, დაურთო მას დარჩენილი სახელმწიფო ბაჟის – 106,10 ლარის გადახდის ქვითარი და მოითხოვა სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 10 დეკემბრის განჩინებით გ. კ-ის განცხადება დარჩა განუხილველად შემდეგი მოტივებით:

სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ გ. კ-მა 2014 წლის 5 ნოემბრის განჩინებით დადგენილი ხარვეზი სრულად არ შეავსო და 243 აშშ დოლარის ეკვივალენტი 427,68 ლარის ნაცვლად, გადაიხადა 346 ლარი.

სასამართლომ მიუთითა, რომ გ. კ-მა ხარვეზის სრულად გამოუსწორებლობა ახსნა გაუგებრობით, კერძოდ, მხარის მიერ 243 აშშ დოლარი აღქმულ იქნა 346 ლარად.

სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 63-ე მუხლით და მიიჩნია, რომ 2014 წლის 24 ნოემბრის განჩინებით სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების შემდეგ წარმოდგენილი მხარის განცხადებაც უნდა დარჩეს განუხილველად.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებებზე გ. კ-მა შეიტანა კერძო საჩივარი და მოითხოვა მათი გაუქმება და სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღება შემდეგი საფუძვლებით:

კერძო საჩივრის ავტორმა განმარტა, რომ 2014 წლის 7 ნოემბერს ჩაიბარა 2014 წლის 5 ნოემბრის განჩინება სააპელაციო სასამართლოს მიერ ხარვეზის დადგენის შესახებ, რომლის პირველ გვერდზე მითითებულია, რომ გ. კ-ს თ. დ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა სახელმწიფო ბაჟი – 346 ლარი. ვინაიდან სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა განისაზღვრა 243 აშშ დოლარით, აპელანტმა 346 ლარი აღიქვა 243 აშშ დოლარის ეკვივალენტ ლარად. 2014 წლის 2 დეკემბერს, ადვოკატთან შეხვედრისას მხარემ შეიტყო, რომ ხარვეზი სრულად არ გამოუსწორებია და ჩათვალა, რომ სასამართლომ გაუგრძელა საპროცესო ვადა. ამიტომ დაუყოვნებლივ გადაიხადა სახელმწიფო ბაჟის დარჩენილი თანხა.

კერძო საჩივრის ავტორმა მიუთითა, რომ მას 2014 წლის 24 ნოემბრის განჩინება მისი სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ არ ჩაბარებია და სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების თაობაზე შეიტყო 2014 წლის 10 დეკემბრის განჩინებით.

მხარემ განმარტა, რომ არის 75 წლის პენსიონერი. სააპელაციო სასამართლოში მოითხოვა სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლება, რაზეც უარი ეთქვა. ამიტომ გაჭირვებით მოიძია სახელმწიფო ბაჟის თანხა ნაცნობ-მეგობრებში. მართალია, აპელანტმა თავდაპირველად სახელმწიფო ბაჟი სრულად არ გადაიხადა, მაგრამ სასამართლოს მხრიდან კეთილსინდისიერებისა და გულისხმიერების გამოჩენის შემთხვევაში შესაძლებელი იყო, სააპელაციო პალატას ეცნობებინა ხარვეზის სრულად შეუვსებლობის თაობაზე გ. კ-ისათვის ან გაეგრძელებინა საპროცესო ვადა დარჩენილი თანხის წარსადგენად. უკიდურეს შემთხვევაში კი, სასამართლოს შეეძლო, დარჩენილი სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადება საქმის საბოლოოდ განხილვამდე.

ამდენად, გ. კ-მა ჩათვალა, რომ გასაჩივრებული განჩინებით დაირღვა მისი კონსტიტუციური უფლებები და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 364-ე მუხლის მეხუთე-მეშვიდე ქვეპუნქტები.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო წარმოდგენილი კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ გ. კ-ის კერძო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინებები უნდა გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს გ. კ-ის საა-

პელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად შემდეგ გარემოებათა გამო:

მოცემულ საქმეზე სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილია, რომ 2014 წლის 5 ნოემბრის განჩინებით გ. კ-ს დაუდგინდა ხარვეზი და დაევალა 10 დღის ვადაში 243 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის სასამართლოსათვის წარდგენა.

აღნიშნული განჩინება აპელანტს გაეგზავნა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლების დაცვით, თუმცა საქმის მასალებში გზავნილის გ. კ-ისათვის ჩაბარების დამადასტურებელი მტკიცებულება არ მოიპოვება.

2014 წლის 14 ნოემბერს აპელანტმა განცხადებით მიმართა სასამართლოს და წარადგინა სახელმწიფო ბაჟის სახით 346 ლარის გადახდის ქვითარი.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად ცნო ის ფაქტი, რომ 243 აშშ დოლარის ეკვივალენტია 422,82 ლარი. შესაბამისად, გ. კ-მა ხარვეზი სრულად არ შეაესო და არც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეშვიდე ნაწილის შესაბამისად, საპროცესო ვადის გაგრძელება არ მოითხოვა, რის გამოც, 2014 წლის 24 ნოემბრის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად.

სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 24 ნოემბრის განჩინება გ. კ-ს გაეგზავნა და მხარეს ჩაბარდა 2014 წლის 1 დეკემბერს, რის შემდეგაც 2014 წლის 3 დეკემბერს გ. კ-მა განცხადებით მიმართა სააპელაციო პალატას, წარადგინა სახელმწიფო ბაჟის სახით 106,10 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითარი და მოითხოვა სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღება.

საკასაციო სასამართლო მიზანშეწონილად თვლის, გამოიყენოს სამოქალაქო კოდექსის 52-ე მუხლი, რომლის თანახმად ნების გამოვლენის განმარტებისას ნება უნდა დადგინდეს გონივრული განსჯის შედეგად, და არა მარტოდენ გამოთქმის სიტყვასიტყვითი აზრიდან.

კანონის მითითებული დანაწესის მიზანია, მოდავე მხარის მიერ გარკვეულ საკითხზე ნების გამოვლენისას მხარის აღნიშნული ნება განიმარტოს არა ვინროდ, მარტოდენ ფორმალური თვალსაზრისით, არამედ შეფასდეს, რა მიზნის მიღწევა ჰქონდა განზრახული მხარეს კონკრეტული ნების გამოვლენით.

მოცემულ შემთხვევაში საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ზემოაღნიშნული ნორმის საფუძველზე უნდა შეფასდეს, რა მიზნის მიღწევა სურდა გ. კ-ს 2014 წლის 3 დეკემბრის განცხადების შეტანისას. აღნიშნულის გასარკვევად მნიშვნელოვანია

თავად განცხადების მოთხოვნა – გ.კ-ის სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღება. ანალოგიურ მოთხოვნას შეიცავს ამჟამად საკასაციო სასამართლოს წარმოებაში არსებული კერძო საჩივარიც.

ამავდროულად, საკასაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს იმ ფაქტზე, რომ მითითებული განცხადების შეტანას წინ უსწრებდა 2014 წლის 1 დეკემბერს გ. კ-ის მიერ მისი სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების თაობაზე სააპელაციო პალატის 2014 წლის 24 ნოემბრის განჩინების ჩაბარება.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ აპელანტის მხრიდან 2014 წლის 3 დეკემბრის განცხადების წარდგენა ექცევა მხარის მიერ კერძო საჩივრის შეტანის სამართლებრივ ჩარჩოებში და აღნიშნული განცხადება თავისი შინაარსითა და მოთხოვნით – სასამართლო წარმოებაში მიიღოს სადავო სააპელაციო საჩივარი, წარმოადგენს კერძო საჩივარს. 2014 წლის 3 დეკემბერს მხარის მიერ წარდგენილი განაცხადი და კერძო საჩივრის საფუძვლები საჭიროებდა დაზუსტებას, რაც გ. კ-მა განახორციელა 2014 წლის 18 დეკემბრის კერძო საჩივრის ფარგლებში, როდესაც მხარემ თავისი მოთხოვნა დააზუსტა და სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღებასთან ერთად მოითხოვა სააპელაციო პალატის იმ განჩინებების გაუქმებაც, რომელთა მეშვეობითაც მისი პრეტენზიები დარჩა განუხილველად.

ზემოთ მითითებული მსჯელობიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატის 2014 წლის 10 დეკემბრის განჩინება უნდა გაუქმდეს, რადგან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, კერძო საჩივრის თაობაზე განჩინება გამოაქვს ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს. შესაბამისად, გ. კ-ის კერძო საჩივარზე უნდა იმსჯელოს საკასაციო სასამართლო.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში არსებობს სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 24 ნოემბრის განჩინების გაუქმების სამართლებრივი წინაპირობაც, კერძოდ, ზემოთ უკვე აღინიშნა, რომ სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 5 ნოემბრის განჩინებით გ. კ-ს დაუდგინდა ხარვეზი და დაევალა 10 დღის ვადაში 243 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის სასამართლოსათვის წარდგენა. შესაბამისად, სასამართლოს მიერ დადგენილი ხარვეზი მოიაზრებდა ორი კუმულაციური პირობის დაცვას – კონკრეტული საპროცესო მოქმედების შესრულებას და აღნიშნული მოქმედებისათვის სასამართლოს მიერ განსაზღვრული ვადის დაცვას. იმისათვის, რომ სასამართლომ აითვალოს საპროცესო

მოქმედების შესრულების ვადა, საჭიროა მხარეს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით ჩაბარდეს განჩინება ხარვეზის დადგენის თაობაზე. მხოლოდ აღნიშნული მომენტიდანაა შესაძლებელი ხარვეზის შევსების ვადის ათვლა და ხარვეზის შეუვსებლობის შემთხვევაში, საპროცესო სანქციის სახით, სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვება.

მოცემულ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლოს გ. კ-ისათვის 2014 წლის 5 ნოემბრის განჩინების ჩაბარების დამადასტურებელი მტკიცებულება არ გააჩნდა, შესაბამისად, სააპელაციო პალატა არ იყო უფლებამოსილი, განუხილველად დაეტოვებინა სააპელაციო საჩივარი მით უფრო, რომ აპელანტმა სახელმწიფო ბაჟის სახით გადასახდელი თანხის უმეტესი ნაწილი – 346 ლარი 2014 წლის 14 ნოემბერსვე დაფარა. მხოლოდ ის ფაქტი, რომ აპელანტმა საკუთარი ინიციატივით მიმართა სასამართლოს ხარვეზის გამოსწორების მიზნით, არ წარმოადგენს საკმარის არგუმენტს სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვებისათვის.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემულ ეტაპზე გ. კ-ს სრულად აქვს გადახდილი სააპელაციო საჩივარზე დადგენილი სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა – 234 აშშ დოლარი, რომლის ეკვივალენტ ლარად გასაჩივრებულ განჩინებაში მითითებულია 427,68 ლარი, აპელანტმა კი პირველ ეტაპზევე 346 ლარის გადახდით გამოავლინა მზაობა, დაეფარა სახელმწიფო ბაჟი და დაადასტურა თავისი ინტერესი სააპელაციო საჩივრის განხილვასთან მიმართებით. მოგვიანებით, აპელანტმა წარადგინა დამატებით 106,10 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრები. შესაბამისად, მის მიერ გადახდილი თანხის ჯამი – 452,1 ლარი აღემატება სააპელაციო საჩივრისათვის საჭირო ოდენობას.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სახელმწიფო ბაჟის გადახდის აუცილებლობა დადგენილია მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით, რომელიც ასევე ითვალისწინებს მხარის მიერ შესაბამისი თანხის გადაუხდელობის სამართლებრივ შედეგებსაც, თუმცა გასათვალისწინებელია, რომ სახელმწიფო ბაჟის გადახდევინების მექანიზმი მხარისათვის სასამართლო ხელმისაწვდომობის შეზღუდვის კანონისმიერ საშუალებასაც წარმოადგენს. ამდენად, მისი გამოყენებისას სასამართლო ვალდებულია, გაითვალისწინოს და შეაფასოს თანხის გადახდევინების პროცესში წარმოშობილი ყველა გარემოება.

სახელმწიფო ბაჟის გადახდასთან დაკავშირებით საქართველოს უზენაესი სასამართლოსა და ადამიანის უფლებათა ევრო-

პული სასამართლოს რეკომენდაციების თანახმად, სახელმწიფო ბაჟის საკითხთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკაც. სასამართლო სამართალწარმოების განხორციელების დროს სახელმწიფო ბაჟთან დაკავშირებით ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ შეიმუშავა ზოგადი ხასიათის სახელმძღვანელო პრინციპები.

ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ სახელმწიფო ბაჟის გადახდასთან დაკავშირებით მრავალ საქმეზე და, მათ შორის, საქმეებზე: კრეუცი პოლონეთის წინააღმდეგ, იე-დამსკა და იედამსკი პოლონეთის წინააღმდეგ, გოლდერი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ, ბრუალა გომეს დე ლა ტორე ესპანეთის წინააღმდეგ, ტოლსტოი-მილოსლავსკი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ და ა. შ. განმარტა შემდეგი: ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილი უზრუნველყოფს ყოველი ადამიანის უფლებას სასამართლო წესით დაიცვას თავისი უფლებები და მოვალეობები.

სასამართლო ხელმისაწვდომობის უფლება „სასამართლოს უფლების“ მხოლოდ ერთ-ერთ კომპონენტს წარმოადგენს, თუმცა აღნიშნული კომპონენტი კონვენციის ზემოხსენებული მუხლით გათვალისწინებული სხვა უფლებებით სარგებლობის გარანტიას. „სასამართლოს უფლება“ არ არის აბსოლუტური უფლება, იგი შეიძლება სახელმწიფოს მიერ შეზღუდოს. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილი აძლევს რა მხარეებს თავიანთ უფლებათა და თავისუფლებათა დასაცავად „სასამართლო ხელმისაწვდომობის უფლებას“, სახელმწიფოს ამავე დროს აღნიშნული უფლების შეზღუდვის იმ საშუალებათა თავისუფალი არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობას ანიჭებს, რომელთა მეშვეობითაც „სასამართლო ხელმისაწვდომობის უფლება“ შეიძლება შეიზღუდოს, თუმცა ამავე დროს სასამართლო განმარტავს, რომ აღნიშნული შეზღუდვები უნდა ემსახურებოდეს ლეგიტიმურ მიზანს და დაცული უნდა იყოს სამართლიანი ბალანსი გამოყენებულ საშუალებებსა და დასახულ მიზნებს შორის.

ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ ზოგიერთ საქმეზე დასაშვებად მიიჩნია ფიზიკურ პირთათვის სასამართლო ხელმისაწვდომობაზე გარკვეული სახის, მათ შორის, ფინანსური შეზღუდვის დანესება. აღნიშნული შესაძლებლობა განსაკუთრებით იმ საქმეებს ეხება, სადაც საჩივრის დასაშვებობაზეა საუბარი ან სადაც მართლმსაჯულება მომჩივნისაგან იმ

ხარჯების ანაზღაურებას ითხოვს, რომლებიც მეორე მხარემ გასწია. სარჩელის ან საჩივრის დასაშვებად ცნობის ერთ-ერთ წინაპირობად სახელმწიფო ბაჟის გადახდის ვალდებულების დანესება ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილის შინაარსიდან გამომდინარე, არ უნდა იქნეს გაგებული სასამართლოს ხელმისაწვდომობის უფლების ხელყოფად, თუმცა სასამართლოს მიერ გამოყენებულმა შეზღუდვებმა არ უნდა შეზღუდოს სასამართლო ხელმისაწვდომობის უფლება იმ გზით ან იმ ფარგლებში, რაც თვით აღნიშნული უფლების (სასამართლო ხელმისაწვდომობის) არსს ხელყოფს: სასამართლო ბაჟის ოდენობა გამოანგარიშებულ უნდა იქნეს ყოველი კონკრეტული საქმის ფაქტობრივი გარემოებების შესაბამისად, მომჩივნის ფინანსური მდგომარეობის ჩათვლით; ასევე გათვალისწინებულ უნდა იქნას სამართალწარმოების ეტაპი, როცა აღნიშნული შეზღუდვა იქნა გამოყენებული.

ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილი არ ავალდებულებს მონაწილე სახელმწიფოებს სააპელაციო ან საკასაციო ინსტანციის სასამართლოების შექმნას, მაგრამ იმ შემთხვევაში, თუ მონაწილე სახელმწიფოს გააჩნია ზემდგომი ინსტანციის სასამართლო, მაშინ აღნიშნული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული უფლებების დაცვა უზრუნველყოფილ უნდა იქნეს ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოებშიც, თუმცა, მოცემულ უფლებათა დაცვა ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოებში აღნიშნული ინსტანციის სასამართლოების თავისებურებების გათვალისწინებით უნდა განხორციელდეს. ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოში ბაჟის საკითხთან დაკავშირებით ევროპულმა სასამართლომ ასევე განმარტა, რომ სააპელაციო წესით საქმის განხილვის თავისებურებებისა და ასევე იმის გათვალისწინებით, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმე არსებითად უკვე განხილულ იქნა, მონაწილე სახელმწიფო უფლებამოსილია, სააპელაციო წესით საქმის განხილვის დასაშვებობაზე უფრო მკაცრი შეზღუდვები დაანესოს. ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ გარდა ზემოაღნიშნულისა, საკუთარი დანიშნულება განმარტა და მიუთითა, რომ მის ფუნქციას არ წარმოადგენს ეროვნულ დონეზე კომპეტენტური ორგანოს ნაცვლად მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომის უზრუნველყოფი მასივობა ეფექტური ზომების განსაზღვრა და არც იმ ფაქტების შეფასება, რომლებიც სასამართლო გადაწყვეტილებას დაედო საფუძვლად. ადამიანის

უფლებათა ევროპული სასამართლოს როლი მდგომარეობს იმაში, რომ შეამოწმოს კომპეტენტური ორგანოების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებით დამდგარი შედეგის შესაბამისობა ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპულ კონვენციასთან. ამასთან, სასამართლომ განმარტა ისიც, რომ მის მიერ ფაქტების კვლევა ეფუძნება კონვენციით გათვალისწინებულ პრინციპებს, დაიცვას არა თეორიული, ილუზიური უფლებები, არამედ უზრუნველყოს პრაქტიკული და ეფექტური უფლებების განხორციელება და დაცვა, სწორედ ისეთის როგორიც, დემოკრატიულ საზოგადოებაში მისი განსაკუთრებული ადგილიდან გამომდინარე, სამართლიანი სასამართლოს უფლებაა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ სახელმწიფო ბაჟთან დაკავშირებით შექმნილი პრეცედენტული სამართლიდან შესაძლებელია შემდეგი დასკვნის გაკეთება: 1. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო სასამართლო ხელმისაწვდომობაზე გარკვეული შეზღუდვების დაწესებას დასაშვებად მიიჩნევს; 2. შეზღუდვები შეიძლება ატარებდეს ფინანსურ ხასიათს, რაც მოსარჩელისა ან განმცხადებლისათვის ბაჟის დაკისრებაში გამოიხატება; 3. სასამართლო ხელმისაწვდომობაზე დაწესებული შეზღუდვა, მათ შორის ფინანსურიც, შესაძლებელია უფრო გამკაცრდეს ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოში; 4. სასამართლო ხელმისაწვდომობაზე დაწესებული შეზღუდვა კონვენციის სანინააღმდეგო ხასიათს იძენს, თუ აღნიშნული შეზღუდვის შედეგად სამართალწარმოება საერთოდ არ შედგა; 5. თუ საქმე არა ერთმა, არამედ ორმა ინსტანციამ არსებითად განიხილა, ხოლო საკასაციო ინსტანციის სასამართლომ იგი დასაშვებობის პირობების დაუკმაყოფილებლობის გამო განუხილველად დატოვა, აღნიშნული არ შეიძლება ჩაითვალოს ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული „სასამართლო ხელმისაწვდომობის“ უფლების ხელყოფად; 6. შეზღუდვები უნდა ემსახურებოდეს ლეგიტიმურ მიზანს და დაცული უნდა იყოს სამართლიანი ბალანსი გამოყენებულ საშუალებებსა და დასახულ მიზნებს შორის; 7. სასამართლო ხელმისაწვდომობაზე დაწესებული შეზღუდვა, მათ შორის, ფინანსური, არ უნდა იყოს გადაჭარბებული და არაგონივრული.

სასამართლო ხელმისაწვდომობაზე ბაჟის სახით გონივრული შეზღუდვის დაწესება სახელმწიფოს ლეგიტიმური უფლებაა, რა დროსაც, დაცული უნდა იყოს ბალანსი კერძო და საჯარო ინტერესს შორის. კერძო ინტერესის დაცვას ემსახურება

ქართულ კანონმდებლობაში ბაჟთან დაკავშირებით დანესებუ-
ლი ზედა ზღვარი, ასევე საკანონმდებლო დონეზე რეგლამენ-
ტირებული უფლება იმისა, რომ ბაჟისაგან გათავისუფლების ან
ბაჟის ოდენობის შემცირების საკითხი გადანყდეს ყოველ კონკ-
რეტულ შემთხვევაში, ინდივიდუალური საქმის ფაქტობრივი
გარემოებების გათვალისწინებით, რა დროსაც, მხედველობაში
უნდა იქნეს მიღებული მხარის ქონებრივი მდგომარეობა, იმ
მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, რასაც მხარე თავად წარ-
მოადგენს. მართალია, სახელმწიფოს მხრიდან დანესებულია სა-
სამართლო ხელმისაწვდომობის შეზღუდვის გარკვეული სტან-
დარტი, თუმცა, კანონმდებლობა შეზღუდვიდან გამონაკლისს
უშვებს, ხოლო გამონაკლისით სარგებლობის უფლება მხარის
განსაკუთრებული უფლებაა, რომლის გამოყენება მას მის მი-
ერვე წარმოდგენილ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით შეუ-
ძლია.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო
სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატის 2014 წლის
24 ნოემბრის განჩინებით გ. კ-ს სახელმწიფო ბაჟის დარჩენილი
მცირე ოდენობის გადაუხდელობის მოტივით სასამართლო ხე-
ლმისაწვდომობის უფლება შეეზღუდა, რის გამოც მითითებუ-
ლი განჩინება სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვე-
ბის თაობაზე, ასევე ამავე პალატის 2014 წლის 10 დეკემბრის
განჩინება უნდა გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასა-
მართლოს გ. კ-ის სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის ხელახ-
ლა შესამოწმებლად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპრო-
ცესო კოდექსის 419-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. გ. კ-ის კერძო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმე-
თა პალატის 2014 წლის 24 ნოემბრისა და 10 დეკემბრის გან-
ჩინებები გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართ-
ლოს გ. კ-ის სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხე-
ლახლა შესამოწმებლად
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასა-
ჩივრდება.

**სასამართლო სარჯების გადახდისგან
ბათავისუფლების საფუძვლები**

ბანჩინება

№ას-1116-1063-2014

23 დეკემბერი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
ლ. მურუსიძე

დავის საგანი: უკანონო მფლობელობიდან ქონების გამოთხოვა

აღწერილობითი ნაწილი:

2013 წლის 22 ნოემბერს მ., რ. და თ. ზ-ებმა თბილისის საქალაქო სასამართლოში ა. და ც. გ-ების წინააღმდეგ სარჩელი აღძრეს მოპასუხეთა უკანონო მფლობელობიდან ქ. თბილისში, ვ. ზ. პ-ს მე-2 მიკრორაიონის მე-20 კორპუსში მდებარე №16 ბინის გამოთხოვის მოთხოვნით.

2013 წლის 22 ნოემბერს თ. კ-მ თბილისის საქალაქო სასამართლოში ი. უ-ას წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა მოპასუხის უკანონო მფლობელობიდან ქ. თბილისში, ვ. ზ. პ-ს მე-2 მიკრორაიონის მე-20 კორპუსში მდებარე №31 ბინის გამოთხოვის მოთხოვნით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 9 იანვრის განჩინებით აღნიშნული ორი საქმე ერთ წარმოებად გაერთიანდა.

იმავე სასამართლოს 2014 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებით თ. კ-ის სარჩელი ი. უ-ას მიმართ დაკმაყოფილდა, მოპასუხის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვილ იქნა მფლობელობიდან ქ. თბილისში, ვ. ზ. პ-ს მე-2 მიკრორაიონის მე-20 კორპუსში მდებარე №31 ბინა. ასევე დაკმაყოფილდა მ., რ. და თ. ზ-ების სარჩელი ა. გ-ის მიმართ, მოპასუხის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვილ იქნა ქ. თბილისში, ვ. ზ. პ-ს მე-2 მიკრორაიონის მე-20 კორპუსში მდებარე №16 ბინა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება ი. უ-ას და ა. გ-ის წარმომადგენელმა მ. კ-ამ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 10 ივლისის განჩინებით მ. კ-ას დაევალა

განჩინების ჩაბარებიდან 10 დღის ვადაში დაეზუსტებინა, ვინ იყო სააპელაციო საჩივრის ავტორი და წარედგინა სახელმწიფო ბაჟის – 160 ლარის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

განჩინების პასუხად მ. კ-ამ განმარტა, რომ სააპელაციო საჩივარი მისი მარწმუნებლების სახელით შეიტანა და წარადგინა 160 ლარის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 8 აგვისტოს განჩინებით ხარვეზის შევსების ვადა 7 დღით გაგრძელდა. განჩინებაში მითითებულია, რომ პალატა ვარაუდის საფუძველზე აპელანტად ვერ მიიჩნევდა ი. უ-ას ან ა. გ-ს ან ორივეს ერთად, შესაბამისად, მ. კ-ას დაევალა აპელანტების სახელის, გვარის და მისამართის დაზუსტება, ასევე ა. გ-ის სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიანი ბაზიდან ამონაწერის წარდგენა.

2014 წლის 21 აგვისტოს მ. კ-ამ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა და განმარტა, რომ ი. უ-ასა და ა. გ-ის მირ გაცემული მინდობილობით, მას სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლებამოსილება გააჩნდა. 160 ლარი ი. უ-ას სააპელაციო საჩივარზე იყო გადახდილი, ხოლო რაც შეეხებ ა. გ-ს, განცხადებას თან ერთვოდა მისი სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიანი ბაზაში რეგისტრაციის მოწმობა. განმცხადებლის მითითებით, ა. გ-ი რაიონში იმყოფებოდა და ვერ შეძლო, როგორც ვარაუდობდა, დილის საათებში ქ. თბილისში ჩამოსვლა სოციალური მომსახურების სამსახურში საბუთის მისაღებად. აპელანტის მტკიცებით, ეს საპატიო მიზეზი იყო საპროცესო ვადის აღსადგენად.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 სექტემბრის განჩინებით მ. კ-ას სააპელაციო საჩივარი განუხილველად დარჩა. სააპელაციო სასამართლომ აპელანტის მიერ მითითებული გარემოება საპატიოდ არ მიიჩნია და მხარის შუამდგომლობა საპროცესო ვადის აღდგენის თაობაზე არ დააკმაყოფილა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება მ. კ-ამ კერძო საჩივრით გაასაჩივრა. მისი მითითებით, საქმეში არსებული მინდობილობების საფუძველზე ი. უ-ასა და ა. გ-ის ინტერესებს იცავდა. აპელანტის გრაფაში კი, საკუთარი თავი იმიტომ მიუთითა, რომ მათ მიერ გაცემული მინდობილობებით ამგვარი უფლებამოსილება ჰქონდა მინიჭებული. 1.08.2014 წლის განცხადებით მ. კ-ამ დააზუსტა, რომ საჩივარი მისი მარწმუნებლების სახელით ჰქონდა შეტანილი და სახელმწიფო ბაჟის – 160 ლარის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი წარადგინა. 8 აგვისტოს

განჩინებით განემარტა, რომ ვინაიდან აპელანტი ორი იყო, სახელმწიფო ბაჟი ორივეს სახელით უნდა ყოფილიყო გადახდილი ან უნდა წარედგინა ა. გ-ის სოციალურად დაუცველი პირების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრაციის მონაშობა. განჩინებით დადგენილი ხარვეზი 1 დღის დაგვიანებით შეივსო, რადგანაც ა. გ-ი რაიონში იმყოფებოდა, ხოლო მ. კ-ა შვებულებში იყო. სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მ. კ-ა უნდა ეცნობებინა ი. უ-ას მისამართი და საკონტაქტო მონაცემები. ეს უკანასკნელი საქართველოში არ იმყოფება, საბერძნეთში ცხოვრობს და მისი სახელით ყველა მოქმედებას მ. კ-ა ასრულებს. ის ვერც მიუთითებდა ი. უ-ას საკონტაქტო მონაცემებს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ განიხილა კერძო საჩივარი, შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთებულობა და მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 93.2 მუხლის თანახმად, მხარეებს შეუძლიათ აგრეთვე საქმე აწარმოონ სასამართლოში წარმომადგენლის მეშვეობით. საქმის წარმოება წარმომადგენლის მეშვეობით არ ართმევს უფლებას მხარეებს თვითონაც პირადად მიიღონ მონაწილეობა საქმეში. ამავე კოდექსის 94-ე მუხლის საფუძველზე, ფიზიკური პირის წარმომადგენელი სააპელაციო სასამართლოში შეიძლება იყოს მხოლოდ ადვოკატი.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მხარე და მისი წარმომადგენელი სხვადასხვა საპროცესო სუბიექტები არიან. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 96.1 მუხლის პირველი წინადადების თანახმად, წარმომადგენლის უფლებამოსილება უნდა ჩამოყალიბდეს კანონის შესაბამისად გაცემულ და გაფორმებულ მინდობილობაში. წარმომადგენლისათვის მინდობილობის საფუძველზე უფლებამოსილების მინიჭება, მათ შორის, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98-ე მუხლით გათვალისწინებული სპეციალური უფლებამოსილებების გადაცემა, წარმომადგენელს მხარედ არ აქცევს, არამედ იგი მხარის სახელით მონაწილეობს საქმის განხილვაში და ასრულებს შესაბამის საპროცესო მოქმედებებს. ამ დასკვნას ნათლად ადასტურებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98.1 მუხლი, რომლის თანახმადაც უფლებამოსილება სასამართლოში საქმის წარმოების შესახებ უფლებას აძლევს წარმომადგენელს, მარწმუნებლის სახელით შეასრულოს ყველა საპროცესო მოქმედება, გარდა სარჩელის

აღძვრისა, არბიტრაჟისათვის საქმის გადაცემისა, სასარჩელო მოთხოვნაზე მთლიანად ან ნაწილობრივ უარის თქმისა, სარჩელის ცნობისა, სარჩელის საგნის შეცვლისა, მორიგებისა, სასამართლო გადაწყვეტილების გასაჩივრებისა, სააღსრულებო ფურცლის გადასახდევინებლად წარდგენისა, მიკუთვნებული ქონების ან ფულის მიღებისა. წარმომადგენლის უფლებამოსილება ამ მუხლში აღნიშნული თითოეული მოქმედების შესრულებისათვის სპეციალურად უნდა იქნეს აღნიშნული მარწმუნებლის მიერ გაცემულ მინდობილობაში.

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს მ. კ-ას მტკიცებას, რომ რადგანაც ი. უ-ამ და ა. გ-მა სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლებამოსილება გადასცეს, ამ საქმეზე აპელანტი თავად იყო. როგორც უკვე აღინიშნა, მხარე არის მხარე, ხოლო წარმომადგენელი მოქმედებს მისი სახელით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 367-ე მუხლის მეორე წინადადებით სააპელაციო საჩივარი უნდა პასუხობდეს ამ კოდექსის 177-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით დადგენილ მოთხოვნებს. ამავე კოდექსის 177-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად კი, სარჩელი უნდა პასუხობდეს ამ კოდექსით დადგენილ მოთხოვნებს და საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ დამტკიცებული ფორმის ნიმუშს და შედგენილი უნდა იყოს ამ ნიმუშში მითითებული წესების დაცვით. სარჩელში სრულყოფილად და თანამიმდევრობით უნდა იყოს ასახული მოსარჩელის მოსაზრებები საქმის თითოეულ ფაქტობრივ გარემოებასა და მტკიცებულებასთან დაკავშირებით. საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ დამტკიცებულ სააპელაციო საჩივრის ფორმაში აპელანტის და მისი წარმომადგენლის მონაცემები ცალ-ცალკე ივსება, მ. კ-ამ კი, აპელანტის გრაფაში საკუთარი თავი მიუთითა.

ამ გარემოებების გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ ხარვეზი მართებულად დაადგინა და მ. კ-ას აპელანტების მითითება დაავალა. ხარვეზის განჩინების პასუხად მ. კ-ამ განმარტა, რომ სააპელაციო საჩივარი მისი მარწმუნებლების სახელით შეიტანა. საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ მ. კ-ა ი. უ-ასა და ა. გ-ის ინტერესებს იცავდა, ასევე თავად სააპელაციო საჩივრის ტექსტიდან ირკვეოდა, რომ საჩივარი მოპასუხეების სახელით იყო შეტანილი, ამდენად, აპელანტთა წრის დადგენა შესაძლებელი იყო, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლოს შემდგომი მოთხოვნა, რომ მ. კ-ას მიეთითე-

ბინა აპელანტების სახელები და გვარები, არ იყო გამართლებული.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 40-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით კი, თუ ერთ სარჩელში რამდენიმე სხვადასხვა მოთხოვნა ჩამოყალიბებული, მაშინ ეს მოთხოვნები უნდა შეჯამდეს და ამის შემდეგ განისაზღვროს სადავო საგნის ღირებულება. განსახილველ შემთხვევაში, სარჩელი აღძრულია ორ დამოუკიდებელ დავის საგანზე ი. უ-ასა და ა. გ-ის მიმართ ცალცალკე, შესაბამისად, სახეზეა მ. კ-ას მიერ შეტანილი ორი დამოუკიდებელი სააპელაციო საჩივარი, რომელთა დასაშვებობის წინაპირობები ცალ-ცალკე უნდა შეფასდეს.

მ. კ-ამ სახელმწიფო ბაჟის – 160 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითარი წარადგინა. მართალია, თავად ქვითრის დანიშნულების გრაფაში ზოგადააა მითითებული „სახელმწიფო ბაჟი სასამართლოებში განსახილველ საქმეებზე“, მაგრამ ვინაიდან შემდგომში მ. კ-ამ ა. გ-ის სოციალურად დაუცველი პირების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრაციის მოწმობა წარადგინა, საკასაციო სასამართლო დადასტურებულად მიიჩნევს, რომ ბაჟი ი. უ-ას სააპელაციო საჩივარზეა გადახდილი, ამდენად, მისი სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების წინაპირობა არ არსებობდა.

რაც შეეხება ა.გ-ის აპელაციას, მის მიმართ სახელმწიფო ბაჟის გადახდის ვალდებულება ცალკე განისაზღვრება. მართალია, საქმეში წარმოდგენილი იყო მისი სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთიან ბაზაში რეგისტრაციის მოწმობა 2013 წლის დეკემბრის მდგომარეობით, მაგრამ სააპელაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლების საფუძვლები უნდა არსებობდეს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის შემომწმობის ეტაპისათვის. ვინაიდან სააპელაციო საჩივარი 2014 წლის 26 ივნისს იყო შეტანილი, სააპელაციო სასამართლოს სრული უფლებამოსილება ჰქონდა, მხარისათვის ამ მდგომარეობით სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთიან ბაზაში რეგისტრაციის მოწმობის წარდგენა დაევალებინა.

კერძო საჩივრის ავტორი სადავოდ არ ხდიდა, რომ ხარვეზის შევსების შესახებ განცხადება საპროცესო ვადის დარღვევით შეიტანა, მან საპროცესო ვადის აღდგენა მოითხოვა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 65-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულებისათვის განსაზღვრული ვადა, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, სასამართლომ შეიძლება აღადგინოს, თუ ცნობს, რომ საპროცესო მოქმედება საპატიო მიზეზით არ შესრულდა. საპატიო მიზეზად ჩაი-

თვლება ამ კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილში მითითებული გარემოებები. ამავე კოდექსის 215.3 მუხლის თანახმად კი, ამ კანონის მიზნებისათვის, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამონეწულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას.

განმცხადებლის მითითებით, ა. გ-ი რაიონში იმყოფებოდა და ვერ შეძლო, როგორც ვარაუდობდა, დილის საათებში ქ. თბილისში ჩამოსვლა სოციალური მომსახურების სამსახურში საბუთის მისაღებად. განსხვავებულ გარემოებებზე მხარეს არც კერძო საჩივარში არ მიუთითებია.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სააპელაციო სასამართლოს, რომ ეს გარემოებები ხარვეზის დადგენილ ვადაში შეუვსებლობის საპატიო მიზეზად ვერ იქნება მიჩნეული, ვინაიდან, ჯერ ერთი, მხარეს შეეძლო, არა საპროცესო ვადის ამოწურვის ბოლო დღეს ეცადა შესაბამისი მტკიცებულების მოპოვება, არამედ ამ ვადის ფარგლებში, უფრო ადრეც. გასათვალისწინებელია, რომ აპელანტის წარმომადგენლისათვის სააპელაციო საჩივრის შეტანის ეტაპზევე უნდა ყოფილიყო ცნობილი სახელმწიფო ბაჟის გადახდის ვალდებულების შესახებ. გარდა ამისა, თუნდაც ა. გ-ი რაიონში ყოფილიყო, მისი სახელით საჭირო მოქმედებების განხორციელება მ. კ-ასაც შეეძლო, ან მას შეეძლო, რომ სასამართლოსათვის საპროცესო ვადის გაგრძელების თხოვნით მიემართა, რაც არ შეუსრულებია, ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ საპროცესო ვადის აღდგენის შესახებ შუამდგომლობა მართებულად არ დააკმაყოფილა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო ასკვნის, რომ ი. უ-ას სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველი სააპელაციო სასამართლოს არ გააჩნდა, შესაბამისად, ამ ნაწილში კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო ა. გ-ის ნაწილში კერძო საჩივარი უსაფუძვლოა და არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე, 412-ე, 410-ე მუხლებით და

დაადგინა:

1. ი. უ-ასა და ა. გ-ის წარმომადგენელ მ. კ-ას კერძო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს;

2. ი. უ-ას სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების ნაწილში გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 სექტემბრის განჩინება და ამ ნაწილში საქმე ი. უ-ას სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის შემოწმების ეტაპიდან ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;

3. ა. გ-ის სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების ნაწილში თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 სექტემბრის განჩინება დარჩეს უცვლელად;

4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სასამართლო სარჩების გადახდისთან გათავისუფლების საფუძვლები

განჩინება

№ას-1121-1055-2015

9 დეკემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. ბაქაქუჩი,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: უკანონო მფლობელობიდან ნივთის გამოთხოვა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. ი. კ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში ქ., ზ., ვ., ი. და ვ. გ-ების მიმართ მოპასუხეების უკანონო მფლობელობიდან ქ. რ-ში, ზ-ის ქ. №-ში მდებარე უძრავი ნივთის გამოთხოვისა და გამოთავისუფლებულ მდგომარეობაში მოსარჩელისათვის გადაცემის შესახებ.

2. მოსარჩელემ განმარტა, რომ სადავო უძრავი ქონება მისი

საკუთრებაა, ხოლო მოპასუხეები უკანონოდ ფლობენ და არ ათავისუფლებენ მას.

3. მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და მოითხოვეს სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

4. რუსთავის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 22 აპრილის გადაწყვეტილებით ი. პ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც მოპასუხეებმა გაასაჩივრეს სააპელაციო წესით.

5. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 29 სექტემბრის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

6. სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 16 ივნისის განჩინებით აპელანტ ქ. გ-ის შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან ათავისუფლების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა, სააპელაციო საჩივარს დაუდგინდა ხარვეზი და აპელანტებს დაევალათ განჩინების ასლის გადაცემის მომენტიდან 10 დღის ვადაში 160 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის დედნის წარდგენა.

7. სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 74-ე მუხლის პირველი ნაწილით და დაადგინა, რომ ხარვეზის განსაზღვრის შესახებ 2015 წლის 16 ივნისის განჩინება აპელანტ ქ. გ-ს გაეგზავნა საქმეში მის მიერ მითითებულ მისამართზე (ქ.რ., ზ-ის ქ. №) და 2015 წლის 10 ივლისს ჩაბარდა მის დედას – ს. გ-ს (პ/ნ..). განჩინებით დადგენილ 10-დღიან საპროცესო ვადაში აპელანტს ხარვეზი არ შეუვსია.

8. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის, 374-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ სააპელაციო საჩივარი უნდა დარჩეს განუხილველად სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ საპროცესო ვადაში ხარვეზის შეუვსებლობის გამო.

9. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე ქ. გ-მა შეიტანა კერძო საჩივარი და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

10. კერძო საჩივრის ავტორმა განმარტა, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად დატოვა განუხილველად მისი სააპელაციო საჩივარი ხარვეზის გამოუსწორებლობის – სახელმწიფო ბაჟის გადაუხდელობის მოტივით, ვინაიდან თავად ქ. გ-ი და მისი ოჯახი რეგისტრირებული არიან სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთიან ბაზაში, იღებენ შემწეობას, შესაბამისად, ათავისუფლებული არიან სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან.

სამოტივაციო ნაწილი:

11. საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ქ. გ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ქ. გ-ის სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად შემდეგ გარემოებათა გამო:

12. მოცემულ შემთხვევაში საკასაციო სასამართლო შეფასების საგანს წარმოადგენს სააპელაციო პალატის მიერ ქ. გ-ის სააპელაციო საჩივარზე ხარვეზის დადგენისა და მისი გამოუსწორებლობის მოტივით სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ განჩინების კანონიერება.

13. სააპელაციო საჩივარზე ხარვეზის დადგენის წესს ითვალისწინებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილი, რომლის თანახმად, თუ სააპელაციო საჩივარი არ უპასუხებს ამ ნორმის მოთხოვნებს, ან სახელმწიფო ბაჟი არ არის გადახდილი სასამართლო ავალებს საჩივრის შემტან პირს შეავსოს ხარვეზი, რისთვისაც მას ვადას უნიშნავს. თუ ამ ვადაში ხარვეზი არ იქნება შევსებული, სააპელაციო საჩივარი აღარ მიიღება.

14. დასახელებული ნორმიდან გამომდინარეობს, რომ სააპელაციო საჩივრის ხარვეზის არსებობისას სასამართლო განსაზღვრავს იმ საპროცესო მოქმედებებს, რომელიც ხარვეზის შესავსებად უნდა განხორციელდეს და საპროცესო ვადას, რომლის განმავლობაშიც აპელანტი ვალდებულია, შეასრულოს განჩინებაში დადგენილი მოქმედებები. სასამართლოს მიერ მითითებული ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ კი სააპელაციო საჩივარი აღარ განიხილება და დარჩება განუხილველად.

15. მოცემულ შემთხვევაში დადგენილია, რომ რუსთავის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 22 აპრილის გადაწყვეტილებაზე სააპელაციო საჩივარი წარადგინა ქ. გ-მა. აპელანტმა მიუთითა, რომ სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულია, რადგან ოჯახთან ერთად 53070 ლულით რეგისტრირებულია სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთიან ბაზაში და იღებს საარსებო შემწეობას. სააპელაციო საჩივარს ერთვის აღნიშნული ფაქტის დამადასტურებელი ამონაწერი სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიანი ბაზიდან.

16. სააპელაციო სასამართლომ 2015 წლის 16 ივნისის განჩინებით იმსჯელა სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობაზე და

მიიჩნია, რომ იგი ხარვეზიანია. პალატამ ჩათვალა, რომ, საქართველოს მთავრობის 2006 წლის 28 ივლისის №145 დადგენილების მე-7 მუხლის თანახმად, სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან თავისუფლდებიანი პირები, რომელთა საარსებო შემწეობის მისაღები ზღვრული ქულაა 52001, ხოლო აპელანტის ქულათა რაოდენობა აღნიშნულზე მეტია. ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ აპელანტს დაავალა 10 დღის ვადაში 160 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის დედნის წარმოდგენა.

17. მხარეთა მიერ სადავოდ არ გამხდარა ის გარემოება, რომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება ხარვეზის დადგენის თაობაზე აპელანტს გაეგზავნა და კანონით დადგენილი წესით 2015 წლის 10 ივლისს ჩაბარდა ქ. გ-ის დედას – ს. გ-ს, თუმცა აპელანტს ხარვეზის გამოსწორების მიზნით და არც სხვა რაიმე შუამდგომლობით სააპელაციო პალატისათვის არ მიუმართავს.

18. წარმოდგენილი კერძო საჩივრით მხარე მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად დაუდგინა ხარვეზი, რადგან იგი სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებული იყო.

19. სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან მხარის სავალდებულო გათავისუფლებას ითვალისწინებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტი, რომლის თანახმად, სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სასამართლო ხარჯებისაგან თავისუფლდებიან მხარეები, რომლებიც დადგენილი წესით რეგისტრირებული არიან სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში და იღებენ საარსებო შემწეობას, რაც დასტურდება შესაბამისი დოკუმენტაციით.

20. „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი ნაწილის „მ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლო ხარჯების სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდისაგან თავისუფლდება სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრირებული პირი, რომლის ოჯახის სოციალურ-ეკონომიკური მაჩვენებელი ტოლია ან ნაკლებია საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილ ზღვრულ ქულაზე. საქართველოს მთავრობის 2006 წლის 28 ივლისის №145 დადგენილების მე-7 მუხლის თანახმად კი, საარსებო შემწეობის მისაღები ზღვრული ქულა მერყეობს 57001 ქულასა და 100 001 ქულას შორის (და არა 52001 ქულა, როგორც ეს სააპელაციო სასამართლომ 2015 წლის 16 ივნისის განჩინებაში მიუთითა).

21. მოცემულ შემთხვევაში ცალსახად დგინდება, რომ ქ. გ-ის ოჯახს მიენიჭა კანონით განსაზღვრულ მინიმალურ ოდე-

ნობაზე – 57001 ქულაზე ნაკლები – 53070 ქულა, იგი იღებს საარსებო შემწეობას, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს სააპელაციო პალატის მითითებას, რომ სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან აპელანტის გათავისუფლების სამართლებრივი საფუძველი არ არსებობდა.

22. ამდენად, საკასაციო სასამართლო ეთანხმება კერძო საჩივრის ავტორის მოსაზრებას, რომ ქ. გ-ის სააპელაციო საჩივარი არასწორად დარჩა განუხილველად.

23. სააპელაციო პალატა არ იყო უფლებამოსილი, სახელმწიფო ბაჟის გადახდასთან დაკავშირებით ხარვეზი დაედგინა აპელანტისათვის, ვინაიდან ამ უკანასკნელმა იმთავითვე სააპელაციო საჩივარში მიუთითა სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ ბაჟის გადახდისაგან მისი გათავისუფლების წინაპირობის არსებობაზე. შესაბამისად, სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვებას საფუძველად ვერ დაედება მხარის მიერ ისეთი ხარვეზის გამოუსწორებლობის ფაქტი, რომლის დადგენა არასწორად მოხდა.

24. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება უნდა გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ქ. გ-ის სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ქ. გ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 29 სექტემბრის განჩინება გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ქ. გ-ის სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად.
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სასამართლო სარჩების გადახდის გადავადება და მათი ოდენობის შემცირება

ბანჩინება

№ას-234-221-2015

27 მარტი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
ნ. ბაქაქერი

დავის საგანი: ხელშეკრულების შეწყვეტა, თანხის დაკისრე-
ბა, იპოთეკით დატვირთული ქონების რეალიზაცია

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს მ. ო. „რ. ე-მა“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში რ. თ-ის მიმართ 2012 წლის 25 მაისს მხარეთა შორის დადებული საკრედიტო პროდუქტებით მომსახურების №.... ხელშეკრულების შეწყვეტის, 24240 აშშ დოლარის ანაზღაურებისა და იპოთეკით დატვირთული ქ.ქუთაისში, კ. გ-ს მე-12 შესახვევში მდებარე მოპასუხის კუთვნილი №3 უძრავი ქონების რეალიზაციის შესახებ.

მოსარჩელემ განმარტა, რომ მხარეთა შორის დაიდო საკრედიტო პროდუქტებით მომსახურებისა და იპოთეკის ხელშეკრულებები. მოსარჩელემ მოპასუხეს კრედიტის სახით გადასცა 20 000 აშშ დოლარი 35 თვით წლიური 24%-ის დარიცხვით. პირგასამტეხლო განისაზღვრა ვადაგადაცილებული დღისათვის 0,5%-ის ოდენობით. რ. თ-ეს მხარეთა შორის დადებული საკრედიტო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებები ჯეროვნად არ შეუსრულებია.

მოპასუხემ სარჩელი ნაწილობრივ, ძირითადი თანხის – 20 000 აშშ დოლარისა და სარგებლის – 840 აშშ დოლარის ნაწილში ცნო.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 16 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, რ. თ-ეს დაეკისრა შპს მ. ო. „რ. ე-ის“ სასარგებლოდ სესხის ძირითადი თანხის – 20000 აშშ დოლარის, პროცენტის – 840 აშშ დოლარისა და პირგასამტეხლოს – 500 აშშ დოლარის გადახდა, შეწყდა რ. თ-ეს და შპს მ. ო. „რ. ე-ს“ შორის 2012 წლის 25 მაისს დადებული საკრედიტო პროდუქტებით მომსახურების №.... ხე-

ლშეკრულება, ასევე 2014 წლის 28 იანვარს დადებული №....-01 საკრედიტო ხელშეკრულება, დავალიანების დაფარვის მიზნით სარეალიზაციოდ მიექცა იპოთეკით დატვირთული, რ. თ-ის სახელზე რიცხული უძრავი ქონება ქ. ქუთაისში, კ. გ-ას ქუჩის XII შესახვევის №3-ში (ყოფილი ნ-ის ქ. თ შეს. №3), ნაკვ 1-1; ს/კ:....., დანარჩენ ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა უსაფუძვლოების გამო.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 23 იანვრის სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ 2014 წლის 8 დეკემბრის განჩინებით აპელანტ რ. თ-ეს დაუდგინდა ხარვეზი და დაევალა, განჩინების ასლის ჩაბარებიდან 10 დღის ვადაში სახელმწიფო ბაჟის – 1621 ლარის გადახდა და გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტის სააპელაციო პალატისთვის წარდგენა. აპელანტს განემარტა, რომ თუ სასამართლოს მიერ დანიშნულ ვადაში არ შეავსებდა ხარვეზს, სასამართლო გამოიტანდა განჩინებას სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 8 დეკემბრის განჩინება 2014 წლის 12 დეკემბერს აპელანტს პირადად ჩაბარდა. 2014 წლის 22 დეკემბერს რ. თ-ემ განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს, მოითხოვა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადება და მიუთითა, რომ მითითებული ოდენობით სახელმწიფო ბაჟის გადახდა მისთვის შეუძლებელია.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 30 დეკემბრის განჩინებით რ. თ-ის შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა, აპელანტს გაუგრძელდა ხარვეზის შესავსებად განსაზღვრული ვადა 10 დღით. ამავდროულად განჩინებით აპელანტს განემარტა, რომ თუ სასამართლოს მიერ დანიშნულ ვადაში არ შეავსებდა ხარვეზს, სასამართლო გამოიტანდა განჩინებას სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ.

ხარვეზის ვადის გაგრძელების შესახებ განჩინება აპელანტს 2015 წლის 6 იანვარს პირადად ჩაბარდა.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 74-ე მუხლით და მიუთითა, რომ ხარვეზის გაგრძელების შესახებ საა-

პელაციო პალატის განჩინების ასლი აპელანტს ჩაბარდა კანონით დადგენილი წესით, 2015 წლის 6 იანვარს, შესაბამისად, ხარვეზის შევსების 10-დღიანი ვადა აპელანტს ენურებოდა 2015 წლის 16 იანვარს, 24:00 საათზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 61-ე მუხლის მეორე და მესამე ნაწილების, 368-ე, 374-ე, 59-ე, 63-ე მუხლების თანახმად სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში აპელანტს ხარვეზი არ შევსებულა და არც ხარვეზის შესავსებად დანიშნული ვადის გაგრძელების შესახებ შუამდგომლობით სასამართლოსთვის არ მიუმართავს. სააპელაციო პალატამ ჩათვალა, რომ რ. თ-ის სააპელაციო საჩივარი უნდა დარჩეს განუხილველად.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე რ. თ-ემ შეიტანა კერძო საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოსათვის სააპელაციო საჩივრის განსახილველად შემდეგი საფუძვლებით:

კერძო საჩივრის ავტორმა განმარტა, რომ მან „რ. ე-ს“ 2012 წლის 25 მაისის სესხის ხელშეკრულების საფუძველზე გადაუხადა პროცენტის სახით 20 000 აშშ დოლარზე მეტი, რაც სესხის ძირითად თანხას გაუტოლდა და გადააჭარბა კიდეც. არსებული ფულადი დავალიანების დასაფარად რ. თ-ე ყოველთვიურად იხდიდა 758 აშშ დოლარს, რის გამოც იგი მძიმე მატერიალურ მდგომარეობაში აღმოჩნდა.

მხარემ აღნიშნა, რომ სააპელაციო საჩივრის შეტანისას იშუამდგომლა სასამართლოს წინაშე სახელმწიფო ბაჟის გადავადების შესახებ, აგრეთვე მიუთითა, რომ განჩინებაში მითითებული ოდენობით სახელმწიფო ბაჟის გადახდა მისთვის ფაქტობრივად შეუძლებელი იყო და ხარვეზის დადგენის შემდეგ კვლავ იშუამდგომლა თანხის გადახდის გადავადების თაობაზე. 2014 წლის 30 დეკემბრის განჩინებით სააპელაციო სასამართლომ რ. თ-ეს გაუგრძელა ხარვეზის შევსების ვადა 10 დღით, თუმცა 10 დღეში აპელანტის ფინანსური მდგომარეობა არ შეცვლილა და მან მაინც ვერ შეძლო აღნიშნულ დროშიც ხარვეზის გამოსწორება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ რ. თ-ის კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარე-

მოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო საჩივარი არ უპასუხებს ამ ნორმის მოთხოვნებს, ან სახელმწიფო ბაჟი არ არის გადახდილი სასამართლო ავალებს საჩივრის შემტან პირს შეავსოს ხარვეზი, რისთვისაც მას ვადას უნიშნავს. თუ ამ ვადაში ხარვეზი არ იქნება შევსებული, სააპელაციო საჩივარი აღარ მიიღება.

დასახელებული ნორმიდან გამომდინარეობს, რომ სააპელაციო საჩივრის ხარვეზის არსებობისას სასამართლო განსაზღვრავს იმ საპროცესო მოქმედებებს, რომელიც ხარვეზის შესავსებად უნდა განხორციელდეს და საპროცესო ვადას, რომლის განმავლობაშიც აპელანტი ვალდებულია, შეასრულოს განჩინებაში დადგენილი მოქმედებები. სასამართლოს მიერ მითითებული ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ კი სააპელაციო საჩივარი აღარ განიხილება და დარჩება განუხილველად.

მოცემულ შემთხვევაში დადგენილია, რომ სააპელაციო პალატამ 2014 წლის 8 დეკემბრის განჩინებით სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის საფუძველზე აპელანტ რ. თ-ეს დაუდგინა ხარვეზი და დაავალა 10 დღის ვადაში სახელმწიფო ბაჟის სახით 1621 ლარის გადახდა. ამავე კოდექსის 48-ე მუხლის საფუძველზე კი, სასამართლომ არ დააკმაყოფილა მხარის მოთხოვნა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე, რადგან მხარეს არ ჰქონდა წარდგენილი სათანადო მტკიცებულებები.

რ. თ-ემ განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და იშუამდგომლა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების შესახებ იმ მოტივით, რომ მითითებული ოდენობით სახელმწიფო ბაჟის გადახდა მისთვის შეუძლებელია.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 30 დეკემბრის განჩინებით რ. თ-ის შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა, აპელანტს გაუგრძელდა ხარვეზის შესავსებად განსაზღვრული ვადა 10 დღით და განემარტა, რომ სასამართლოს მიერ დანიშნულ ვადაში ხარვეზის გამოუსწორებლობის შემთხვევაში სასამართლო გამოიტანდა განჩინებას სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ.

ხარვეზის ვადის გაგრძელების შესახებ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება აპელანტს 2015 წლის 6 იანვარს პირადად ჩაბარდა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, წლებით, თვეებით ან დღეებით გამოსათვ-

ლელი საპროცესო ვადის დენა იწყება იმ კალენდარული თარიღის ან იმ მოვლენის დადგომის მომდევნო დღიდან, რომლითაც განსაზღვრულია მისი დასაწყისი. ამავე კოდექსის 61-ე მუხლის მესამე ნაწილის მიხედვით კი, საპროცესო მოქმედება, რომლის შესასრულებლადაც დადგენილია ვადა, შეიძლება შესრულდეს ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაოთხ საათამდე.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ხარვეზის შევსების საპროცესო ვადის დენა დაიწყო 2015 წლის 7 იანვარს და ამოიწურა ამავე წლის 16 იანვარს, თუმცა სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში აპელანტს სასამართლოს მიერ დადგენილი ხარვეზი არ შეუვსია და არც რაიმე შუამდგომლობით მისთვის არ მიუმართავს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 63-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლდება კანონით დადგენილი ან სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ზემოაღნიშნული გარემოება წარმოადგენდა რ. თ-ის სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების წინაპირობას.

დაუსაბუთებელია კერძო საჩივრის ავტორის პრეტენზია იმასთან დაკავშირებით, რომ სასამართლოს აპელანტის მძიმე მატერიალური მდგომარეობის გათვალისწინებით სახელმწიფო ბაჟის გადახდა უნდა გადაევადებინა.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 48-ე მუხლის შესაბამისად, სასამართლოს, მხარეთა ქონებრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, შეუძლია ერთ ან ორივე მხარეს გადაუვადოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სასამართლო ხარჯების გადახდა ანდა შეამციროს მათი ოდენობა, თუ მხარე სასამართლოს წარუდგენს უტყუარ მტკიცებულებებს.

ამდენად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 48-ე მუხლით გათვალისწინებული სასამართლო ხარჯების გადახდის გადავადების შესაძლებლობა არსებობს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლოს მხარის მიერ წარდგენილი უტყუარი მტკიცებულებების შესწავლისა და ანალიზის საფუძველზე შეექმნება შინაგანი რწმენა მხარის მძიმე ქონებრივი მდგომარეობის შესახებ, კერძოდ, რომ მას მოცემულ ეტაპზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდა არ შეუძლია.

განსახილველ შემთხვევაში აპელანტს თავისი შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე რაიმე

მტკიცებულებით არ დაუსაბუთებია, არამედ შემოიფარგლა იმაზე მითითებით, რომ მძიმე ეკონომიკურ მდგომარეობაში იმყოფება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ აღნიშნული გარემოება კანონის მითითებული დანაწესის გამოყენებისა და მხარის შუამდგომლობის დაკმაყოფილების წინაპირობას არ წარმოადგენს, რის გამოც სააპელაციო პალატამ აპელანტს სახელმწიფო ბაჟის გადახდა სავსებით სწორად არ გადაუვადა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად კი, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადანყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების სამართლებრივი საფუძველი არ არსებობს, ხოლო წარმოდგენილ კერძო საჩივარს უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. რ. თ-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 23 იანვრის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სასამართლო სარჩების გადახდის გადავადება და მათი ოდენობის შემცირება

განჩინება

№ას-1181-1111-2015

4 იანვარი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. ბაქაქუური,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: უძრავ ქონებაზე თანამესაკუთრედ ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. გ. ნ-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში დ. და ი. ი-ების მიმართ და მოითხოვა ი. ი-ის სახელზე საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული ქ.თბილისში, დ-ის მე-.. მ/რ-ის ..-ე კორპუსის (საკადასტრო კოდი: №..) 1/2 ნაწილზე მოპასუხე დ. ი-ის თანამესაკუთრედ ცნობა.

2. მოსარჩელემ განმარტა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 10 მაისის გადაწყვეტილებით დ. ი-ს გ. ნ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 5 500 აშშ დოლარის ეკვივალენტის ლარის გადახდა. გადაწყვეტილების იძულებით აღსრულების მიზნით გაიცა სააღსრულებო ფურცელი, თუმცა კანონიერ ძალაში გადაწყვეტილება ვერ აღსრულდა იმის გამო, რომ მოპასუხის სახელზე საკუთრების უფლებით უძრავი ქონება არ ირიცხება.

3. მხარის მითითებით, დ. და ი. ი-ები იმყოფებოდნენ რეგისტრირებულ ქორწინებაში და თანაცხოვრების პერიოდში შეიძინეს უძრავი ქონება, რომელიც ი. ი-ის სახელზე ირიცხება.

4. მოპასუხებმა სარჩელი არ ცნეს და აღნიშნეს, რომ ი. ი-ის სახელზე საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული უძრავი ქონება წარმოადგენს მის ინდივიდუალურ საკუთრებას.

5. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 18 ნოემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც მოსარჩელემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

6. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 18 ნოემბრის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

7. სააპელაციო სასამართლოს დაადგინა, რომ 2015 წლის 17

სექტემბრის განჩინებით აპელანტ გ. ნ-ის შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა, სააპელაციო საჩივარს დაუდგინდა ხარვეზი, აპელანტს მის შესავსებად განესაზღვრა 10 დღე განჩინების ასლის გადაცემის მომენტიდან და დაევალა სახელმწიფო ბაჟის სახით 220 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის დედნის წარდგენა.

8. 2015 წლის 1 ოქტომბერს სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა აპელანტის წარმომადგენელმა ლ. კ-ემ და მოითხოვა ხარვეზის შევსების ვადის გაგრძელება დამატებით 10 დღით იმ საფუძველით, რომ მისი მარწმუნებელი პენსიონერი და უმუშევარია, ამიტომ განჩინებით დადგენილ ვადაში ვერ ახერხებს ხარვეზის შევსებას.

9. სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 12 ოქტომბრის განჩინებით გ. ნ-ეს გაუგრძელდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 17 სექტემბრის განჩინებაში მითითებული ხარვეზის შესავსებად დადგენილი საპროცესო ვადა 10 დღით ამ განჩინების ჩაბარებიდან.

10. 2015 წლის 28 ოქტომბერს სააპელაციო სასამართლოს კვლავ განცხადებით მიმართა აპელანტის წარმომადგენელმა ლ. კ-ემ, წარმოადგინა ცნობა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოდან, რომლითაც დასტურდება რომ აპელანტი აღრიცხვაზე იმყოფება ვაკე-საბურთალოს სოციალური მომსახურების ცენტრში და ერიცხება პენსია თვეში 160 ლარის ოდენობით. განმცხადებელმა მოითხოვა ხარვეზის შევსების ვადის გაგრძელება 10 დღით, რადგან ამ პერიოდში აპელანტი შეძლებს შესაბამისი თანხების მოძიებას და სახელმწიფო ბაჟის გადახდას.

11. სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 30 ოქტომბრის განჩინებით აპელანტ გ. ნ-ეს კვლავ გაუგრძელდა ხარვეზის შესავსებად დადგენილი საპროცესო ვადა დამატებით 5 დღით ამ განჩინების ჩაბარებიდან.

12. 2015 წლის 19 ნოემბერს ლ. კ-ემ კვლავ განცხადებით მიმართა სააპელაციო პალატას, რომელსაც დაურთო სახელმწიფო ბაჟის სახით 100 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის დედანი და მოითხოვა დარჩენილი თანხის გადახდის გადავადება ან ხარვეზის შევსების ვადის კვლავ გაგრძელება.

13. წარმოდგენილი განცხადების შესწავლის შედეგად სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ გ. ნ-ის წარმომადგენელ ლ. კ-ის შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის ოდენობის გადავადების თაობაზე უნდა დარჩეს განუხილველად, ხოლო შუამდგომლო-

ბა საპროცესო ვადის გაგრძელების თაობაზე არ უნდა დაკმაყოფილდეს. შესაბამისად, სააპელაციო საჩივარი უნდა დარჩეს განუხილველად.

14. სააპელაციო პალატის 2015 წლის 17 სექტემბრის განჩინებით აპელანტ გ. ნ-ის შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე არ დაკმაყოფილდა. ამდენად, სასამართლომ უკვე იმსჯელა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების შუამდგომლობაზე. შესაბამისად, იდენტური საფუძვლით იმავე შუამდგომლობის განმეორებით განხილვის პროცესულური წინაპირობა არ არსებობს.

15. სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეშვიდე ნაწილი არ ავალდებულებს სასამართლოს, ყველა შემთხვევაში მხარის მოთხოვნის საფუძველზე გააგრძელოს საპროცესო ვადა. ამ საკითხის დადებითად გადაწყვეტა დამოკიდებულია შუამდგომლობის დასაბუთებულობაზე. ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, შუამდგომლობა უნდა იყოს დასაბუთებული.

16. კონკრეტულ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლომ მიზანშეწონილად არ მიიჩნია გ. ნ-ისათვის საპროცესო ვადის კვლავ გაგრძელება, ვინაიდან ამ უკანასკნელს არაერთხელ გაუგრძელდა ხარვეზის შევსებისათვის დადგენილი ვადა. ამასთან, აპელანტის მიერ მხოლოდ იმ გარემოებაზე მითითება, რომ მხარე პენსიონერია და ითხოვს ხარვეზის შესავსებად დადგენილი საპროცესო ვადის გაგრძელებას სახელმწიფო ბაჟის გადახდის მიზნით, ვერ განიხილება სასამართლოს მიერ დადგენილი ხარვეზის შესავსებად განსაზღვრული ვადის გაგრძელების დასაბუთებულ მოთხოვნად, ვინაიდან სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ აღნიშნული ემსახურება საქმის განხილვის გაჭიანურებას, რითაც მეორე მხარის ინტერესები ილახება.

17. ამდენად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ გ. ნ-ემ სასამართლოს მიერ დადგენილ ვადაში ხარვეზი არ გამოასწორა, რაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის თანახმად, სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველია.

18. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე გ. ნ-ემ შეიტანა კერძო საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად შემდეგი საფუძველებით:

19. კერძო საჩივრის ავტორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლომ ორჯერ გაუგრძელა მხარეს ხარვეზის შევსები-

სათვის განსაზღვრული ვადა, მაგრამ ყურადღება არ მიაქცია იმ ფაქტს, რომ აპელანტიმა გადაიხადა სახელმწიფო ბაჟის ნაწილი და სააპელაციო პალატამ აღარ იმსჯელა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების შესახებ.

20. მხარის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლომ არ გაითვალისწინა, რომ წარმოდგენილი დოკუმენტების შესაბამისად, აპელანტს არ გააჩნდა სხვა შემოსავალი პენსიის გარდა, არის ხანდაზმული და მხოლოდ ნაწილ-ნაწილ შეეძლო სახელმწიფო ბაჟის გადახდა.

სამოტივაციო ნაწილი:

21. საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ გ. ნ-ის კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

22. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო საჩივარი არ უპასუხებს ამ ნორმის მოთხოვნებს, ან სახელმწიფო ბაჟი არ არის გადახდილი სასამართლო ავალებს საჩივრის შემტან პირს შეავსოს ხარვეზი, რისთვისაც მას ვადას უნიშნავს. თუ ამ ვადაში ხარვეზი არ იქნება შევსებული, სააპელაციო საჩივარი აღარ მიიღება.

23. დასახელებული ნორმიდან გამომდინარეობს, რომ სააპელაციო საჩივრის ხარვეზის არსებობისას სასამართლო განსაზღვრავს იმ საპროცესო მოქმედებებს, რომელიც ხარვეზის შესავსებად უნდა განხორციელდეს და საპროცესო ვადას, რომლის განმავლობაშიც აპელანტი ვალდებულია, შეასრულოს განჩინებაში დადგენილი მოქმედებები. სასამართლოს მიერ მითითებული ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ კი სააპელაციო საჩივარი აღარ განიხილება და დარჩება განუხილველად.

24. მოცემულ შემთხვევაში დადგენილია, რომ სააპელაციო პალატამ 2015 წლის 17 სექტემბრის განჩინებით სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის საფუძველზე აპელანტ გ. ნ-ის დაუდგინა ხარვეზი და დაავალა 10 დღის ვადაში სახელმწიფო ბაჟის სახით 220 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა. ამავე კოდექსის 48-ე მუხლის საფუძველზე კი, სასამართლომ არ დააკმაყოფილა მხარის მოთხოვნა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე, რადგან მხარეს არ ჰქონდა წარდგენილი სათანადო მტკიცებულებები.

25. გ. ნ-ემ არაერთხელ მიმართა სააპელაციო პალატას

ხარვეზის გამოსასწორებლად მიცემული საპროცესო ვადის გაგრძელების მოთხოვნით, რის საფუძველზეც სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 12 და 30 ოქტომბრის განჩინებებით მხარეს სახელმწიფო ბაჟის გადასახდელად დამატებით ჯერ 10, ხოლო შემდეგ კიდევ 5 დღე მიეცა.

26. საქმის მასალებიდან უდავოდ დასტურდება, რომ აპელანტმა სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში გადაიხადა მხოლოდ 100 ლარი და კვლავ იშუამდგომლა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების შესახებ იმ მოტივით, რომ მხარე ხანდაზმული პიროვნებაა და პენსიის გარდა სხვა შემოსავალი არ გააჩნია.

27. საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო პალატის მსჯელობას, რომ აპელანტმა სასამართლო განჩინებით განსაზღვრული საპროცესო მოქმედება სრულად არ განახორციელა, სახელმწიფო ბაჟი სრულად არ გადაიხადა, რისთვისაც საესებით გონივრული ვადა ჰქონდა დადგენილი (10-10 დღე და შემდეგ 5 დღე), შესაბამისად, აღნიშნული საპროცესო ვადის კიდევ ერთხელ გაგრძელება გამოიწვევდა საქმის განხილვის გაჭიანურებას, განსაკუთრებით იმ პირობებში, როდესაც მხარეს არ წარმოუდგენია რაიმე მტკიცებულება და არ მიუთითებია ისეთ გარემოებაზე, რომელიც საპროცესო ვადის გაგრძელების წინაპირობა გახდებოდა.

28. დაუსაბუთებელია კერძო საჩივრის ავტორის პრეტენზია იმასთან დაკავშირებით, რომ სასამართლომ არ გაითვალისწინა აპელანტის მძიმე მატერიალური მდგომარეობა და ის ფაქტი, რომ მან სახელმწიფო ბაჟი ნაწილობრივ გადაიხადა, რის გამო სახელმწიფო ბაჟის გადახდა უნდა გადაევადებინა.

29. უპირველესად საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სააპელაციო პალატამ ერთხელ უკვე იმსჯელა მხარის შუამდგომლობაზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების შესახებ და არ დააკმაყოფილა აპელანტი მოთხოვნა.

30. კერძო საჩივრის პასუხად საკასაციო სასამართლო დამატებით მიუთითებს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 48-ე მუხლის შესაბამისად, სასამართლოს, მხარეთა ქონებრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, შეუძლია ერთ ან ორივე მხარეს გადაუვადოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სასამართლო ხარჯების გადახდა ანდა შეამციროს მათი ოდენობა, თუ მხარე სასამართლოს წარუდგენს უტყუარ მტკიცებულებებს.

31. ამდენად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 48-ე მუხლით გათვალისწინებული სასამართლო ხარჯების გადახდის გადავადების შესაძლებლობა არსებობს მხოლოდ იმ შემთხვევა-

ში, თუ სასამართლოს მხარის მიერ წარდგენილი უტყუარი მტკიცებულებების შესწავლისა და ანალიზის საფუძველზე შეექმნება შინაგანი რწმენა მხარის მძიმე ქონებრივი მდგომარეობის შესახებ, კერძოდ, რომ მას მოცემულ ეტაპზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდა არ შეუძლია.

32. განსახილველ შემთხვევაში აპელანტს თავისი შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე რაიმე მტკიცებულებით არ დაუსაბუთებია, არამედ შემოიფარგლა იმაზე მითითებით, რომ პენსიონერი და ხანდაზმული პიროვნებაა.

33. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ აღნიშნული გარემოება კანონის მითითებული დანაწესის გამოყენებისა და მხარის შუამდგომლობის დაკმაყოფილების წინაპირობას არ წარმოადგენს, რის გამოც სააპელაციო პალატამ აპელანტს სახელმწიფო ბაჟის გადახდა სავსებით სწორად არ გადაუვადა.

34. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად კი, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

35. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების სამართლებრივი საფუძველი არ არსებობს, ხოლო წარმოდგენილ კერძო საჩივარს უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. გ. ნ-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 18 ნოემბრის განჩინება დარჩეს უცვ-

ლელად.

3. სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.

4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საპროცესო უფლებამონაცვლეობა

განჩინება

№ას-877-827-2015

12 ნოემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. თოდუა (თავმჯდომარე),

ე. გასიტაშვილი (მომხსენებელი),

პ. ქათამაძე

დავის საგანი: უფლებამონაცვლედ ცნობა და ახალი სააღსრულებო ფურცლის გაცემა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2007 წლის 17 სექტემბრის განჩინებით მხარეთა შუამდგომლობა მორიგების აქტის დამტკიცებისა და საქმისწარმოების შეწყვეტის შესახებ დაკმაყოფილდა, დამტკიცდა მორიგების აქტი კ. ბ-ს (შემდეგში – მოსარჩელე ან კერძო საჩივრის ავტორი) და შპს „ო-ას“ (შემდეგში – პოლიკლინიკა), ასევე შპს „ო-ოს“ (შემდეგში – საავადმყოფო) შორის შემდეგი პირობებით: 1) მხარეთა შორის წარმოშობილი დავა სამსახურში აღდგენისა და განაცდურის ანაზღაურების დაკისრების შესახებ უნდა მოწესრიგებულიყო ურთიერთდინტერესების გათვალისწინებით; 2) მოსარჩელემ უარი განაცხადა მოპასუხისათვის განაცდურის ანაზღაურების დაკისრებაზე; 3) მოპასუხეებმა: პოლიკლინიკამ და საავადმყოფომ თანხმობა განაცხადეს მოსარჩელის სამსახურში აღდგენაზე 2001 წლის 1 იანვრიდან; 4) სამსახურში აღდგენისას, მოსარჩელეს უნდა გაეელო რეაბილიტაციის კურსი; 5) მოსარჩელის სამსახურში აღდგენის თარიღად უნდა მიჩნეულიყო მისი სამსახურიდან დათხოვნის თარიღი, რეაბილიტაციის ინსტიტუტიდან გამომდინარე, შესაბამისად, მისი სამსახურიდან დათხოვნის დრო უნდა შესულიყო მის შრომის სტაჟში; 6)

მოსარჩელემ უარი განაცხადა განაცდური ხელფასის ანაზღაურებაზე მორიგების აქტის მე-5 პუნქტის ვადის პერიოდისათვის.

2. პირველ პუნქტში მითითებული მორიგების აქტის დამტკიცების გამო, ო. რაიონული სასამართლოს 2007 წლის 3 ივლისის გადაწყვეტილება გაუქმდა და შეწყდა საქმისწარმოება, კ. ბ-ის სარჩელის გამო, მოპასუხეების – პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს მიმართ.

3. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2007 წლის 17 სექტემბრის განჩინება შესულია კანონურ ძალაში.

4. 2015 წლის 17 ივნისს, სააპელაციო სასამართლოში მოსარჩელემ წარადგინა განცხადება, რომელშიც მიუთითა, რომ, მართალია, კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით იგი აღადგინეს სამსახურში, მაგრამ ამ გადაწყვეტილების აღსრულება ვერ ხერხდება, ვინაიდან სამსახურმა რეორგანიზაცია განიცადა, კერძოდ, აღარ არსებობს საწარმოები – პოლიკლინიკა და საავადმყოფო. ეს ორი საწარმო ამჟამად იწოდება შპს „რ-ი“ ო. რ-ოდ, რომლის საიდენტიფიკაციო კოდია ... მოსარჩელემ, სწორედ, ამ უკანასკნელის უფლებამონაცვლედ პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს დადგენა და ახალი სააღსრულებო ფურცლის გაცემა მოითხოვა.

5. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 8 ივლისის განჩინებით მოსარჩელეს დაევალა, ხარვეზის შევსების მიზნით, სასამართლოსათვის წარედგინა მტკიცებულება, რომლითაც დადასტურდებოდა, რომ ჩატარდა საწარმოების: პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს რეორგანიზაცია და ეს ორი საწარმო, ამჟამად იწოდება შპს „რ-ი“ ო. რ-ოდ, რომლის საიდენტიფიკაციო კოდია ...

6. 2015 წლის 31 ივლისს მოსარჩელემ, ხარვეზის შევსების მიზნით, სასამართლოში წარადგინა შემდეგი დოკუმენტები: 1) ამონაწერი სამეწარმეო რეესტრიდან შპს „ტ-ოს“ მიმართ 20.07.2015 წლის მდგომარეობით; 2) საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 18.12.2014 წლის გადაწყვეტილება სარეგისტრაციო წარმოების შეჩერების შესახებ; 3) სსიპ საწარმოთა მართვის სააგენტოს 09.03.2012 წლის წერილი; 4) სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს 13.07.2015 წლის ბრძანება შპს „ხ-ის“ კაპიტალში ცვლილებების შეტანის შესახებ; 5) ამონაწერი სამეწარმეო რეესტრიდან შპს „რ-ის“ მიმართ 13.07.2015 წლის ივლისის მონაცემებით; 6) შპს „რ-ის“ ო. საავადმყოფოს კლინიკური მენეჯერის – ა. ლ-ის 20.05.2015 წლის პასუხი წერილზე; 7) შპს „რ-ის“ დირექტორ ნ. ბ-ის 02.06.2015 წლის წერილი

აღმასრულებელ გ. დ-ის მიმართ; 8) ამონაწერი სამეწარმეო რეესტრიდან შპს „ტ-ოს“ მიმართ 12.03.2012 წლის მდგომარეობით; 9) საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 22.12.2014 წლის ბრძანება; 10) ამონაწერი სამეწარმეო რეესტრიდან შპს „რ-ის“ მიმართ 06.11.2014 წლის და 15.12.2014 წლის მდგომარეობით; 11) სსიპ სანარმოთა მართვის სააგენტოს 20.02.2012 წლის ბრძანება.

7. ქუთაისის საპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 აგვისტოს განჩინებით მოსარჩელის განცხადება, ორი საწარმოს – პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს უფლებამონაცვლედ შპს „რ-ის“ ო. რ-ოს დადგენისა და ახალი სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თაობაზე არ დაკმაყოფილდა შემდეგ გარემოებათა გამო:

7.1. სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტებით ირკვევა, რომ პოლიკლინიკამ და საავადმყოფომ განიცადა რეორგანიზაცია და ორივე საწარმო შეერწყა შპს ტ-ოს, რაც დასტურდება სამეწარმეო რეესტრიდან 2015 წლის 20 ივლისის ამონაწერით.

7.2. სასამართლომ მიუთითა, რომ მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტებით, სამეწარმეო რეესტრიდან შპს „რ-ის“ მიმართ 13.07.2015 წლის ამონაწერით ირკვევა, რომ შპს „რ-ი“ ო. რ-ოს შეერწყა შპს „რ-ი“, მაგრამ ამ დოკუმენტით არ დგინდება, რომ შპს „რ-ს“ შეერწყა ან შპს „ტ-ო ან/და შპს „ო-ო“ და შპს „ო-ა“.

7.3. სააპელაციო სასამართლომ უდავოდ დადგენილად მიიჩნია, რომ შპს „ტ-ო“, რომელსაც შეერწყა პოლიკლინიკა და საავადმყოფო, დღემდე არსებობს და ფუნქციონირებს და არ მომხდარა მისი ლიკვიდაცია ან/და რეორგანიზაცია ანუ უდავოა, რომ შპს „ტ-ო“, წარმოადგენს პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს უფლებამონაცვლეს და არა შპს „რ-ის“ ო. საავადმყოფო, რომელზეც უთითებს მოსარჩელე.

8. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლომ მიიჩნია, რომ არ არსებობდა საფუძველი, შპს „რ-ი“ მიჩნეულიყო პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს უფლებამონაცვლედ.

9. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, აღმასრულებელ გ. დ-სადმი შპს „რ-ის“ დირექტორ ნ. ბ-ის 02.06.2015 წლის წერილის საფუძველზე დგინდება, რომ 2012 წელს პოლიკლინიკა და საავადმყოფო შეერწყა შპს ტ-ოს. აღნიშნული შპს დღემდე მოქმედი საწარმოა და მას კავშირი არ აქვს შპს „რ-თან“. იმავდროულად მნიშვნელოვანია, რომ რეესტრის მონაცემებით, საავადმყოფოს შესახებ სტატუსში მითითებულია – ლიკვიდირებული.

ლიკვიდაცია არის იურიდიული პირის არსებობის შეწყვეტა, რომლის შედეგად მისი უფლებები და მოვალეობები არ გადადის სამართალმემკვიდრეობის წესით სხვა პირზე. ამავე წერილში აღნიშნულია, რომ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 28 ნოემბრის №2093 განკარგულების შესაბამისად, შპს „რ-მა“ გამოისყიდა შპს „რ-ის“ 100 % წილი, რომელიც ფორმირებული იყო მესტიის, ონის, ცაგერისა და ამბროლაურის მუნიციპალიტეტებში მოქმედი შესაბამისი სამედიცინო ცენტრების ინფრასტრუქტურის საფუძველზე. აღნიშნული შპს შეიქმნა 2014 წლის 15 აგვისტოს და მის მესაკუთრეს წარმოადგენს შპს „ა-ი“.

10. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლომ უდავოდ დაადგინა, რომ შპს ტ-ო, რომელსაც შეერწყა პოლიკლინიკა და საავადმყოფო, დღემდე არსებობს, არ მომხდარა მისი ლიკვიდაცია ან/და რეორგანიზაცია. შპს „ტ-ო“ წარმოადგენს პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს უფლებამონაცვლეს და არა შპს „რ-ის“ ო. რ-ო. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის განცხადება, შპს „რ-ის“ ო. რ-ოს ორი საწარმოს – პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს უფლებამონაცვლედ დადგენისა და ახალი სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თაობაზე არ უნდა დაკმაყოფილებულიყო.

11. სასამართლომ განჩინების სამართლებრივი დასაბუთებისას იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში – სსსკ) 92-ე მუხლის პირველი და მე-4 ნაწილებით, ასევე, „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლით.

12. განმცხადებელმა კერძო საჩივრით გაასაჩივრა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 აგვისტოს განჩინება და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგ გარემოებათა გამო:

12.1. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2007 წლის 17 სექტემბრის განჩინებით კერძო საჩივრის ავტორსა და ორ საწარმოს – პოლიკლინიკასა და საავადმყოფოს შორის მორიგების აქტი გაფორმდა, რაც დღემდე შეუსრულებელია იმ მოტივით, რომ საწარმოებმა განიცადა რეორგანიზაცია და აღარ არსებობს, მაგრამ მათ მაგივრად ფუნქციონირებს უფლებამონაცვლე ორგანიზაცია, კერძოდ, შპს „რი“ (საინდენტიფიკაციო № ...).

12.2. მიუხედავად წარდგენილი დოკუმენტაციისა, უფლებამონაცვლეობასთან დაკავშირებით მისი მოთხოვნა სასამართლომ არ დააკმაყოფილა, რაც არასწორია.

13. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქ-

მეთა პალატამ 2015 წლის 21 სექტემბრის განჩინებით მოსარჩელის კერძო საჩივარი მიიღო წარმოებაში განსახილველად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის, კერძო საჩივრის საფუძვლების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივარი უსაფუძვლოა და არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

14. სსსკ-ის 420-ე მუხლის მიხედვით, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 410-ე მუხლის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი ან სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა.

15. სსსკ-ის 407.2 მუხლის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის ავტორის არგუმენტების ანალიზის შედეგად მიიჩნევს, რომ მას დასაბუთებული საკასაციო შედავება არ წარმოუდგენია.

16. საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კერძო საჩივრის ავტორის პრეტენზიას იმის თაობაზე, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ უსაფუძვლოდ უთხრა უარი, ამავე სასამართლოს 2007 წლის 17 სექტემბრის განჩინების აღსრულების მიზნით, უფლებამონაცვლედ დადგენისა და სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თაობაზე, შემდეგ გარემოებათა გამო:

17. სსსკ-ის 92-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სადავო ან სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი ურთიერთობიდან ერთ-ერთი მხარის გასვლის შემთხვევაში (მოქალაქის გარდაცვალება, იურიდიული პირის რეორგანიზაცია, მოთხოვნის დათმობა, ვალის გადაცემა და სხვა), სასამართლო დაუშვებს ამ მხარის შეცვლას მისი უფლებამონაცვლით. უფლებამონაცვლეობა შესაძლებელია პროცესის ყოველ სტადიაზე.

18. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის შესაბამისად, სააღსრულებო ფურცელი შეიძლება გაცემულ იქნეს გადაწყვეტილებაში დასახელებული

კრედიტორის უფლებამონაცვლე პირის სასარგებლოდ ან მოვალის უფლებამონაცვლე პირის საწინააღმდეგოდ, თუ უფლებამონაცვლეობა ნათელია ან ამის დამადასტურებელი დოკუმენტი შეადგინა სათანადოდ უფლებამოსილმა ორგანომ ან დაამონმა ნოტარიუსმა. თუ საჭირო დადასტურება ვერ ხერხდება სათანადოდ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ შედგენილი ან ნოტარიუსის მიერ დამონმებული დოკუმენტის საშუალებით, მაშინ კრედიტორმა ან მისმა უფლებამონაცვლე პირმა უფლებამონაცვლეობის დადგენისა და სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თაობაზე უნდა მიმართოს გადაწყვეტილების გამომტან სამართლოს.

19. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ სწორად დაადგინა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები და სამართლებრივად სწორად შეაფასა ისინი (იხ. ამ განჩინების – 7-10 პუნქტები), სსსკ-ის 92-ე მუხლის პირველი ნაწილისა და „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის საფუძველზე, ვინაიდან უტყუარადაა დადგენილი, რომ ორი სანარმოს – პოლიკლინიკისა და საავადმყოფოს უფლებამონაცვლეს წარმოადგენს შპს „ტ-ო“ და არა შპს „რ-ის“ ო. რ-ო, შესაბამისად, არ არსებობს უფლებამონაცვლედ დადგენისა და ახალი სააღსრულებო ფურცლის გაცემის სამართლებრივი საფუძველი.

20. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, დასაბუთებულია სააპელაციო სასამართლოს განჩინება მოსარჩელის განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ, ვინაიდან სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძველად არ უდევს კანონის დარღვევა, რაც გასაჩივრებული განჩინების უცვლელად დატოვებისა და კერძო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 285-ე, 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. კ. ბ-ის კერძო საჩივარი, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 აგვისტოს განჩინებაზე, არ დაკმაყოფილდეს;

2. უცვლელად დარჩეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს

სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 აგვისტოს განჩინება;

3. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

მტკიცებულებათა შეფასება

განჩინება

№ას-1068-1021-2014

2 ოქტომბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ბ. ალავიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ე. გასიტაშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. სასარჩელო მოთხოვნა:

შპს „ა. ჯ-მა“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ა. რ. კ-ის მიმართ და მოითხოვა მოპასუხისათვის უსაფუძვლოდ მიღებული თანხის – 371 000 ლარის, ამ თანხით სარგებლობის შედეგად მიღებული შემოსავლის – 105 690 ლარისა და ვალდებულების შესრულებამდე ყოველდღიურად ზიანის – დასაბრუნებელი თანხის 0,1%-ის დაკისრება.

2. მოპასუხის პოზიცია:

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო უსაფუძვლობისა და დაუსაბუთებლობის გამო და მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

3. შეგებებული სარჩელის ავტორის მოთხოვნა:

ა. რ. კ-მა შეგებებული სარჩელით მოითხოვა შპს „ა. ჯ-ისათვის“ სხვადასხვა დროს უპროცენტო სესხად გადაცემული თანხის – 26 257,5 ევროს დაკისრება

4. მოპასუხის პოზიცია შეგებებული სარჩელის მოთხოვნაზე:

შპს „ა. ჯ-მა“ უარყო მხარეთა შორის სესხის სამართლებრივი ურთიერთობა და აღნიშნა, რომ ჩარიცხული თანხები მას და შპს „ა. ფ-ს“ შორის არსებული სამართლებრივი ურთიერთობის ფარგლებში თხილის ბიზნესის წარმოების თანხებს წარმოადგენდა,

შესაბამისად, ითხოვა მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

5. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 4 აგვისტოს გადაწყვეტილებით შპს „ა. ჯ-ის“ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ა. რ. კ-ს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 251 000 ლარისა და 26 370 ლარის გადახდა, სხვა ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, მასვე უარი ეთქვა წარმომადგენლის დაზარებისათვის განუვლი ხარჯების ანაზღაურებაზე. ამავე გადაწყვეტილებით ა. რ. კ-ის შეგებებული სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

6. აპელანტების მოთხოვნა:

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მხარეებმა, შპს „ა. ჯ-მა“ მოითხოვა გადაწყვეტილების ნაწილობრივ გაუქმება და მოპასუხისათვის დამატებით 105 690 ლარის დაკისრება, ხოლო ა. რ. კ-მა – შპს „ა. ჯ-ის“ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა, ხოლო შეგებებული სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება.

7. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 16 სექტემბრის გადაწყვეტილებით სააპელაციო საჩივრები ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა და ახალი გადაწყვეტილებით შპს „ა. ჯ-ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, ა. რ. კ-ს შპს „ა. ჯ-ის“ სასარგებლოდ დაეკისრა ძირითადი თანხის – 251 000 ლარისა და ზიანის – 62 750 ლარის გადახდა, დანარჩენ ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. ა. რ. კ-ის შეგებებული სარჩელი ასევე ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და შპს „ა. ჯ-ს“ ა. რ. კ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 26 257,5 ევროს გადახდა.

7.1. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება:

7.1.1. პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2011 წლის 6 ივნისის შვეიცარიამო რეგისტრირებულ იქნა შპს „ა. ფ-ი“, რომლის 50% წილის მფლობელია ა. რ. კ-ი, ხოლო 50%-ისა ა. ტ-ა.

7.1.2. 2009 წელს ქ.ქუთაისში რეგისტრირებულ იქნა შპს „ა. გ-ია“. სწორედ 80% წილის მესაკუთრე ა. რ. კ-ი, ხოლო 20%-ისა გ. კ-ია გახდა.

7.1.3. 2011 წლის 26 იანვარს დაფუძნდა „შ-კ-ი“, რომლის 89% წილის მესაკუთრე ა. რ. კ-ი, ხოლო 11%-ისა – ა. ტ-ა გახდნენ,

დაფუძნებული საწარმოს დირექტორი იყო დ. ს-ე.

7.1.4. საქმეში წარმოდგენილი ა. რ. კ-ის, ბ. ვ-ას, დ. კ-ისა და დ. ს-ის დაკითხვის ოქმების საფუძველზე პალატამ დაადგინა, რომ 2011 წელს შპს „ა. ჯ-ის“ ანგარიშიდან ა. რ. კ-ის დავალებით გამოტანილი იქნა 251 000 ლარი და ეს თანხა შეტანილი იქნა მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „ს. კ-ის“ ანგარიშზე მისი პარტნიორების: ა. რ. კ-ისა და ა. ტ-ას შენატანების სახით.

7.1.5. საქმეში წარმოდგენილი ა. რ. კ-ის მიერ 2013 წლის 24 სექტემბერს გაცემული ცნობის თანახმად, ა. კ-ი ადასტურებდა, რომ 2011 წლის 22 თებერვალს, „ა. ჯ-ის“ დირექტორმა ბ. ვ-ამ მის ძმიშვილს – დ. კ-ს გადასცა 251 000 ლარი, რომლიდან 250 000 ლარი იმ დღესვე შეტანილი იქნა „ს. კ-ში“ საწესდებო კაპიტალის შესავსებად.

7.1.6. გაზიარებულ იქნა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნა, რომ საქმეში არ არის წარმოდგენილი მტკიცებულება, რომლითაც დადასტურდებოდა ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ შპს „ა. ჯ-ის“ ანგარიშზე არსებული თანხები რეალურად შპს „ა. გ-იას“ კუთვნილ თანხას და პროდუქციის ღირებულების ნაწილს წარმოადგენდა, რომელიც 2011 წლის დასაწყისიდან შპს „ა. ჯ-ში“ იქნა გადატანილი. საქმეში წარმოდგენილი ამონაწერი „პ. ბ-იდან“ ასახავდა თანხების მორაობას შპს „ა. ჯ-ში“ და შპს „ა. გ-იდან“ თანხის გადახდა არ ფიქსირდებოდა. ასეთი გარემოება არც შპს „ა. გ-იას“ საბანკო ამონაწერით და არც სს „... ბ-ის“ მიერ გაცემული ცნობით არ დგინდებოდა. ამდენად, დაუსაბუთებელი იყო ა. რ. კ-ის მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ თანხები, რომლებიც მას შპს „ა. ჯ-ისაგან“ გადაეცა, იყო მისი დაფუძნებული საწარმოს – „ა. გ-იას“ კუთვნილი, რომელიც მას შპს „ა. ჯ-თან“ ერთობლივი საქმიანობიდან გამომდინარე ეკუთვნოდა. პალატამ, გარდა მტკიცებულებათა არარსებობისა, მიუთითა იმ გარემოებაზეც, რომ „ა. გ-ია“ არ იყო იმ საწარმოს დამფუძნებელი (იგულისხმება „ს. კ-ი“), რომლის საწესდებო კაპიტალის შევსებასაც მოხმარდა 250 000 ლარი. არანაირი ხეივრი (სამართლებრივი თუ ფინანსური) სადავო თანხიდან შპს „ა. გ-იას“ არ მიუღია და არც დავა უწარმოებია ამ თანხებთან დაკავშირებით, გამომდინარე აღნიშნულიდან, სრულიად დაუდასტურებელი იყო მოპასუხის პოზიცია სადავო თანხების „ა. გ-იას-ადმი“ კუთვნილების შესახებ.

7.1.7. სასამართლომ ასევე დაუსაბუთებლად მიიჩნია შპს „ა. ჯ-ის“ მიერ 26 370 ლარის ა. რ. კ-ისათვის გადაცემის ფაქტი, რადგანაც დ. კ-ის დაკითხვის ოქმით ირკვეოდა, რომ დ. ს-ემ მას უარი უთხრა 40 000 ლარის უცხო პირზე გადაცემასთან დაკავ-

შირებით, „ამიტომ მე ავიღებ თანხას თვითონ და გადავცემ თანხას ა-სო. მართლაც ასე მოიქცა და თანხა გადასცა ა. ვ-ას. ამის შემდეგ მე მალევე ვუთხარი ა. ვ-ას, რომ დაეფარა ეს თანხა. მართლაც ეს თანხა დ.ს გადასცეს ბ. ვ-ამ და დ. კ-მა“. აღნიშნული თანხა დაუბრუნდა დ. ს-ეს, რომელმაც დაფარა ზემოთაღნიშნული სესხი 15 000 აშშ დოლარის ოდენობით. სესხის დაფარვის ფაქტი პალატამ დაამყარა ასევე დ.ს-ის 2013 წლის 23 აპრილის მონმედ დაკითხვის ოქმს, შესაბამისად, გამოირიცხებოდა შპს „ა. ჯ-ის“ მიმართ ა. რ. კ-ის დავალიანების არსებობა 26 370 ლარის ოდენობით.

7.1.8. პალატის დასკვნით, ა. რ. კ-ის შეგებებული სარჩელი დასაბუთებული იყო, რადგანაც სს „ბ. რ-ს“ მიერ 2013 წლის 27 მაისს გაცემული ცნობის თანახმად, შპს „ა. ჯ-ის“ ანგარიშზე 2011 წლის 9 მარტიდან 2013 წლის 27 მაისის განმავლობაში ა. რ. კ-მა გადარიცხა 24 776 ევრო, სს „ბ. ბ-ის“ მიერ გაცემული ცნობის თანახმად კი, შპს „ა. ჯ-ის“ ანგარიშზე 2010 წლის 19 ივნისიდან 2013 წლის 30 მაისამდე პერიოდში ...-სგან გადაირიცხა 1 481,5 ევრო.

7.1.9. სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო კოდექსის 316-ე და 317-ე მუხლების პირველი ნაწილებით და აღნიშნა, რომ რაიმე სახელშეკრულებო ურთიერთობის არსებობა მხარეთა შორის არ დასტურდებოდა, სამოქალაქო კოდექსის 385-ე მუხლის, ასევე 976-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად კი, სახეზე იყო უსაფუძვლო გამდიდრების ფაქტი. სასამართლომ ასევე მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 981-ე მუხლის მე-2 ნაწილზე და იმ უდავო გარემოების გათვალისწინებით, რომ ა. კ-ის მიერ შპს „ა. ჯ-ის“ ანგარიშიდან 251 000 ლარის გამოტანიდან სარჩელის აღძვრამდე (2011 წლის 22 თებერვლიდან 2013 წლის 12 ოქტომბრამდე) 28 თვე იყო გასული, ა. რ. კ-ს შპს „ა. ჯ-ის“ სასარგებლოდ დააკისრა სადავო თანხის ყოველწლიური 10%-ის (სულ – 62 750 ლარი) გადახდა.

7.1.10. არ იქნა გაზიარებული შეგებებული სარჩელის ავტორის მოსაზრება იმასთან დაკავშირებით, რომ თანხები, რომელზედაც იგი ედავება შპს „ა. ჯ-ს“ მის მიერ შპს „ა. ჯ-ისათვის“ სესხად გადაცემული თანხა იყო, რადგანაც ამ გარემოების დამადასტურებელი წერილობით მტკიცებულება მას არ წარუდგენია და არც მონმის ჩვენებაზე მიუთითებია, თუმცა შპს „ა. ჯ-ი“ ამით პასუხისმგებლობისაგან არ თავისუფლდებოდა, რადგანაც ის ამ თანხებით უსაფუძვლოდ გამდიდრდა, საპირისპირო გარემოება, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, ამ უკანასკნელს არ დაუმტ-

კიცებია.

8. კასატორების მოთხოვნა:

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს მხარეებმა, ა. რ. კ-მა მოითხოვა მისი შპს „ა. ჯ-ის“ სარჩელის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების ნაწილში მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით შპს „ა. ჯ-ის“ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა, ხოლო შპს „ა. ჯ-მა“ – სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის, ასევე შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში მისი გაუქმება და ა. რ. კ-ისათვის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა, ხოლო თავდაპირველი სარჩელის დაკმაყოფილება (26 370 ლარის მონინალმდევე მხარისათვის დაკისრება).

8.1. ა. რ. კ-ის საკასაციო საჩივრის საფუძველები:

8.1.1. სააპელაციო პალატამ მხოლოდ ნაწილობრივ გამოასწორა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დაშვებული უსწორობა და ძირითადი თანხის – 251 000 ლარის დაკისრების ნაწილში გააუარესა ა. რ. კ-ის მდგომარეობა ამ თანხის წლიური 10%-ის დაკისრებით. ძირითადი დარღვევა, რაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილებითაა დაშვებული, არის სასამართლოს დასკვნა, რომ 251 000 ლარის შპს „ა. გ-ისათვის“ კუთვნილება არ დასტურდებოდა საქმის მასალებით. შპს „ა. ჯ-სა“ და კასატორს შორის მართლაც არ არსებობს სამართლებრივი ურთიერთობა, თუმცა ეს ურთიერთობა რეალურად მოსარჩელესა და შპს „ა. გ-ისა“ შორისაა და სადავო თანხაც სწორედ მას ეკუთვნოდა.

8.1.2. სასამართლომ არასწორად განმარტა სამოქალაქო კოდექსის 976-ე-991-ე მუხლები და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საწინააღმდეგოდ, მონმეთა ჩვენები არ მიიჩნია საკმარისად ორ იურიდიულ პირს შორის ერთობლივი საქმიანობის არსებობის ფაქტის დადგენისათვის. მოცემულ შემთხვევაში, თანხა უსაფუძვლოდ არ აღმოჩენილა შპს „ს. კ-ის“ სანქსდებო კაპიტალში, რადგანაც ეს იყო შპს „ა. გ-ისა“ გენერალური დირექტორისა და საკონტროლო პაკეტის მფლობელი პირის გადაწყვეტილება, რომელიც ამ უკანასკნელსა და მოსარჩელეს შორის არსებული ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში განხორციელდა. შპს „ა. ჯ-ი“ სასარჩელო მოთხოვნას სამოქალაქო კოდექსის 385-ე, 976-ე, 979-ე და 981-ე მუხლებზე ამყარებდა, თუმცა თანხის გადაცემა დ. კ-ისათვის ვალდებულების საფუძველზე განხორციელდა. კასატორი და დ. კ-ი თვლიდნენ, რომ მონინალმდევე მხარეს შპს „ა. გ-ისათვის“ დასაბრუნებელი ჰქონდა მითითებული თანხა. სამოქალაქო კოდექსის 976-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის შესა-

ბამისად კი, ამ თანხის უკან დაბრუნება გამორიცხულია. გასათვალისწინებელია, რომ 2011 წლის იანვარში შპს „ა. გ-ისაგან“ მოსარჩელემ აღურიცხავად მიიღო თანხა, რომელიც 2011 წლის 22 თებერვლამდე არ დაუბრუნებია. ეს თანხა ემსახურებოდა ბიზნესის დროებით გაერთიანებას. სწორედ ამიტომ დააბრუნა მონინალმდეგე მხარემ თანხა მოთხოვნისთანავე. ამგვარი ქმედება არ ეწინააღმდეგება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნებს, ხოლო სამოქალაქო კოდექსის 317-ე მუხლით განსაზღვრული ვალდებულების წარმოშობის არც ერთი საფუძველი მოსარჩელის მოთხოვნას არ გააჩნია. მითითებული გარემოებები ადასტურებს მონინალმდეგე მხარესა და შპს „ა. გ-იას“ შორის სამოქალაქო კოდექსის 930-ე-940-ე მუხლებით განსაზღვრული ურთიერთობის არსებობას, გარდა აღნიშნულისა, გასათვალისწინებელია ამავე კოდექსის 361-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ვალდებულების არსებობა. ამ თვალსაზრისით სრულიად დაუსაბუთებელია სააპელაციო პალატის დასკვნები, რომ შპს „ა. გ-ია“ არ არის შპს „ს. კ-ის“ დამფუძნებელი და მას ამ ანგარიშსწორებით არავითარი სარგებელი არ მიუღია, რადგანაც, როგორც ერთი, ისე, მეორე სანარმოს დამფუძნებელი და საკონტროლო პაკეტის მფლობელი კასატორია.

8.1.3. მოსარჩელეს სარჩელში არ მიუთითებია, რომ 251 000 ლარის კასატორისათვის მიცემა მოხდა შეცდომით ან უზუსტობის გამო, სააპელაციო სასამართლოში მან დააზუსტა მოთხოვნის საფუძველი და განმარტა, რომ თანხის მონინალმდეგე მხარისათვის გადაცემის საფუძველი ნდობა იყო, შემდეგ ისიც განმარტა, რომ შესაძლებელი იყო, ეს ყოფილიყო სესხი. ამ საკითხის დადგენა საკვანძო მნიშვნელობისაა, ხოლო სასამართლომ არ შეაფასა საქმეში წარმოდგენილი ფაქტების კონსტანტაციის მასალები, სადაც ა. ვ-ა განმარტავს, რომ ორგანიზაციის დაფუძნებისას გამოყენებული თანხა ერთობლივი საქმიანობის თანხაა და სანაცვლოდ მიკროსაფინანსო ორგანიზაციას უნდა გადაეფორმებინა მისი წილი, რასაც „აჟიოტაჟი“ მოჰყვა, ასევე შეფასება არ მისცემია გაზეთ „ეკონომიკურ პალიტრამი“ გამოქვეყნებული ა. ვ-ას ინტერვიუს.

8.1.4. კასატორმა სადავოდ მიჩნეული სასამართლოს დასკვნის სანინალმდეგოდ, რომ შპს „ა. გ-იასა“ და მოსარჩელეს შორის ერთობლივი საქმიანობა არ დასტურდებოდა, მიუთითა ა. ვ-ას მიმართ ნაწარმოები სისხლის სამართლის საქმეზე და აღნიშნა, რომ სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება იმის თაობაზე, რომ შპს „ა. გ-იას“ თავდაპირველად

ჰყავდა ორი დამფუძნებელი. სადავო 251 000 ლარი ა. კ-მა კი არ განკარგა, მან ეს თანხა, როგორც შპს „ა. გ-იას“ წარმომადგენელ-მა მოითხოვა და სწორედ ამიტომ გადასცა ბ. ვ-ამ ყოველგვარი დოკუმენტაციის გაფორმების გარეშე, ამასთანავე, შპს „ა. გ-იას“ ფუნქციონირების შეწყვეტის გამო, მისი წილი პროდუქცია, რომელიც ინახებოდა ფ. კ-ს საწარმოში, დოკუმენტების გაფორმების გარეშე გადატანილ იქნა შპს „ა. ჯ-ის“ კუთვნილ ქარხანა-ში მისი შემდგომი გადამუშავება-რეალიზაციისათვის, ამავდროულად მიზნით მოსარჩელე საწარმოს ფაქტობრივ დირექტორს – ა. ვ-ას ასევე გადაეცა თანხა შპს „ა. გ-იასაგან“ ნაწილი გადარიცხვით, ნაწილი – ნაღდი ფულის სახით. მატერიალური სახსრების ამგვარ განკარგვას ქართული კანონმდებლობა არ კრძალავს. ასეთ დროს მტკიცებულებად დასაშვებია, მათ შორის, მოწმის ჩვენების გამოყენებაც. ქვემდგომმა სასამართლოებმა სწორედ ამ ფორმით გადაცემული თანხის დაბრუნება ჩაუთვალა კასატორს უსაფუძვლო გამდიდრებად. ამასთანავე, შეფასება არ მისცემია იმ გარემოებას, რომ შპს „ა. გ-იას“ წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის ძმას – გ.კ-იას გადაეცა შპს „ა. ჯ-ის“ 50%-იანი წილი. შპს „ა. გ-იას“ საგადასახადო შემონიშნისა და შეწყვეტილი სისხლის სამართლის საქმის მასალებით, ასევე ბუღალტრული მასალებით არ დასტურდება შპს „ა. გ-იას“ ნაშთად დარჩენილი თხილის წარმოება. თანხის შპს „ა. გ-იასათვის“ კუთვნილების დადასტურების მიზნით კასატორმა მიუთითა ა. ვ-ას ბრალდების საქმეზე მოწმედ დაკითხული პირების: გ. კ-იას, გ. კ-იას, დ. კ-ის, ფ. კ-ს, ა. რ. კ-ის ჩვენებებზე, ასევე ამონაწერზე შპს „ა. გ-იას“ საბ-ო ანგარიშებიდან, ამასთანავე აღნიშნა, რომ თხილის პროდუქციის შპს „ა. ჯ-ში“ გადატანა-გადამუშავებას არც ბრალდებული ა. ვ-ა უარყოფდა გამოძიებისათვის 2013 წლის 26 აპრილს მიცემულ ჩვენებაში. სასამართლოს არ შეუფასებია ა. რ. კ-ის 2011 წლის 26 იანვრის გადანყვეტილება, რომლითაც 250 000 ლარის შპს „ა. გ-იასადმი“ კუთვნილების ფაქტი უდავოდ დასტურდება. სადავო გარემოების დადასტურების მიზნით საგულისხმოა ასევე წინასწარი გამოძიებისას შპს „ს. კ-ის“ დირექტორ დ. ს-ის მიერ მიცემული ჩვენება.

8.1.5. 2010 წლის სექტემბრიდან, საგადასახადო შემონიშნების დაწყებიდან შპს „ა. გ-იას“ ბუღალტრულად არ უფიქსირდება საქონლის რეალიზაცია, რასაც ერთადერთი გონივრული ახსნა გააჩნია – ნაშთად არსებული პროდუქცია მთლიანად იქნა გადატანილი მოწინააღმდეგე მხარის საწარმოში. ამავდროულად საწარმოს ბუღალტრის – ნ. დ-ას ჩვენებით კი, დამატებით დგინდება 2010 წლის სექტემბრიდან შპს „ა. ჯ-ისა“ და შპს „ა. გ-იას“ ერთობლივი

საქმიანობა, ასევე ის გარემოება, რომ მოსარჩელეს 2011 წლის დასაწყისისათვის ფულადი თანხა სალაროსა და საბანკო ანგარიშებზე არ გააჩნდა. ამდენად, სასამართლოს დასკვნა ა. რ. კ-ის უსაფუძვლოდ გამდიდრების თაობაზე დაუსაბუთებელია, რაც ასევე გამორიცხავს ამ თანხაზე წლიური 10%-ის დაკისრების კანონიერებას.

8.2. შპს „ა. ჯ-ის“ საკასაციო საჩივრის საფუძვლები:

8.2.1. სააპელაციო სასამართლოს ერთობლიობაში არ შეუფასებია მტკიცებულებები, რის გამოც გადანყვეტილება იურიდიულად დაუსაბუთებელია. არასწორია სასამართლოს დასკვნა იმის თაობაზე, რომ მხარეთა შორის არსებობდა სასესიო ურთიერთობა. შპს „ა. ჯ-ის“ მიერ მონინალმდეგე მხარისათვის 26 370 ლარის გადაცემას ადასტურებს არაერთი მტკიცებულება, მათ შორის ა. კ-ის ძმშვილის – დ. კ-ის ჩვენება სისხლის სამართლის საქმეზე; თავად მონინალმდეგე მხარის მიერ წინასწარი გამოძიებისას მიცემული ჩვენება; შპს „ს. კ-ის“ დირექტორ დ. ს-ის განმარტება ამავე სისხლის სამართლის საქმეზე.

8.2.2. მტკიცებულებათა ერთობლიობით დასტურდება მონინალმდეგე მხარის დავალებით შპს „ა. ჯ-ის“ მიერ მონინალმდეგე მხარის მითითებული პირისათვის 26 370 ლარის გადაცემა, რასაც აღიარებს, როგორც ა. რ. კ-ი, ისე დ. ს-ე. სააპელაციო სასამართლომ არასწორად არ გამოიყენა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 131-ე, ასევე სამოქალაქო კოდექსის 385-ე და 991-ე მუხლები. სასამართლოს შეფასების უსწორობას ამტკიცებს ის, რომ კასატორი საწარმოდან თანხის გატანა, ამ თანხის მონინალმდეგე მხარის უფლებამოსილი პირისათვის გადაცემა და ა. კ-ის კუთვნილ შპს „ს. კ-ში“ გადაცემა სადავოს არ წარმოადგენს.

8.2.3. სააპელაციო პალატამ ისე მიიღო გადანყვეტილება შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილების თაობაზე, რომ არ დაუსაბუთებია, თუ რატომ მიიჩნევდა, რომ ა. რ. კ-ის მიერ გადაცემული თანხა წარმოადგენდა სესხს და არა ერთობლივი საქმიანობიდან გამომდინარე მიზნობრივი პროდუქციის ღირებულებას. მითითებული გარემოება მტკიცდება „ბ-ი რ-ის“ 2013 წლის 27 მაისისა და „პ. ბ-ის“ 2013 წლის 30 მაისის ცნობებით, სადაც საყურადღებოა ის გარემოება, რომ „ბ-ი რ-ას“ ცნობაში თანხის გადამრიცხველად მითითებულია მონინალმდეგე მხარე და შპს „ა. ფ-ის“ იურიდიული მისამართი. შპს „ა. ფ-ი“ წარმოადგენდა იმ საწარმოს, რომელთანაც ერთობლივ საქმიანობას აწარმოებდა კასატორი. რაც შეეხება „პ. ბ-ის“ ცნობას, აქ გადარიცხვის განმხორციელებელ პირად ასევე მონინალმდეგე მხარეა მითითე-

ბული და დამატებით აღნიშნულია „სადგურის მაღაზია“. ამ მითითებების მიზანი სწორედ მიწოდებული პროდუქციის ღირებულების ანაზღაურება იყო. შპს „ა. ფ-ის“ მიერ აღძრული სარჩელით ირკვევა, რომ მოსარჩელე აერთიანებს, როგორც უშუალოდ მისი, ისე დირექტორის ანგარიშიდან კასატორისათვის გადარიცხულ თანხებს და ამგვარად აყალიბებს სასარჩელო მოთხოვნას. ის გარემოება, რომ მხარეთა შორის არ არსებობდა სესხზე შეთანხმება, დასტურდება საქმეში არსებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობით. სადავო დასკვნის გაკეთებისას სასამართლომ დაარღვია სამოქალაქო კოდექსის 624-ე და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მოთხოვნები.

8.2.4. კასატორის მოსაზრებით, სასამართლომ არასწორად არ შეაფასა მას და შპს „ა. ფ-ს“ შორის არსებული ერთობლივი საქმიანობა, რომლის ფარგლებშიც შპს „ა. ჯ-ი“ შპს „ა. ფ-ს“ აწვდიდა თხილის პროდუქციას, რომლის რეალიზაციასაც შპს „ა. ფ-ი“ აწარმოებდა, ხოლო თანხას ურიცხავდა კასატორს, ამასთან, სწორედ შპს „ა. ფ-ი“ უზრუნველყოფდა შესყიდვის წინასწარ დაფინანსებას, რასაც ხშირად ვერ ახერხებდა. გარდა აღნიშნულისა, სასამართლომ არასწორად დაადგინა ა. რ. კ-ისათვის კასატორის მიერ თანხის გადაუხდელობის ფაქტი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასაბუთებულობა, საკასაციო პრეტენზიები და მიიჩნევს, რომ კასატორთა მოთხოვნა ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

1. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება:

1.1. განსახილველ დავაზე ძირითადი სარჩელის მოთხოვნა უსაფუძვლოდ გადახდილი თანხის ანაზღაურება და ამ თანხით მიღებული სარგებლის დაბრუნებაა, ხოლო შეგებებული სარჩელით მოთხოვნილია უპროცენტო სესხად გაცემული თანხის გამსესხებლის სასარგებლოდ დაკისრება.

1.2. გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით სააპელაციო პალატამ, როგორც ძირითად, ისე შეგებებულ სარჩელზე დაადგინა, რომ სამოქალაქო კოდექსის 317-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, მხარეთა ვალდებულება უსაფუძვლო გამდიდრების სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარეობდა, კერძოდ, შპს „ა. ჯ-სა“ და ა. რ. კ-ს შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობა არ დასტურდებოდა, ასევე დადგენილად ცნო, რომ

შეგებებული სარჩელის ავტორს სესხის ხელშეკრულების ფარგლებში არ გადაუცია მოთხოვნილი თანხები შპს „ა. ჯ-ისათვის“.

1.3. კასატორები არ ეთანხმებიან გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეფასებებსა და დასკვნებს, როგორც სარჩელის დაკმაყოფილების, ისე დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში, თუმცა ვიდრე სასამართლო შეუდგებოდეს საკასაციო საჩივრებში მითითებული პრეტენზიების შემონმებას და საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების შეფარდებას მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლებთან, აუცილებელია პასუხი გაეცეს მთავარ კითხვებს – ვინ?, ვისგან?, რას?, რის საფუძველზე ითხოვს?. პირველი ორი კითხვა სათანადო მხარესთან მიმართებაში იძლევა პასუხს, მესამე – მოთხოვნასთან მიმართებაში, ხოლო მეოთხე – მოთხოვნის საფუძველთან მიმართებაში. დასმულ კითხვებზე პასუხის გასაცემად ამოსავალია მოსარჩელისა და მოპასუხის მიერ სარჩელსა და შესაგებელში მითითებული გარემოებები. ამასთან, პრაქტიკული თვალსაზრისით პირველ რიგში უნდა შემონმდეს სარჩელი ფორმალურ-სამართლებრივად დასაბუთებულია თუ არა, ანუ მითითებული გარემოებების დადასტურებულად მიჩნევის შემთხვევაში, დადგება თუ არა ის შედეგი, რომლის მიღწევაც სურს მოსარჩელეს. მხოლოდ ამის შემდეგ ღირს მოპასუხის სტადიაზე გადასვლა.

1.4. შპს „ა. ჯ-ის“ მიერ აღძრული სარჩელის თანახმად, ის ფიზიკური პირის – ა. რ. კ-ისათვის თანხის დაკისრებას ითხოვს შემდეგი საფუძვლებით: შპს „ა. ჯ-სა“ და შპს „ა. ფ-ს“ შორის, რომლის დამფუძნებელი და დირექტორიც ა. რ. კ-ია, არსებობდა ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულება; ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში საქართველოში ხდებოდა პროდუქციის (თხილის) შექმნა, გადამუშავება და ექსპორტი; შპს „ა. ფ-სა“ ვერ უზრუნველყო პროდუქციის შექმნის დაფინანსება; მხარეთა შორის წარმოიშვა უთანხმოება, რამაც გამოიწვია დამატებითი ხარჯები, ამასთანავე, ერთ-ერთი მიწოდება აღმოჩნდა ნაკლიანი; მოპასუხემ მოითხოვა ჩარიცხულ თანხასა და მიწოდებულ პროდუქციას შორის არსებული სხვაობის ანაზღაურება, ასევე უარყო მხარეთა შორის ერთობლივი საქმიანობის პირობები (მოგების კომპენსირების, ასევე შპს „ა. ფ-ში“ წილების გადაცემის თაობაზე); 2013 წლის იანვარში, მოპასუხის განცხადების საფუძველზე, ა. ვ-ას მიმართ 410 210 ლარის მითვისების ფაქტზე აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე; შპს „ა. ფ-სა“ სასამართლოს წესით მოითხოვა შპს „ა. ჯ-ისათვის“ თანხის დაკისრება; საპასუხო სარჩელით ა. ვ-ამ ასევე მოითხოვა შპს „ა. ფ-ისათვის“ თანხის დაკისრება; 2011 წელს მოპასუხემ მოსარ-

ჩელისაგან მიიღო 371 000 ლარი, თუმცა ამ თანხას არ უთვლის შპს „ა. ჯ-ს“ ანგარიშსწორებაში იმ საფუძვლით, რომ შესრულება ა. რ. კ-მა მიიღო როგორც ფიზიკურმა პირმა და არა როგორც შპს „ა. ფ-ის“ დირექტორმა. მოსარჩელის განმარტებით, სადავო თანხა სამ ეტაპადაა გადახდილი, კერძოდ, 2011 წლის 22 თებერვალს, მოპასუხის მითითების შესაბამისად, შპს „ა. ჯ-ის“ დირექტორმა ბ. ვ-ამ საზოგადოების ანგარიშიდან გაიტანა 251 000 ლარი, საიდანაც ნაწილი – 250 000 ლარი მოპასუხის მოთხოვნით, შეტანილ იქნა შპს „ს. კ-ის“ ანგარიშზე ბ-ში, ხოლო 1 000 ლარი დაიტოვა მოპასუხის ნათესავმა დ. კ-მა; 2011 წლის 27 სექტემბერს, ა. რ. კ-ის დავალებით, 80 000 ლარი გადაეცა გ. კ-იას შპს „ა. გ-იას“ საგადასახადო დავალიანების გასასტუმრებლად; შპს „ა. ჯ-ის“ სალაროდან გატანილი თანხა – 40 000 ლარი ბ. ვ-ამ გადასცა ა.რ.კ-ის წარმომადგენელ დ. კ-ს, რომელმაც ეს თანხა გადასცა „ს. კ-ის“ დირექტორს. გადაცემული თანხები მოსარჩელეს არ დაბრუნებია, თუმცა ამ თანხაზე წლიური 18%-ის დარიცხვით მიღებულმა სარგებელმა და ზარალმა შეადგინა 154 410 ლარი, შესაბამისად, მოსარჩელე იძულებულ იყო თანხები შემოსავალში აეღო, შედეგად დასაბეგრმა მოგებამ 23 162 ლარი შეადგინა.

1.5. სარჩელის წინააღმდეგ ა. რ. კ-მა კვალიფიციური შედაგება წარადგინა და განმარტა, რომ 251 000 ლარი წარმოადგენს შპს „ა. გ-იას“ კუთვნილ თანხას, რომელიც საგადასახადო შემონების პერიოდში სათანადო დოკუმენტების გაფორმების გარეშე დროებით გადატანილ იქნა მოსარჩელე სანარმოში, 80 000 ლარის გადაცემა მოპასუხემ უარყო, ხოლო 40 000 ლართან მიმართებით განმარტა, რომ ეს თანხა იყო შპს „ს. კ-იდან“ სესხად გაცემული თანხა, რომელიც, ა. რ. კ-ის მითითების საფუძველზე, შპს „ს. კ-ის“ დირექტორმა საკუთარი ქონების უზრუნველყოფით აიღო სესხად და გადასცა ა. ვ-ას.

1.6. პალატა ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ 80 000 ლარის, ასევე 40 000 ლარიდან 13 630 ლარის ნაწილში მხარეთა მოთხოვნების კანონიერება საკასაციო შეფასების საგანი ვერ გახდება, ვინაიდან ამ ნაწილში საქალაქო სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა და გადაწყვეტილება არ გასაჩივრებულა. რაც შეეხება დარჩენილი თანხების მოთხოვნის ნაწილში შპს „ა. ჯ-ის“ სარჩელის კანონიერებას, საკასაციო პალატა განმარტავს შემდეგს:

1.6.1. სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების ფორმალური საფუძვლიანობის შესწავლის გზით, შესაძლოა, ვივარაუდოთ, რომ სახეზეა შესრულების კონდიქციიდან გამომდინარე თანხის დაკისრების მოთხოვნა. ამ კუთხით სააპელა-

ციო პალატამ მართებულად მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 976-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტზე. მითითებული ნორმის თანახმად, პირს, რომელმაც სხვას ვალდებულების შესასრულებლად რაიმე გადასცა, შეუძლია მოსთხოვოს ვითომ-კრედიტორს (მიმღებს) მისი უკან დაბრუნება, თუ ვალდებულება გარიგების ბათილობის ან სხვა საფუძვლის გამო არ არსებობს, არ წარმოიშობა ან შეწყდა შემდგომში. საკასაციო პალატის მოსაზრებით, შესრულების კონდიქციის მიზნებისათვის, შესრულებაში იგულისხმება სხვა პირის ქონების შეგნებულად და მიზანმიმართულად გაზრდა, ვინაიდან ამით ვალდებულების შესრულება უნდა განხორციელდეს. შესრულების კონდიქციისას შემსრულებელი ახორციელებს არარსებულ, ბათილი ან არშემდგარი ვალდებულების შესრულებას. ასეთ შემთხვევაში, მოსარჩელემ უნდა მიუთითოს და დაამტკიცოს ფაქტობრივი გარემოებები იმის თაობაზე, რომ სახეზეა მოთხოვნის მარეგულირებელი ნორმის შემდეგი ელემენტები: შესრულება (სამართლებრივი სიკეთის ვითომ-კორისათვის გადაცემა); ამ შესრულების განხორციელების ფაქტობრივი საფუძველი, ანუ რა ვალდებულებას მოიაზრებდა მოსარჩელი, როდესაც მიმღებს გადასცემდა ქონებას; განხორციელებული გადაცემის ფაქტობრივი საფუძვლის არარსებობა/შენწყვეტა.

1.6.2. უდავოდაა გასათვალისწინებელი ის გარემოება, რომ უსაფუძვლო გამდიდრების ნორმების გამოყენება ხდება მოთხოვნის სხვა საფუძვლებთან სუბსიდიალურად, რაც იმას ნიშნავს, რომ თუ არსებობს სასარჩელო მოთხოვნის შესაძლო დაკმაყოფილების სახელშეკრულებო ან სხვა კანონისმიერი საფუძველი (მოთხოვნათა კონკურენცია), უსაფუძვლო გამდიდრების სამართლის ნორმების, როგორც მოთხოვნის საფუძვლის გამოყენება, ბოლოს უნდა განხორციელდეს, ანუ მას შემდეგ რაც გამოირიცხება მოთხოვნის დაკმაყოფილება სახელშეკრულებო ან სხვა კანონისმიერი საფუძვლებიდან.

1.6.3. მიუხედავად იმისა, თუ რამდენად აბათილებს და უარყოფს მოპასუხე შესაგებლით მოთხოვნის წარმოშობის საფუძველს, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ აღნიშნული არ ათავისუფლებს მოსარჩელეს, ამტკიცოს შესრულების კონდიქციის ფაქტობრივი შემადგენლობა, ანუ მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა მიუთითოს და დაამტკიცოს ფაქტობრივი გარემოება, თუ რა სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარეობდა შპს „ა. ჯ. იდან“ თანხების გადინება, სხვაგვარად რომ ვთქვათ, არსებულ ვითარებაში მოსარჩელემ უნდა გააქარწყლოს სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლის პირველი ნაწილით დაშვებული კანონ-

ისმიერი პრეზუმფცია, რომლის თანახმადაც ყოველი შესრულება გულისხმობს ვალდებულების არსებობას. საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს შპს „ა. ჯ-ის“ საკასაციო პრეტენზიას, რომლის თანახმადაც მოსარჩელე ერთობლივ საქმიანობას აწარმოებდა შპს „ა. გ-იასთან“, რადგანაც სარჩელში იგი უთითებდა ამგვარი ურთიერთობის არსებობაზე შპს „ა. ფ-თან“. შპს „ა. გ-იასთან“ ერთობლივი საქმიანობის განხორციელებაზე, როგორც ახალ გარემოებაზე, საკასაციო პალატა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილის დისპოზიციიდან გამომდინარე ვერ იმსჯელებს.

1.7. განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო პალატამ შპს „ა. ჯ-ის“ მიერ ა. რ. კ-ისათვის თანხების სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე გადაცემის ფაქტი დაადგინა იმგვარად, რომ მას სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მოთხოვნათა დაცვით არ შეუძნავლია საქმის მასალები, არ გამოუკვლევიდა და დამაჯერებლად არ უარუყვია ფაქტობრივი გარემოება მხარეთა შორის სამართლებრივი ურთიერთობის არსებობის თაობაზე. სააპელაციო სასამართლომ არ გამოარკვია თუ რა ვალდებულების ფარგლებში ითხოვდა შპს „ა. ჯ-ი“ ა. რ. კ-ისათვის გადაცემული თანხების ჩათვლას, რასაც მოცემული დავის გადაწყვეტისათვის არსებითი მნიშვნელობა აქვს. ამ მიზნით სასამართლომ არ გამოიყენა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 128-ე მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილება, რომლის თანახმადაც, მოსამართლეს უფლება აქვს შეკითხვები მისცეს მხარეებს, რომლებიც ხელს შეუწყობენ საქმის გადანყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების სრულად და ზუსტად განსაზღვრას, მათ დასადასტურებლად მტკიცებულებათა გამოვლენას და სასამართლოში წარდგენას, მათი უტყუარობის გამორკვევას.

1.8. მხოლოდ ამ საკითხების დაზუსტების შემდეგ უნდა შემონმებულები მოპასუხის შესაგებელში გამოთქმული მოსაზრებები თანხის სხვა ვალდებულების (საგადასახადო შემონმების პერიოდში შპს „ა. გ-იას“ მატერიალური სახსრების შპს „ა. ჯ-ში“ დროებით გადატანა და ამ აქტივების ა. რ. კ-ის მემკვიდრით მესაკუთრისათვის (შპს „ა. გ-იასათვის“) დაბრუნება) ფარგლებში გადახდის თაობაზე. აქვე საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს კასატორ ა. რ. კ-ის მტკიცებას, იურიდიულ პირებს შორის განხორციელებული ოპერაციების ლეგიტიმურად მიჩნევის თაობაზე, რომლის თანახმადაც, ერთ იურიდიულ პირს შეუძლია ყოველგვარი იურიდიული თუ საბუღალტრო დოკუმენტაციის გარეშე გადასცეს მეორე იურიდიულ პირს აქტივები, თუმცა ასე-

თი საქმის მასალებით არ დასტურდება. ამასთან, სამენარმეო სუბიექტებს შორის ამგვარი ურთიერთობის დაშვება ეწინააღმდეგება საჯარო წესრიგს, კერძოდ, საგადასახადო კოდექსის 136-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია სწორად და დროულად აღრიცხოს შემოსავლები და ხარჯები დოკუმენტურად დადასტურებულ მონაცემთა საფუძველზე, ამ თავით გათვალისწინებული მეთოდების გამოყენებით და მიაკუთვნოს იმ საანგარიშო პერიოდს, რომელშიც მოხდა მათი მიღება და განევა. რაც შეეხება ამ კუთხით ა. რ. კ-ის საკასაციო საჩივარში გამოთქმულ პრეტენზიებს მტკიცებულებათა არასწორად შეფასების თაობაზე, იგი სისხლის სამართლის საქმეზე მიცემულ მოწმეთა ჩვენებებს ემყარება, რომელთა შეფასებისას სააპელაციო სასამართლოს არ დაურღვევია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 103-ე და 105-ე მუხლებით დადგენილი მტკიცებულებათა შეფასების სტანდარტი.

1.9. რაც შეეხება წინამდებარე დავის ფარგლებში აღძრულ შეგებებულ სარჩელს, იგი ემყარება ა. რ. კ-ის მიერ შპს „ა. ჯ-ის“ ანგარიშზე 2011 წლის 9 მარტიდან 2013 წლის 27 მაისამდე ჩარიცხულ 24 776 ევროსა და 2010 წლის 19 ივნისიდან 2013 წლის 30 მაისამდე ჩარიცხულ 1 481,5 ევროს. შეგებებული სარჩელის თანახმად, ეს თანხა წარმოადგენდა 2 წლის ვადით შპს „ა. ჯ-ისათვის“ უპროცენტოდ ნასესხებ თანხას, რომელსაც მოპასუხე არ აბრუნებდა.

1.9.1. წარმოდგენილი შესაგებლის ფარგლებში, შპს „ა. ჯ-ი“ განმარტავს, რომ თანხების ჩარიცხვა შპს „ა. ფ-სა“ და შპს „ა. ჯ-ს“ შორის არსებული სხვა ურთიერთობით (თხილის შესყიდვა, გადამუშავება და ექსპორტი) იყო განპირობებული და ამ თანხებს ხან ა. კ-ი და ხან – შპს „ა. ფ-ი“ რიცხავდა. საკასაციო პალატის მოსაზრებით, მოპასუხის აღნიშნული პოზიცია უნდა განვიხილოთ, როგორც მოთხოვნის შემწყვეტი შესაგებელი, რაც საფუძველს აცლის ა. რ. კ-ის მითითებულ პრეტენზიებს. შესაგებელში გამოთქმული განმარტებები იმდენად არსებითია, რომ მისი დადასტურების შემთხვევაში, გამოირიცხება, როგორც სასესხო, ისე უსაფუძვლო გამდიდრების ნორმების გამოყენება.

1.10. სააპელაციო სასამართლოს ამ კუთხით შპს „ა. ჯ-ის“ შესაგებლის საფუძვლები არ შეუმონმებია, არც სახელშეკრულებო ურთიერთობის არსებობაზე და არც იმ გარემოებაზე უმსჯელია, თუ ვის მიერ იყო შესრულებული გადარიცხვები და რით იყო ამ თანხის გადაცემა განპირობებული. მან ყოველგვარი დასაბუთების გარეშე დაადასტურა როგორც ა. კ-ის მიერ თანხის

ჩარიცხვის ფაქტი, ისე ამ ჩარიცხვის სამართლებრივი საფუძვლის არარსებობა და დაადგინა შესრულების კონდიქციიდან გამომდინარე შპს „ა. ჯ-ისათვის“ 26 257,5 ევროს შეგებებული სარჩელის ავტორის სასარგებლოდ დაკისრების ვალდებულება. საკასაციო პალატა თვლის, რომ ქვემდგომი სასამართლოს დასკვნები არც ამ ნაწილში ემყარება საქმის მასალების ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ კვლევას (სსსკ 105-ე მუხლი). იმ პირობებში, თუკი არ დადგინდება ნასყიდობის სამართლებრივი ურთიერთობების ფარგლებში სადავო თანხის გადაცემა, სასამართლომ ასევე უნდა იმსჯელოს, მხოლოდ თანხის გადაცემა ხომ არ იძლევა მხარეთა შორის სესხის ზეპირად დადების პრეზუმფციას, რადგანაც სამოქალაქო კოდექსის 624-ე მუხლის თანახმად, სესხის ხელშეკრულება იდება ზეპირად. მხარეთა შეთანხმებით შეიძლება გამოყენებულ იქნეს წერილობითი ფორმაც. ზეპირი ხელშეკრულების დროს მისი ნამდვილობა არ შეიძლება დადგინდეს მხოლოდ მოწმეთა ჩვენებებით.

1.11. საკასაციო პალატა ვერ იმსჯელებს და ვერ შეაფასებს ა. რ. კ-ის პრეტენზიას მისთვის ზიანის ანგარიშში უსაფუძვლოდ მიღებული თანხის პროცენტის დაკისრების თაობაზე, რადგანაც, მოცემულ შემთხვევაში, გამოსაკვლევი კონდიქციური ვალდებულებიდან გამომდინარე ძირითადი სარჩელის ფაქტობრივი საფუძვლების ნამდვილობა, რომლის გარეშეც შეუძლებელია იმის განსაზღვრა, თუ რამდენად მართებულად დაეკისრა კასატორს შპს „ა. ჯ-ის“ მიერ მოთხოვნილ თანხაზე სარგებელის გადახდის ვალდებულება. სამოქალაქო კოდექსის 981-ე მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრული იურიდიული შედეგის მიღწევისათვის სავალდებულოა დგინდებოდეს თავად ქონების უსაფუძვლოდ მიღების ფაქტი.

1.12. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ: ა) საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა; ბ) არსებობს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, გარდა აღნიშნული მუხლის „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებისა. ამავე კოდექსის 394-ე მუხლის „ე“¹ ქვეპუნქტის თანახმად, გადაწყვეტილება ყოველთვის ჩაითვლება კანონის დარღვევით მიღებულად, თუ გადაწყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრულია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმე-

ბა შეუძლებელია. მოცემული ნორმის ანალიზისა და წინამდებარე განჩინებაში ჩამოყალიბებული დასაბუთების გათვალისწინებით, სააპელაციო სასამართლომ უნდა შეაფასოს საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებები ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად, დაადგინოს დავის გადაწყვეტისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივი გარემოებები და მხოლოდ ამის შემდეგ განსაზღვროს უფლების საკითხი.

2. საპროცესო უფლებამონაცვლეობა:

2.1. პალატა მიზანშეწონილად მიიჩნევს, ყურადღება გაამახვილოს საკასაციო განხილვისას დაშვებულ საპროცესო უფლებამონაცვლეობის საკითხზეც, კერძოდ, საკასაციო პალატას მომართა შპს „ა. ჯ-ის“ წარმომადგენელმა და განცხადებას დაურთო 2015 წლის 2 მარტის ხელშეკრულება მოთხოვნათა დათმობის თაობაზე. ხელშეკრულების თანახმად, შპს „ა. ჯ-მა“ შპს „კ. კ-ს“, მის მიმართ არსებული დავალიანების სანაცვლოდ, დაუთმო წინამდებარე დავაზე ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 16 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ა. რ. კ-ისათვის დაკისრებული თანხის მოთხოვნის უფლება, რის გამოც შპს „კ. კ-მა“ ამ მოთხოვნის საფუძველზე წარმოშობილ ურთიერთობაში ჩაანაცვლა შპს „ა. ჯ-ი“.

2.2. სასამართლოს ასევე მომართა შუამდგომლობით ა. რ. კ-მა და მოითხოვა მის უფლებამონაცვლედ საქმეში შპს „ა. ფ-ის“ დაშვება. შუამდგომლობის საფუძვლიანობა დასაბუთებულია 2015 წლის 24 თებერვლის მოთხოვნის დათმობის ხელშეკრულებით, რომლის თანახმადაც ა. რ. კ-ის მიმართ, ზეპირი სესხის ხელშეკრულების საფუძველზე, შპს „ა. ფ-ს“ გააჩნდა დავალიანება; ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული 2014 წლის 28 თებერვლის გადაწყვეტილებით შპს „ა. ჯ-ს“ შპს „ა. ფ-ის“ სასარგებლოდ ეკისრებოდა 410 210 ლარის, 5 000 ლარისა და 200 200 ევროს გადახდა. წინამდებარე საქმეზე სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით შპს „ა. ჯ-ს“ ა. რ. კ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 26 257,5 ევროს გადახდა. შპს „ა. ფ-მა“ ა. რ. კ-ს დაუთმო კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით მის სასარგებლოდ შპს „ა. ჯ-ისათვის“ დაკისრებული თანხა და 120 000 ევროს ნაწილში მათ შორის არსებული სასესხო ურთიერთობა შეწყდა, ხოლო კასატორმა შპს „ა. ფ-ს“ დაუთმო წინამდებარე დავის ფარგლებში მოგებული თანხის მოთხოვნის უფლება.

2.3. როგორც ერთ, ისე, მეორე შემთხვევაში, საკასაციო პალატამ მიჩნია, რომ არსებობდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 92-ე მუხლით განსაზღვრული საპროცესო უფლებამონაცვ-

ლეობის დაშვების საფუძველი და 2015 წლის 6 აპრილისა და 16 სექტემბრის განჩინებებით განცხადებები დაკმაყოფილდა, თუმცა საკასაციო სასამართლო კიდევ ერთხელ ამახვილებს ყურადღებას, რომ ორივე პირის უფლებამონაცვლეობის საფუძველი მხოლოდ სამოქალაქო კოდექსის 199-ე მუხლით დადგენილი მოთხოვნის დათმობის ურთიერთობაა იმგვარად, რომ სახეზე არ გვაქვს ამავე კოდექსის 203-ე მუხლით განსაზღვრული ვალის გადაკისრება, შესაბამისად, საკასაციო პალატის ზემოხსენებული განჩინებებით დაშვებული უფლებამონაცვლეობა მხოლოდ კონკრეტულ მოთხოვნებს შეეხება და ურთიერთსარჩელე-ბზე მოპასუხეებად კვლავ შპს „ა. ჯ-ი“ და ა. რ. კ-ი რჩებიან.

3. საკასაციო სასამართლოში წარმოდგენილი მტკიცებულებები:

3.1. 2015 წლის 28 ივლისს საკასაციო სასამართლოს შუამდგომლობით მომართა ა. რ. კ-ის წარმომადგენელმა გ. გ-ემ, წარმოადგინა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2015 წლის 6 ივლისის განაჩენი ა. ვ-ას მიმართ და იშუამდგომლა მისი საქმისათვის დართვის თაობაზე.

3.2. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადაწყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში. გარდა ამისა, შეიძლება მხედველობაში იქნეს მიღებული ამ კოდექსის 396-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტები. აღნიშნული ნორმა ადგენს საკასაციო სასამართლოს მიერ ფაქტობრივი გარემოებების შეფასების პროცესუალურ ფარგლებს და მისი შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ საკასაციო სასამართლოში ახალ ფაქტებზე მითითება და ახალი მტკიცებულებების წარმოდგენა არ დაიშვება, ამავე კოდექსის 104-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლო არ მიიღებს, არ გამოითხოვს ან საქმიდან ამოიღებს მტკიცებულებებს, რომლებსაც საქმისათვის მნიშვნელობა არ აქვთ. დასახელებული ნორმებიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ არ არსებობს შუამდგომლობის გაზიარების საფუძველი, შესაბამისად, მის ავტორს უნდა დაუბრუნდეს წარმოდგენილი განაჩენი 18 (თვრამეტი) ფურცლად.

4. სასამართლო ხარჯები:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო დააბრუნებს საქმეს ხელახლა განსახილველად, მთელი სასამართლო ხარჯები, რაც განეულია ამ საქმის განხილვასთან

დაკავშირებით, სარჩელის აღძვრიდან დაწყებული, უნდა შეჯამდეს და შემდეგ განაწილდეს მხარეთა შორის ამ მუხლის მიხედვით. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ საქმის ხელახლა განხილვისას სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი უნდა გადაწყდეს შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ა. რ. კ-ის უფლებამონაცვლე შპს „ა. ფ-ის“ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
2. შპს „ა. ჯ-ის“ უფლებამონაცვლე შპს „კ. კ-ის“ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
3. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 16 სექტემბრის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
4. ა. რ. კ-ს დაუბრუნდეს 2015 წლის 28 ივლისის №ა-2927-15 განცხადებაზე დართული განაჩენის ასლი 18 (თვრამეტი) ფურცლად.
5. საკასაციო საჩივრებზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
6. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფა
ბანცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ

ბანჩინება

№ას-214-201-2015

16 აპრილი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

**შემადგენლობა: ნ. ბაქაქური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეიძე**

დავის საგანი: თანხის დაკისრება, ზიანის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-მა“ სარჩელით მიმართა სასამართლოს შპს „ს.კ. ა.ს.ჯ.“-ის მიმართ სამედიცინო მომსახურების ღირებულებების ძირითადი დავალიანებისა და პირგასამტეხლოს დაკისრების მოთხოვნით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 29 აპრილის გადაწყვეტილებით შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: მოპასუხე შპს „ს.კ. ა.ს.ჯ.-ს“ შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-ის“ სასარგებლოდ დაეკისრა 2013 წლის სექტემბრის თვეში გაწეული სამედიცინო მომსახურების გადახდა 35 887.20 ლარის ოდენობით. მოპასუხე შპს „ს.კ. ა.ს.ჯ.-ს“ შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-ის“ სასარგებლოდ დაეკისრა 2013 წლის სექტემბრის თვეში მოპასუხის დაზღვეულ პირთათვის გაწეული სამედიცინო მომსახურების ღირებულების გადახდის ვადაგადაცილებისათვის დარჩენილი ძირითადი თანხის 35 887.20 ლარის 0.01%-ის ოდენობით ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე 2013 წლის 31 ოქტომბრიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე.

აღნიშნულ გადაწყვეტილებაზე სააპელაციო საჩივარი წარადგინა შპს „ს.კ. ა.ს.ჯ.-მა“, ასევე შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-მა“.

2014 წლის 29 დეკემბერს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას განცხადებით მიმართა შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-ის“ დირექტორმა და გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის მიზნით მოითხოვა ყადაღის დადება შპს „ს.კ.ა.ს.ჯ.-ს“ ფულად სახსრებზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 29

აპრილის გადანყვეტილებით დაკისრებული ფულადი ვალდებულებების ფარგლებში სულ 39 379.13 ლარის ოდენობით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 31 დეკემბრის განჩინებით შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-ის“ განცხადება არ დაკმაყოფილდა.

სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 198-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ა“ პუნქტით და განმარტა, რომ გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით ხდება მოსარჩელის კანონიერი ინტერესების დაცვა იმ რეალობის ან მოსალოდნელი საფრთხის გათვალისწინებით, რომ მოპასუხე, შესაძლოა, არაკეთილსინდისიერი აღმოჩნდეს, და საკუთარი ქონება გაასხვისოს, ფინანსური სახსრები განკარგოს, გადამალოს, რის შედეგადაც მოსარჩელის უფლება განუხორციელებელი დარჩება.

სააპელაციო პალატამ ასევე განმარტა, რომ გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიება უნდა იყოს გონივრული, ემსახურებოდეს სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარე, როგორც პირველადი, ასევე მეორადი მოთხოვნების შესრულებისათვის გარანტიების შექმნას. მენარმე სუბიექტის ანგარიშებზე ყადაღის დადებით, არა თუ ხელი შეეწყობა გადანყვეტილების აღსრულებას, არამედ შეიძლება ხელი შეუშალოს მოვალის, როგორც მენარმე სუბიექტის, გადახდისუნარიანობასა და მის ფინანსურ შესაძლებლობას, შეასრულოს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადანყვეტილებით დადასტურებული ვალდებულებები.

ამდენად, იურიდიული პირის ფულად ანგარიშებზე ყადაღის დადებით კრედიტორი შეიძლება აღმოჩნდეს ისეთ სამართლებრივ ვითარებაში, როდესაც გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძველზე მენარმე სუბიექტის სამენარმეო საქმიანობის შეფერხების შედეგად მოვალემ ვერც ნებაყოფლობით და ველარც „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ მექანიზმების გამოყენებით შეძლოს კრედიტორის წინაშე ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება.

პალატამ იხელმძღვანელა „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონით, ასევე მიუთითა საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2010 წლის 11 ოქტომბრის №125/01 ბრძანებით დამტკიცებული საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალური ოდენობის განსაზღვრის წესის პირველი მუხლზე,

რომლის შესაბამისად განსაზღვრულია საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალურ ოდენობა. ამავე წესის მეორე მუხლის მიხედვით კი, საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელებისათვის ლიცენზიის მაძიებელი კომპანიებისათვის წერილობითი განცხადების წარდგენის მომენტში შევსებული კაპიტალის, ხოლო მზღვეველისათვის სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე საკუთარი კაპიტალის მინიმალური ოდენობა განისაზღვრება შემდეგი ოდენობით: ა) სიცოცხლის დაზღვევა – 1 500 000 ლარი; ბ) დაზღვევა (არა სიცოცხლის) – 1 000 000 ლარი; გ) გადაზღვევა – 1 500 000 ლარი.

ამდენად, პალატამ განმარტა, რომ სადაზღვევო ბაზრის ფინანსური სტაბილურობის უზრუნველყოფა, სადაზღვევო ბაზრის მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ერთ-ერთი აუცილებელი ინდიკატორია, შესაბამისად, სასამართლო წესით უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად სადაზღვევო კომპანიას არ უნდა შეექმნას საქმიანობის დაუბრკოლებლად განხორციელების საფრთხე, რითაც სასამართლო გადანყვეტილებით დადგენილი ფინანსური ვალდებულებების ნებაყოფლობით შესრულებას შეეშლება ხელი. სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშების დაყადაღებით კი, ისეთი ფინანსური ინსტიტუტი, როგორც სადაზღვევო კომპანიაა, საქმიანობის თვალსაზრისით დაბრკოლდება, რაც არა თუ უზრუნველყოფს გადანყვეტილების აღსრულებას, არამედ კომპანიის, რომლის ძირითადი საბრუნავი საშუალება ფულია, საქმიანობას შეაფერხებს და უამრავ მომხმარებელს დააზარალებს. თუმცა სასამართლომ მიიჩნია, რომ აღნიშნული მსჯელობა სუბსიდიური ხასიათისაა. ძირითადი მოტივაცია კი, თუ რატომ არ უნდა იქნეს სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშზე ყადაღა დადებული, მდგომარეობდა იმაში, რომ ამ ეტაპზე არ არსებობდა სადაზღვევო კომპანიის მხრიდან გადანყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებისაგან თავის არიდების რისკი და გადანყვეტილების იძულებით აღსრულებისათვის ხელისშემშლელი გარემოებები. სარჩელის აღძვრა და სასამართლო წესით უფლების დაცვა კი იმთავითვე არ ნიშნავს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობასა და კანონიერ ძალაში შესული გადანყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობას, მით უფრო, როდესაც მოპასუხე და შესაბამისად, სასამართლო გადანყვეტილების აღსრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი, სადაზღვევო კომპანიაა. სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშებზე ყადაღის დადება მხოლოდ იმ არგუმენტზე

დაყრდნობით, რომ კომპანიას ბევრი ვადამოსული ვალდებულება აქვს, სააპელაციო სასამართლოს აზრით, მიზანშეწონილი არ არის, ვინაიდან წარმოდგენილი განცხადებითა და თანდართული მტკიცებულებებით არ დასტურდება ვალდებულებების შესრულების შეუძლებლობა ან ვალდებულებათა შესრულებისაგან, არამართლზომიერი გზით, თავის არიდების რისკი. არგუმენტი, მარტოოდენ ფინანსურ დავალიანებებთან დაკავშირებით, არ იძლევა იმგვარი დასკვნის გაკეთების შესაძლებლობას, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გარეშე გადაწყვეტილება ვერ აღსრულდება ან დაბრკოლება შეექმნება მის აღსრულებას, მით უფრო, განსახილველ შემთხვევაში, ასანაზღაურებელი თანხის ოდენობის გათვალისწინებით.

მითითებულ განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა შპს „ა.ო.ღ.ს. ე.ს.ც-მა“ და მოითხოვა განჩინების გაუქმება შემდეგი საფუძვლით:

საჩივრის ავტორის განმარტებით, სადაზღვევო კომპანიის მიერ დიდი ოდენობის ვალდებულებების შესრულება საფრთხეს უქმნის აღსრულებას. ყადაღის დაუდებლობამ შეიძლება განმცხადებელს მიაყენოს დიდი მატერიალური ზიანი, თუკი მოპასუხის მიერ სხვა არაერთი დიდი ოდენობის ვალდებულების ნებაყოფლობით შესრულების ან/და იძულებით აღსრულების გამო გადახდა გადახდისუუნარო.

საჩივრის ავტორის აზრით, მოპასუხის ფინანსებზე ყადაღის დადების აუცილებლობა დასაბუთებულია, ვინაიდან სადაზღვევო კომპანია იმყოფება მძიმე ფინანსურ მდგომარეობაში და არსებობს ალბათობა, რომ საქალაქო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტიდან დადების, მზღვეველის გადახდისუუნარობის გამო, აღსრულება ვეღარ მოხერხდება. ამავდროულად, საჯარო რეესტრის მონაცემებით დადასტურებულია ის ფაქტი, რომ შპს „ს.კ.ა.ს.ჯ-ს“ საკუთრებაში არანაირი უძრავი ქონება არ ირიცხება, მის საკუთრებაში არსებული წილები კი, სხვადასხვა ვალდებულებათა აღსრულების მიზნით, დაყადაღებულია და ირიცხება მოვალეთა რეესტრში. მოპასუხეს გააჩნია დიდი ოდენობით სხვა ფულადი ვალდებულებებიც, რომელთა შესრულების შემთხვევაში კომპანია ვეღარ დაფარავს მოსარჩელის დავალიანებას და შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც“ აღმოჩნდება იმავე მდგომარეობაში, როგორშიც იმყოფებოდა სასამართლოს მიერ „ა. გ. ჯ-სათვის“ შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-ის“ სასარგებლოდ 2 600 000 ლარის დავალიანების დაკისრების დროს, როცა თანხის ამოღება ვერ მოხერხდა მოვალის გადახდისუუნარობის გამო.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 16 იანვრის განჩინებით დაუსაბუთებლობის გამო არ დაკმაყოფილდა შპს „ა.ო.ლ.ს.ე.ს.ც-ს“ საჩივარი, უცვლელად დარჩა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 31 დეკემბრის განჩინება და საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლისა და შპს „ა.ო.ლ.ს.ე.ს.ც-ს“ საჩივრის საფუძვლიანობის ანალიზის შედეგად მიიჩნევს, რომ საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი წარმოადგენს მატერიალური კანონმდებლობით დაცული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების რეალური განხორციელების სწრაფ და ეფექტურ საპროცესო-სამართლებრივ გარანტიას. სასამართლოს მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მომავალში მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილება, შესაძლოა ვერ აღსრულდეს ან აღსრულება მნიშვნელოვნად დაბრკოლდეს. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანია მოსარჩელის მატერიალური უფლებების რეალური განხორციელებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა. თუმცა, მხედველობაშია მისაღები, რომ სამოქალაქო პროცესი თანაბარ მდგომარეობაში აყენებს პროცესის ორივე მხარეს – მოსარჩელესა და მოპასუხეს, შესაბამისად, მხარეთა თანასწორობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის შეფასება უნდა მოხდეს როგორც მოსარჩელის, ისე მოპასუხის პოზიციიდან. ამგვარი შეფასებისას გასათვალისწინებელია, რომ დაცული იყოს თანაზომიერების პრინციპი, კერძოდ, მოსარჩელის მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიება ამ მოთხოვნის (სარჩელის საგნის) პროპორციული (ადეკვატური) უნდა იყოს და აშკარა შეუსაბამობა არ უნდა იკვეთებოდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენება ვერ გაამართლებს სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს. ამიტომ სასამართლომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენების საკითხის გადაწყვეტის დროს, ყოველთვის უნდა შეაფასოს, სარჩელის უზრუნველსაყოფად მის მიერ შერჩეული ღონისძიება არის თუ არა შესაბამისობაში მო-

სარჩელის მოთხოვნასთან, რომლის უზრუნველყოფასაც იგი ემსახურება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე. ამავე კოდექსის 271-ე მუხლის მიხედვით, სასამართლოს შეუძლია უზრუნველყოს იმ გადაწყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად.

დასახელებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელე მხარეს, საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით, მოითხოვოს ჯერ კიდევ აღუსრულებელი გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა სასამართლოს შეუქმნას რწმენა კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ.

მოცემულ შემთხვევაში საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 29 აპრილის გადაწყვეტილებით შპს „ა.ო.ღ.ს.ე. ს.ც-ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა და შპს „ს.კ. ა. ს. ჯ-ს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა ფულადი ვალდებულების შესრულება, სულ – 35 887.20 ლარის ოდენობით.

აღნიშნულის საფუძველზე შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც“ მოითხოვს მის სასარგებლოდ მიღებული გადაწყვეტილების უზრუნველყოფას. მხარე თავის მოთხოვნას აფუძნებს იმ გარემოებაზე, რომ შპს

„ს.კ.ა.ს.ჯ-ი“ იმყოფება მიძიმე ფინანსურ მდგომარეობაში, გააჩნია შეუსრულებელი ვალდებულებები სხვა დაწესებულებების მიმართ და არსებობს შესაძლებლობა, რომ საქალაქო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტიდან, მზღვეველის გადახდისუუნარობის გამო, მისი აღსრულება ველარ მოხერხდეს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს.

აღნიშნული ნორმა ადგენს სადავო გარემოებების მტკიცების სტანდარტს და კონკრეტული ფაქტის არსებობის სარწმუნოდ დადასტურებას ავალებს იმ მხარეს, რომელმაც იგი თავისი პოზიციის დასადასტურებლად მიუთითა.

ამდენად, საჩივრის ავტორს საკუთარი მოთხოვნის დასაბუთებლად უნდა დაედასტურებინა ის ფაქტობრივი გარემოება, რომ შპს ს.კ. „ა.ს.ჯ-ი“ განიცდის ისეთ ფინანსურ სირთულეებს, რომლებიც სამომავლოდ ობიექტურად ხელს შეუშლის გადაწყვეტილების აღსრულებას.

მართალია, განცხადებაზე თანდართული მასალებით იკვეთება, რომ მოპასუხეს გააჩნია შეუსრულებელი ვალდებულებანი, თუმცა მათ კანონიერებაზე მიმდინარეობს სასამართლო დავები და აღნიშნული ცალსახად არ ადასტურებს, რომ სადაზღვევო კომპანიას მათი დაფარვის ფინანსური შესაძლებლობა არ გააჩნია.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო პალატის მსჯელობას, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის წინაპირობას წარმოადგენს საფუძვლიანი ეჭვი იმის თაობაზე, რომ გადაწყვეტილება აღუსრულებელი დარჩება ან აღსრულება მნიშვნელოვანწილად გაძნელებდა უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების გარეშე. მხოლოდ დარღვეულ უფლებასა თუ კანონიერ ინტერესზე აპელირება არ წარმოადგენს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძველს. მნიშვნელოვანია, ყურადღება გამახვილდეს იმ გარემოებაზე, რომ ვალდებულების შეუსრულებლობის ფაქტი და დასაბუთებული ეჭვი ვალდებულების მომავალში შეუსრულებლობასთან დაკავშირებით სასამართლოში სარჩელის აღძვრის საფუძველია, ხოლო სარჩელის უზრუნველყოფის ფაქტობრივი და სამართლებრივი წანამძღვრები გადაწყვეტილების აღსრულებლობის, ან მისი აღსრულების გაძნელების დასაბუთებაში უნდა მდგომარეობდეს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მი-

იჩნევს, რომ განმცხადებელი შპს „ა.ო.დ.ს.ე.ს.ც-ის“ მოთხოვნა გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ სრულყოფილად დასაბუთებული არ არის, რის გამოც სააპელაციო პალატის მიერ მართებულად ეთქვა უარი დაკმაყოფილებაზე.

საკასაციო სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს გასაჩივრებული განჩინების მსჯელობის იმ ნაწილზე, რომლითაც სააპელაციო პალატამ მიუთითა „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლზე, რომლის შესაბამისად, მზღვეველის ფინანსური სიმყარის უზრუნველყოფის საფუძველია მისი კაპიტალის, სადაზღვევო რეზერვებისა და გადაზღვევის სისტემის არსებობა. ამავე კანონის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მზღვეველი ვალდებულია დაიცვას სამსახურის მიერ დადგენილი, ქვემოთ ჩამოთვლილი ეკონომიკური ლიმიტები: ა) კაპიტალის მინიმალური ოდენობა სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე; ბ) სადაზღვევო რეზერვების ოდენობა სახეობათა მიხედვით; გ) სადაზღვევო რეზერვების დასაფარავად დასაშვები აქტივების ზღვრული თანაფარდობა სადაზღვევო რეზერვებთან; დ) კაპიტალსა და ვალდებულებებს შორის ზღვრული თანაფარდობა; ე) აქტივებსა და აღებულ ვალდებულებებს შორის ზღვრული თანაფარდობა. მე-16 მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით კი, მზღვეველი თავისი გადახდისუნარიანობის უზრუნველსაყოფად ვალდებულია დაიცვას ამ კანონით განსაზღვრული ეკონომიკური ნორმატივები და ლიმიტები, რომელთა თანაფარდობის მეთოდოლოგია და ნორმატიულ მოცულობას ადგენს სამსახური.

სააპელაციო პალატამ ასევე მიუთითა საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2010 წლის 11 ოქტომბრის №125/01 ბრძანებით დამტკიცებული საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალური ოდენობის განსაზღვრის წესის პირველ მუხლზე, რომლის შესაბამისად, ეს წესი განსაზღვრავს საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალურ ოდენობას. ამავე წესის მეორე მუხლის მიხედვით კი, საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელებისათვის ლიცენზიის მაძიებელი კომპანიებისათვის წერილობითი განცხადების წარდგენის მომენტში შევსებული კაპიტალის, ხოლო მზღვეველისათვის სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე საკუთარი კაპიტალის მინიმალური ოდენობა განისაზღვრება შემდეგი ოდენობით: ა) სიცოცხლის დაზღვევა – 1 500 000 ლარი;

ბ) დაზღვევა (არა სიცოცხლის) – 1 000 000 ლარი; გ) გადაზღვევა – 1 500 000 ლარი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ სადაზღვევო ბაზრის ფინანსური სტაბილურობის უზრუნველყოფა სადაზღვევო ბაზრის მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ერთ-ერთი აუცილებელი ინდიკატორია, შესაბამისად, სასამართლო წესით უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შედეგად სადაზღვევო კომპანიას არ უნდა შეექმნას საქმიანობის საფრთხე, რითაც სასამართლო გადაწყვეტილებით დადგენილი ფინანსური ვალდებულებების ნებაყოფლობით შესრულებას შეეშლება ხელი. სადაზღვევო კომპანიის ანგარიშების დაყადაღებით კი, ისეთი ფინანსური ინსტიტუტი, როგორც სადაზღვევო კომპანიაა, საქმიანობის თვალსაზრისით დაბრკოლდება, რაც არა თუ უზრუნველყოფს გადაწყვეტილების აღსრულებას, არამედ კომპანიის, რომლის ძირითადი საბრუნავი საშუალება ფულია, საქმიანობას შეაფერხებს და უამრავ მომხმარებელს დააზარალებს.

სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ ძირითადი მოტივაცია, ზემოაღნიშნული მსჯელობა სუბსიდიური ხასიათისაა, ხოლო ძირითადი მოტივაცია, თუ რატომ არ უნდა იქნეს ს.კ. „ა.ს.ჯ-ს“ ანგარიშზე ყადაღა დადებული, მდგომარეობს იმაში, რომ ამ ეტაპზე არ არსებობს სადაზღვევო კომპანიის მხრიდან გადანყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებისაგან თავის არიდების რისკი და გადანყვეტილების იძულებით აღსრულებისათვის ხელისშემშლელი გარემოებები. სარჩელის აღძვრა და სასამართლო წესით უფლების დაცვა კი იმთავითვე არ ნიშნავს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობასა და კანონიერ ძალაში შესული გადანყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობას, მით უფრო, როდესაც მოპასუხე და შესაბამისად, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი სადაზღვევო კომპანიაა, რომლის ფინანსური სტაბილურობისათვის ხელის შეწყობა, სასამართლო გადაწყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებას შეუწყობს ხელს.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სააპელაციო პალატის მსჯელობას იმ ნაწილში, რომ ძირითადი მოტივაცია, თუ რატომ არ უნდა იქნეს ს.კ. „ა.ს.ჯ-ს“ ანგარიშზე ყადაღა დადებული, მდგომარეობს იმაში, რომ ამ ეტაპზე არ არსებობს სადაზღვევო კომპანიის მხრიდან გადანყვეტილების ნებაყოფლობით შესრულებისაგან თავის არიდების რისკი და გადანყვეტილების იძულებით აღსრულებისათვის ხელისშემშლელი გარემოებები. სარჩელის აღძვრა და სასამართლო წესით უფლების დაცვა კი, იმ-

თავითვე არ ნიშნავს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობასა და კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობას.

თუმცა საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობას იმ ნაწილში, რომ თუკი სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი სადაზღვევო კომპანიაა, გაუმართლებელია სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით ფულად ანგარიშზე ყადაღის დადება.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ წარმოდგენილი საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება უნდა დარჩეს უცვლელად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 1971, 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „ა.ო.ღ.ს.ე.ს.ც-ს“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 31 დეკემბრის განჩინება დარჩეს უცვლელი;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლა

განჩინება

№ას-1165-1095-2015

25 ნოემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. ბაქაქუჩი,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: ზიანის ანაზღაურება, ხელშეშლის აღკვეთა (ძირითად სარჩელში), აუცილებელი გზის გამოყოფა (შეგებებულ სარჩელში)

აღწერილობითი ნაწილი:

1. გ. რ-ამ სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს „ნ-ის“, ზ. გ-ისა და გ. ა-ის მიმართ და მოითხოვა, ზ. გ-ეს და გ. ა-ს მის სასარგებლოდ დაეკისროთ 2012 წლის 22 ივნისიდან 2013 წლის 30 ოქტომბრამდე ყოველთვიურად – 1500 აშშ დოლარის, 2012 წლის 22 ივნისიდან ხელშეშლის საბოლოოდ აღკვეთამდე საკუთარ ფართში შესასვლელად დამატებითი გზით სარგებლობისათვის სოლიდარულად ყოველთვიურად 500 აშშ დოლარის გადახდა.

2. მოსარჩელემ ასევე მოითხოვა, რომ მოპასუხეებს სოლიდარულად დაეკისროთ 1500 აშშ დოლარის გადახდა ყოველთვიურად 2013 წლის 30 ოქტომბრიდან ხელშეშლის საბოლოოდ აღკვეთამდე, აეკრძალოთ მეზობლებთან დამაკავშირებელი ლიობების ამოშენებაში ხელშეშლა ნებისმიერი ფორმით, დაევალოთ, მონაწილეობა მიიღონ სასაზღვრო კედლის ამოშენებაში და დაეკისროთ ხარჯების ნახევარიც – 400 ლარი, რემონტის ხარჯი – 7805 ლარი, ასევე, მიყენებული მორალური ზიანის – 50 000 ლარის ანაზღაურება. ამავდროულად, შპს „ნ-ს“ დაეკისროს 2013 წლის 30 ოქტომბრიდან ხელშეშლის საბოლოოდ აღკვეთამდე, საკუთარ ფართში შესასვლელი დამატებითი გზით სარგებლობისათვის გ. რ-ას სასარგებლოდ 500 აშშ დოლარის გადახდა.

3. ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 10 ივლისის განჩინებით, სარჩელის უზრუნველყოფის სახით, გ. რ-ას დაევალა, ხელი არ შეეშალა შპს „ნ-ის“ საკუთრებაში არსებული სადავო უძრავი ქონების დანიშნულებისამებრ გამოყენებაში.

4. ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 10 ივლისის განჩინებით კი, შპს „ნ-ის“ მიერ მომავალში აღსაძრავი სარჩელის უზრუნველსაყოფად, გ. რ-ას აეკრძალა ხელშეშლა შპს „ნ-ის“ მიერ გ. რ-ას საკუთრებაში არსებული ფართით (საკადასტრო კოდი №...) სარგებლობაში, რისთვისაც გ. რ-ას დაევალა, აეღო შპს „ნ-ის“ ფართში შესასვლელ კართან არსებული ყველა დაბრკოლება (ხის სამშენებლო ღობე და სხვ).

5. მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს, ხოლო შპს „ნ-მა“ შეგებებული სარჩელში აღძრა გ. რ-ას მიმართ და მოითხოვა ქ.ქ.-სში, რ-ის გამზირ №-სა და წ.-ის ქ. №-ში მდებარე გ. რ-ას კუთვნილი ფართიდან აუცილებელი გზის გამოყოფა.

6. ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 22 ივნისის გადაწყვეტილებით გ. რ-ას სარჩელი შპს „ნ-ის“, გ. ა-ისა და ზ. გ-ის მიმართ ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, შპს „ნ-ს“ გ. რ-ას სასარგებლოდ დაეკისრა 4788 აშშ დოლარის გადახდა, მოპასუხეებს აეკრძალათ გ. რ-ასათვის ქ.ქ.-ში, რ-ის გამზირ №-სა და წ.-ის ქ. №-ში (ს.კ.) მდებარე უძრავ ქონებაზე კარის ღიობების ამოშენებაში ხელშეშლა, ხოლო შპს „ნ-ის“ შეგებებული სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

7. საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება ნაწილობრივ ორივე მხარემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

8. 2015 წლის 23 სექტემბერს გ. რ-ამ განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 10 ივლისის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების იმგვარად შეცვლა, რომ გ. რ-ას დაევალოს სასამართლოს შესაბამის სადეპოზიტო ანგარიშზე განათავსოს 5000 აშშ დოლარი შპს „ნ-ისათვის“ მიყენებული ზიანის საკომპენსაციოდ.

9. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 24 სექტემბრის განჩინებით გ. რ-ას განცხადება არ დაკმაყოფილდა შემდეგ გარემოებათა გამო:

10. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 196-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლის შესახებ გადაწყვეტილების მიღება არის სასამართლოს უფლებამოსილება და არა ვალდებულება, რომელიც განპირობებული უნდა იყოს მნიშვნელოვნად შეცვლილი გარემოებებით და მიზანშეწონილობით.

11. სააპელაციო პალატის მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში შპს „ნ-ი“ შეეცადა დაემტკიცებინა, რომ მას საკუთარ ფართთან საჯარო გზიდან დასაკავშირებლად აუცილებლად სჭირდე-

ბა გ. რ-ას საკუთრებაში არსებული ფართის (საკადასტრო კოდი №..) გამოყენება. მხარეები არ დავობენ, რომ მითითებული ფართით შპს „ნ-ი“ ხანგრძლივი დროის მანძილზე უკვე სარგებლობს, რისთვისაც გ. რ-ამ მოითხოვა კიდევ სარჩელით ზიანის ანაზღაურება. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ მიზანშეწონილად არ მიიჩნია, შეეცვალა არსებული მდგომარეობა დავის საბოლოო დასრულებამდე.

12. სააპელაციო პალატამ გაითვალისწინა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 199-ე მუხლის მესამე ნაწილით გარანტირებულია გ. რ-ას უფლება, მოითხოვოს სარჩელის უზრუნველყოფით მიყენებული ზიანის ანაზღაურება შპს „ნ-ისაგან“, თუ ამ უკანასკნელის სარჩელი საბოლოოდ იქნება უარყოფილი სასამართლოს მიერ.

13. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე გ. რ-ამ შეიტანა საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება და მისი საჩივრის დაკმაყოფილება შემდეგი საფუძვლებით:

14. საჩივრის ავტორის მითითებით, შპს „ნ-ის“ სარჩელი გ. რ-ას კუთვნილი უძრავი ნივთის გავლით აუცილებელი გზის დადგენის თაობაზე ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 22 ივნისის გადაწყვეტილებით არ დაკმაყოფილდა. ეს გადაწყვეტილება დაეფუძნა როგორც ექსპერტიზის დასკვნებს, ასევე, სადავო ობიექტის ადგილზე დათვალიერების შედეგებს, რომლებითაც დადგინდა, რომ შპს „ნ-ს“ საკუთარ ფართთან აქვს რამდენიმე ალტერნატიული მისასვლელი, რაც გამორიცხავს გ. რ-ას საკუთრების უფლების შეზღუდვას.

15. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის შესაბამისად, საჩივრის ავტორმა მიიჩნია, რომ აუცილებელი გზის მოთხოვნისას საჭიროა მხოლოდ იმ ფაქტის დადგენა, გააჩნია თუ არა მოსარჩელეს კუთვნილი ქონებით სარგებლობის ალტერნატიული გზა, ამდენად, დავის ხასიათიდან გამომდინარე, გამოირიცხება სასამართლო გადაწყვეტილების რეალურად აღსრულების დაბრკოლება.

16. მხარის განმარტებით, ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 10 ივლისის განჩინება ზიანს აყენებს გ. რ-ას, რადგან იგი ვერ ახერხებს კუთვნილი ფართის გაქირავებას და წელიწადში კარგავს 18000 აშშ დოლარს. ამავდროულად, ვერც შპს „ნ-ი“ ახერხებს საკუთარი ფართის გაქირავებას, რადგან იგი დაყადაღებულია გ. რ-ას სარჩელის უზრუნველსაყოფად.

17. გ. რ-ას კუთვნილი ფართი, არის გამოუყენებელ მდგომარეობაში, იქცა ანტისანიტარიის ბუდედ, რაც ლახავს არა მხოლოდ მესაკუთრის უფლებებს, არამედ საფრთხეს უქმნის მო-

სახლეობის ჯანმრთელობას, ზიანს აყენებს ქალაქ ქ-ის ცენტრალურ ნაწილს, რომელსაც ყოველდღიურად სტუმრობენ ტურისტები.

18. მხარემ განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი ერთნაირად იცავს ორივე მხარის ინტერესებს და მოსარჩელის ინტერესების უზრუნველყოფა არ ხდება მოპასუხის უფლებების გაუთვალისწინებლად. ამასთან, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება უნდა იყოს ადეკვატური დავის საგანზე მისაღები გადანყვეტილების აღსრულებასთან მიმართებით.

19. გ. რ-ამ მიიჩნია, რომ გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლით ოპტიმალურად და ადეკვატურად იქნება დაცული ორივე მხარის ინტერესი, თუ საჩივრის ავტორი დეპოზიტზე განათავსებს 5000 აშშ დოლარს.

20. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 12 ნოემბრის განჩინებით გ. რ-ას საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და საქმის მასალებთან ერთად განსახილველად გადაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

21. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹-ე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საჩივარში დაფიქსირებული მოსაზრებებით არ არის გაქრწყლებული გასაჩივრებული განჩინების დასკვნები საქმის ფაქტობრივ და სამართლებრივ გარემოებებთან დაკავშირებით. ამავე კოდექსის 196-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა არის სასამართლოს უფლებამოსილება და არა ვალდებულება, რომელიც განპირობებული უნდა იყოს მნიშვნელოვნად შეცვლილი გარემოებებით და მიზანშეწონილობით. მოცემულ შემთხვევაში ამგვარი ცვლილება დადასტურებული არ არის. შესაბამისად, საჩივარი დაუსაბუთებელია და ვერ დაკმაყოფილდება, რის გამოც იგი საქმის მასალებთან ერთად განსახილველად უნდა გადაეგზავნოს ზემდგომ სასამართლოს.

სამოტივაციო ნაწილი:

22. საკასაციო სასამართლო საჩივრის საფუძველების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ გ. რ-ას საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

23. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მი-

მართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე.

24. დასახელებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელე მხარეს, მხოლოდ საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით, მოითხოვოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა სასამართლოს შეუქმნას რწმენა კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ.

25. აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია, რამდენადაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის თავისი უფლებების დაცვის გარანტს, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გატარების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულებება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

26. ამდენად, საკუთრების ნებისმიერი შეზღუდვის შემთხვევაში, შეზღუდვა უნდა განხორციელდეს მხარის ინტერესთა შორის სამართლიანი ბალანსისა და პროპორციულობის პრინციპის გათვალისწინებით. საკუთრების უფლებაში ჩარევა უნდა

პასუხობდეს დასახულ მიზანს და იმდენად უნდა იწვევდეს მესაკუთრის უფლებების შეზღუდვას, რამდენადაც ეს აუცილებელია ამ მიზნის მისაღწევად.

27. ამავე კოდექსის 196-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მხარეთა თხოვნით დასაშვებია სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა.

28. მითითებული ნორმით გათვალისწინებული შესაძლებლობა გამოიყენება ისეთ დროს, როდესაც მხარე სარწმუნოდ დაასაბუთებს, რომ ამგვარი ცვლილების განხორციელებით საშიშროება არ დაემუქრება არც სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებას და არც მონინალმდეგე მხარის კანონიერ ინტერესებს.

29. მოცემული საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 10 ივლისის განჩინებით შპს „ნ-ის“ მიერ მომავალში აღსაძრავი სარჩელის უზრუნველყოფად, გ. რ-ას აეკრძალა ხელშეშლა შპს „ნ-ის“ მიერ გ. რ-ას საკუთრებაში არსებული ფართით (საკადასტრო კოდი №..) სარგებლობაში, რისთვისაც გ. რ-ას დაევალა, აელო შპს „ნ-ის“ ფართში შესასვლელ კართან არსებული ყველა დაბრკოლება (ხის სამშენებლო ღობე და სხვ).

30. 2015 წლის 23 სექტემბერს გ. რ-ამ განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 10 ივლისის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების იმგვარად შეცვლა, რომ გ. რ-ას დაევალოს სასამართლოს შესაბამის სადეპოზიტო ანგარიშზე განათავსოს 5000 აშშ დოლარი შპს „ნ-ისათვის“ მიყენებული ზიანის საკომპენსაციოდ.

31. საკასაციო სასამართლო ყურადღებას გაამახვილებს იმ ფაქტზე, რომ აღნიშნული განჩინების მსჯელობის საგანია უკვე გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სხვა სახის ღონისძიებით შეცვლის კანონიერება და მოცემული საჩივრის განხილვის ფარგლებში საკასაციო პალატა ვერ შეაფასებს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებად შეგებებული სარჩელით მოთხოვნილი აუცილებელი გზის გამოყოფის გამოყენების მართლობიერებას.

32. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი ადგენს სადავო გარემოებათა მტკიცების გარკვეულ სტანდარტს, კერძოდ, 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის ძალით თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს.

33. მოცემულ შემთხვევაში გ. რ-ას მტკიცების ტვირთს წარმოადგენდა იმ გარემოების დადასტურება, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის უკვე გამოყენებული ღონისძიების შეცვლით შპს „ნ-ისათვის“ მიყენებული ზიანი 5000 აშშ დოლარს არ აღემატება, თუმცა მხარეს აღნიშნული საპროცესო მოვალეობა არ შეუსრულებია.

34. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს გ. რ-ას მოსაზრებას, რომ გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლით ოპტიმალურად და ადეკვატურად იქნება დაცული ორივე მხარის ინტერესი, ვინაიდან გაურკვეველია, რა მოცულობის ზიანი შეიძლება მიადგეს შპს „ნ-ს“ იმ შემთხვევაში, თუ დადასტურდება, რომ მას კუთვნილ ფართთან სხვა მისასვლელი არ გააჩნია.

35. რაც შეეხება სასამართლოს მიერ 2015 წლის 10 ივლისის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით თავად გ. რ-ასათვის მიყენებულ ზიანს, საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სააპელაციო პალატის მითითებას, რომ საჩივრის ავტორს სრული უფლება გააჩნია, მოითხოვოს აღნიშნული ზიანის ანაზღაურება.

36. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიაჩნია, რომ წარმოდგენილი საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს და სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება დარჩეს უცვლელად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. გ. რ-ას საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 24 სექტემბრისა და 12 ნოემბრის განჩინებები დარჩეს უცვლელად.
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფით გამომწვეული ზარალის ანაზღაურება

ბანჩინება

№ას-759-718-2015

28 ივლისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. თოდუა (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
პ. ქათამაძე,
ე. გასიტაშვილი

დავის საგანი: სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით
მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა, სარ-
ჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. მ. ა-ა შპს „ქ. მ-ს“ (სკ ...) პარტნიორი და საზოგადოების
39,5% წილის მფლობელია, ხოლო მეორე პარტნიორი, ჯ. ხ-ა კი,
60. 5%-ის მესაკუთრეა.

2. მ. ა-მ განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასა-
მართლოს და მოითხოვა სარჩელის აღძვრამდე მოპასუხე შპს
„ქ. მ-ს“ საკუთრებაში არსებულ ქონებაზე ყადაღის დადება
[საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის, „შემდგომ-
ში სსსკ-ის“, 192-ე მუხლის პირველი ნაწილი].

3. განმცხადებლის მოთხოვნა დასაბუთებული იყო შემდეგი
გარემოებებით:

ა) მას და ჯ. ხ-ს შორის უკანასკნელ ხანს მეტად დაძაბული
ურთიერთობაა, რაც განპირობებულია საწარმოს მართვაში მე-
სამე პირის, ხოფერიას შვილის, ს. მ-ს, მონაწილეობით.

ბ) ბოლო ორი წლის განმავლობაში იგი (განმცხადებელი) ფაქ-
ტობრივად არ მონაწილეობს საზოგადოების საქმიანობაში, ყვე-
ლა მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება მიიღება მისი დასწრები-
სა და აზრის გათვალისწინების გარეშე. ამ ხნის განმავლობაში
მას არ მიუღია კუთვნილი დივიდენდები;

გ) 2014 წლის 19 დეკემბერს შპს „ქ. მ-ს“ მიერ დაიგეგმა პარტ-
ნიორთა მორიგი კრება. დღის წესრიგის მიხედვით, ერთ-ერთი
საკითხი საზოგადოების საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთ-
ების გასხვისებას შეეხებოდა. ვინაიდან კრებაზე გადაწყვეტი-
ლება უმრავლესობით მიიღებოდა, მის დასწრებას მხოლოდ

ფორმალური ხასიათი ექნებოდა და უძრავი ქონება მაინც გასხვისდებოდა.

დ) აღნიშნულის გამო, იგი აპირებს, საზოგადოების წინააღმდეგ აღძრას სარჩელი და მოითხოვოს: შპს „ქ. მ-ი“ მისი წილის გამოყოფა, საზოგადოებიდან გასვლა და მიუღებელი შემოსავლის, 2 000 000 ლარის, გადახდა.

4. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 18 დეკემბრის განჩინებით მ. ა-ს განცხადება ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და შპს „ქ. მ-ს“ აეკრძალა მის საკუთრებაში არსებული შემდეგი უძრავი ქონების გასხვისება ან რაიმე სახის ვალდებულებით დატვირთვა:

4.1. უძრავი ქონება საკადასტრო კოდით №..., მის: ქ. ყვარელი;

4.2. უძრავი ქონება საკადასტრო კოდით №..., მის: ყვარელი, სოფ.;

4.3. უძრავი ქონება საკადასტრო კოდით №..., მის: ქ. ყვარელი, სოფ. „...“;

4.4. უძრავი ქონება საკადასტრო კოდით №..., მის: ქ. ყვარელი, სოფ. „...“;

4.5. უძრავი ქონება საკადასტრო კოდით №..., მის: ყვარელი, სოფ.;

4.6. უძრავი ქონება საკადასტრო კოდით №..., მის: ყვარელი, სოფ.;

5. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 18 დეკემბრის განჩინება გაასაჩივრა შპს „ქ. მ-ა“. საჩივრის ავტორი სადაოდ ხდიდა, როგორც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მართლზომიერებას, ასევე იმ გარემოებასაც, რომ სასამართლომ არ იმსჯელა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებით მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფაზე;

6. საჩივარზე გადანყვეტილების მიღებამდე, 2014 წლის 29 დეკემბერს, მ-ა ა-მ სარჩელი აღძრა შპს „ქ. მა-სა“ და ჯ. ხ-ს, წინააღმდეგ. მან ფაქტობრივად შეცვალა სარჩელის აღძვრამდე განცხადებაში მითითებული დავის საგანი და ამჯერად მოითხოვა: მოპასუხეებს სანარმოში მისი კუთვნილი წილის [39.5%] საკომპენსაციოდ 20 000 000 აშშ დოლარი დაკისრებოდათ. მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველად მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდგომში სსკ-ის) 399-ე მუხლის მეოთხე ნაწილზე და 352-ე, 354-ე მუხლებზე. მან ასევე სსკ-ის 408 (1) და 411-ე და 412-ე მუხლების საფუძველზე მიყენებული

ზიანის, 1 500 000 აშშ დოლარის, ანაზღაურებაც მოითხოვს.

7. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 16 იანვრის განჩინებით საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად გადაიგზავნა თბილისის სააპელაციო სასამართლოში;

8. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 6 თებერვლის განჩინებით საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ძალაში დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 18 დეკემბრის განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე, ხოლო სარჩელის უზრუნველყოფით მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მოთხოვნა დაკმაყოფილდა და მ. ა-ს დაევალა 7 დღის ვადაში საერთო სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე განეთავსებინა 645000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარი (საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდგომში სსსკ-ის) 199 (1)-ე მუხლი);

9. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 6 თებერვლის განჩინება მ. ა-ს 2015 წლის 11 თებერვალს ჩაბარდა.

10. მან განჩინებით დაკისრებული მოქმედება არ შეასრულა და მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის მიზნით საერთო სასამართლოების სადეპოზიტო ანგარიშზე არ განათავსა 645 000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარი.

11. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 19 თებერვლის განჩინებით გაუქმდა საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 18 დეკემბრის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება. აღნიშნული განჩინების მიღების საფუძველი გახდა ის გარემოება, რომ მ. ა-მ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 6 თებერვლის განჩინებით დადგენილი მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურება ვერ უზრუნველყო (სსსკ-ის 199.2 მუხლი).

12. მ-ა ა-მ გაასაჩივრა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 6 თებერვლის განჩინება მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის ნაწილში, ასევე, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 19 თებერვლის განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის გაუქმების შესახებ. საჩივრის ავტორის მოსაზრებით, არ არსებობდა სსსკ 199-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული წინაპირობები,

რადგანაც არ იყო დასაბუთებული თუ რა სახისა და რა ოდენობის ზიანი მიადგებოდა შპს „ქ. მ-ს“ ქონებაზე ყადაღის დადებით. მისი აზრით, სააპელაციო სასამართლოს მხრიდან საკითხისადმი ფორმალური მიდგომა საერთოდ ეჭვქვეშ აყენებს საპროცესო უზრუნველყოფის ინსტიტუტის დანიშნულებას;

13. თბილისის სააპელაციო სასამართლომ სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 10 ივნისის განჩინებით მ. ა-ს საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატაში.

სამოტივაციო ნაწილი:

14. საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის შედეგად მიიჩნევს, რომ არ არსებობს მ-ა ა-ს საჩივრის დაკმაყოფილების არც ფაქტობრივი და არც სამართლებრივი საფუძველი, კერძოდ:

15. საჩივრის ავტორის მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ არ არსებობდა სასამართლო მიერ სსსკ-ის 199-ე მუხლის პირველი ნაწილის გამოყენების წინაპირობები, რადგანაც არ იყო დასაბუთებული, „ქ. მ-ს“ რა სახის და რა ოდენობის ზიანი მიადგებოდა, შპს ქონებაზე ყადაღის დადებით, სამართლებრივად დაუსაბუთებელია და, შესაბამისად არ შეიძლება გაზიარებულ იქნეს. სარჩელის უზრუნველყოფისა და მასთან დაკავშირებული პროცედურების განხორციელების თავისებურება მდგომარეობს იმაში, რომ ისინი განსაკუთრებით დროულად და სწრაფად უნდა წარიმართოს. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ გააანალიზა რა საქმის გარემოებები:

16. ა) შპს „ქ. მ-ს“ ქონებაზე ყადაღის დადებით შეეზღუდა მათი რეალიზაციის გზით კრედიტორების ვადამოსული მოთხოვნების დაკმაყოფილების საშუალება, ბ) ასევე გააანალიზა მ. ა-ს სასარჩელო მოთხოვნების მოცულობა [21 500 000 აშშ დოლარი], გამოიყენა კანონით მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილება და მოსარჩელეს მოსთხოვა მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა მოთხოვნის ღირებულების 3%, 645 000 დოლარი;

17. სააპელაციო სასამართლომ სწორად გამოიყენა სსსკ-ის 199-ე მუხლის მეორე ნაწილის ბოლო წინადადება და მას შემდეგ, რაც განჩინებით დადგინდა ვადაში მოსარჩელემ არ განხორციელა მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა, გააუქმა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 18 დე-

კემბრის განჩინებით გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, შპს „ქ. მ-ს“ [ს/კ...] ქონებაზე დადებული ყადაღა.

18. ამასთან, საკასაციო სასამართლო საჩივრის ავტორის ყურადღებას მიაქცევს შემდეგზე:

სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ მან პირის მატერიალური კანონმდებლობით დაცული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების რეალური განხორციელების სამართლებრივი გარანტიები უნდა შექმნას. მართალია, სსსკ-ის 191-ე მუხლის პირველი ნაწილის პირველი წინადადების თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით და მოითხოვოს მოპასუხეს დაუწესდეს გარკვეული სახის შეზღუდვები დავის საგნის [მატერიალურ-სამართლებრივი თვალსაზრისით] განკარგვასთან მიმართებით, მაგრამ მან სათანადოდ უნდა დაასაბუთოს ასეთი შეზღუდვის აუცილებლობა. წარმოდგენილი/ან მომავალში მის მიერ წარმოსადგენი სარჩელის შინაარსი მაღალი ალბათობით უნდა იძლეოდეს იმის ვარაუდის შესაძლებლობას, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნას გააჩნია პერსპექტივა და მასში მითითებული ფაქტობრივი წინაპირობების განხორციელების [შესრულების] შემთხვევაში, სწორედ ის სამართლებრივი შედეგი დადგება, რისი ინტერესიც გააჩნია მოსარჩელეს, ანუ მხარის მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს [„სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადანყვეტილების გამოტანაზე“ სსსკ-ის 191(1)-ე მუხლის ბოლო ორი წინადადება], მაია ასკურავას მიერ წარდგენილი სარჩელი კი ასეთი ვარაუდის შესაძლებლობას არ იძლევა. კერძოდ:

19. 2014 წლის 29 დეკემბრის სარჩელით მან მოთხოვნა წაუყენა საწარმო – შპს „ქ. მ-ს“ და პარტნიორ ჯ. ხ-ს საწარმოში მისი კუთვნილი წილის [39.5%-ის] საკომპენსაციოდ 20 000 000 აშშ დოლარის დაკისრების თაობაზე. მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძვლად იგი მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდგომში სსკ) 399-ე მუხლის მეოთხე ნაწილზე და 352-ე, 354-ე მუხლებზე. სსკ-ის 399-ე მუხლი არეგულირებს გრძელვადიანი სახელშეკრულებო ურთიერთობის მოშლის სამართლებრივ შედეგებს და არა სამენარმეო ურთიერთობიდან გამომდინარე პარტნიორის საზოგადოებიდან გასვლის სამართლებრივ შედეგებს. მართალია, საწარმოს დაფუძნება წარმოადგენს სამო-

ქალაქო სამართლებრივ გარიგებას, მაგრამ პარტნიორების უფლება-მოვალეობები არა სამოქალაქო კოდექსის, არამედ „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 46-ე მუხლის საფუძველზე, როგორც კანონით, ისე სანარმოს წესდებით (პარტნიორთა შეთანხმებით) განისაზღვრება. მოცემულ შემთხვევაში, პარტნიორების მიერ კაპიტალის გაერთიანების შედეგად დაფუძნებულია შპს „ქ. მ-ი“, რომელიც დამოუკიდებელი სუბიექტია და საკუთარი სახელით მონაწილეობს სამოქალაქო ბრუნვაში. დაყვადებული ქონება, წარმოადგენს არა პარტნიორების საკუთრებას, არამედ სანარმოს საკუთრებას და შესაბამისად, პარტნიორებს შორის დავის შემთხვევაში, მათ მიერ დაფუძნებული საზოგადოება, შპს „ქ. მ-ი“, ვერ იქნება ის პირი, რომელმაც პასუხი უნდა აგოს სარჩელზე. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა ამ ნაწილში სრულად იზიარებს მონინააღმდეგე მხარის მოსაზრებას.

20. მ-ა ა-ს შპს-დან გასვლის უფლებასთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ „მეწარმეთა შესახებ“ კანონი სპეციალურად არ არეგულირებს პარტნიორის საზოგადოებიდან გასვლის სამართლებრივ შედეგებს. ამ კანონის 46-ე მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, ეს საკითხი წესდებით უნდა იქნეს მოწესრიგებული. საზოგადოების წესდების მეოთხე პუნქტით განსაზღვრულია პარტნიორთა უფლება-მოვალეობები. შეთანხმების მიხედვით, პარტნიორს შეუძლია საზოგადოებიდან გავიდეს წილის გასხვისების [პ.4.7] ან სანესდებო კაპიტალის ოფიციალური შემცირებით და მის მიერ განხორციელებული შენატანის უკან დაბრუნების გზით [პ.4.2.]. ამრიგად, წესდება არ ანიჭებს მ-ა ა-ს უფლებას, მოითხოვოს თავისი კუთვნილი წილის კომპენსაცია. შესაბამისად, მაღალი ალბათობით მის მოთხოვნას წარმატების შანსი არ ექნება. ასეთი უფლების არსებობის შემთხვევაშიც კი, მოთხოვნა, სავარაუდოდ, ნაკლებად პერსპექტიული იქნება, რადგანაც საფრთხის წინაშე დადგება საზოგადოების კრედიტორების ვადამოსული მოთხოვნების დაკმაყოფილების საკითხი.

21. მ. ა-ს სასარჩელო მოთხოვნა მიყენებული ზიანის, 1 500 000 აშშ დოლარის ანაზღაურების თაობაზე სამართლებრივ საფუძველად სსკ-ის 408 (1) და 411-412 მუხლების დანაწესზე, მითითებით ასევე ნაკლებად სავარაუდოა, რომ დაკმაყოფილდეს. ჯერ ერთი, მოსარჩელის განცხადება არ შეიცავს ინფორმაციას თუ რა სახისა და რა ოდენობის დივიდენდი ეკუთვნოდა მას, როგორც პარტნიორს. მართალია, შპს-ს კომერციული საქმიანობის მიზანი მოგების მიღებაა, მაგრამ ეს სულაც არ გულისხ-

მობს იმას, რომ სანარმომ რეალურად ნახა მოგება. ამ სახის მოთხოვნის დასასაბუთებლად აუცილებელია, მინიმუმ იმაზე მაინც იყოს მითითება სარჩელში, თუ ფაქტობრივად რა პერიოდში და რამდენი მოგება მიიღო სანარმომ და დივიდენდი განაწილდა თუ არა ჯ. ხ-ზე. იმ ვითარებაში, როდესაც აუდიტორული დასკვნის მიხედვით, კომპანიას დღეისათვის ჰყავს კრედიტორები და მათ მიმართ მას გააჩნია ფულადი დავალიანება, რომელიც 29 000 000 ლარს აღემატება, ზემოაღნიშნული მოთხოვნის დაკმაყოფილება საფრთხეს შეუქმნიდა კრედიტორთა ინტერესებსაც და მათ სამართლებრივ სტაბილურობასაც;

22. ამრიგად, საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ვინაიდან სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებულ განჩინებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. მ-ა ა-ს საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 6 თებერვლის განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფით მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების ნაწილობრივ დაკმაყოფილების ნაწილში და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 19 თებერვლის განჩინება;
3. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილება
დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანა
შესაბავლის წარუდგენლობის გამო

ბანჩინება

№ას-248-233-2014

12 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ბ. ალავეიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიჭვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ნასყიდობის თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

ბ. გ-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში მ. ა-ას მიმართ შეძენილი ცხვრის ღირებულების – 13 855 ლარის, ასევე სასამართლო და სასამართლოსგარეშე ხარჯების ანაზღაურების მოთხოვნით შემდეგ გარემოებათა გამო:

2012 წლის 20 სექტემბერს მოსარჩელემ მოპასუხეს მიყიდა კუთვნილი 141 ცხვარი და თითოეულის ღირებულება განისაზღვრა 155 ლარით. მხარეთა შეთანხმებით მოპასუხეს თანხა უნდა გადაეცა ერთ კვირაში.

მოპასუხემ ვალდებულება არ შეასრულა ჯეროვნად და გადასახდელი აქვს 13 855 ლარი.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა შემდეგი საფუძვლებით:

მ. ა-ას მოსარჩელისაგან ცხვარი არ შეუძენია და არც მისი ვალი გააჩნია. ბ. გ-ის ცხვარი, ისევე, როგორც მოპასუხისა და კიდევ სხვა პირების ცხვარი, შეიძინა მ. ხ-მ, რომელმაც თანასოფელ კ. ო-ის მეშვეობით გადასცა მას თანხის ნაწილი.

სიღნაღის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 18 ივნისის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 12 დეკემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ბ. გ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, სიღნაღის რაიონული სასამართლოს 2013 წლის 18 ივნისის გადაწყვეტილების შეცვლით მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილე-

ბა და ბ. გ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, მ. ა-ას ბ. გ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 13 855 ლარის ანაზღაურება შემდეგი დასაბუთებით:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატაში 2013 წლის 28 ნოემბერს, 12:00 საათზე დანიშნულ საქმის ზეპირი განხილვისას არ გამოცხადდა მონინალმდეგე მხარე მ. ა-ა, რომელიც სასამართლო სხდომის შესახებ გაფრთხილებული იყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით.

სასამართლოს მითითებით, მართალია, საქმეში წარმოდგენილ იყო 2013 წლის 21 ნოემბრის განცხადება, მაგრამ აღნიშნული განცხადების შინაარსიდან გამომდინარე დგინდებოდა, რომ მას სასამართლოსათვის არ მოუთხოვია საპატიო მიზეზის გამო, დანიშნული პროცესის სხვა დროისათვის გადადება, განმცხადებელმა მიუთითა მხოლოდ რამდენიმე ფაქტობრივ გარემოებაზე და მოითხოვა სასამართლოს მიერ სამართლიანი გადაწყვეტილების გამოტანა, ამდენად, პალატამ ჩათვალა, რომ არ არსებობდა რაიმე გარემოება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, მოპასუხის სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიჩნევისათვის. ბ. გ-ის წარმომადგენელმა ჯ. მ-მა იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისა და ბ. გ-ის სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების თაობაზე, რაც სასამართლომ საფუძვლიანად მიიჩნია.

პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლით, 387-ე მუხლის მე-2 ნაწილით, 230-ე მუხლის პირველი ნაწილით და რადგანაც სასამართლო სხდომაზე არ გამოცხადდა მონინალმდეგე მხარე მ. ა-ა, რომელიც სასამართლო სხდომის შესახებ გაფრთხილებული იყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით, ამასთან, არ არსებობდა მისი გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზი, ხოლო აპელანტის (მოსარჩელის) მიერ სააპელაციო საჩივარში (სარჩელში) მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებდა (ასაბუთებდა) აპელანტის მოთხოვნას არსებობდა შუამდგომლობის დაკმაყოფილების წინაპირობები, კერძოდ, სააპელაციო საჩივარი (სარჩელი) ემყარებოდა შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებს:

2012 წლის 20 სექტემბერს ბ. გ-მ მ. ა-ას მიჰყიდა კუთვნილი 141 ცხვარი, თითოეული 155 ლარის ღირებულების, გარიგება დაიდო ზეპირად. მხარეთა შეთანხმებით მ. ა-ას ბ. გ-ისათვის თანხა უნდა გადაეცა ერთ კვირაში. მ. ა-ამ ვალდებულება არ

შეასრულა ჯეროვნად და მას ბ. გ-ისათვის გადასახდელი ჰქონდა 13 855 ლარი (სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები).

სასამართლოს საქმეზე დაკითხულ მონმეთა (დ. ლ-ე, მ. ქ-ე, ჯ. გ-ე, ფ. ა-ი, მ. ხ-ე) ჩვენებების საფუძველზე დადგენილად უნდა მიეჩნია ის გარემოება, რომ ბ. გ-ისაგან 141 სული ცხვარი შეიძინა მ. ა-ამ და არა მ. ხ-მ, შესაბამისად, არ არსებობდა რაიონული სასამართლოს მიერ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 85-ე მუხლის გამოყენების წინაპირობა და ამ მუხლის თანახმად, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველი.

მოსარჩელის განმარტებითა და მონმეთა ჩვენებებით დადგინდა, რომ მ. ა-ას მაქსიმუმ ერთ კვირაში ცხვრის შეძენიდან უნდა მოეტანა ნასყიდობის თანხა.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კახეთის სამხარეო მთავარი სამმართველოს ახმეტის რაიონული სამმართველოს წერილით და გამოკითხვის ოქმით დგინდებოდა, რომ ბ. გ-მ 141 ცხვარი მიჰყიდა მ. ა-ს, რომელმაც თავის გამოკითხვაში დაადასტურა ვალის არსებობა.

სამოქალაქო საქმეთა პალატამ დამტკიცებულად მიიჩნია რა ზემოაღნიშნული ფაქტობრივი გარემოებები, ჩათვალა, რომ ისინი სამოქალაქო კოდექსის 186-ე, 317-ე მუხლის პირველი ნაწილის, 327-ე მუხლის პირველი ნაწილის, 361-ე, 397-ე, 477-ე და 478-ე მუხლების თანახმად, იურიდიულად ამართლებდნენ სააპელაციო საჩივრის (სარჩელის) მოთხოვნას.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 13 თებერვლის განჩინებით მ. ა-ას საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა ძალაში შემდეგი დასაბუთებით:

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების წინააღმდეგ წარდგენილ საჩივარს მ. ა-ამ დაურთო 2013 წლის 30 ოქტომბერს წარმოდგენილი განცხადება, რომელსაც ახლავს 28 ოქტომბერს გაცემული ჯანმრთელობის მდგომარეობის დამადასტურებელი ცნობა – ფორმა №100, ასევე 2014 წლის 17 იანვარს გაცემული ფორმა №100 და ცნობა №41, რომელთან ერთი გაცემულია კლინიკის მიერ, ხოლო მეორე – უშუალოდ მკურნალი ექიმის მიერ ხელმონერილია და დამონმებულია ბეჭდით. წარმოდგენილი ცნობები არ შეიცავდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლით გათვალისწინებულ იმ საპატიო მიზეზთა ჩამონათვალს, რომელიც შეიძლება საფუძველად დადებოდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებას.

სასამართლომ მიუთითა იმ გარემოებაზე, რომ სასამართლო სხდომა დანიშნული იყო 2013 წლის 31 ოქტომბერს, სადაც არ გამოცხადდა რა მ. ა-ა, პალატამ გაითვალისწინა 2013 წლის 28 ოქტომბერს გაცემულ ფორმა №100-ში მითითებული საფუძვლები და სხდომა გადადო 2013 წლის 28 ნოემბერს. სხდომამდე, 21 ნოემბერს მ. ა-ამ წარადგინა განცხადება, სადაც იგი საქმეზე ჭეშმარიტების დადგენისა და სამართლიანი გადაწყვეტილების მიღების თაობაზე მიაწინებდა და სხდომის გადადების შუამდგომლობას ეს განცხადება არ შეიცავდა. ის გარემოება, რომ მ. ა-ასათვის ცნობილი იყო 28 ნოემბერს დანიშნული სხდომის თაობაზე, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების დროს სასამართლომ შეამოწმა, შეტყობინება სხდომის შესახებ 2013 წლის 13 ნოემბერს ჩაბარებული ჰქონდა თავად მ. ა-ას, რის გამოც სწორედ 21 ნოემბერს მიმართა სასამართლოს განცხადებით. 28 ნოემბერს საპატიო მიზეზით მისი სხდომაზე გამოუცხადებლობის რაიმე დამადასტურებელი დოკუმენტი წარდგენილი არ ყოფილა, განცხადება ასეთ მითითებას არ შეიცავდა, მხარე არ ითხოვდა სხდომის გადადებას და აქედან გამომდინარე, პალატამ მიიჩნია, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება იყო საპროცესო ნორმების დაცვით მისაღები. შესაბამისად, დაკმაყოფილდა სააპელაციო საჩივარი.

რაც შეეხება საჩივარში მითითებულ იმავე 2013 წლის 28 ოქტომბრის ფორმა №100-სა და 2014 წლის 17 იანვარს გაცემულ ცნობას, ასევე ფორმა №100-ს, პალატის შეფასებით, 31 ოქტომბერს გადადებულ სხდომაზე წარმოდგენილი ცნობა ვერ გახდებოდა 2013 წლის 28 ნოემბერს ჩანიშნულ სხდომაზე დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების წინაპირობა მით უფრო, რომ 2014 წლის 17 იანვარს გაცემულ ფორმა №100-ში მითითებული არ ყოფილა, რომ მ. ა-ას 28 ნოემბრიდან აღენიშნებოდა ჯანმრთელობის გაუარესება, რადგან ავადმყოფობა ქრონიკულ ხასიათს ატარებდა და მას იმ დღეს სხდომაზე გამოცხადება არ შეეძლო, ამის დამადასტურებელ გარემოებებზე მითითებას განცხადება და ცნობა არ შეიცავდა.

პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 240-ე მუხლით და მიიჩნია, რომ საჩივრის ავტორმა ვერ წარადგინა იმის დამადასტურებელი დოკუმენტები, რაც 2013 წლის 28 ნოემბრის სხდომაზე საპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის ფაქტს დაადასტურებდა.

სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა მ. ა-ამ, მოითხოვა მათი

გაუქმება და საქმის იმავეს სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება შემდეგი საფუძვლებით:

სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 13 თებერვლის განჩინება იურიდიულად დაუსაბუთებელია, სასამართლომ სრულად არ გამოიკვლია სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები, დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 230-ე მუხლის მე-2 ნაწილი, კერძოდ, სასამართლო შეიძლება დაყრდნობოდა მხოლოდ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილ სადავო და უდავო ფაქტობრივ გარემოებებს ან, საქმის ფაქტობრივი გარემოებების გამოკვლევის გზით, თავად დადგინა ახალი. სააპელაციო პალატა, მართალია, მიუთითებს რაიონული სასამართლოს მიერ დადგენილ გარემოებებზე, თუმცა არ გაიზიარა ის, რომ სადავო ცხვარი მოსარჩელისაგან შეიძინა არა კასატორმა, არამედ მ. ხ-მ.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას სასამართლომ გამოიყენა დაუშვებელი მტკიცებულებები, კერძოდ, ცხვრის მოპასუხისათვის გადაცემის ფაქტი დადგენილად ცნო შსს კახეთის მთავარი სამმართველოს ახმეტის რაიონული სამმართველოს წერილის თანახმად. თავად სისხლის სამართლის საქმეზე მოპოვებული მტკიცებულების უკანონობას ადასტურებს ის გარემოება, რომ მ. ა-ა არ ფლობს სამართალწარმოების ენას, საჭიროებს აზერბაიჯანულენოვან თარჯიმანს, რაც განაცხადა კიდევაც საქმის პირველი ინსტანციის წესით განხილვისას, სადავო დოკუმენტი კი, ქართულ ენაზეა შედგენილი, რაც სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის თანახმად, მის დაუშვებელ მტკიცებულებად მიჩნევის წინაპირობაა.

გარდა აღნიშნულისა, საქმეში არ არის სააპელაციო სასამართლოს სხდომის ოქმი, კერძოდ, საქმის გაცნობისას გაირკვა, რომ 2014 წლის 13 თებერვლის სხდომის ოქმი, რა დროსაც მიღებულ იქნა განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ, საქმეში არ იყო წარმოდგენილი იმ მიზეზით, რომ მასზე არ იყო ერთ-ერთი მოსამართლის ხელმოწერა, სხდომის ოქმის მხარის წარმომადგენლისათვის გადაცემა მოხერხდა მხოლოდ 2014 წლის 24 თებერვალს, რაც განჩინების გაუქმების აბსოლუტური საფუძველია.

სააპელაციო პალატამ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებისას არასწორად არ გამოიყენა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 280-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი და 281-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტი. საქმეში წარმოდგენილი იყო საკმარისი მტკიცებულება – 2013 წლის 28 ოქტომბრის ცნობა ფორმა №100/ა, რომლის თანახმადაც კასატორს დადგენილი ჰქონდა ბრონქოექტაზოუ-

რი დაავადება, საჭიროებდა ქირურგიულ ჩარევას, დაავადება არის ქრონიკული, პროგრესირებადი, ახასიათებს ხშირი გამწვავებები, რა დროსაც ავადმყოფს შეზღუდული აქვს გადაადგილების უნარი, უჭირს სუნთქვა, საზოგადოებასთან კომუნიკაცია, ესაჭიროება ამბულატორიული მკურნალობა, ხოლო გამწვავების პერიოდში – ნოლითი რეჟიმი. სასამართლოს ამ მტკიცებულების საფუძველზე შეეძლო, შეეჩერებინა საქმის განხილვა არა უმეტეს 2 თვისა.

საქმეში წარმოდგენილია 2013 წლის 21 ნოემბრის განცხადება, რომლითაც მ. ა-ა მიუთითებდა, რომ ავადმყოფობის გამო სასამართლო სხდომაზე ვერ გამოცხადდებოდა, რაც სხვა მტკიცებულებებთან ერთად, სწორედ საქმის წარმოების შეჩერების საფუძველს წარმოადგენდა.

გარდა აღნიშნულისა, 2013 წლის 21 ნოემბრის განცხადებით მ. ა-ამ სასამართლოს მიაწოდა ინფორმაცია მ. ხ-ის მიმართ სისხლის სამართლის საქმის წარმოების თაობაზე და იშუამდგომლა საგამოძიებო ორგანოებიდან მტკიცებულებების გამოთხოვის შესახებ, თუმცა სასამართლოს ობიექტური ჭეშმარიტების დამდგენი ეს მტკიცებულებები არ მოუპოვებია, უფრო მეტიც, კასატორს შეეზღუდა საპროცესო კოდექსის 83-ე მუხლით გათვალისწინებული უფლებების განხორციელების შესაძლებლობა, ხოლო სააპელაციო პალატამ დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მოთხოვნები.

2013 წლის 13 თებერვლის განჩინების გამოტანისას სასამართლომ არასწორად განმარტა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მოთხოვნები, კერძოდ, საჩივარზე დართული ცნობების თანახმად, სასამართლოს სხდომა სხვა დროისთვის უნდა გადაეტანა, რადგანაც სამედიცინო დოკუმენტაციის თანახმად მხარე სხდომაზე ვერ გამოცხადდებოდა.

საკასაციო საჩივარზე დართული მკურნალი ექიმის მიერ გაცემული ცნობით დასტურდება, რომ კასატორმა მას 2013 წლის 28 ნოემბერს მიმართა, ჯანმრთელობის მდგომარეობა ჰქონდა გართულებული, ექიმის რეკომენდაციის თანახმად, მას ჰქონდა ნოლითი რეჟიმი, ანტიბიოტიკური თერაპია, აკრძალული ჰქონდა სიარული და ფიზიკური დატვირთვა. დოკუმენტაციაში მითითებულია, რომ დაავადება ქრონიკულია და ახლავს ხშირი რეციდივი, ხოლო სათანადო მკურნალობის ჩაუტარებლობის შემთხვევაში, მოსალოდნელია სიცოცხლისათვის საშიში გართულებები.

კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლო არასწორად დაეყრდნო სააპელაციო საჩივარში მითითებულ ფაქტორ-

ბრივ გარემოებებს, რადგან სააპელაციო საჩივარი შეიცავდა ფაქტობრივ უსწორებებს, შესაბამისად, რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილების გაუქმებისას სასამართლომ დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მოთხოვნები და სასამართლო სხდომაზე არ გამოიკვლია მტკიცებულებები, შესაბამისად, პალატის დასკვნა, რომ მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებს აპელანტის მოთხოვნას, დაუსაბუთებელია. გარდა აღნიშნულისა, სააპელაციო სასამართლომ უარყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 85-ე მუხლი მოთხოვნა და არასათანადო მოპასუხე – მ. ა-ა არ შეცვალა სათანადო მოპასუხით.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა მ. ა-ას საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობა, საქმის მასალები, შეამოწმა გასაჩივრებული დაუსრულებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლომ, 2013 წლის 19 სექტემბრის განჩინებით ამავე წლის 31 ოქტომბერს, 12:00 საათზე დანიშნა სასამართლოს მთავარი სხდომა, სასამართლომ აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარეს განუსაზღვრა 7-დღიანი ვადა შესაგებლის წარდგენისათვის, ამასთანავე, განუმარტა მ.ა-ას ამ ვალდებულებათა დარღვევის ნეგატიური შედეგები;

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლების თანახმად გაეგზავნა და პირადად ჩაბარდა კორესპოდენცია მ. ა-ას 2013 წლის 26 სექტემბერს;

საქმეში წარმოდგენილია შესაგებელი, რომლითაც მ.ა-ა არ ცნობს სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნას. შესაგებელი წარდგენილია 2013 წლის 30 ოქტომბერს;

საქმეში ასევე წარმოდგენილია 30 ოქტომბრით დათარიღე-

ბული განცხადება, რომლითაც მ. ა-ამ მიუთითა მისი ჯანმრთელობის მძიმე მდგომარეობაზე, აღნიშნავდა, რომ სწორედ ამ მდგომარეობითაა განპირობებული შესაგებლის წარდგენის ვადის დარღვევა და სასამართლოს წინაშე იშუამდგომლა საქმის მის დაუსწრებლად განხილვის ან განხილვის სხვა დროისათვის გადადების თაობაზე. წარდგენილ განცხადებას ერთვის ექიმ ლ. ო-ის მიერ ხელმოწერილი და დამოწმებული ფორმა №100. ცნობა შედგენილია 2013 წლის 28 ოქტომბერს და მითითებულია შემდეგი დიაგნოზი: მარცხენამხრივი ბრონქოექტაზიური დაავადება, ქრონიკული ბრონქიტი – ბრონქოკონსტრიქცია, სუნთქვის ქრონიკული უკმარისობა – I-II ხარისხი, წელის მალევის ოსტეოქონდროზი, დეპრესიული ნევროზი. ცნობის შესწავლით ირკვევა, რომ დაავადება პაციენტს გაუმწვავდა მიმდინარე წლის ივნის-ივლისში, გამოკვლევის შედეგად საჭირო გახდა ოპერაციულ ჩარევა – ფილტვის უბნის ამოკვეთა, რაც არ ჩატარებულა, ზოგადად, დაავადება ქრონიკულია, პროგრესირებადი, მიმდინარეობს ხშირი გამწვავებებით, რა დროსაც ავადმყოფს შეზღუდული აქვს თავისუფლად გადაადგილების უნარი, სუნთქვა, შრომის უნარიანობა, საზოგადოებასთან კომუნიკაცია, ასევე მითითებულია დანიშნული მკურნალობის თაობაზე, სამკურნალო და შრომით რეკომენდაციად მითითებულია ოპერაციული მკურნალობა, სისტემატური ამბულატორიული მეთვალყურეობა და გამწვავების პერიოდში ნოლითი რეჟიმი;

სააპელაციო პალატამ, 2013 წლის 31 ოქტომბერს დანიშნულ სხდომაზე წარდგენილი განცხადებისა და ზემოაღნიშნული სამედიცინო ცნობის შესწავლით, მიიჩნია, რომ სახეზე იყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული საფუძველი და სასამართლო სხდომა გადადო 2013 წლის 28 ნოემბერს, 12:00 საათზე;

საქმეში წარმოდგენილი უწყებისა და საფოსტო შეტყობინებების თანახმად, სხდომის გადადების თაობაზე შეტყობინება პირადად ჩაბარდა მ. ა-ას 2013 წლის 18 ნოემბერს;

საქმეში წარმოდგენილია მ. ა-ას განცხადება, რომლითაც მხარე მიუთითებს საქმის გარემოებებზე, შუამდგომლობს გამოძიების მასალების გამოთხოვის თაობაზე და აღნიშნავს, რომ სხდომას ვერ დაესწრება ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო, ამასთანავე, მოითხოვს სამართლიანი გადანაცვეტილების გამოტანას. განცხადება ფოსტას ჩაბარდა 2013 წლის 20 ნოემბერს, ხოლო სასამართლოში რეგისტრირებულია 2013 წლის 21 ნოემბერს, განცხადებას არ ახლავს მისი წარდგენის დროისათვის მ. ა-ას ჯანმრთელობის მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება;

2013 წლის 28 ნოემბერს დანიშნულ სხდომაზე აპელანტის მონინალმდეგე მხარე არ გამოცხადებულა, სასამართლომ კი, გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადება 2013 წლის 12 დეკემბერს გადადო, შესაბამისად, ამ რიცხვითაა დათარიღებული სადავო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

საკასაციო სასამართლო, გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების კანონიერების შემოწმების მიზნით, ყურადღებას გაამახვილებს შემდეგზე:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლი სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის მარეგულირებელი სპეციალური ნორმაა, რომელიც ადგენს სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე მხარის გამოუცხადებლობის შედეგებს, კერძოდ, ნორმის პირველი და მე-2 ნაწილებით განსაზღვრულია აპელანტის ან მონინალმდეგე მხარის გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგები, ხოლო მე-3 ნაწილით დადგენილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის მარეგულირებელი ყველა იმ წესის გამოყენების აუცილებლობა, რაც სპეციალურ მონესრიგებას (სსსკ 387-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილები) არ ეწინააღმდეგება.

იმისათვის, რათა სააპელაციო სასამართლოში აპელანტის მონინალმდეგე მხარის გამოუცხადებლობისას გამოტანილ იქნას დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, უნდა შემოწმდეს არსებობს თუ არა 387-ე მუხლის მე-2 ნაწილით დადგენილი წინაპირობები: ა) საქმის ზეპირ განხილვაზე არ უნდა გამოცხადდეს აპელანტის მონინალმდეგე მხარე; ბ) გამოცხადებული აპელანტი უნდა შუამდგომლობდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის გზით სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების თაობაზე. ამ გარემოებათა კუმულატიურად არსებობა, წარმოადგენს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის ფორმალურ წინაპირობას, თუმცა, ზემოაღნიშნული ნორმის მე-3 ნაწილის დათქმიდან გამომდინარე, სასამართლო ვალდებულია, შეამოწმოს სააპელაციო საჩივარში (სარჩელში) მითითებული გარემოებები ამართლებს თუ არა აპელანტის მოთხოვნას, ამასთან, სააპელაციო სასამართლო შეიძლება ასევე დაემყაროს აპელანტის ახსნა-განმარტებას. გარდა აღნიშნულისა, პალატამ ასევე უნდა შეამოწმოს ხომ არ არსებობს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, კერძოდ სახეზე ხომ არ არის შემდეგი: ა) გამოუცხადებელი მხარე მონვეული არ იყო ამ კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით; ბ) სასამართლოსათვის ცნობილი გახდა, რომ ადგილი ჰქონდა დაუ-

ძლეველ ძალას ან სხვა მოვლენებს, რომელსაც (რომლებსაც) შეეძლო ხელი შეეშალა სასამართლოში მხარის დროულად გამოცხადებისათვის; გ) გამოუცხადებელ მხარეს დროულად არ ეცნობა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები; დ) არ არსებობს სარჩელის აღძვრის წინაპირობები (სსსკ 230.2 და 233.1 მუხლები).

მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების წინაპირობას წარმოადგენს საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლის დანაწესი, რომლის თანახმადაც, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

თავის მხრივ, საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი განმარტავს, ამ კანონის მიზნებისათვის თუ რა განიხილება საპატიო მიზეზად, ასეთად კი, ჩათვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას. ავადმყოფობა დადასტურებული უნდა იქნეს სამედიცინო დანესებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი დოკუმენტით, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს სასამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობაზე.

განსახილველ შემთხვევაში, კასატორის ძირითადი პრეტენზიები მიმართულია დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დაუშვებლობის შემდეგი წინაპირობებისკენ:

ა) საქმეში არ არის სააპელაციო სასამართლოს სხდომის ოქმი.

ბ) სამედიცინო დოკუმენტაციით დასტურდება, რომ მხარე ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო ვერ გამოცხადდებოდა სასამართლო სხდომაზე;

გ) სასამართლომ არ გამოიკვლია მტკიცებულებები და არასწორად მიიჩნია დადგენილად სარჩელსა და სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები, ამასთანავე, დადგენილად მიჩნეული გარემოებები იურიდიულად არ ამართლებდა სასარჩელო მოთხოვნას, ხოლო მ.ა. წარმოადგენდა არასათანადო მოპასუხეს;

დ) სასამართლოს უნდა შეეჩერებინა საქმის განხილვა მონინალმდევე მხარის ავადმყოფობის გამო;

საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს კასატორის მოსაზრე-

ბებს და მიიჩნევს, რომ არ არსებობდა დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გამოტანასა და/ან მის გაუქმებაზე უარის თქმის საფუძველი, რადგანაც მხარის სასამართლო სხდომაზე დადგენილი წესით მონვევის ფაქტი სადავო არაა, რაც შეეხება მისი გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზს, მართალია, სამედიცინო დოკუმენტები შეიცავენ გარკვეულ მითითებას მ. ა-ას ჯანმრთელობის მდგომარეობის თაობაზე, თუმცა ამ კუთხით სასამართლომ სავსებით მართებულად შეაფასა ისინი და სწორად ჩათვალა, რომ ეს მტკიცებულებები არ ადასტურებდა საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებულ საპატიო მიზეზის არსებობას, კერძოდ, 2013 წლის 28 ოქტომბრის ცნობა ადასტურებს, რომ მ. ა-ას ესაჭიროება ოპერაციული მკურნალობა, სისტემატური ამბულატორიული მეთვალყურეობა და გამწვავების პერიოდში წოლითი რეჟიმი.

ეს დოკუმენტი გაცემულია სასამართლო სხდომაზე და მისი შინაარსიდან ირკვევა ის, რომ 2013 წლის ივნის-ივლისში გაუმწვავდა ბოლოს მ. ა-ას ჯანმრთელობა, შესაბამისად, ცნობა არ იძლევა მისი გაცემის შემდეგ დანიშნულ სხდომაზე გამოცხადების შეუძლებლობის შესახებ დასკვნის საფუძველს. რაც შეეხება 2013 წლის 20 ნოემბრის განცხადებას, მასში მითითებულია მხოლოდ ის, რომ მ. ა-ას ჯანმრთელობა არ უწყობს ხელს, გამოცხადდეს სასამართლო სხდომაზე, მას არ ერთვის ამ დროისათვის მხარის ჯანმრთელობის მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება, უფრო მეტიც, მ. ა-ას სხდომის გადადების თაობაზე არ უშუამდგომლია, მან მხოლოდ საქმის სამართლიანად გადაწყვეტა მოითხოვა, სასამართლო კი, მხარის მოთხოვნის ფარგლებს ვერ გასცდებოდა.

რაც შეეხება 2014 წლის 17 იანვარს კლინიკა „L-ის“, ასევე ექიმ ლ. ო-ის მიერ გაცემულ ცნობებს, ამ ცნობებით არ დასტურდება სასამართლო სხდომის დღეს, ან საქმეში წარმოდგენილი ბოლო ცნობის გაცემის – 2013 წლის 28 ოქტომბრის შემდეგ მ. ა-ას ჯანმრთელობის არსებით გაუარესების ფაქტი, თანახმად საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა.

გარდა აღნიშნულისა, სასამართლო ვერ გაიზიარებს კასატორის პოზიციას, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 280-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად სასამართლოს საქმის წარმოება უნდა შეეჩერებინა, რადგანაც აღსანიშნავია, რომ დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გაუქმების თაობაზე საჩივარი მხარის ამ პრეტენზიას არ შეიცავს, ამასთანავე, 280-ე მუხლი არ წარმოადგენს იმპერატიულ ნორმას და მისი გამოყენება გამართლებულია მხოლოდ სასამართლოს შეხედულებით, რომელ-

იც საქმის მასალების გამოკვლევას უნდა ემყარებოდეს.

პალატა ასევე ვერ გაიზიარებს კასატორის მითითებას სხდომის ოქმის არარსებობის მოტივით გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების თაობაზე, რადგანაც, მართალია, საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „თ“ ქვეპუნქტის თანახმად, იგი გადანყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური საფუძველია, თუმცა, მოცემულ შემთხვევაში, მხარე თავადვე ადასტურებს და საქმის მასალებითაც ირკვევა, რომ 2014 წლის 13 თებერვლის სხდომის ოქმი საქმეშია, კასატორი ამ ოქმის არარსებობას უკავშირებს მის საქმეში გვიან განთავსების ფაქტს, რაც თავისთავად ვერ იქნება გაზიარებული საკასაციო პალატის მიერ, ამასთანავე, მოქმედი კანონმდებლობა (სსსკ 289.3 მუხლი) მართალია, ადგენს სხდომის ოქმის მომზადების კონკრეტულ ვადას – 3 დღეს, თუმცა ამ ვადის დარღვევის დადასტურების შემთხვევაშიც კი, იგი მაინც ვერ გახდება მხარის მოთხოვნის დაკმაყოფილების საფუძველი, რადგანაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, საპროცესო სამართლის ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდეს გადანყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადანყვეტილება იქნა გამოტანილი.

რაც შეეხება მტკიცებულებათა გამოკვლევასა და საქმის გარემოებების არასწორად დადგენას, საკასაციო პალატა ვერც აღნიშნულს გაიზიარებს, რადგანაც აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის გამოუცხადებლობისას სააპელაციო საჩივარში (სარჩელში) მითითებული გარემოებები კანონის ძალით ითვლება დადგენილად (სსსკ 387-ე და 230-ე მუხლები) იმგვარად, რომ სასამართლოს უფლება, გამოიკვლიოს მტკიცებულებები, კანონით გათვალისწინებული არაა. სასამართლოს როლი მხოლოდ იმაში გამოიხატება, შეამოწმოს კანონის ძალით დადგენილად მიჩნეული გარემოებები იურიდიულად ამართლებს თუ არა მოთხოვნას, ანუ სასამართლომ სწორად უნდა განსაზღვროს სამართლის ნორმა, რომლის საფუძველზეც შესაძლებელია მხარის მოთხოვნის დაკმაყოფილება და შეაფასოს, დადგენილად მიჩნეული გარემოებები ამართლებს თუ არა მხარის მოთხოვნას.

განსახილველ შემთხვევაში, მ. ა-ას გამოუცხადებლობის გამო, სააპელაციო პალატამ სავსებით სწორად მიიჩნია დადგენილად შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

– 2012 წლის 20 სექტემბერს ბ. გ-მ მ. ა-ას მიჰყიდა კუთვნილი 141 ცხვარი, თითოეული 155 ლარის ღირებულების, გარიგება დაიდო ზეპირი ფორმით. მხარეთა შეთანხმებით მ. ა-ას ბ. გ-

ისათვის თანხა უნდა გადაეცა ერთ კვირაში. მ. ა-ამ ვალდებულე-
ბა არ შეასრულა ჯეროვნად და მას ბ. გ-ისათვის გადასახდელი
აქვს 13855 ლარი.

– სასამართლოს საქმეზე დაკითხული მოწმეთა ჩვენებების
საფუძველზე დადგენილად უნდა მიეჩნია ის გარემოება, რომ ბ.
გ-ისაგან 141 სული ცხვარი შეიძინა მ. ა-ამ და არა მ. ხ-მ. შესა-
ბამისად, არ არსებობდა რაიონული სასამართლოს მიერ
საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 85-ე მუხლის
გამოყენების წინაპირობა და ამ მუხლის თანახმად, სარჩელის
დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველი.

საკასაციო პალატა ასევე იზიარებს გასაჩივრებული დაუსწ-
რებელი გადაწყვეტილების მსჯელობას, რომ დადგენილად მიჩ-
ნეული გარემოებები სამოქალაქო კოდექსის 186-ე, 327-ე, 477-
ე და 478-ე მუხლების თანახმად, იურიდიულად ამართლებენ საა-
პელაციო საჩივრის (სარჩელის) მოთხოვნას.

პალატა მიზანშეწონილად მიიჩნევს ყურადღება გაამახვი-
ლოს იმ გარემოებაზეც, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, კანონით
დადგენილი წესით, 2013 წლის 26 სექტემბერს მ. ა-ას პირადად
ჩაბარდა ბ. გ-ის სააპელაციო საჩივრის ასლი, სააპელაციო პალა-
ტის განჩინება, რომლითაც განესაზღვრა 7-დღიანი ვადა შესა-
გებლის წარდგენისათვის და განემართა მისი წარუდგენლობის
შედეგების თაობაზე, ასევე სასამართლო უწყება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლის მე-2 ნაწ-
ილის თანახმად, 7-დღიანი ვადის დენა დაწყებულია 2013 წლის
27 სექტემბერს და ამოწურულია 2 ოქტომბერს, სააპელაციო
პასუხი მხარეს წარდგენილი აქვს 2013 წლის 30 ოქტომბერს.
2013 წლის 30 ოქტომბრის განცხადებით მხარე აღიარებს ამ ვა-
დის დარღვევას იმგვარად, რომ მას არც ვადის დარღვევის საპ-
ატიოდ მიჩნევა და არც მისი აღდგენის თაობაზე უშუამდგომ-
ლია.

ამ ფაქტობრივი გარემოების გათვალისწინებით, საკასაციო
პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს, სამოქალაქო
საპროცესო კოდექსის 232¹ მუხლის თანახმად, ზეპირი მოსმე-
ნის გარეშე უნდა გამოეტანა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება
სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების თაობაზე.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით პალატა მი-
იჩნევს, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართ-
ლომ, აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის გამოუცხადებლობის
გამო, სავსებით მართებულად გამოიტანა დაუსწრებელი გადა-
წყვეტილება სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების თაობა-
ზე, კასატორმა კი, ვერც საჩივარსა და ვერც საკასაციო საჩი-

ვარში მიუთითა იმგვარ გარემოებებზე, რაც მისი გაუქმების წინაპირობა გახდებოდა.

რაც შეეხება საკასაციო საჩივარსა და 2014 წლის 7 მარტის განცხადებაზე დართულ მტკიცებულებებს, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ისინი უნდა დაუბრუნდეს კასატორს, რადგანაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადაწყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში. აღნიშნული ნორმა ადგენს საკასაციო სასამართლოს მიერ ფაქტობრივი გარემოებების შეფასების პროცესუალურ ფარგლებს და მისი შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ საკასაციო სასამართლოში ახალ ფაქტებზე მითითება და ახალი მტკიცებულებების წარმოდგენა არ დაიშვება, შესაბამისად, საკასაციო პალატა არ არის უფლებამოსილი მიიღოს და განიხილოს ის მტკიცებულებები, რომლებიც ქვემდგომი სასამართლოს მსჯელობის საგანი არ გამხდარა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 104-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლო არ მიიღებს, არ გამოითხოვს ან საქმიდან ამოიღებს მტკიცებულებებს, რომლებსაც საქმისათვის მნიშვნელობა არ აქვთ, ამდენად, მ. ა-ას უნდა დაუბრუნდეს საკასაციო საჩივარზე დართული მტკიცებულება 2 (ორი) ფურცლად, ასევე 2014 წლის 7 მარტის განცხადებაზე დართული მტკიცებულება 2 (ორი) ფურცლად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. მ. ა-ას საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 12 დეკემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ 2014 წლის 13 თებერვლის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

**დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანა
შესაბავლის წარუდგენლობის გამო**

ბანჩინება

№ას-673-639-2015

22 სექტემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: მ. თოდუა (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
პ. ქათამაძე,
ე. გასიტაშვილი**

დავის საგანი: სადაზღვევო თანხის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. მ. ბ-ის (შემდეგში: „მოსარჩელის, აპელანტის ან მონინააღმდეგე მხარის“) ან გარდაცვლილი მეუღლე მ. გ-ე (შემდეგში „დაზღვეული“) მუშაობდა შპს „ს. ფ-ი“ (შემდეგში: „დამზღვევი ან დამსაქმებელი“) გენერალური ინსპექციის დაცვის ჯგუფის უფროსის თანამდებობაზე.

2. 2013 წლის 31 მაისს შპს „ს. კ. ჯ. ჰ-თან“ (შემდეგში: „მოპასუხესთან, კასატორთან, მონინააღმდეგე მხარე ან მზღვეველთან“) დადებული ხელშეკრულების №მ/მ-195 საფუძველზე დამსაქმებელმა დააზღვია დასაქმებულების, მათ შორის, მ-ლ გ-ის სიცოცხლე და ჯანმრთელობა [საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის, შემდგომში სსკ-ის, 799-ე და 844.1 მუხლები].

3. სადაზღვევო შემთხვევას, სხვა გარემოებებთან ერთად, წარმოადგენდა გაუთვალისწინებელი გარეგანი ძალისმიერი ზემოქმედება, რომელიც უშუალოდ გამოიწვევდა დაზღვეულის სხეულის დაზიანებას ან გარდაცვალებას [სსკ-ის 854-ე მუხლი].

4. დაზღვეული უფლებამოსილი იყო, სადაზღვევო შემთხვევის შემთხვევაში, ესარგებლა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული თავისი უფლებებით დამზღვევთან შეთანხმების გარეშე, რადგანაც მას ხელთ ჰქონდა სადაზღვევო მონმობა (პოლისი) [სსკ-ის 837-ე და 844-ე მუხლები].

5. 2013 წლის 23 აგვისტოს სოფელ წინანდალში მყოფ დაზღვეულს დაუსრიალდა ფეხი, ვერ შეიკავა თავი, წაიქცა და მიიღო თავის მძიმე ტრავმა. იგი შემთხვევიდან რამდენიმე საათის შემდეგ სახლში უგონოდ მყოფი ნახეს. უბედური შემთხვევის შედეგად დაზღვეული 2013 წლის 28 აგვისტოს გარდაიცვალა.

6. დაზღვეულის პირველი რიგის კანონისმიერ მემკვიდრეს წარმოადგენს მოსარჩელე (რეგისტრირებული მეუღლე). ამ უკანასკნელის სამემკვიდრეო უფლებები დადასტურებულია 2014 წლის 10 მარტს გაცემული სამკვიდრო მონუმობით [სსკ-ის 1336-ე და 1499-ე მუხლები].

7. მოსარჩელემ, მეუღლის გარდაცვალების შემდეგ, მიმართა მზღვეველს და მოითხოვა სადაზღვევო შემთხვევის გამო [დაზღვეულის გარდაცვალება] სადაზღვევო თანხის, 4000 ლარის ანაზღაურება.

8. მზღვეველმა მოთხოვნა არ დააკმაყოფილა. უარის მიზეზად მითითებული იქნა ან გარდაცვლილის მიერ ალკოჰოლის მიღება [სიმთვრალე], რაც დაზღვევის ხელშეკრულების (უბედური შემთხვევის დაზღვევა) მე-6 პუნქტის შესაბამისად, გამორიცხავდა მოთხოვნის დაკმაყოფილებას.

9. მოსარჩელემ სარჩელი აღძრა მზღვეველის წინააღმდეგ სადაზღვევო თანხის, 4000 ლარის, დაკისრების მოთხოვნით.

10. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 5 ნოემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. სარჩელის უარყოფას სასამართლომ საფუძვლად დაუდო მოთხოვნის გამომრიცხავი გარემოება; კერძოდ ის, რომ დაზღვეული უბედური შემთხვევის დროს ალკოჰოლის ზემოქმედების ქვეშ იმყოფებოდა. დამსაქმებლის მიერ მზღვეველთან დადებული ხელშეკრულების სტანდარტული დებულებით (პ.6) დაზღვეულის გარდაცვალება, რომელიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ პროვოცირებული იყო ამ უკანასკნელის ალკოჰოლური ზემოქმედების ქვეშ ყოფნით, გამორიცხავდა სადაზღვევო თანხის მოთხოვნის უფლებას. მოსარჩელემ გადანყვეტილება კანონით დადგენილ ვადაში სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

11. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ 2015 წლის 12 მარტს გამოიტანა დაუსწრებელი გადანყვეტილება მზღვეველის მიერ დადგენილ ვადაში არასაპატიო მიზეზით სააპელაციო შესაგებლის წარმოუდგენლობის გამო [საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის, შემდგომში სსსკ-ის, 372-ე, 232¹ და 234-ე მუხლები]. გადანყვეტილებით დაკმაყოფილდა სასარჩელო მოთხოვნა. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებდნენ მოთხოვნას.

12. 2015 წლის 26 მარტს მზღვეველმა შეიტანა საჩივარი დაუსწრებელი გადანყვეტილების გაუქმებისა და საქმისწარმოების განახლების თაობაზე, იმ მოტივით, რომ შესაგებლის დროუ-

ლად წარუდგენლობა განაპირობა მენეჯერის მიერ დაშვებულ-
მა შეცდომამ, რომელმაც უფლებამოსილ პირს სასამართლოს
გზავნილი დროულად არ გადასცა. გარდა ამისა, საჩივრის ავტო-
რის მოსაზრებით, საჩივარში მითითებული გარემოებები იური-
დიულად არ ამართლებდა აპელანტის მოთხოვნას, რაც გამო-
რიცხავდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებას [სსკ-ის
232¹-ე მუხლი]. გარდა ამისა, მზღვეველი მოითხოვდა გაშვებუ-
ლი ვადის საპატიოდ ცნობასა და საქმის წარმოების განახლე-
ბას.

13. სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალ-
ატამ 2015 წლის 7 მაისის განჩინებით არ დააკმაყოფილა მომ-
ჩივნის მოთხოვნა საქმისწარმოების განახლების თაობაზე.

14. როგორც დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, ისე საქმის-
წარმოების განახლებაზე უარის თქმის განჩინება, საკასაციო
ნესით გაასაჩივრა მზღვეველმა და მოითხოვა მათი გაუქმება.

15. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქ-
მეთა პალატის 2015 წლის 21 ივლისის განჩინებით საკასაციო
საჩივარი დასაშვებად იქნა ცნობილი სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-
5 ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე და, 408-ე მუხლის მე-
სამე ნაწილის თანახმად, საქმის განხილვა დაინიშნა ზეპირი
მოსმენის გარეშე

სამოტივაციო ნაწილი:

16. საქმის მასალების გაცნობის, მათი ანალიზის, ასევე საკა-
საციო საჩივრის მოტივების შემოწმების შედეგად, პალატა ასკვ-
ნის, რომ არ არსებობს საჩივრის დაკმაყოფილების საფუძველი,
სახელდობრ:

16.1. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის თა-
ნახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასა-
ციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს
ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას სა-
ფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასა-
მართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად
იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს
შესაბამის დასაბუთებას.

სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვა წარმოებს იმ
ნესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმე-
თა განხილვისათვის, XLVI თავში მოცემული ცვლილებებითა და
დამატებებით (სსსკ-ის 372-ე მუხლი). სააპელაციო სასამართ-
ლომ 2015 წლის 5 თებერვლის განჩინებით წარმოებაში მიიღო
მოსარჩელის სააპელაციო საჩივარი და მზღვეველს შესაგებლის

წარმოსადგენად განუსაზღვრა 7 დღე. [სსსკ-ის 372-ე, 201-ე და 373-ე მუხლის პირველი ნაწილები]. ამავე განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის მეორე პუნქტით მასვე განემარტა არასაპატიო მიზეზით შესაგებლის დადგენილ ვადაში წარმოუდგენლობის შედეგები [სსსკ-ის 372-ე და 232¹ მუხლები].

16.2. საქმის მასალებით უტყუარადაა დადგენილი, რომ მზღვეველს სააპელაციო სასამართლოს გზავნილი სსსკ-ის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით ჩაბარდა 2015 წლის 17 თებერვალს. ასევე დადგენილია, რომ მან დადგენილ ვადაში არ წარადგინა შესაგებელი. შესაგებლის წარუდგენლობა არ იყო გამონეწული საპატიო მიზეზით. ის გარემოება, რომ მენეჯერმა გამოიჩინა უყურადღებობა და უფლებამოსილ პირს არ გადასცა სასამართლოს გზავნილი, საპატიო მიზეზად ვერ ჩაითვლება და, შესაბამისად, სამართლებრივ შედეგს ვერ შეცვლის, რადგანაც არ წარმოადგენს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების გამომრიცხავ გარემოებას. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანას კრძალავს სსსკ-ის 233-ე და 230-ე მუხლებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, კერძოდ:

ა) თუ გამოუცხადებელი მხარე მოწვეული არ იყო სსსკ-ის 70-ე–78-ე მუხლებით დადგენილი წესით;

ბ) თუ სასამართლოსათვის ცნობილი გახდა, რომ ადგილი ჰქონდა დაუძლეველ ძალას ან სხვა მოვლენებს, რომელსაც (რომლებსაც) შეეძლო ხელი შეეშალა სასამართლოში მხარის დროულად გამოცხადებისათვის;

გ) თუ გამოუცხადებელ მხარეს დროულად არ ეცნობა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები;

დ) თუ არ არსებობდა სარჩელის აღძვრის წინაპირობები;

ე) თუ სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები იურიდიულად არ ამართლებდნენ სასარჩელო მოთხოვნას. [ჩამოთვლილთაგან არცერთი გარემოება საქმეზე დადგენილი არ ყოფილა.]

16.3. მოსარჩელე თავის მოთხოვნას აფუძნებდა შემდეგ ფაქტებზე:

ა) გარდაცვლილი მეუღლის სიცოცხლე და ჯანმრთელობა დაზღვეული იყო უბედური შემთხვევისაგან;

ბ) სადაზღვევო შემთხვევა, გაუთვალისწინებელი გარეგანი ძალისმიერი ზემოქმედება (ფეხის ასრიანების შედეგად თავის ტრავმის მიღება), დაფიქსირდა 2013 წლის 23 აგვისტოს, რასაც შედეგად მოჰყვა მეუღლის გარდაცვალება;

გ) მის ხელთაა კასატორის მიერ გაცემული სადაზღვევო მონ-
მოზა (პოლისი);

დ) იგი წარმოადგენს გარდაცვლილის პირველი რიგის მემკვი-
დრეს.

აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოებების ერთობლიობა სსკ-
ის 799-ე მუხლის პირველი ნაწილითა და 854-ე მუხლით გათვალ-
ისწინებული სამართლებრივი შედეგის, ზიანის ანაზღაურების,
მოთხოვნის წარდგენის საფუძველია. როგორც უკვე აღინიშნა,
მზღვეველმა დადგენილ ვადაში არასაპატიო მიზეზით არ წარად-
გინა შესაგებელი. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს
უფლება ჰქონდა ზეპირი მოსმენის გარეშე მიეღო დაუსწრებე-
ლი გადაწყვეტილება, რადგანაც ამ შემთხვევაში, აპელანტის
მიერ მითითებული ფაქტები დამტკიცებულად ითვლებოდა, მათ
შორის, აპელანტის მიერ საჩივარში სადავოდ გამხდარი ის ფაქ-
ტიც, რომ სადაზღვევო შემთხვევის დროს დაზღვეულს არ ჰქონ-
და ალკოჰოლი მიღებული [სსსკ-ის 230-ე მუხლის პირველი ნაწ-
ილი]. აქედან გამომდინარე, საკასაციო საჩივრის ავტორის მო-
საზრება, რომ სააპელაციო სასამართლომ დააარღვია სსსკ-ის
230-ე მუხლის მეორე ნაწილის მოთხოვნა, უსაფუძვლოა.

16.4. უსაფუძვლოა გაშვებული საპროცესო ვადის საპატიოდ
მიჩნევისა და მისი აღდგენის მოთხოვნაც.

მართალია, სსსკ-ის 65-ე მუხლი ასეთ შესაძლებლობას ითვა-
ლისწინებს, მაგრამ ზემოაღნიშნული ნორმის გამოყენების წინა-
პირობაა საპროცესო მოქმედების შესრულებისათვის სასამართ-
ლოს მიერ განსაზღვრული ვადის არსებობა და საპროცესო მოქ-
მედების საპატიო მიზეზით შეუსრულებლობა. საპატიო მიზე-
ზად ჩაითვლება სსსკ-ის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილში მითითე-
ბული გარემოებები [სსსკ-ის 66-ე მუხლი]. ამ კონკრეტულ შემ-
თხვევაში კასატორის მიერ გაშვებულია სასამართლოს მიერ გან-
საზღვრული ვადა და არ იკვეთება სსსკ-ის 215-ე მუხლის მესა-
მე ნაწილით გათვალისწინებული ამა თუ იმ საპროცესო მოქმე-
დების შეუსრულებლობის საპატიოდ მიჩნევის წანამძღვრები:
ავადმყოფობა, ახლო ნათესავის გარდაცვალება ან სხვა გან-
საკუთრებული ობიექტური გარემოება, რომელიც მისგან და-
მოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის საპროცესო მო-
ქმედების შესრულებას [ამასთან დაკავშირებით იხილეთ გან-
ჩინება საქმეზე №ას-1212-1154-2014 20 იანვარი, 2015 წელი].

17. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო
მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატას, დაუსწრებელი გადაწყ-
ვეტილების მიღებისას, არ დაურღვევია კანონი და სწორად და-
ტოვა იგი ძალაში, შესაბამისად, მზღვეველის საკასაციო საჩი-

ვარს უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სსსკ-ის 410-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სს „ს-ო კ-ა ჯ-ი ჰ-ის“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 7 მაისის განჩინება და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 12 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება;
3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია;
4. განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

**დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გამოტანის
დაუსრუებლობა**

განჩინება

№ას-642-608-2015

19 ნოემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. თოდუა (თავმჯდომარე),
ე. გასიტაშვილი (მომხსენებელი),
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: სახელფასო დავალიანების გადახდა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. 2009 წლის 31 იანვრიდან 2014 წლის მაისამდე გ. ჩ-ე (შემდეგში მოსარჩელე ან დასაქმებული) ზეპირი ხელშეკრულების საფუძველზე მუშაობდა შპს-ში „ს-ე“ (შემდეგში მოპასუხე, დამსაქმებელი ან სანარმო); დასაქმებულის ხელფასი შეადგენდა 400 ლარს ყოველთვიურად.

2. საწარმოს, დასაქმებულის არაერთი მოთხოვნის მიუხედავად, მისთვის მუშაობის მთელი პერიოდისათვის ხელფასი არ გადაუხდია.

3. 2014 წლის 13 აგვისტოს დასაქმებულმა სარჩელი აღძრა ბათუმის საქალაქო სასამართლოში დამსაქმებლის წინააღმდეგ და მოითხოვა:

3.1. საწარმოსათვის სახელფასო დავალიანების 7600 ლარის დაკისრება;

3.2. სახელფასო დავალიანების დაფარვის დაყოვნებისათვის, ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე 0.07%-ის გადახდა პირგასამტეხლოს სახით, საერთო ჯამში 8696.8 (რვა ათას ექვსას ოთხმოცდათექვსმეტი ლარი და ოთხმოცი თეთრი) ლარის დაკისრება; დასაქმებულის სასარჩელო მოთხოვნამ, მოპასუხისათვის დასაკისრებელი დავალიანების სახით, საერთო ჯამში შეადგინა 16 296,80 (თექვსმეტი ათას ორას ოთხმოცდათექვსმეტი ლარი და ოთხმოცი თეთრი) ლარი.

4. საქალაქო სასამართლომ დასაქმებულის სარჩელი მიიღო წარმოებაში და, 2014 წლის 29 აგვისტოს განჩინებით, მთავარი სხდომა დანიშნა 2014 წლის 3 ოქტომბერს, 12:00 საათზე, რის თაობაზეც მხარეებს ეცნობათ კანონით დადგენილი წესით (საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის, შემდეგში სსსკ-ის, 70-78-ე მუხლები), მათ შორის, საწარმოს წარმომადგენელსაც გ. კ-ას – 2014 წლის 3 სექტემბერს;

5. 2014 წლის 1 ოქტომბერს საწარმოს წარმომადგენელმა გ. კ-ამ წერილობითი შუამდგომლობით (რეგისტრაციის №24794) მიმართა საქალაქო სასამართლოს და მოითხოვა 2014 წლის 3 ოქტომბერს დანიშნული საქმის განხილვის გადადება სხვა დროისათვის, იმ საფუძვლით, რომ იმავე დღეს მონაწილეობდა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში დანიშნული საქმის განხილვაში; შუამდგომლობის ავტორის მითითებით, ამ გარემოების დამადასტურებელ მტკიცებულებას იგი მომდევნო სხდომაზე წარუდგენდა სასამართლოს.

6. საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 3 ოქტომბრის სხდომაზე მოპასუხე არ გამოცხადდა. მოსარჩელემ იშუამდგომლა დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე და მოითხოვა, მის სასარგებლოდ, მოპასუხისათვის ამ განჩინების 3.2 ქვეპუნქტში მითითებული დავალიანების დაკისრება. სასამართლომ დააკმაყოფილა შუამდგომლობა და გამოიტანა დაუსრულებელი გადაწყვეტილება მოპასუხის წინააღმდეგ (სსსკ-ის 230-ე მუხლი).

7. საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 3 ოქტომბრის

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების მოთხოვნით იმავე სასამართლოს მიმართა მოპასუხემ (სსსკ-ის 234-ე მუხლი), საჩივარს დაურთო ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლის თანაშემწის 2014 წლის 3 ოქტომბერს გაცემული ცნობა, რომლის მიხედვით მოპასუხის წარმომადგენელი, როგორც შპს „პ. +-ის“ რწმუნებული პირი მონაწილეობდა სასამართლო საქმის განხილვაში 16:30 საათიდან 17:12 საათამდე. მოპასუხე საჩივარში უთითებდა, რომ მას არსებითი ინტერესი ჰქონდა, სასამართლო დავა გაეგრძელებინა საქალაქო სასამართლოში მის წინააღმდეგ აღძრულ სარჩელზე, ამასთან, მოპასუხეს საჩივარში არ მიუთითებია და არ დაუწყია იმის მტკიცება, რომ სააპელაციო სასამართლოს სხდომის თაობაზე მას უფრო ადრე, ანუ 2014 წლის 3 სექტემბრამდე ეცნობა, ვიდრე საქალაქო სასამართლო განსაზღვრავდა სხდომის თარიღს.

8. საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 17 ნოემბრის განჩინებით საწარმოს საჩივარი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების მოთხოვნით არ დაკმაყოფილდა და ძალაში დარჩა ამავე სასამართლოს 2014 წლის 3 ოქტომბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

9. საწარმომ სააპელაციო საჩივარი შეიტანა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს განჩინებაზე, რომლითაც უცვლელად დარჩა ამავე სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, მოითხოვა მისი და დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება (იხ. მე-8 პუნქტი).

10. სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 1 მაისის განჩინებით საწარმოს სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 17 ნოემბრის განჩინება და ამავე სასამართლოს 2014 წლის 3 ოქტომბრის განჩინება.

11. სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სსსკ-ის 230-ე, 233-ე, 216-ე მუხლებით, შეაფასა შესაძლებელი იყო თუ არა, რომ საწარმოს წარმომადგენელი გ. კ-ა 2014 წლის 3 ოქტომბერს, 12:00 საათზე გამოცხადებულიყო სხდომაზე ბათუმის საქალაქო სასამართლოში, ხოლო შემდეგ, იმავე დღეს, 16:30 საათზე, მონაწილეობა მიეღო საქმის განხილვაში ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში.

12. სააპელაციო სასამართლომ გადაწყვეტილებაში ასახული მსჯელობა და დასკვნები რამდენიმე ფაქტობრივ გარემოებას დააყრდნო, კერძოდ:

12.1. საქართველოში მცხოვრები ნებისმიერი პირისათვის დამახასიათებელი საშუალო ცოდნის საფუძველზე, ქალაქ ბათუ-

მიდან ქალაქ ქუთაისამდე მანძილი დაახლოებით 150 კმ-ია, რომლის გასაველედაც, საქალაქთაშორისო გზებზე მოძრაობის საშუალო სიჩქარით (60 კმ/სთ) მოძრაობის პირობებშიც კი, ნებისმიერი სატრანსპორტო საშუალებით მგზავრობისათვის, აუცილებელია მაქსიმუმ 3 საათი;

12.2. ლოგიკურია, რომ ადვოკატი გამოცხადდეს ჯერ იმ პროცესზე, რომელიც დღის განმავლობაში უფრო ადრე არის დანიშნული და შემდეგ შეეცადოს, დაესწროს ქრონოლოგიურად მომდევნო პროცესს. ამდენად, თუ მოპასუხის წარმომადგენელი გამოცხადდებოდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოში 12:00 საათზე და მონაწილეობას მიიღებდა საქმის განხილვაში, რომელიც, სავარაუდოდ, გაგრძელდებოდა საათი, საათ-ნახევრის განმავლობაში, მას ექნებოდა სრული შესაძლებლობა, რომ 16:30 საათზე დანიშნულ პროცესზე გამოცხადებულიყო ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოშიც;

12.3. დამკვიდრებული პრაქტიკის თანახმად, სასამართლო მაქსიმალურად უწყობს ხელს მხარეებს, რომელთაც, გარკვეული ობიექტური გარემოების გამო, არ შეუძლიათ პროცესზე დროული გამოცხადება, თუნდაც სატელეფონო კავშირით მიღებული შეტყობინების შემთხვევაშიც, აცხადებს შესვენებას და გონივრული ვადით (15-40 წუთის განმავლობაში) ელოდება მხარეთა გამოცხადებას. შესაბამისად, თუ სანარმოს წარმომადგენელი დაუკავშირდებოდა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლის შესაბამის თანაშემწეს და აცნობებდა, რომ ბათუმის საქალაქო სასამართლოში, პროცესში მონაწილეობის გამო, ვერ ახერხებდა დროულად გამოცხადებას 16:30 საათზე დანიშნულ სხდომაზე, სააპელაციო სასამართლო აუცილებლად გაითვალისწინებდა მის თხოვნას და საქმეს არ განიხილავდა მისი მონაწილეობის გარეშე.

13. მე-12 პუნქტი მითითებული დასკვნებიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოპასუხის გამოუცხადებლობის ხელისშემშლელი, დაუძლეველი და საპატიო მიზეზები არ არსებობდა, ამასთან, სასამართლომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება კანონიერად მიიჩნია იმ საფუძვლითაც, რომ სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები დამტკიცებულად ჩათვალა (სსსკ-ის 230-ე მუხლის პირველად ნაწილი).

14. სანარმოს წარმომადგენელმა საკასაციო წესით გაასაჩივრა სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 1 მაისის განჩინება, მოითხოვა მისი გაუქმება, ასევე, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 3 ოქტომბრის დაუსწრებელი გადან-

ყვეტილებისა და 2014 წლის 17 ნოემბრის განჩინების გაუქმება და, სარჩელის ხელახლა განსახილველად, საქმის ბათუმის საქალაქო სასამართლოში დაბრუნება.

15. საკასაციო საჩივრის საფუძვლებად საწარმომ მიუთითა:

15.1. განჩინება იურიდიულად არ არის დასაბუთებული, რის გამოც მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია, ეს კი, სსსკ-ის 394-ე მუხლის შესაბამისად, განჩინების გაუქმების აბსოლუტური საფუძველია;

15.2. სასამართლომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება მიიღო ისე, რომ ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად არ შეაფასა საქმის გარემოებები, კერძოდ, ერთსა და იმავე დღეს დანიშნული იყო ორი სხდომა სხვადასხვა ქალაქში და მოპასუხემ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამი დღით ადრე აცნობა მხარის სხდომაზე გამოცხადების შეუძლებლობის თაობაზე;

15.3. დადგენილი პრაქტიკის თანახმად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანას საფუძვლად უნდა დაედოს სასამართლოს ვარაუდი, გამოუცხადებელი მხარის მიერ მისი უფლების დაცვის ინტერესის დაკარგვის თაობაზე და ამოსავალი წერტილი უნდა იყოს მხარის პასუხისმგებლობა და დამოკიდებულება სასამართლოსადმი;

15.4. საქალაქო სასამართლოს სრულყოფილად არ გამოუკვლევია და შეუფასებია სასარჩელო გარემოებები. დირექტორის მიერ ხელმოწერილი შედარების აქტი ბათილია. ეს უკანასკნელი არაკეთილსინდისიერად მოქმედებდა, დაარღვია „მენარმეთა შესახებ“ კანონის მოთხოვნები;

15.5. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებისას, სასარჩელო მოთხოვნის იურიდიული დასაბუთებულობა სასამართლომ უნდა გაარკვიოს არა იმ მოტივით, მოთხოვნა შეესაბამება თუ არა მატერიალური სამართლის ნორმას, არამედ სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, იქნება თუ არა დაცული დაზარალებულის უფლებები.

16. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ 2015 წლის 10 ივლისის განჩინებით საკასაციო საჩივარი წარმოებაში მიიღო, სსსკ-ის 391-ე მუხლის მიხედვით, დასაშვებობის შესამოწმებლად, ხოლო 2015 წლის 23 ივლისის განჩინებით საკასაციო საჩივარი დასაშვებად იქნა ცნობილი სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საკასაციო საჩივრის

საფუძვლები, შეამონმა გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთება და მიაჩნია, რომ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

17. სსსკ-ის 230-ე მუხლის მიხედვით, თუ სასამართლოს სხდომაზე არ გამოცხადდება მოპასუხე, რომელსაც გაეგზავნა შეტყობინება ამ კოდექსის 70-ე–78-ე მუხლებით დადგენილი წესით და მოსარჩელე შუამდგომლობს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანაზე, მაშინ სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები დამტკიცებულად ითვლება. თუ სარჩელში მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებს სასარჩელო მოთხოვნას, სარჩელი დაკმაყოფილდება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სასამართლო უარს ეტყვის მოსარჩელეს მის დაკმაყოფილებაზე.

18. მოხმობილი ნორმიდან გამომდინარეობს, რომ სასამართლო უფლებამოსილია, გამოიტანოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება იმ შემთხვევაში, თუ მხარე, რომელსაც საქმის განხილვის თარიღი კანონის მოთხოვნათა დაცვით ეცნობა, არასაპატიო მიზეზით არ გამოცხადდა სასამართლო სხდომაზე და არც აცნობა სასამართლოს, სხდომაზე გამოცხადების შეუძლებლობის შესახებ. არასაპატიო მიზეზით მხარის სასამართლოში გამოუცხადებლობას კანონმდებელი უკავშირებს საქმის განხილვისადმი მისი ინტერესის დაკარგვის ვარაუდს, რასაც შედეგად მოჰყვება მონინააღმდეგე მხარის მოთხოვნის დაკმაყოფილება. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ინსტიტუტი მიზნად ისახავს სასამართლოს ეფექტიან საქმიანობას, დავების სწრაფ და გაუჭიანურებლად გადაწყვეტას, მხარეთა „იძულებას“, განახორციელონ საპროცესო კანონით მინიჭებული უფლებები, საქმის განხილვაში აქტიური მონაწილეობა მიიღონ და ხელი შეუწყონ სასამართლოს განხილვასა და გადაწყვეტილების გამოტანაში. დაუსწრებელი გადაწყვეტილება არის პროცესუალური ფორმა, რომლის გამოტანა მხოლოდ იმ შემთხვევაშია მიზანშეწონილი, როდესაც მხარე თავისი მოქმედებით ან უმოქმედობით უარს აცხადებს საპროცესო თანამშრომლობაზე, ანუ როდესაც მას აქვს პროცესზე გამოცხადების შესაძლებლობა, მაგრამ არ აქვს ნება.

19. განსახილველ შემთხვევაში მოპასუხის წარმომადგენელმა 2014 წლის 1 ოქტომბერს შუამდგომლობით მიმართა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს და მოითხოვა 2014 წლის 3 ოქტომბერს დანიშნული საქმის განხილვის გადადება სხვა დროისათვის იმ საფუძვლით, რომ იმავე დღეს მონაწილეობდა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში დანიშნული საქმის განხილვაში; მო-

პასუხის წარმომადგენლის მონაწილეობას სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე ადასტურებს სასამართლოს მიერ გაცემული ცნობა (იხ. წინამდებარე განჩინების მე-7 პუნქტი).

20. საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობას, რომ მოპასუხის წარმომადგენლის გამოუცხადებლობა ბათუმის საქალაქო სასამართლოში არასაპატიო იყო, ვინაიდან ბათუმსა და ქუთაისს შორის მანძილის გათვალისწინებით, მხარეს შეეძლო საქალაქო სასამართლოში პროცესის დასრულების შემდეგ, ბათუმიდან გამგზავრებულიყო ქუთაისში, სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე მონაწილეობის მისაღებად. საპროცესო კანონმდებლობა ადგენს მხარეთა თანაბარ საპროცესო უფლებებს (სსსკ-ის 83-ე მუხლი), მათ შორის უთუოდ იგულისხმება უფლება, დასაბუთებული შუამდგომლობის წარდგენის შემთხვევაში, საპატიო მიზეზის გამო, შესაბამისი მტკიცებულების საფუძველზე, მხარემ მოითხოვოს საქმის განხილვის გადადება სხვა დროისათვის.

21. საკასაციო სასამართლო იზიარებს კასატორის პრეტენზიას, რომ სასამართლომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებისას ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად არ შეაფასა მხარის გამოუცხადებლობის გარემოებები, მათ შორის ის, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებისას ამოსავალი მხარის პასუხისმგებლობა და დამოკიდებულება სასამართლოსადმი.

22. საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობას ქალაქებს შორის მანძილისა და შესაბამისი კილომეტრაჟის გარკვეული დროის მონაკვეთში გავლის შესახებ და დასკვნებს სასამართლო სხდომაში მონაწილეობის შესაძლებლობის თაობაზე (იხ. ამ განჩინების 12.1, 12.2 ქვეპუნქტები).

23. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ იმ პირობებში, როცა ერთსა და იმავე დღეს სასამართლო სხდომა დანიშნულია ორ სხვადასხვა ქალაქში, 12 საათსა და 16 საათზე, მხარე წინასწარ, გონივრულ ვადაში, ატყობინებს სასამართლოს სხდომაზე გამოუცხადებლობის შეუძლებლობის თაობაზე, ცხადია, რომ იგი პასუხისმგებლობით ეკიდება სხდომაზე მონაწილეობისა და დავის განხილვის საკითხს, შენარჩუნებული აქვს იურიდიული ინტერესი დავის მიმართ, სურს, დროულად შეატყობინოს სასამართლოს ობიექტური გარემოება და მისი გამოუცხადებლობა საპატიოდ უნდა ჩაითვალოს.

24. სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრება, რომ პროცესის ხანგრძლივობისა და მანძილის გათვალისწინებით, მხარეს შეე-

ძლო მოესწრო ორივე სხდომაზე დასწრება და უფრო მეტიც, შესაძლო დაგვიანების შემთხვევაში, თანაშემწესთან კომუნიკაციის შედეგად, სასამართლო 15-40 წუთით გადადებდა სხდომას (იხ. ამ განჩინების 12.3 ქვეპუნქტი), დაუსაბუთებელი ვარაუდია, რომელიც არ გამომდინარეობს კანონის დანაწესიდან და დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ინსტიტუტის მიზნებიდან; სასამართლოს ამგვარი მსჯელობა არ ემსახურება სწრაფი და ეფექტიანი მართლმსაჯულების ინტერესებს, რადგან არათუ დამკვიდრებული პრაქტიკა, არამედ სასამართლოს სხდომათა განრიგი, რომელიც წინასწარ იგეგმება ყოველი სხდომისათვის და რომლის თაობაზეც ინფორმირებული არიან მხარეები, ობიექტურად არ იძლევა შესაძლებლობას, სასამართლომ 15-40 წუთით გადადოს სხდომა, თუკი საამისოდ რაიმე განსაკუთრებული, ობიექტური და საპატიო მიზეზი არ არსებობს, ასეთი საგამონაკლისო შემთხვევა კი, უნდა დასაბუთდეს მოქმედი კანონმდებლობით.

25. სსკ-ის 241-ე მუხლის თანახმად, დაუსწრებელი გადანყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები ან, თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

26. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სასამართლოს სხდომაზე გამოუცხადებლობის შესახებ, კასატორმა, წინასწარ – სხდომამდე ორი დღით ადრე აცნობა სასამართლოს, რითაც დაადასტურა განსახილველი დავისადმი იურიდიული ინტერესი და სასამართლოს წარუდგინა მტკიცებულება, რომელშიც მითითებული იყო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზი (იხ. წინამდებარე განჩინების მე-7 და მე-19 პუნქტები).

27. საკასაციო სასამართლო უსაფუძვლოდ მიიჩნევს კასატორის პრეტენზიას, რომ სასამართლოს არ გამოუკვლევია და შეუფასებია სარჩელის ფაქტობრივი გარემოებები, არ გაუთვალისწინებია სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში დაზარალებულის ინტერესები.

28. საკასაციო სასამართლო უთითებს წინამდებარე განჩინების მე-17 პუნქტზე და განმარტავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში სასამართლოს არ ევალება სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებებისა და შესაბამისი მტკიცებულებების შეფასება. აუცილებელი და საკმარისია სასარჩელო მოთხოვნა სამართლებრივად გამართლებული, ე.ი., მატერიალური სამართლის ნორმის შესაბამისი იყოს.

29. საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ გასაჩივრებული განჩინებით დარღვეულია სსსკ-ის 105-ე მუხლით გათვალისწინებული მტკიცებულებათა შეფასების პროცესუალური წესი, რის გამოც საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა მიღებული.

30. სსსკ-ის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა;

31. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია საკასაციო საჩივარი საფუძვლიანია იმ ნაწილში, რომელიც ეხება სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინებით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისა (ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 3 ოქტომბრის განჩინება) და ამ გადაწყვეტილებაზე შეტანილი საჩივრის თაობაზე მიღებული განჩინების (იმავე სასამართლოს 2014 წლის 17 ნოემბრის განჩინება) უცვლელად დატოვების ნაწილში და საქმე ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს. კასატორის მოთხოვნა საქმის განსახილველად პირველ ინსტანციაში დაბრუნების თაობაზე არ გამომდინარეობს საპროცესო კანონმდებლობიდან და ამ ნაწილში კასატორს მოთხოვნაზე უარი უნდა ეთქვას უსაფუძვლობის გამო.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 285-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. შპს-ის „ს-ე“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 1 მაისის განჩინება და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს სააპელაციო საჩივრის ხელახლა განსახილველად;
3. კასატორის მიერ სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია;
4. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის
გასაჩივრების შესაძლებლობა**

განჩინება

№ას-532-505-2015

17 ივნისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
ნ. ბაქაძური

დავის საგანი: უძრავ ნივთზე საკუთრების უფლების მი-
ტოვების შესახებ განცხადებების, სამეთვალყურეო საბჭოს
სხდომის ოქმების და მიწის ნაკვეთის გამიჯვნის შესახებ თანხ-
მობის ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

სს „მ-ამ“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში საქართველოს
ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და სსიპ
სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიმართ და მოითხო-
ვა უძრავ ნივთზე საკუთრების უფლების მიტოვების შესახებ
განცხადებების, სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომის ოქმებისა
და მიწის ნაკვეთის გამიჯვნის შესახებ თანხმობის ბათილად
ცნობა.

მოსარჩელემ განმარტა, რომ სს „მ-ის“ მიერ სახელმწიფოს
სასარგებლოდ მიტოვებულ იქნა საკუთრების უფლება საზოგა-
დოების კუთვნილ უძრავ ქონებაზე. აღნიშნული განხორციელ-
და სს-ს იმჟამინდელი დირექტორის მიმართ იძულებისა და მუ-
ქარის გზით.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და განმარტეს, რომ უძრავ
ქონებაზე საკუთრების უფლების მიტოვება განხორციელდა ნე-
ბის თავისუფალი გამოვლენის შედეგად. მოსარჩელემ ჯ. შ-ას
მიმართ იძულების ფაქტის დამადასტურებელი მტკიცებულება
ვერ წარადგინა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 20 იანვრის
გადანყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ბა-
თილად იქნა ცნობილი სს „მ-ის“ სამეთვალყურეო საბჭოს 2011
წლის 20 მაისის №3 სხდომის ოქმი სახელმწიფოს სასარგებლოდ
საკუთრების უფლების მიტოვების შესახებ სს „მ-ის“ საკუთრე-

ბაში არსებულ შემდეგ უძრავ ქონებაზე: 1) თ-ში, კ-ს ქ. №...-ში მდებარე 35 705 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკადასტრო კოდით №...; 2) თ-ში, ლ-ს სამრეწველო ზონაში, მშენებლობის სამინისტროს №1 სახლმშენებელი კომბინატის ტერიტორიაზე მდებარე 10 705 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკადასტრო კოდით №...; 3) თ-ში, ლ-ს სამრეწველო ზონაში, მიწების საიზოლაციო სანარმოს ტერიტორიაზე მდებარე 6448 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკადასტრო კოდით №..., ბათილად იქნა ცნობილი სს „მ-ას“ დირექტორ ჯ. შ-ას 2011 წლის 23 მაისის განცხადებები სახელმწიფოს სასარგებლოდ საკუთრების უფლების მიტოვების შესახებ სს „მ-ას“ საკუთრებაში არსებულ შემდეგ უძრავ ქონებაზე: 1) თ-ში, კ-ს ქ. №...-ში მდებარე 35 705 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკადასტრო კოდით №...; 2) თ-ში, ლ-ს სამრეწველო ზონაში, მშენებლობის სამინისტროს №1 სახლმშენებელი კომბინატის ტერიტორიაზე მდებარე 10 705 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკადასტრო კოდით №...; 3) თ-ში, ლ-ს სამრეწველო ზონაში, მიწების საიზოლაციო სანარმოს ტერიტორიაზე მდებარე 6 448 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე საკადასტრო კოდით №..., მოსარჩელეს უარის ეთქვა თ-ში, კ-ს ქ. №...-ში №... საკადასტრო კოდით მდებარე თანასაკუთრებაში არსებულ ქონებაზე გამიჯვნის შესახებ სს „მ-ის“ სამეთვალყურეო საბჭოს 2011 წლის 15 ივნისის №4 სხდომის ოქმის ბათილად ცნობასა და გამიჯვნის შესახებ სს „მ-ის“ დირექტორ ჯ. შ-ას 2011 წლის 15 ივნისის თანხმობის ბათილად ცნობაზე.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სს „მ-ამ“ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით და მოითხოვა მისი გაუქმება გამიჯვნის შესახებ სს „მ-ის“ დირექტორ ჯ. შ-ას 2011 წლის 15 ივნისის თანხმობის ბათილად ცნობის მოთხოვნის ნაწილში სარჩელზე უარის თქმისა და გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილის 6.1 პუნქტში მითითებული მსჯელობის ნაწილში.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 16 აპრილის განჩინებით სს „მ-ის“ სააპელაციო საჩივარი პირველი ინსტანციის სასამართლოს სამოტივაციო ნაწილის 6.1 პუნქტის (სამართლებრივი შეფასება) დასაბუთებულობასთან ერთად მოსარჩელის მიმართ გასაჩივრებული გადაწყვეტილებების მიღებისას ძალადობის და მუქარის დასაბუთებულად და დამტკიცებულად მიჩნევის ნაწილში დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ მოცემულ შემთხვევაში აპელანტი სააპელაციო საჩივრით სადავოდ ხდის გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილს, კერძოდ, 6.1 პუნქტს – სამართლებრივ შეფასებას.

სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ გადაწყვეტილების მხოლოდ სამოტივაციო ნაწილის გასაჩივრება დაუშვებელია, რადგან მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი ითვალისწინებს მხარის მიერ სასამართლოს გადაწყვეტილების მხოლოდ სარეზოლუციო ნაწილის ან მისი რომელიმე პუნქტის გასაჩივრების შესაძლებლობას.

სააპელაციო პალატის მითითებით, გადაწყვეტილების კანონიერ ძალას გააჩნია განსაზღვრული სუბიექტური და ობიექტური ფარგლები, რომლებიც აზუსტებს გადაწყვეტილების მოქმედების საზღვრებს. გადაწყვეტილების კანონიერი ძალა ვრცელდება საქმის განხილვაში მონაწილე პირთა წრეზე (სუბიექტური ფარგლები) და გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილზე (ობიექტური ფარგლები). შესაბამისად, გასაჩივრებას ექვემდებარება გადაწყვეტილება, თუ სადავოა მისი სარეზოლუციო ნაწილით და არა აღწერილობითი ან სამოტივაციო ნაწილით დადგენილი ფაქტი.

გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი თავისი არსით წარმოადგენს პირდაპირ და ზუსტ პასუხს საჩივრზე. სასარჩევლო მოთხოვნის დაკმაყოფილება იმავდროულად იწვევს მისი პრეტენზიის აღმოფხვრას, ვინაიდან სადავოდ მიჩნეული უფლება მოდავე პირის სასარგებლოდაა დაცული და, შესაბამისად, მხარის იურიდიული ინტერესიც დაკმაყოფილებულია. მხარის დარღვეული უფლების ობიექტური არსებობა არის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის სავალდებულო წინაპირობა. აღნიშნული ნორმა მოიცავს ასევე მხარის უფლებას, მიმართოს ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს.

ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სს „მ-ის“ სააპელაციო საჩივარი დაუშვებელია და უნდა დარჩეს განუხილველად.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე სს „მ-ამ“ შეიტანა კერძო საჩივარი და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

კერძო საჩივრის ავტორმა მიიჩნია, რომ სააპელაციო საჩივრით გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ერთ-ერთი დებულება არასწორადაა შეტანილი სამოტივაციო ნაწილში სამართლებრივ შეფასებად. თავისი შინაარსით იგი განეკუთვნება ფაქტობრივ გარემოებათა ნაწილს, კერძოდ კი, გადაწყვეტილების 3.2 პუნქტს.

მხარის მოსაზრებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის მესამე ნაწილი ითვალისწინებს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების 6.1 პუნქტის გასაჩივრების შესაძლებლობას.

ბასაც, რადგან იგი წინ უსწრებს სასამართლო გადაწყვეტილების გამოტანას. აღნიშნული ნორმის შესაბამისად, აპელანტი დაეთანხმა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილს და სადავოდ გახადა მოსარჩელის მიმართ ძალადობისა და მუქარის ფაქტის დაუსაბუთებლობის, ანუ ძალადობისა და მუქარის ფაქტის არსებობის შესახებ 6.1 პუნქტი.

კერძო საჩივრის ავტორმა მიიჩნია, რომ სადავო გადაწყვეტილების 6.1 პუნქტით დადგენილი ფაქტობრივი გარემოების გასაჩივრებაზე უარის თქმა, მიუხედავად იმისა, მოახდინა თუ არა აღნიშნულმა გავლენა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის ჩამოყალიბებაზე, იქნება მხარისათვის კანონიერი უფლების შეზღუდვა, რადგან გასაჩივრებული დადგენილება სამომავლოდ შეიძლება, გახდეს უდავო მტკიცებულება მხარეთა შორის მოსალოდნელ სხვა დავებში.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სს „მ-ის“ კერძო საჩივარი არ უნდა დაეკმაყოფილდეს და სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

მოცემულ შემთხვევაში საკასაციო სასამართლოს შეფასების საგანია სააპელაციო პალატის განჩინება, რომლითაც განუხილველად დარჩა აპელანტის მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილის ერთ-ერთ პუნქტზე შეტანილი სააპელაციო საჩივარი.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სააპელაციო წესით გასაჩივრების შესაძლებლობა გათვალისწინებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 364-ე მუხლით, რომლის თანახმად სასამართლოს პირველი ინსტანციით გამოტანილი გადაწყვეტილება მხარეებმა და მესამე პირებმა დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნით შეიძლება კანონით დადგენილ ვადაში გასაჩივრონ სააპელაციო სასამართლოში.

საკასაციო სასამართლო სრულიად ეთანხმება სააპელაციო პალატის დასკვნას, რომ გადაწყვეტილების მხოლოდ აღწერილობითი და სამოტივაციო ნაწილების გასაჩივრება დაუშვებელია, რადგან მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი ითვალისწინებს მხარის მიერ სააპელაციო წესით პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების მხოლოდ სარეზოლუციო

ნაწილის ან მისი რომელიმე პუნქტის გასაჩივრების შესაძლებლობას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით დადგენილია გადაწყვეტილების ფორმალური (სსკ-ის 264-ე მუხლი) და მატერიალური (სსკ-ის 266-ე მუხლი) კანონიერი ძალა, რომელიც პირველ შემთხვევაში გულისხმობს მიმდინარე პროცესში დავის განხილვის დამთავრებას, ხოლო მატერიალური კანონიერი ძალა უზრუნველყოფს გადაწყვეტილების საბოლოო ხასიათსა და სავალდებულობას არა მარტო კონკრეტული პროცესისათვის, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 266-ე მუხლის შესაბამისად, გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ მხარეებს, აგრეთვე, მათ უფლებამონაცვლებს არ შეუძლიათ ხელახლა განაცხადონ სასამართლოში იგივე სასარჩელო მოთხოვნები იმავე საფუძველზე, აგრეთვე, სადავო გახადონ სხვა პროცესში გადაწყვეტილებით დადგენილი ფაქტები და სამართლებრივი ურთიერთობანი.

მითითებული ნორმის შესაბამისად, გადაწყვეტილების კანონიერ ძალას გააჩნია კანონით განსაზღვრული სუბიექტური და ობიექტური ფარგლები, რომელიც აზუსტებს გადაწყვეტილების მოქმედების საზღვრებს. გადაწყვეტილების კანონიერი ძალა ვრცელდება საქმის განხილვაში მონაწილე პირთა წრეზე (სუბიექტური ფარგლები) და გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილზე (ობიექტური ფარგლები). შესაბამისად, გასაჩივრებას ექვემდებარება გადაწყვეტილება, თუ სადავოა მისი სარეზოლუციო ნაწილით და არა აღწერილობითი ან სამოტივაციო ნაწილით დადგენილი ფაქტი.

მართალია, ზემოთ მოყვანილ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 364-ე მუხლში პირდაპირი არ არის მითითება გადაწყვეტილების რომელიმე ნაწილის გასაჩივრების უფლებაზე, თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ასეთი შეზღუდვის პირდაპირ მიუთითებლობა არ ნიშნავს, რომ მხარეს გადაწყვეტილების სხვადასხვა ნაწილების ცალ-ცალკე გასაჩივრების უფლება გააჩნია.

სამოქალაქო საპროცესო სამართლის პრინციპებისა და დანაწესების ერთობლიობაში განმარტებით საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ გადაწყვეტილების კანონიერი ძალა ვრცელდება მის სარეზოლუციო ნაწილზე, რომელიც სარჩელზე პირდაპირ და ზუსტ პასუხს წარმოადგენს. გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი უნდა შეიცავდეს სასამართლოს დასკვნას სარჩელის დაკმაყოფილების ან სარჩელზე მთლიანად ან ნაწილობრივ უარის თქმის შესახებ (სამოქალაქო საპროცესო კოდე-

ქსის 249-ე მუხლის მეხუთე ნაწილი). ამდენად, პირი, სარჩელის შეტანის გზით იცავს რა თავის უფლებას და შელახულ ინტერესებს, სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილება იმავდროულად ინვესტის მისი პრეტენზიის აღმოფხვრას, ვინაიდან სადავოდ მიჩნეული უფლება მოდავე პირის სასარგებლოდაა დაცული და, შესაბამისად, მხარის იურიდიული ინტერესიც დაკმაყოფილებულია.

საკასაციო პალატის მსჯელობას ამყარებს ის გარემოებაც, რომ გადანყვეტილების აღსრულებისას აღსასრულებლად მიექცევა მხოლოდ სარეზოლუციო და არა სამოტივაციო ნაწილი, თუნდაც ეს უკანასკნელი ადგენდეს რაიმე უფლების ან ვალდებულების არსებობას („სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლი). სასამართლო გადანყვეტილება მართლმსაჯულების აქტია და მისი სამართლებრივი შედეგები თვით კონსტიტუციითაა რეგლამენტირებული. საქართველოს კონსტიტუციის 82-ე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, სასამართლოს აქტები სავალდებულოა ყველა სახელმწიფო ორგანოსა და პირისათვის ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე. სასამართლო გადანყვეტილების სავალდებულობა დღის წესრიგში აყენებს მისი აღსრულებადობის უზრუნველყოფის საკითხს. თუ პირი, რომლის მიმართაცაა სასამართლო აქტი გამოცემული, თავისი ნებით არ შეასრულებს ამ გადანყვეტილებას, კრედიტორის განცხადების საფუძველზე, საქმეში ერთვება საამისოდ უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო – სააღსრულებო ბიურო, რომელიც უზრუნველყოფს გადანყვეტილების აღსრულებას „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. ამ კანონის პირველი მუხლის მიხედვით, ეს კანონი აწესრიგებს საერთო სასამართლოების მიერ მიღებული აქტების აღსრულების წესსა და პირობებს. ამავე კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სასამართლო გადანყვეტილებაზე სააღსრულებო წარმოება არ დაიშვება სააღსრულებო ფურცლის გარეშე, რომელშიც ასახულია აღსასრულებელი გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი.

აღსანიშნავია, რომ განსახილველი ტიპის საქმეებზე არსებობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკა (სუსგ 2009 წლის 7 სექტემბერი, საქმე №ას-710-1011-09), რომელსაც სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება სრულად შეესაბამება.

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კერძო საჩივრის არგუმენტს, რომ გადანყვეტილების სამოტივაციო ნაწილის გასაჩივრება დასაშვებია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე

მუხლის მესამე ნაწილის შესაბამისად.

მითითებული ნორმის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს განხილვის საგანი შეიძლება იყოს აგრეთვე სასამართლოს ის განჩინებები, რომლებიც გამოტანილია საქმის პირველ ინსტანციაში განხილვასთან დაკავშირებით და რომლებიც წინ უსწრებს სასამართლო გადაწყვეტილების გამოტანას, იმისაგან დამოუკიდებლად, დასაშვებია თუ არა მათ მიმართ კერძო საჩივრის შეტანა.

კანონის აღნიშნული დანაწესი განსაზღვრავს იმ განჩინებების გასაჩივრების წესს, რომლებიც სასამართლომ საქმეზე არსებითად განხილვის შედეგად მიღებულ გადაწყვეტილებამდე გამოიტანა. იგულისხმება ისეთი შუალედური განჩინებები, რომელთა გასაჩივრება კერძო საჩივრის შეტანით დაუშვებელია.

განსახილველ შემთხვევაში სს „მ-ამ“ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა არა ზემოთ მითითებული სახის განჩინება, არამედ საქმეზე არსებითად მიღებული გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილის დებულება, რაზეც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის მესამე ნაწილის მოქმედება ვერ გავრცელდება.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი კერძო საჩივარი სამართლებრივ საფუძველს მოკლებულია და მისი დაკმაყოფილების წინაპირობა არ არსებობს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სს „მ-ის“ კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 16 აპრილის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

**გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის
განსაჩინების შესაძლებლობა**

განჩინება

№ას-545-517-2015

1 ივლისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. ბაქაქური,
ბ. ალავეცი**

დავის საგანი: ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, ქონების
ყადაღისგან გათავისუფლება და სააღსრულებო წარმოების შეწყვეტა.

აღწერილობითი ნაწილი:

ბ. ც-მა სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოში მოპასუხეების: სს „ბ.ბ-ის“, ი. გ-ისა და თ. გ-ის მიმართ, რომლი-
თაც მოითხოვა: 1. ერთი მხრივ, სს „ბ.ბ-სა“ და მეორე მხრივ, თ.
გ-ისა და ი. გ-ს შორის 27.02.2006წ.-ს გაფორმებული №..-ა იპო-
თეკის ხელშეკრულებისა და 14.12.2010წ.-ს გაფორმებული იპო-
თეკის ხელშეკრულებაში ცვლილების შეტანის შესახებ №..-ა
ხელშეკრულების ბათილად ცნობა ქ.თბილისში, ... გამზ. N72-ში
მდებარე უძრავი ქონებიდან 69,94კვ.მ ფართის იპოთეკით
დატვირთვის ნაწილში; 3. ქ.თბილისში, ... გამზ. №..-ში მდებარე
ბ. ც-ის სახელზე საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული 69,94კვ.მ
ფართის ყადაღისგან გათავისუფლება; 2. ბ. ც-ის მიმართ
სააღსრულებო წარმოების შეწყვეტა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
კოლეგიის 2015 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილებით მოსა-
რჩელე ბ. ც-ის სარჩელი ხელშეკრულების ბათილად ცნობის,
ქონების ყადაღისგან გათავისუფლებისა და სააღსრულებო
წარმოების შეწყვეტის შესახებ არ დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრ-
და მოსარჩელე – ბ. ც-ის მიერ, რომელმაც მოითხოვა გასაჩივრე-
ბული გადაწყვეტილების გაუქმება და სააპელაციო სასამართ-
ლოს მიერ ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკ-
მაყოფილება.

ასევე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილე-

ბაზე სააპელაციო საჩივარი წარადგინეს მოპასუხეებმა: ი. გ-მა და თ. გ-მა, რომლებმაც მოითხოვეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და სააპელაციო სასამართლოს მიერ ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, ბ. ც-ის სარჩელის დაკმაყოფილება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 8 აპრილის განჩინებით ი. გ-ისა და თ. გ-ის სააპელაციო საჩივარი თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილებაზე, დარჩა განუხილველად დაუშვებლობის გამო.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება დასაბუთებულია იმ გარემოებებზე მითითებით რომ მოცემულ შემთხვევაში, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილებით ბ. ც-ის სარჩელი ი. გ-ის, თ. გ-ის და სს „ს. ბ-ის“ მიმართ ხელშეკრულების ნაწილობრივ ბათილად ცნობის, ქონების ყადაღისაგან გათავისუფლებისა და სააღსრულებო წარმოების შეწყვეტის შესახებ არ დაკმაყოფილდა. შესაბამისად, აღნიშნული გადაწყვეტილება არ არის მიღებული ი. და თ. გ-ების წინააღმდეგ. გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი პირდაპირ არ წარმოშობს მოპასუხისათვის რაიმე ქმედების შესრულების ან შესრულებისაგან თავის შეკავების ვალდებულებას.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ ი. გ-ი და თ. გ-ი არ წარმოადგენენ იმ პირებს, რომლებსაც შეუძლიათ გაასაჩივრონ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრით.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე კერძო საჩივარი წარადგინეს ი. გ-მა და თ. გ-მა და მოითხოვეს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და სააპელაციო საჩივრის განსახილველად მიღება.

კერძო საჩივარი დასაბუთებულია იმ გარემოებებზე მითითებით, რომ 2010წ.-ს ერთი მხრივ, სს „ს. ბ-სა“ და მეორე მხრივ, ი. გ-სა და თ. გ-ს შორის გაფორმებული იპოთეკის ხელშეკრულებით იპოთეკით დაიტვირთა ი. გ-ის სახელზე საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული ფართი. ბ. ც-მა კი, როგორც ქ.თბილისში, ... გამზ. №...-ში მდებარე საცხოვრებელი ფართის მოსარგებლემ 1980 წლიდან მოიპოვა ფართზე სარგებლობის უფლება. ეს ინფორმაცია ბ-ისათვის ცნობილი იყო ფართის იპოთეკით დატვირთვის დროისათვის. იპოთეკის გაფორმებისა და ფართის იპოთეკით დატვირთვის მომენტში ბ. ც-ს გააჩნდა დასახელებულ ფართზე სარგებლობის უფლება და მოგვიანებით, მისი ეს

უფლება აღიარებულ იქნა სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით, რომლითაც ბ. ც-ი ცნობილ იქნა ქ.თბილისში, ... გამზ.№...-ში მდებარე 69კვ.მ საცხოვრებელი ფართის მესაკუთრედ „საცხოვრებელი სადგომით სარგებლობისას წარმოშობილი ურთიერთობების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული წესების დაცვით.

კერძო საჩივრის ავტორთა მოსაზრებით, ის გარემოება, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილებით მოსარჩელე ბ. ც-ის სარჩელი ხელშეკრულების ბათილად ცნობის, ქონების ყადაღისგან გათავისუფლებისა და სააღსრულებო წარმოების შეწყვეტის შესახებ არ დაკმაყოფილდა, ბ. ც-ისათვის წარმოშობს იმ იურიდიულ შედეგს, როგორცაა იპოთეკით დატვირთული ბინის, მათ შორის, ბ. ც-ის კუთვნილი ფართის აუქციონზე რეალიზაცია, ხოლო კერძო საჩივრის ავტორებისათვის კი, ეს ყოველივე ქმნის იმ იურიდიულ მოვალეობას, რომ მათ ბ. ც-ს უნდა შეუძინონ 69კვ.მ ფართი. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 4 ივნისის განჩინებით კერძო საჩივარი მიღებულ იქნა განსახილველად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთების შემომტების შედეგად მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის მიხედვით, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით.

იმავე კოდექსის 410-ე მუხლის მიხედვით კი, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ კანონის მითითებულ დარღვევას არ აქვს ადგილი.

საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს კერძო საჩივრის ავტორის მტკიცებას იმის თაობაზე, რომ მოცემულ შემთხვევაში, სახეზეა სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღების კანონით გათვალისწინებული წინაპირობები.

საკასაციო პალატა პირველ რიგში, მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის იმ დანაწესზე, რომლითაც რეგულირებულია სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხი, კერძოდ,

კოდექსის 364-ე მუხლზე, რომლის თანახმად სასამართლოს პირველი ინსტანციით გამოტანილი გადაწყვეტილება მხარეებმა და მესამე პირებმა დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნით შეიძლება კანონით დადგენილ ვადაში გაასაჩივრონ სააპელაციო სასამართლოში.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლება აქვს მხარეს, რომლის სანინააღმდეგოდაცაა გამოტანილი გადაწყვეტილება, სახელდობრ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 364-ე მუხლის შინაარსობრივი და ლოგიკური განმარტების შედეგად გამომდინარეობს ერთმნიშვნელოვანი დასკვნა იმის თაობაზე, რომ გასაჩივრების ინსტიტუტი წარმოადგენს იმგვარ პროცესუალურ შესაძლებლობას, რომ ზემდგომ ინსტანციაში გასაჩივრების გზით, დაინტერესებულ მხარეს მიეცეს უფლება იდავოს გადაწყვეტილების იმ ნაწილზე, რომლითაც მის მოთხოვნას ეთქვა უარი დაკმაყოფილებაზე.

გადაწყვეტილების კანონიერ ძალას გააჩნია კანონით განსაზღვრული სუბიექტური და ობიექტური ფარგლები, რომელიც აზუსტებს გადაწყვეტილების მოქმედების საზღვრებს. გადაწყვეტილების კანონიერი ძალა ვრცელდება საქმის განხილვაში მონაწილე პირთა წრეზე (სუბიექტური ფარგლები) და გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილზე (ობიექტური ფარგლები). შესაბამისად, გასაჩივრებას ექვემდებარება გადაწყვეტილება, თუ სადავოა მისი სარეზოლუციო ნაწილით და არა აღწერილობითი ან სამოტივაციო ნაწილით დადგენილი ფაქტი (საკასაციო პალატის მსჯელობა შესაბამისობაშია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ მსგავსი კატეგორიის საქმეებზე დადგენილ პრაქტიკასთან. იხ., 27.03.2014წ.-ის სუსგ №ას-169-159-2014 განჩინება, სუს 01.07.2014წ.-ის №ას-455-430-2014 განჩინება).

ამასთან, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მართალია, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 364-ე მუხლი არ შეიცავს პირდაპირ მითითებას გადაწყვეტილების მხოლოდ სარეზოლუციო ნაწილის გასაჩივრების თაობაზე, თუმცა ასეთი შეზღუდვის პირდაპირ მიუთითებლობა ნორმის განსხვავებულად განმარტების წინაპირობას არ იძლევა. სამოქალაქო საპროცესო სამართლის პრინციპებისა და საპროცესო კოდექსის ნორმათა ურთიერთმეჯერებითა და მათი ერთობლიობაში განმარტებით საკასაციო სასამართლო მიდის დასკვნამდე, რომ გადაწყვეტილების კანონიერი ძალა ვრცელდება მის სარეზოლუციო ნაწილზე.

გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი თავისი არსით

წარმოადგენს პირდაპირ და ზუსტ პასუხს სარჩელზე. დაინტერესებულ პირს პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების გასაჩივრება შეუძლია, თუ იგი მის წინააღმდეგაა მიღებული ან, რაიმე ფორმით მის კანონიერ ინტერესებს შეეხება.

მოცემულ საქმეზე დადგენილია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სარჩელით მიმართა ბ. ც-მა და მოპასუხეებად დაასახელა სს „ს. ბ-ი“, ი. გ-ი და თ. გ-ი. სასარჩელო მოთხოვნას კი, წარმოადგენდა: 1. ერთი მხრივ, სს „საქართველოს ბ-სა“ და მეორე მხრივ, თ. გ-ისა და ი. გ-ს შორის 27.02.2006წ.-ს გაფორმებული №..-ა იპოთეკის ხელშეკრულებისა და 14.12.2010წ.-ს გაფორმებული იპოთეკის ხელშეკრულებაში ცვლილების შეტანის შესახებ №..-ა ხელშეკრულების ბათილად ცნობა ქ.თბილისში, ... გამზ.№...-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან 69,94კვ.მ ფართის იპოთეკით დატვირთვის ნაწილში; 3. ქ.თბილისში, ... გამზ.№...-ში მდებარე ბ. ც-ის სახელზე საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული 69,94კვ.მ ფართის ყადაღისაგან გათავისუფლება; 2. ბ. ც-ის მიმართ სააღსრულებო წარმოების შეწყვეტა.

მოცემულ შემთხვევაში კი, ი. გ-ი და თ. გ-ი ასაჩივრებენ თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილებას, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა ბ. ც-ის სარჩელი ი. გ-ის, თ. გ-ის და სს „ს. ბ-ის“ მიმართ. გადაწყვეტილების გასაჩივრებისადმი იურიდიულ ინტერესად აპელანტები იმ გარემოებას მოიაზრებენ, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 3 დეკემბრის გადაწყვეტილებით „საცხოვრებელი სადგომით სარგებლობისა წარმოშობილი ურთიერთობების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, ბ. ც-ი ცნობილ იქნა ქ.თბილისში, ... გამზ.№..-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან 69,94კვ.მ ფართის მესაკუთრედ. ამავე მისამართზე მდებარე უძრავი ქონება კი, რომელშიც ასევე შედის ზემოთაღნიშნული 69,94კვ.მ ფართი, სს „ს. ბ-ის“ სასარგებლოდ მიქცეულია სარეალიზაციოდ თ. გ-ის სასესხო ვალდებულების უზრუნველსაყოფად. ეს ყოველივე კი, კერძო საჩივრის ავტორთა მოსაზრებით, ი. გ-ისა და თ. გ-ს მომავალში წარმოუშობს ვალდებულებას შეუძინონ და გადასცენ ბ. ც-ს ანალოგიური მახასიათებლების მქონე ფართი.

კერძო საჩივარში მითითებული ზემოაღნიშნული არგუმენტები საკასაციო პალატის მოსაზრებით, ვერ გახდება თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილებაზე ი. და თ. გ-ების

მიერ წარდგენილი სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღების საფუძველი, გამომდინარე იქედან, რომ როგორც ეს მოცემული საქმის მასალებითაა დადგენილი თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრით გასაჩივრებულია თავად მოსარჩელე – ბ. ც-ის მიერ. აპელანტის მოთხოვნას წარმოადგენს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და სააპელაციო სასამართლოს მიერ ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, სარჩელის დაკმაყოფილება. ამდენად, მოსარჩელის მართლზომიერი იურიდიული ინტერესის – ქ.თბილისში, ... გამზ. №...-ში მდებარე უძრავი ქონების იძულებითი რეალიზაციისას არ იქნეს ხელყოფილი საჯარო რეესტრში რეგისტრირებულ 69,94კვ.მ ფართზე ბ. ც-ის საკუთრების უფლება – მიღწევა, პროცესუალურად შესაძლებელია არა მოპასუხეების, არამედ უშუალოდ მოსარჩელის სამართლებრივად დასაბუთებული და შესაბამისი მტკიცებულებებით გამყარებული სააპელაციო პრეტენზიით. ასე, რომ მოპასუხეთა მიერ წარდგენილი სააპელაციო საჩივრის წარმოებაში მიღება, როგორც სამართალწარმოების პროცესში ბ. ც-ის საკუთრების უფლების დაცვის უაღტერნატივო გზა, პროცესუალური თვალსაზრისით, უმართებულოა.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 32-ე მუხლის პირველი პუნქტი (ყადაღისგან ქონების გათავისუფლების შესახებ სარჩელი) წარმოადგენს იმგვარ სამართლებრივ ინსტრუმენტს, რომელიც იცავს სხვისი საკუთრების უფლებას უსაფუძვლო ხელყოფისაგან. ნორმის მიზანია ქონების ნამდვილი მესაკუთრის ინტერესის სამართლებრივი ბალანსის დაცვა მოვალესა და კრედიტორს შორის არსებულ ვალდებულებით სამართლებრივ ურთიერთობებში, ხოლო ნორმით მინიჭებული უფლების ადრესატად კი, ქონების მესაკუთრე გვევლინება.

გამომდინარე იქიდან, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი პირდაპირ არ წარმოშობს ი. და თ. გ-ების მიმართ რაიმე ქმედების შესრულების ან შესრულებისაგან თავის შეკავების ვალდებულებას, მათ არ გააჩნიათ ამ გადაწყვეტილების გასაჩივრების პროცესუალური უფლებამოსილება, რის გამოც, მათი სააპელაციო საჩივარი სწორად იქნა დატოვებული განუხილველად.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივარი უსაფუძვლოა და

არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე, 410-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. თ. გ-ისა და ი. გ-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 8 აპრილის განჩინება;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სააკადაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება

**დაუსწრებელი გადაწყვეტილება – აკაუნტის
არასაკატიო მიზეზით გამოსაცხადებლობის გამო**

განჩინება

№ას-68-62-2015

29 აპრილი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: **ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),**
პ. ქათამაძე,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: ინფორმაციის მიღება, ხელშეშლის აღკვეთა

აღწერილობითი ნაწილი:

ჯ. გ-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხე, შპს „ბ-ის“ მიმართ, რომლითაც მოითხოვა, შემდეგი დოკუმენტების: შპს „ბ-ის“ სახელზე დაფუძნების დღიდან არსებული ყველა საბანკო ანგარიშის ნუსხის გადაცემა, იმ საბანკო ანგარიშების ჩათვლით, რომლებიც მითითებულ იქნა შპს „ბ-ის“ წარმომადგენლებს მიერ მოიჯარეთა გადახდების მისაღებად (მაგალითად ეუთო)

კრედიტორებისაგან შპს „ბ-ის“ აქტივების ან შპს „ბ-ში“ წილის მყიდველების და /ან პოტენციური მყიდველების (მაგ: შპს „ბ-ი“, „ს-ი“, „ც-ი“ და ა.შ) და აღნიშნული საბანკო ანგარიშებიდან ყველა ამონაწერის დამონმებული ასლების (მაგ: შპს „ბ-ის“ ანგარიშები თბილისში, ციურიხში, ნიუ-ორკში და სხვა);

ასევე, ყველა საკრედიტო ბარათის ანგარიშის ნუსხის გადაცემა, რომელიც არსებობს ან არსებობდა შპს „ბ-ის“ დაფუძნების მომენტიდან მის სახელზე ან მისი ხარჯით და აღნიშნული ანგარიშების ყველა ამონაწერის დამონმებული ასლები ყველა გაფორმებული კონტრაქტი და სხვა დოკუმენტაცია, რომლის თანახმად, შპს „ბ-ის“ რომელიმე ქონება გაიყიდა, გაიცა იჯარით, დაიტვირთა იპოთეკით ან უფლებით ან სხვაგვარად გასხვისდა ან დაიტვირთა მთლიანად ან ნაწილობრივ (მაგ: კონტრაქტები დიდ ბრიტანეთთან, გერმანიასთან, ეუთოსთან, ევროპის საბჭოსა და სხვა, იპოთეკის ხელშეკრულებები და სხვ.);

ყველა ხელმოწერილი კონტრაქტისა და სხვა დოკუმენტაციის გადაცემა, რომლის თანახმად, შპს „ბ-ის“ რომელიმე ქონება ან პოტენციური ქონება გაიყიდებოდა, გაიცემოდა იჯარით ან სხვა რაიმე უფლებით ან სხვაგვარად გადაიცემოდა ან დაიტვირთებოდა მთლიანად ან ნაწილობრივ (მაგ: ხელშეკრულებები შპს „კ. ჰ-ნ“, შპს „ბ-თან“ და სხვა);

შპს „ბ-ის“ დაფუძნების მომენტიდან პარტნიორთა კრებების ყველა ოქმის, მათ შორის, პარტნიორთა რიგგარეშე კრების ოქმების გადაცემა (2007 წლის 7 დეკემბრის რ. ჭ-ის მიერ წარმოდგენილი ოქმების გარდა); შპს „ბ-ის“ დაფუძნების მომენტიდან აღმასრულებელი კომიტეტის ყველა ოქმის, მათ შორის, აღმასრულებელი კომიტეტის რიგგარეშე კრებების ოქმების გადაცემა; შპს „ბ-ის“ დაფუძნების დღიდან ყოველი წლის საბუღალტრო წიგნების გადაცემა; შპს „ბ-ის“ დაფუძნების დღიდან არსებული ყველა საგადასახადო დოკუმენტაციის გადაცემა; ყველა აუდიტორული დასკვნის, როგორც სავალდებულო, ისე შპს „ბ-ის“ ინიციატივით ჩატარებული აუდიტორული დასკვნის გადაცემა; შპს „ბ-ის“ შეილობილი საწარმოების, მასთან ფინანსურად დაკავშირებული კომპანიების, ერთობლივი საწარმოებისა და საერთო სარგებლობაში არსებული ქონების ნუსხების გადაცემა.

მოსარჩელემ განმარტა, რომ იგი არის შპს „ბ-ის“ პარტნიორი, თუმცა ბოლო წლების განმავლობაში საზოგადოების საქმიანობაში მონაწილეობა არ მიუღია. ჯ. გ-იმ რამდენჯერმე სცადა მოპასუხისაგან სასურველი ინფორმაციის მიღება, რაზეც უარი მიიღო.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და წარმოდგენილ შესაგებელში განმარტა, რომ მოსარჩელე კომპანიის მართვაში ჩართული არ იყო, ხოლო 2005 წლის 27 მაისს მხარეთა შორის დადებული „საოპერაციო ხელშეკრულებით“, რომელსაც საზოგადოების წესდებაზე უპირატესი ძალა ჰქონდა, მხარეთა შორის ნებისმიერ დავა უნდა გადაწყვიტა ნიუ-იორკის არბიტრაჟს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 6 მარტის გადაწყვეტილებით ჯ. გ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით შპს „ბ-ის“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, ხოლო გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად. ამავე სასამართლოს 2014 წლის 26 ნოემბრის განჩინებით კი, შპს „ბ-ის“ საჩივარს უარი ეთქვა და დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა ძალაში.

სააპელაციო სასამართლომ დადგინილად მიიჩნია, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 ივლისს, 10:00სთ-ზე დანიშნულ სასამართლოს სხდომაზე, არ გამოცხადდა აპელანტ შპს „ბ-ის“ წარმომადგენელი – პ. ს-ა.

სამოქალაქო საქმეთა პალატამ განმარტა, რომ გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილი იყო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეეძლო გაექარწყლებინა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების საფუძვლად არსებული ვარაუდი, მოეთხოვა მისი გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება, თუ დაამტკიცებდა, რომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლზე და მიიჩნია, რომ ამ მუხლის ჩამონათვალი არ იყო ამომწურავი. გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილი იყო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეეძლო მიეთითებინა სხვა გარემოებებზეც, რაც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის მიზეზი გახდა და რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო დროულად ეცნობებინა სასამართლოსათვის. ამასთან, კანონმდებელი ავალდებულებდა მხარეს, წინასწარ ეცნობებინა სასამართლოს სხდომაზე მისი გამოცხადების შეუძლებლობის მიზეზის შესახებ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ასეთი შეტყობინება სხდომამდე შეუძლებელი იყო. იმ გარემოებათა დამტკიცების ტვირთი, რომლებზეც მიუთითებდა მხარე თავის საჩივარში, როგორც გამოუცხადე-

ბლობის საპატიო მიზეზზე, ეკისრებოდა მომჩივანს, ხოლო მომჩივნის მიერ მითითებული გარემოებების შეფასება იმ თვალსაზრისით, თუ რამდენად საპატიო იყო მხარის გამოუცხადებლობა, სასამართლოს უფლებამოსილებას წარმოადგენდა. მოცემულ შემთხვევაში, საჩივრის ავტორი დაუსწრებელი გადანყვეტილების გაუქმების ერთ-ერთ საფუძვლად მიუთითებდა იმ გარემოებაზე, რომ სასამართლო პროცესზე მისი გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო საპატიო მიზეზით.

სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლისა და 103-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის მტკიცების ტვირთი ეკისრებოდა მომჩივანს, რომელსაც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის დამადასტურებელი მტკიცებულებები არ წარმოუდგენია. უფრო მეტიც, საჩივრის ავტორი წარმოდგენილ საჩივარში თავად უთითებდა, რომ მას არ მოეპოვებოდა რაიმე მტკიცებულება, რაც დაადასტურებდა გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველი, მესამე ნაწილების, 229-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, მის წინააღმდეგ დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანის წინაპირობას მისთვის სასამართლო შეტყობინების სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით ჩაბარება წარმოადგენდა, რაც მოცემულ შემთხვევაში, დაცული იყო.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია ის გარემოება, რომ აპელანტის წარმომადგენელს სააპელაციო სასამართლოში 2014 წლის 24 ივლისს, 10:00სთ-ზე დანიშნული მთავარი სხდომის შესახებ ეცნობა სატელეფონო შეტყობინებით 08.07.2014წ.-ს, რაც დადასტურდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 73-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ პუნქტის შესაბამისად შედგენილი აქტით. ამავე კოდექსის 70-ე მუხლის პირველ ნაწილის თანახმად კი, უწყება (გზავნილი) მხარისათვის და მისი წარმომადგენლისათვის ჩაბარებულად ჩაითვლება, თუ იგი ჩაბარდება ერთ-ერთ მათგანს ან ამ კოდექსის 74-ე მუხლით გათვალისწინებულ სუბიექტებს.

სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა სააპელაციო საჩივრის საფუძვლად მითითებული გარემოება იმის შესახებ, რომ სასამართლოს დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანისას უნდა ეხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 230-ე მუხლის მეორე ნაწილით, ყურადღება გაამახვილა ამავე მუხლის პირველ ნაწილზე და განმარტა, რომ იმ საკითხს, თუ სარჩელში

მითითებული გარემოებები იურიდიულად რამდენად ამა-
რთლებს სასარჩელო მოთხოვნას, სასამართლო იკვლევდა მხ-
ოლოდ მაშინ, როდესაც სასამართლო სხდომაზე არ ცხადდებო-
და მოპასუხე და მოსარჩელე შუამდგომლობდა მის წინააღმდეგ
დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანაზე, რასაც კონკრე-
ტულ შემთხვევაში ადგილი არ ჰქონდა. ამ შემთხვევაში, სასა-
მართლოს სხდომაზე გამოუცხადებელ მხარეს წარმოადგენდა
არა მოპასუხე (მონინალმდეგე მხარე), არამედ, აპელანტი. აპე-
ლანტის გამოუცხადებლობის გამო, დაუსწრებელი გადაწყვეტი-
ლების გამოტანაზე კი, პირდაპირ მიუთითებს სამოქალაქო საპ-
როცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველი ნაწილი და 229-ე
მუხლის პირველი ნაწილი.

სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილე-
ბა და განჩინება მისი უცვლელად დატოვების შესახებ შპს „ბ-
მა“ გაასაჩივრა საკასაციო წესით, მოითხოვა მისი გაუქმება და
საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახ-
ილველად.

წარმოდგენილ საკასაციო საჩივარში აღნიშნულია, რომ საა-
პელაციო სასამართლოს 24.07.2014წ.-ის სხდომაზე აპელანტის
წარმომადგენლის გამოცხადება ვერ მოხერხდა გარკვეულ მი-
ზეზთა გამო, თუმცა კასატორი მოკლებული იყო შესაძლებლო-
ბას წარმოედგინა გამოუცხადებლობის საპატიოობის დამადას-
ტურებელი მტკიცებულება.

საკასაციო საჩივრის ძირითადი დასაბუთება იმ გარემოებას
ემყარება, რომ საქმის განმხილველ სასამართლოს უნდა ეხ-
ელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხ-
ლითა და 230-ე მუხლის მეორე ნაწილით და არ უნდა დაექმაც-
ოფილებინა მონინალმდეგე მხარის შუამდგომლობა დაუსწრე-
ბელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე.

კასატორის ეს პოზიცია განპირობებულია „მენარმეთა შესახ-
ებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-10 პუნქტის მო-
ქმედებიდან, სახელდობრ, კასატორი განმარტავს, რომ მოსარ-
ჩელეს საზოგადოების დაფუძნების დღიდან არ მოუთხოვია ინ-
ფორმაცია საწარმოს საქმიანობის შესახებ, რაც განპირობებუ-
ლი იყო სწორედ იმ შეთანხმებით („საოპერაციო ხელშეკრულე-
ბა“), რომელზეც მოპასუხე მხარე აპელირებდა თავის ახსნა-გან-
მარტებაში პირველი ინსტანციის სასამართლოში. საზოგადოე-
ბის უარი დოკუმენტის გადაცემაზე განპირობებული იყო იმით,
რომ საზოგადოების პარტნიორი, რომელსაც არანაირი მონაწი-
ლეობა არ მიუღია საწარმოს მართვაში წლების განმავლობაში,
არც დირექტორის ანგარიში მოუთხოვია და მხარეთა შეთანხმე-

ბით მისი მდგომარეობა პრივილეგირებული აქციების მფლობელი აქციონერის მდგომარეობასთან იყო გათანაბრებული, მოულოდნელად, ყოველგვარი განმარტების გარეშე, საწარმოს საქმიანობის ინფორმაციის ნაცვლად, კომპანიას მოსთხოვა ყველა დოკუმენტის გადაცემა, რაც გარკვეული ეჭვები აღძრა საწარმოს ხელმძღვანელობაში.

კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლომ არასწორად მიიჩნია, რომ ზემოაღნიშნული ნორმა გულისხმობდა სწორედ ყველა დოკუმენტის გადაცემას საზოგადოების ნებისმიერი პარტნიორისათვის. თავისი არგუმენტაციის გასამყარებლად სასამართლომ მიუთითა „მენარმეთა შესახებ“ კანონის 46-ე მუხლის მე-4 პუნქტზე. კასატორის მტკიცებით კი, მითითებული ორი ნორმის განმარტებიდან გამომდინარე, პარტნიორს ჰქონდა უფლება, გაცნობოდა დოკუმენტაციას, მაგრამ ეს არ გულისხმობდა ყველა დოკუმენტის მიღების უფლებას. კანონი განმარტავდა, თუ რომელი დოკუმენტების მიღების უფლება ჰქონდა პარტნიორს და ეს იყო წლიური ანგარიშები. რაც შეეხება ასლების გადაღებას, მით უფრო, ისეთი დოკუმენტაციის მოთხოვნას, რომელიც არ არსებობდა, კანონი ცალსახად არ ითვალისწინებდა. სასამართლომ დააკმაყოფილა ისეთი მოთხოვნები, როგორცაა პოტენციურ მყიდველთან დასაძებნე ხელშეკრულებების ასლების გადაცემა, აგრეთვე, იმ დოკუმენტების გადაცემა, რომელთა მოპოვებაც თავისუფლად იყო შესაძლებელი ელექტრონული სახით საჯარო რეესტრის ოფიციალური ვებგვერდიდან, რაც, კასატორის მოსაზრებით, კანონსაწინააღმდეგო იყო.

კასატორმა აღნიშნა, რომ მხარეთა შორის არსებობდა „საოპერაციო ხელშეკრულება“, რომელიც განსაზღვრავდა ურთიერთობებს საზოგადოების პარტნიორებს, აგრეთვე, საზოგადოების პარტნიორებსა და საზოგადოებას შორის, მათ უფლებებსა და მოვალეობებს და უპირატესი ძალა ჰქონდა საზოგადოების წესდებებსა და მიმართებაში. აღნიშნული ხელშეკრულების მიხედვით, მხარეთა შორის ნებისმიერი დავა უნდა გადაეწყვიტა ნიუ-იორკის არბიტრაჟს. ამდენად, არ არსებობდა სარჩელის აღძვრის საფუძველი (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილის „დ“ პუნქტი). შესაბამისად, პირველი ინსტანციის სასამართლო არ იყო უფლებამოსილი, განეხილა საქმე, ხოლო სააპელაციო სასამართლოს უნდა ემსჯელა აღნიშნულის თაობაზე.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 20 თებერვლის განჩინებით შპს „ბ-ის“

საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამონმმებლად, ხოლო 2015 წლის 1 აპრილის განჩინებით კი, საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება, საკასაციო საჩივრის საფუძვლები და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

კასატორი სადავოდ ხდის მის წინააღმდეგ გამოტანილი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების კანონიერებას და მისი გამოტანის დამაბრკოლებელ გარემოებად, ერთ შემთხვევაში, გამოუცხადებლობის საპატიოობას და მეორე შემთხვევაში, სასარჩელო მოთხოვნის იურიდიულ დაუსაბუთებლობას მიიჩნევს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი განსაზღვრავს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლებს. აღნიშნული მუხლის თანახმად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

ამდენად, მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია გააქარნლოს ვარაუდი, რომელიც საფუძვლად უდევს ამ გადაწყვეტილებას, მოითხოვოს მისი გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება თუ, დაამტკიცებს, რომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები.

მოცემულ საქმეზე დადგენილია ფაქტობრივი გარემოება იმის თაობაზე, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატაში საქმის ზეპირი განხილვისას სასამართლოს სხდომაზე, რომელიც დანიშნული იყო 2014 წლის 24 ივლისს 10:00 საათზე, არ გამოცხადდა აპელანტის წარმომადგენელი – პ. ს-ა, რომელიც სასამართლო სხდომის დღის შესახებ გაფრთხილებული იყო საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით და სასამართლო არ იყო ინფორმირებული მისი გამოუცხადებლობის მიზეზის თაობაზე. ეს გარემოება კასატორს სადავოდ არ გაუხდია და ამდენად, მას საკასაციო პალატისათვის სავალდე-

ბულო ძალა გააჩნია.

მოცემულ შემთხვევაში, კასატორი დაუსწრებელი გადანყვეტილების გაუქმების ორ საფუძველზე აპელირებს, მათგან ერთ-ერთია სასამართლო სხდომაზე შპს „ბ-ის“ წარმომადგენლის გამოუცხადებლობის საპატიოობა. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ იმ გარემოებათა წრეს, რომელთა არსებობის შემთხვევაში, დაუსწრებელი გადანყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს მითითებულია 233-ე მუხლის პირველ ნაწილში, მაგრამ ამ მუხლის ჩამონათვალი არაა ამომწურავი. გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადანყვეტილება, შეუძლია მიუთითოს სხვა გარემოებებზეც, რომლის ჩამონათვალს განსაზღვრავს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი.

საკასაციო პალატას დაუსაბუთებლად მიაჩნია საჩივრის ავტორის პრეტენზია სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის არასაპატიოდ მიჩნევის თაობაზე და მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამავ ე კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შინაარსიდან გამომდინარე, სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის არსებობა უნდა დასტურდებოდეს სათანადო მტკიცებულებით, კერძოდ, მოცემულ შემთხვევაში, კასატორი ვერც ადასტურებს სხდომაზე გამოუცხადებლობის ობიექტური გარემოების არსებობას და თვითონაც განმარტავს, რომ ამ გარემოების დამადასტურებელი მტკიცებულების წარმოდგენა არ შეუძლია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ კასაციის პირველ საფუძველად (გარემოებად) სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიოობის ნაწილში, წარმოდგენილი არ არის დასაშვები და დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია.

დაუსწრებელი გადანყვეტილების გაუქმების კიდევ ერთ საფუძველად კასატორი სარჩელის იურიდიულ დაუსაბუთებლობას მიიჩნევს და აღნიშნავს, რომ მოცემულ საქმეზე არსებობდა დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, იმ თვალსაზრისით, რომ საწარმოს საქმიანობის შესახებ დოკუმენტაციის გადაცემის ვალდებულება, რომელიც დადგენილია „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლით ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, სახეზე არ იყო.

კასატორის აღნიშნულ პრეტენზიას საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს იმ საფუძველით, რომ როგორც მოცემულ საქმეზეა დადგენილი ჯ. გ-ის სარჩელი საწარმოს საქმიანობასთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის გადაცემის შესახებ დაკმაყოფილებულია თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 6 მარტის გადაწყვეტილებით, ხოლო სააპელაციო სასამართლოს განხილვის საგანს ჯ. გ-ის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის მოთხოვნით წარდგენილი შპს „ბ-ის“ სააპელაციო საჩივარი წარმოადგენდა. აქედან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლო მოკლებული იყო პროცესუალურ შესაძლებლობას ემსჯელა იმგვარ პროცესუალურ საკითხზე, როგორცაა სარჩელის იურიდიული დასაბუთებულობა და მართებულობა.

შესაბამისად, საპროცესო ნორმების დარღვევა, რომელზედაც პრეტენზიას ამყარებს კასატორი, საქმის მასალებით დადგენილი არ არის. ხოლო ის გარემოება, რომ ჯ. გ-ი არ იყო უფლებამოსილი მიეღო საწარმოს საქმიანობასთან დაკავშირებული ინფორმაცია მენარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-10 პუნქტის საფუძველზე, ვერ განაპირობებს გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და მისი უცვლელად დატოვების შესახებ განჩინების გაუქმებას, იმ თვალსაზრისით, რომ საკითხი იმის შესახებ თუ, რომელი კონკრეტული ინფორმაცია იყო ხელმისაწვდომი მოსარჩელისათვის და რომელი არა, წარმოადგენდა არსებითი მსჯელობის ეტაპზე განსახილველ საკითხს და არა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ფარგლებში განსახილველ საკითხს.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება თავისი შინაარსით საქმის განხილვაში ერთ-ერთი მხარის მონაწილეობის გარეშე მიღებული გადაწყვეტილებაა. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ინსტიტუტი მიზნად ისახავს სასამართლოს ეფექტურ საქმიანობას, სასამართლო დავების სწრაფად და გაჭიანურების გარეშე გადაწყვეტას, მხარეთა „იძულებას“, განახორციელონ საპროცესო კანონით მინიჭებული უფლებები – საქმის განხილვაში მიიღონ აქტიური მონაწილეობა და ხელი შეუწყონ სასამართლოს გადაწყვეტილების გამოტანაში. დაუსწრებელი გადაწყვეტილება თავისი იურიდიული ბუნებით წარმოადგენს სანქციას იმ მხარისათვის, რომელიც არ ცხადდება საქმის განხილვაზე (სსკ-ის 229-ე, 230-ე, 231-ე, 232-ე მუხლები) ანდა არ ახორციელებს თავის საპროცესო უფლებებს (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 232¹ მუხლი), რითაც ქმნის ვარაუდს, რომ მან დაკარგა ინტერესი, შეენიანა აღმდგოს მის

მიმართ აღძრულ სარჩელს (პრეზუმფცია). ასეთ შემთხვევაში, სასამართლო საქმეში არსებული მტკიცებულებების გამოკვლევისა და შეფასების საფუძველზე კი არ იღებს გადაწყვეტილებას, არამედ სარჩელში მითითებულ ფაქტებს უპირობოდ დადასტურებულად მიიჩნევს და თუ მათი ერთობლიობა, თეორიულად, სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას იძლევა, გამოაქვს დაუსწრებელიგადანწყვეტილება.

ამდენად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი დაუსაბუთებელია, რაც გამოორიცხავს მისი დაკმაყოფილების ფაქტობრივ-სამართლებრივ წინაპირობებს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, 410-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. შპს „ბ-ის“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 24 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და 2014 წლის 26 ნოემბრის განჩინება;
3. სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია;
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები

სსდომაზე გამომუცხადებლობის საპატიო მიჯნაზე

განჩინება

№ას-727-692-2015

25 ნოემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავეძე,
ნ. ბაქაძური

დავის საგანი: ვალდებულების შესრულება, პირგასამტეხ-
ლოს ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. შპს „ი-მა“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს „ბ. მ-ის“ მიმართ მიწოდებული პროდუქტის ღირებულების – 38 687,51 ლარისა და პირგასამტეხლოს – 8 765,33 ლარის ანაზღაურების შესახებ.

2. მოსარჩელემ განმარტა, რომ 2013 წლის 15 თებერვალს მხარეთა შორის გაფორმდა საცხებ-საპოხი მასალების შესყიდვის შესახებ ხელშეკრულება. ხელშეკრულების თანახმად, მოსარჩელეს უნდა მიეწოდებინა მყიდველისთვის საცხებ-საპოხი მასალები ხელშეკრულებით დადგენილი წესით, ხოლო მოპასუხე ვალდებული იყო, ნასყიდობის საგნის მიწოდებიდან 40 დღის ვადაში აენაზღაურებინა მიწოდებული პროდუქციის ღირებულება. ამავე ხელშეკრულების 5.2. პუნქტით მყიდველის მხრიდან მხარეთა შორის დადგენილი ანგარიშსწორების პირობის (ვადის და/ან ოდენობის) დარღვევისას გათვალისწინებული იყო პირგასამტეხლო – ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე 0,2%.

3. 2013 წლის 23 იანვრიდან 2013 წლის 17 აგვისტოს ჩათვლით მოსარჩელემ მოპასუხეს მიანოდა 101 897,51 ლარის ღირებულების პროდუქცია, რაც დასტურდება მხარეთა მიერ დადასტურებული ელექტრონული ზედნადებებით და საგადასახადო ანგარიშფაქტურებით.

4. მოსარჩელემ განმარტა, რომ მოპასუხემ დაარღვია ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება, კერძოდ, მოპასუხემ ხელშეკრულებით დადგენილ ვადაში სრულად არ გადაიხადა.

5. მოპასუხემ სარჩელი სრულად ცნო.

6. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 20 ივნისის გადაწყვეტილებით შპს „ი-ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

7. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 23 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო.

8. დაუსწრებელ გადაწყვეტილებაზე შპს „ბ. მ-მა“ შეიტანა საჩივარი შემდეგი მოტივებით:

9. საჩივრის ავტორის განმარტებით, 2015 წლის 23 მარტს პროცესის დაწყებამდე შპს „ბ. მ-ის“ წარმომადგენელი (თ. შ-ე) ტელეფონით ესაუბრა თანაშემწეს და აცნობა, რომ იყო შეუძლოდ, კერძოდ, ჰქონდა ძლიერი თავბრუსხვევა და ვერ გამოცხადებოდა პროცესზე, რის გამოც მოითხოვა სხდომის სხვა დროისათვის გადადება.

10. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საჩივრის ავტორმა მიიჩნია, რომ მხარის გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიჩნევისათვის არ არის სავალდებულო დაუძლეველი ძალის არსებობა. აღნიშნული ნორმის დანაწესის მიხედვით, სხდომის გადადებისათვის საკმარისია თუნდაც „სხვა მოვლენა“, რასაც შეეძლო, ხელი შეეშალა მხარის გამოცხადებისათვის.

11. საჩივარში აღნიშნულია, რომ მხარემ გამოხატა ნება, მონაწილეობა მიეღოს საქმის განხილვაში, მაგრამ ამას ხელს უშლის გარემოებები, რომელიც მისი უნებური შეცდომით, გაუფრთხილებლობით არის გამოწვეული, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღება დაუშვებელია. ამგვარი გადაწყვეტილების გასაჩივრების შემთხვევაში, გამოუცხადებლობა უნდა ჩაითვალოს საპატიოდ და დაუსწრებელი გადაწყვეტილება გაუქმდეს. მოცემულ შემთხვევაში, სასამართლოსათვის ცნობილი იყო, როგორც მხარის გამოუცხადებლობის მიზეზის, ასევე, მისი ნების შესახებ, რათა მონაწილეობა მიეღო საქმის განხილვაში.

12. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 18 მაისის განჩინებით შპს „ბ. მ-ის“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

13. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ 2015 წლის 23 მარტს სააპელაციო სასამართლოს მთავარ სხდომაზე გამოცხადდა მონიშნულმდეგე მხარე შპს „ი-ის“ წარმომადგენელი ა. მი და არ გამოცხადდა აპელანტი – შპს „ბ. მი“. მონიშნულმდეგე

მხარის წარმომადგენელმა სასამართლოს წინაშე იშუამდგომ-
ლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების შესახებ.

14. სააპელაციო პალატამ ასევე დაადგინა, რომ განსახილვე-
ლ საქმეზე შპს „ბ. მ-ის“ წარმომადგენელ თ. პ-ესთან ამავე
საწარმოს დირექტორის 2014 წლის 3 ნოემბრის №01-40 ბრძა-
ნებით 2014 წლის 31 დეკემბრიდან შეწყდა შრომითი ურთიერ-
თობა და აღნიშნულ საქმეზე საზოგადოების დირექტორის 2015
წლის 20 მარტს გაცემული რწმუნებულებით სასამართლოში
საქმის წარმოების უფლებამოსილება მიენიჭა ადვოკატ თ. შ-ეს.

15. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლის, 233-ე
მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საა-
პელაციო სასამართლომ ჩათვალა, რომ საქმის მასალებით დას-
ტურდება და არც საჩივრის ავტორი სადავოდ არ ხდის შპს „ბ. მ-
სათვის“ კანონით დადგენილი წესით თბილისის სააპელაციო
სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატაში 2015 წლის 23
მარტს დანიშნული სასამართლო სხდომისა და სხდომაზე არასა-
პატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის შესაძლო შედეგების შეტ-
ყობინების ფაქტს.

16. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლის შესა-
ბამისად, სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ საჩივრის ავტორი
გასაჩივრებელი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების
საფუძვლად უთითებს შპს „ბ. მ-ის“ წარმომადგენლის სასამართ-
ლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზს – მის
ავადმყოფობას, რის შესახებაც აცნობა სასამართლოს.

17. სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ დაუსწრებელი გა-
დაწყვეტილება არის ერთგვარი სანქცია მხარის მიმართ, რომელ-
მაც სასამართლოს მიერ დაკისრებული ვალდებულება არ შეას-
რულა. ამასთან, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებას სა-
ფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მხარემ დავის მიმართ დაკარ-
გა ინტერესი. ასეთ შემთხვევაში, სასამართლო საქმეში არსებუ-
ლი მტკიცებულებების გამოკვლევისა და შეფასების საფუძველ-
ზე კი არ იღებს გადაწყვეტილებას, არამედ სარჩელში მითითე-
ბულ ფაქტებს უპირობოდ დადასტურებულად მიიჩნევს და, თუ
მათი ერთობლიობა თეორიულად სასარჩელო მოთხოვნის დაკ-
მაყოფილების შესაძლებლობას იძლევა, გამოაქვს დაუსწრებე-
ლი გადაწყვეტილება.

18. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის პირვე-
ლი ნაწილი ავალდებულებს მხარეს, დაამტკიცოს გარემოებე-
ბი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესა-
გებელს. ამავე კოდექსის 103-ე მუხლის პირველი ნაწილის თა-
ნახმად კი, მტკიცებულებებს სასამართლოს წარუდგენენ მხა-

რეები.

19. განსახილველ შემთხვევაში სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ საქმეში წარმოდგენილი არ არის რაიმე მტკიცებულება, რაც დაადასტურებდა შპს „ბ. მ-ის“ წარმომადგენლის გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზს (აპელანტის წარმომადგენლის ავადმყოფობას) და არც საჩივარი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლით გათვალისწინებულ საპატიო მიზეზზე მტკიცებით მითითებას არ შეიცავს.

20. ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატის მოსაზრებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლით გათვალისწინებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებების გაუქმების საფუძველი არ არსებობს.

21. სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და მისი ძალაში დატოვების შესახებ განჩინება შპს „ბ. მ-მა“ გაასაჩივრა საკასაციო წესით, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად შემდეგი საფუძვლებით: სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე და 241-ე მუხლების შესაბამისად, კასატორმა მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლოსათვის ცნობილი იყო აპელანტის წარმომადგენლის გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის შესახებ, რის თაობაზეც წარმომადგენელმა აცნობა სასამართლოს სხდომის დაწყებამდე და ითხოვა საქმის განხილვის გადადება. აღნიშნული ადასტურებს, რომ მხარემ გამოხატა ნება, მონაწილეობა მიეღო სასამართლო პროცესში და დაადასტურა, რომ საქმის განხილვისადმი ინტერესი არ დაუკარგავს. სადავო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება წარმოადგენს „ერთგვარ სანქციას“ აპელანტის მიმართ.

22. კასატორის მითითებით, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განმარტებების მიხედვით, ზემოაღნიშნული საპროცესო ნორმებიდან ნათლად გამომდინარეობს, რომ მხარის გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიჩნევისათვის არ არის დაუძლეველი ძალის არსებობა სავალდებულო, არამედ თუნდაც მხოლოდ სხვა მოვლენის არსებობა, რასაც მხარის გამოცხადებისათვის ხელის შეშლა შეეძლო, საკმარისია სხვა დროისათვის სხდომის გადადებისთვის. თუ სასამართლოსთვის ცნობილი გახდება მხარის გამოუცხადებლობის დამაბრკოლებელი გარემოებების არსებობის შესახებ, მან უნდა უზრუნველყოს სამართლიანი სამართალწარმოების კონსტიტუციური პრინციპის – დისპოზიციურობის დაცვა და უნდა მისცეს მხარეს საქმეში მონაწილეობის მიღების შესაძლებლობა, თუნდაც მას ეჭვი ეპარებოდეს მხარის გამოუცხადებლობის მიზეზების საპატიოობაში. აღნიშ-

ნული გამომდინარეობს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების, როგორც საპროცესო დასჯის მექანიზმის არსიდან. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანა მხოლოდ მაშინ არის მიზანშეწონილი, როდესაც მხარე თავისი მოქმედებით ან უმოქმედობით უარს განაცხადებს საპროცესო თანამშრომლობაზე, ანუ, როდესაც მას აქვს პროცესზე გამოცხადების შესაძლებლობა, მაგრამ არ აქვს ნება. შესაბამისად, იმ პირობებში, როდესაც არსებობს მხარის აშკარად გამოხატული ნება, მონაწილეობა მიიღოს საქმის განხილვაში, მაგრამ ამას ხელს უშლის გარემოებები, რომელიც შესაძლოა მისი უნებური შეცდომით, გაუფრთხილებლობით არის გამოწვეული, მის წინააღმდეგ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღება დაუშვებელია. ამგვარი გადაწყვეტილების გასაჩივრების შემთხვევაში გამოუცხადებლობა უნდა ჩაითვალოს საპატიოდ და დაუსწრებელი გადაწყვეტილება გაუქმდეს.

23. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 28 ივლისის განჩინებით შპს „ბ. მ-ის“ საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად, ხოლო 2015 წლის 9 სექტემბრის განჩინებით ცნობილ იქნა დასაშვებად.

სამოტივაციო ნაწილი:

24. საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის საფუძვლები, შეამოწმა გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთება და მიაჩნია, რომ შპს „ბ. მ-ის“ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

25. მოცემული საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ სააპელაციო პალატის 2015 წლის 14 იანვრის განჩინებით შპს „ბ. მ-ის“ სააპელაციო საჩივარი თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 20 ივნისის გადაწყვეტილებაზე მიღებულ იქნა წარმოებაში, ხოლო 2015 წლის 14 იანვარს განჩინებით საქმის განხილვა დაინიშნა 2015 წლის 23 მარტს, 13:00 საათზე.

26. საქმის მასალებიდან ირკვევა და კასატორს სადავოდ არ გაუხდია, რომ შპს „ბ. მ-ს“ საქმის განხილვის დანიშვნის შესახებ გაეგზავნა სასამართლო უწყება და 2015 წლის 17 მარტს ჩაბარდა საზოგადოების იურისტის მეშვეობით. ამავე უწყებით მხარეს განემარტა სასამართლოს მთავარ სხდომაზე აპელანტის გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგები. შესაბამისად,

მხარეს გონივრული ვადა გააჩნდა საქმის განხილვაში მონაწილეობისათვის მოსამზადებლად.

27. აღნიშნულის მიუხედავად, სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე შპს „ბ. მ-ის“ წარმომადგენელი არ გამოცხადდა და არც თავისი გამოუცხადებლობის მიზეზის შესახებ სააპელაციო სასამართლოს არ აცნობა. მონინალმდეგე მხარემ იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შესახებ, რის საფუძველზეც საქმეზე მიღებულ იქნა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

28. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლი არეგულირებს სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების წესსა და წინაპირობებს. აღნიშნული ნორმით გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში კი, გამოიყენება ამ კოდექსში ჩამოყალიბებული ნორმები პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შესახებ (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის მესამე ნაწილი, 372-ე მუხლი).

29. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო საჩივრის აღმძვრელი პირი არ გამოცხადდება საქმის ზეპირ განხილვაზე, მონინალმდეგე მხარის თხოვნით სააპელაციო სასამართლო გამოიტანს დაუსწრებელ გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

30. დასახელებული ნორმიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლო უფლებამოსილია, მიიღოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, თუ აპელანტი, რომელსაც საქმის განხილვის დრო კანონით დადგენილი წესით ეცნობა, არასაპატიო მიზეზით არ გამოცხადდა სასამართლო სხდომაზე და არც თავისი გამოცხადების შეუძლებლობის თაობაზე სააპელაციო პალატას არ აცნობა. სასამართლოში მხარის არასაპატიო გამოუცხადებლობას კანონმდებელი უკავშირებს მის მიერ საქმის განხილვისადმი ინტერესის დაკარგვის ვარაუდს. ასეთ შემთხვევაში სასამართლო, მონინალმდეგე მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე, დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით არ დააკმაყოფილებს სააპელაციო საჩივარს. ამავდროულად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება წარმოადგენს ერთგვარ სანქციას იმ მხარის მიმართ, რომელიც თავისი არაკეთილსინდისიერი ქმედებით, არასაპატიოდ უფულებელყოფს სასამართლოს მიერ განსაზღვრული საპროცესო მოქმედების, მოცემულ შემთხვევაში სასამართლო პროცესზე გამოცხადების, შესრულების მოვალეობას.

31. ამდენად, დაუსწრებელი გადანყვეტილების მიღებისათვის უნდა არსებობდეს 387-ე მუხლის პირველი ნაწილის შემადგენლობის ყველა ელემენტი: ა) აპელანტის გამოუცხადებლობა; ბ) გამოუცხადებლობის არასაპატიო მიზეზი; გ) მონინალმდგე მხარის შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანის შესახებ.

32. წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის საფუძველად შპს „ბ. მ-ი“ მიუთითებს იმ გარემოებაზე, რომ საქმის განხილვაზე აპელანტის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო საპატიო მიზეზით, კერძოდ, საზოგადოების წარმომადგენელი სასამართლო პროცესის დაწყებამდე შეუძლოდ გახდა და, თავბრუსხვევის გამო, ვერ შეძლო სხდომაზე გამოცხადება.

33. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილი განსაზღვრავს ამა თუ იმ საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობის საპატიოდ მიჩნევის წინამძღვრებს და ასეთად მიიჩნევს ავადმყოფობას, ახლო ნათესავის გარდაცვალებას ან სხვა განსაკუთრებულ ობიექტურ გარემოებას, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის საპროცესო მოქმედების შესრულებას. ავადმყოფობა დადასტურებული უნდა იქნეს სამედიცინო დანესებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი დოკუმენტით, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს სასამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობაზე.

34. კანონის მითითებული დანაწესის თანახმად, საპატიოდ ჩაითვლება ისეთი გარემოების არსებობის სარწმუნოდ დადასტურება, რომელიც ობიექტურად შეუძლებელს ხდის მხარის მიერ საპროცესო მოქმედების შესრულებას, მოცემულ შემთხვევაში კი – სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას და აღნიშნულის შესახებ სასამართლოსათვის შეტყობინებას. იმ შემთხვევაში, როდესაც საპატიო მიზეზი შეეხება მხარის ავადმყოფობას, კანონმდებელი აღნიშნული ფაქტს დადასტურებულად მიიჩნევს სამედიცინო დანესებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი ცნობის წარდგენის საფუძველზე.

35. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ შპს „ბ. მ-მა“ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლით დადგენილი საქმისათვის მნიშვნელოვანი გარემოებების მტკიცების სტანდარტის დაცვით ვერ დაადასტურა ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილით გათვალისწინებული საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობის – სასამართლო სხდომაზე აპელანტის გამოუცხადებლობისა და აღნიშნულის შესახებ სასამართლოსათვის შეუტყობინებლობის საპატიო მიზეზის არსებობა. მხ-

არემ ვერ წარადგინა მისი წარმომადგენლის ავადმყოფობის დამადასტურებელი სათანადოდ შედგენილი ცნობა და ვერ მიუთითა ისეთ მტკიცებულებაზე, რომელიც ასახავდა აპელანტის წარმომადგენლის მიერ სასამართლოსათვის საქმის განხილვის დაწყებამდე თავისი გამოუცხადებლობის მიზეზის შეტყობინების ფაქტს. მხოლოდ მხარის ზეპირი განმარტება კი, აღნიშნული ფაქტის დასადასტურებლად საკმარისი არ არის.

36. ამავდროულად, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ აპელანტი იყო იურიდიული პირი, შესაბამისად, ერთ-ერთი წარმომადგენლის შეუძლოდ ყოფნის შემთხვევაში შეეძლო, უზრუნველყო საქმის განხილვაზე მისი დასწრება სხვა წარმომადგენლის მეშვეობით, თუნდაც საქმის განხილვის სხვა დროისათვის გადადების მიზნით, რაც შპს „ბ. მ-ს“ არ განუხორციელებია.

37. ამდენად, კასატორმა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლით დადგენილი საპატიო მიზეზის არსებობა სარწმუნოდ ვერ დაადასტურა, რის გამოც არ არსებობს სადავო დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და განჩინების გაუქმების ამავე კოდექსის 241-ე მუხლით განსაზღვრული სამართლებრივი წინაპირობა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „ბ. მ-ის“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 23 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და 2015 წლის 18 მაისის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

**დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გაუქმების
საუწყებლო**

განცხიება

№ას-697-663-2015

15 დეკემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: მ. თოდუა (თავმჯდომარე),
ე. გასიტაშვილი (მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე**

დავის საგანი: სახელშეკრულებო ურთიერთობის აღდგენა,
სახელშეკრულებო ვალდებულებათა შესრულებაში ხელშემშლის
აკრძალვა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. 2013 წლის 24 ოქტომბერს შპს „ნ-ნ“-სა (შემდეგში სანარ-
მო, მენარდე ან მოსარჩელე) და თვითმმართველ ქალაქ ფოთს
(შემდეგში შემკვეთი, მოპასუხე, ადმინისტრაციული ორგანო ან
კასატორი) შორის გაფორმდა სახელმწიფო შესყიდვის №197
ხელშეკრულება (შემდეგში №197 ხელშეკრულება ან სადავოდ
ქცეული ხელშეკრულება), რომლის საფუძველზე, თვითმმართ-
ველი ქალაქი ფოთის დაკვეთით, მენარდეს უნდა შეესრულები-
ნა ქალაქის ცენტრალური სტადიონის სარეაბილიტაციო სამ-
უშაო [საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის, შემდეგში სსკ, 629-
ე მუხლი]. ხელშეკრულების 4.1. ქვეპუნქტით შესყიდვის ობიექ-
ტის მიწოდების ვადა განისაზღვრა ხელშეკრულების დადებიდან
2013 წლის 30 დეკემბრამდე, ხოლო 6.1. ქვეპუნქტით – ხელშეკ-
რულების კონკრეტული მოქმედების ვადა – ხელშეკრულების
ხელმოწერიდან 2014 წლის 20 თებერვლის ჩათვლით. ამ ხელშეკ-
რულებაში, მხარეთა წერილობითი შეთანხმებით №197-/1, 2013
წლის 30 დეკემბერს, შევიდა ცვლილება და №197-ე ხელშეკ-
რულების 4.1. ქვეპუნქტი შეიცვალა-შესყიდვის ობიექტის დას-
რულების ვადა განისაზღვრა 2014 წლის 19 იანვრის ჩათვლით.

2. თვითმმართველი ქალაქ ფოთის საკრებულოს 2014 წლის
29 იანვრის №2-03/203 გადაწყვეტილებით №197 ხელშეკრულე-
ბა შეწყდა, რის თაობაზეც მერიამ წერილობით აცნობა სანარ-
მოს დირექტორს, ასევე, აუწყა, რომ არაკეთილსინდისიერ პირ-
თა რეესტრში სანარმოს შეყვანის საკითხის განხილვასთან და-

კავშირებით, ადმინისტრაციულმა ორგანომ აცნობა კონკურენციისა და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს.

3. მენარდემ 2014 წლის 2 თებერვალს სარჩელი აღძრა ფოთის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიაში, შემკვეთის წინააღმდეგ, მოითხოვა. №197 ხელშეკრულების შეწყვეტის თაობაზე, თვითმმართველი ქალაქ ფოთის საკრებულოს 2014 წლის 29 იანვრის №2-03/203 გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და სანარმოს მიერ, №197 ხელშეკრულებით გათვალისწინებული, სამუშაოების შესრულებაში ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტისათვის ხელშემშლის აკრძალვა.

4. მენარდის განმარტებით, სამუშაოს დაწყებისთანავე გამოვლინდა მისგან დამოუკიდებელი, იმგვარი გარემოებები, რომელმაც შეაფერხა №197 ხელშეკრულებით დადგენილ ვადებში სამუშაოს ბოლომდე შესრულება, კერძოდ: ა) საპროექტო დოკუმენტაციაში იყო ხარვეზები; ბ) ადგილობრივი რელიეფის გათვალისწინებით, აუცილებელი გახდა გაუთვალისწინებელი სამუშაოების ჩატარება (ე.წ. წყალქვევის და გრუნტის დატკეპვის სამუშაოები; გ) სამუშაოს შესასრულებლად რუსეთიდან სპეციფიური მასალის (ფოლადის მილები) შემოტანისას საჭირო გახდა შესაბამისი სამსახურისაგან მანამდე გაუთვალისწინებელი თანხმობის მიღება; დ) შემკვეთმა (მოპასუხე) არასრული ოდენობით გადასცა საავანსო თანხა მენარდეს. აღნიშნული გარემოებებიდან გამომდინარე, მოსარჩელემ ხელშეკრულების შეწყვეტა უკანონოდ მიიჩნია, რადგან თუ რაიმე დარღვევას ჰქონდა ადგილი, შემკვეთს უნდა დაენესებინა დამატებითი ვადა მენარდისათვის ვალდებულების შესასრულებლად.

5. ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 27 ივნისის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. სასამართლომ გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთებისას მიუთითა სსკ-ის 316-ე, 317-ე, 326-ე, 361-ე მუხლებზე და აღნიშნა, რომ განსახილველ დავაში, მხარეთა შორის ხელმოწერილი შეთანხმებით, ვალდებულების შესრულების აუცილებელ ელემენტს წარმოადგენდა ვადა, რაც გადაცილებულად მიიჩნეოდა, ხელშეკრულებაში შეტანილი ცვლილების საბოლოო ვადის დადგომიდან – 19 იანვრიდან (იხ. ამ განჩინების პირველი პუნქტი).

6. სასამართლომ, სსკ-ის 405-ე მუხლის მეორე ნაწილზე მიუთითებით, განმარტა, რომ არ იყო აუცილებელი დამატებითი ვადის დაწესება. იმის გათვალისწინებით, რომ სანარმოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამშენებლო სამუშაოების საერთო ღირებულებიდან 2 269 999 ლარიდან, შესრულებული ჰქონდა სამუშაოს მცირე ნაწილი (227 000 ლარი), მის წინასწარ

გაფრთხილებას, მართლაც არ ჰქონდა აზრი, ხოლო თუ გაგრძელდებოდა ხელშეკრულება, მაშინ მენარდეს დაეკისრებოდა პირგასამტეხლო, ხელშეკრულების შეუსრულებელი ნაწილის 0,2 %-ის ოდენობით, რაც დიდ თანხებთან იყო დაკავშირებული და მასთან ხელშეკრულების გაგრძელებამ შემკვეთისათვის ინტერესი დაკარგა.

7. მენარდემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება, მოითხოვა მისი გაუქმება და, ახალი გადაწყვეტილებით, სარჩელის დაკმაყოფილება.

8. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 20 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით მენარდის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა. გაუქმდა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და, ახალი გადაწყვეტილების მიღებით, მენარდის სარჩელი დაკმაყოფილდა:

ა) ბათილად იქნა ცნობილი თვითმმართველი ქალაქ ფოთის საკრებულოს 2014 წლის 29 იანვრის №2-03/203 გადაწყვეტილება 2013 წლის 24 ოქტომბრის №197 ხელშეკრულების შეწყვეტის თაობაზე;

ბ) ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტს აეკრძალა – შეუშალოს ხელი მენარდეს № 197 ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოების შესრულებაში.

9. სააპელაციო სასამართლომ, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების სამართლებრივ საფუძვლად, მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდეგში სსსკ) 372-ე, 387-ე, 23-ე მუხლებზე.

10. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ფაქტობრივ საფუძვლად სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა შემდეგ გარემოებებზე:

10.1. სასამართლოს 2014 წლის 22 დეკემბრის განჩინებით საქმეზე დაინიშნა მთავარი სხდომა 2015 წლის 6 თებერვალს, 16:00 საათზე, რომელიც, ფოთის მერიის წარმომადგენლის – პ. ლ-ას განცხადების საფუძველზე, გადაიდო 2015 წლის 20 მარტს, 12:00 საათზე. ჩასატარებელი სხდომის შესახებ, მხარეებს ეცნობათ კანონით დადგენილი წესით, მათ შორის – პ. ლ-ას, ტელეფონოგრამის გადაცემით, 2015 წლის 18 თებერვალს.

10.2. ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი 2015 წლის 20 მარტის სასამართლო სხდომაზე არ გამოცხადდა, გამოუცხადებლობის მიზეზი კი სასამართლოსათვის არ უცნობებია.

10.3. სასამართლო სხდომაზე გამოცხადებულმა მენარდის წარმომადგენელმა იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადაწყვეტი-

ლების გამოტანის თაობაზე, რომლითაც შეიცვლებოდა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და დაკმაყოფილდებოდა მისი სარჩელი.

11. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ მოწინააღმდეგე მხარის სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის შემთხვევაში, სააპელაციო საჩივარსა და სასამართლო სხდომაზე, აპელანტის მიერ მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები დამტკიცებულად ითვლება და სააპელაციო მოთხოვნა უნდა დაკმაყოფილდეს, თუ ეს გარემოებები იურიდიულად ამართლებს მოთხოვნას.

12. სასამართლომ მენარდის მიერ ამ განჩინების 1-2 პუნქტებში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები დამტკიცებულად ჩათვალა და აღნიშნა, რომ ეს გარემოებები სსკ-ის 316-ე, 317-ე, 352-ე, 361-ე, 398-ე, 405-ე მუხლების ნორმათა შესაბამისად, იურიდიულად ამართლებდა მენარდის სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნას.

13. ამ განჩინების მე-7 პუნქტში მითითებულ სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელ გადაწყვეტილებაზე 2015 წლის 6 აპრილს საჩივარი შეიტანა ადმინისტრაციულმა ორგანომ და მოითხოვა: დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმება და საქმის განხილვის განახლება.

14. შემკვეთმა საჩივარში მიუთითა:

14.1. მენარდის სასარჩელო მოთხოვნების არსიდან გამომდინარე, სარჩელზე მოპასუხეს წარმოადგენდა ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის საკრებულო და არა მერია;

14.2. სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლის თანაშემწემ, ადმინისტრაციული ორგანოს ტელეფონოგრამით გაფრთხილებისას, არ დაიცვა სსკ-ის 72-ე მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული მოთხოვნები, ასევე – კონკრეტულად არ იყო მითითებული, თუ რომელ დავაზე იყო ჩანიშნული სხდომა (ანუ – სასამართლოს წარმოებაში არის კიდევ ერთი დავა, იმავე მხარეებს შორის, რომელიც შეეხება გარკვეული თანხების გადახდას, სადაც მხარედ მონაწილეობს ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის მერია); წინააღმდეგ შემთხვევაში, სასამართლოს ეცნობებოდა, რომ შეტყობინება უნდა ჩაბარებოდა საკრებულოს. ამდენად, მითითებული კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ პუნქტის თანახმად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანა დაუშვებელი იყო;

14.3. მენარდის ქვეკონტრაქტორის მიმართ აღძრულია სისხლის სამართლის საქმე, რომელშიც ადმინისტრაციული ორგანო დაზარალებულად არის ცნობილი; ქალაქ ფოთის ცენტრალური

სტადიონის რეაბილიტაციის სამუშაოების შესყიდვაზე გამოცხადდა ახალი ტენდერი, რომელშიც გაიმარჯვა სხვა სანარმომ და მასთან, 2014 წლის 3 დეკემბერს, დაიდო შესაბამისი ხელშეკრულება. გამარჯვებული კომპანია უკვე შეუდგა სამუშაოების შესრულებას;

14.4. ადმინისტრაციული ორგანოს წარმომადგენელი, რომელსაც სატელეფონო შეტყობინებით ეცნობა სხდომის შესახებ, იმხანად შვებულებაში იყო და საქართველოში არ იმყოფებოდა.

15. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 13 მაისის განჩინებით ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელი.

16. სააპელაციო სასამართლომ განჩინებაში მიუთითა, რომ:

16.1. სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 1 დეკემბრის განჩინებით მენარდის სააპელაციო საჩივარი მიღებულ იქნა განსახილველად; დაიწყო საქმის მომზადება არსებითად განსახილველად, რა მიზნითაც, ადმინისტრაციულ ორგანოს გაეგზავნა სააპელაციო საჩივარი თანდართული დოკუმენტებით და დაენიშნა 10-დღიანი საპროცესო ვადა სააპელაციო შესაგებლის წარმოსადგენად. გზავნილი ჩაიბარა ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიის შესაბამისმა მოხელემ 2014 წლის 5 დეკემბერს, რის შემდეგაც, 2014 წლის 15 დეკემბერს, ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიამ ფოსტას ჩააბარა სააპელაციო შესაგებელი (ხელმოწერილია ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის მერის – ი. კ-ას მიერ), რომელიც უშუალოდ სააპელაციო სასამართლოში შემოვიდა 2014 წლის 17 დეკემბერს.

16.2. სასამართლოს 2014 წლის 22 დეკემბრის განჩინებით საქმეზე დაინიშნა მთავარი სხდომა, რის შესახებაც ეცნობა ადმინისტრაციულ ორგანოს (იხ. ამ განჩინების 9.1.- 9.2. ქვეპუნქტები)

16.3. 2015 წლის 20 მარტს, 12:00 საათზე, დანიშნული სხდომის შესახებ, პ. ლ-ას ეცნობა ტელეფონოგრაფით, 2015 წლის 18 თებერვალს, რის თაობაზედაც სააპელაციო სასამართლოს შესაბამისმა მოხელემ შეადგინა აქტი, რაც დაერთო საქმეს; აქტში ასახულია, რომ ადმინისტრაციული ორგანოს წარმომადგენელს ეცნობა საქმის განხილვის ადგილის, თარიღის და კონკრეტული დროის, განსახილველი საქმის მონაცემების (აპელანტის ვინაობა, საქმის ნომერი და სხვ.), ასევე – სხდომაზე გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგების შესახებ, თუმცა, იგი 20 მარტის სასამართლო სხდომაზე არ გამოცხადდა; არც გა-

მოუცხადებლობის მიზეზი უცნობებია სააკველაციო სასამართლოსთვის.

17. სასამართლომ დაუსაბუთებლად მიიჩნია ადმინისტრაციული ორგანოს პრეტენზია, მოპასუხისათვის (მონინალმდეგე მხარისათვის) სასამართლო უწყების ჩაბარებისათვის სსსკ-ის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესების დარღვევის თაობაზე, რის გამოც კანონი დაუშვებლად მიიჩნევს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანას.

18. სასამართლომ დაუსაბუთებლად მიიჩნია ადმინისტრაციული ორგანოს პრეტენზია, რომელიც ამ განჩინების 13.1. ქვეპუნქტშია მითითებული და ეხება საქმეში არასათანადო მოპასუხის მონაწილეობას. ამასთან დაკავშირებით, სასამართლომ განმარტა, რომ საქართველოში, 2014 წლის ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების შედეგების ოფიციალურად გამოცხადების დღიდან, ამოქმედდა საქართველოს ორგანული კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“, რომლის მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეული არის მუნიციპალიტეტი, რომელიც არის დამოუკიდებელი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი; მას აქვს ადმინისტრაციული საზღვრები, გააჩნია საკუთარი ქონება და არჩევითი მმართველობითი ორგანოები (წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი). აღნიშნული კოდექსის მე-7 მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, თუ მუნიციპალიტეტის საკრებულომ სხვა გადაწყვეტილება არ მიიღო, საქართველოს საერთო სასამართლოებსა და საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოში მუნიციპალიტეტს წარმოადგენს მუნიციპალიტეტის გამგებელი/მერი ან მის მიერ უფლებამოსილი პირი. ამავე კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანო და მუნიციპალიტეტის უმაღლესი თანამდებობის პირი არის გამგებელი თვითმმართველ თემში და მერი თვითმმართველ ქალაქში. გამგებელი/მერი წარმოადგენს მუნიციპალიტეტს და უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტის უფლებამოსილებების განხორციელებას ამ კანონის, საქართველოს სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისა და შესაბამისი მუნიციპალიტეტის ნორმატიული აქტების შესაბამისად. ზოგადად, თვითმმართველი ქალაქის წარმომადგენელი და უმაღლესი თანამდებობის პირი არის მერი; ხოლო მოცემული საქმის განხილვისას ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში – მისი მერი ი. კ-ა. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოდავე მხარეთა შორის 2013 წლის 24 ოქტომბრის ხელშეკრულების დადებისას, აგრეთვე – საქმის სასამართლოში განხ-

იღვის დაწყებისთანავე, სადავო სამართალურთიერთობის მონაწილე იყო არა რომელიმე ადმინისტრაციული ორგანო (საკრებულო, ან მერია), არამედ – სსიპ ქალაქ ფოთის თვითმმართველი ერთეული (ამჟამად – მუნიციპალიტეტი); საკრებულოც და მერიაც, სხვადასხვა დროს მოქმედი კანონმდებლობიდან გამომდინარე, ასრულებდნენ თვითმმართველი ერთეულის, როგორც იურიდიული პირის, წარმომადგენლობით უფლებამოსილებას. ეს ფაქტი დასტურდება იმითაც, რომ სააპელაციო საჩივარზე შესაგებელი წარმომადგინა სწორედ ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიამ და არა საკრებულომ.

19. სასამართლომ იმსჯელა შემკვეთის იმ არგუმენტებზეც, რომლებიც მითითებულია ამ განჩინების 13.3 ქვეპუნქტში და აღნიშნა, რომ აღნიშნულ გარემოებებს საქმის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობა არ ჰქონდა. არც ის იყო სადავო, რომ ადმინისტრაციული ორგანოს წარმომადგენლის შვებულებაში ყოფნის შემთხვევაშიც კი, ფოთის მუნიციპალიტეტს შეეძლო სააპელაციო სხდომაზე მოეწვინა სხვა წარმომადგენელი.

20. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 20 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და, ამ გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების შესახებ, სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 13 მაისის განჩინება იმავე წლის 25 მაისს საკასაციო საჩივრით გაასაჩივრა ქ. ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიამ.

21. საკასაციო საჩივარი დამყარებულია შემდეგზე:

21.1. დავაში მოპასუხეს წარმომადგენს ფოთის მუნიციპალიტეტის საკრებულო და არა ფოთის მუნიციპალიტეტის მერია. იმ დროს მოქმედი „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოა საკრებულო. საკრებულოს თავმჯდომარე ახორციელებს თვითმმართველი ერთეულის წარმომადგენლობით უფლებამოსილებებს. აღნიშნულის შესაბამისად, 2014 წლის 29 იანვარს თვითმმართველი ქალაქ ფოთის საკრებულოს თავმჯდომარემ მიიღო სადავოდ ქცეული გადაწყვეტილება 2013 წლის 24 ოქტომბრის №197 ხელშეკრულების შეწყვეტის შესახებ.

21.2. მენარდეს ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიასთან აქვს დავა შესრულებული სამუშაოების აღიარებისა და ავანსიდან გამოქვითვის თაობაზე, რომელზეც გამოტანილია ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 19 ნოემბრის გადაწყვეტილება. მენარდის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: აღიარებულ იქნა მენარდის მიერ შესრულებული სამუშაო ფოთის მუნიციპალიტეტის მიმართ 48 678 ლარზე დღგ-ის ჩათვლით და

გამოექვითა ავანსიდან. დანარჩენ ნაწილში, სასარჩელო მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა. ამ გადაწყვეტილებით დადგენილია, რომ მენარდის მიერ ფოთის მუნიციპალიტეტისათვის დასაბრუნებელი თანხა შეადგენს 450 000 ლარს.

21.3. აღსანიშნავია, რომ ქვეკონტრაქტორი საწარმოს მიმართ, რომელიც საქმეში ჩართულია მესამე პირად მოსარჩელე მხარის მიერ, აღძრულია სისხლის სამართლის საქმე და გამოტანილია გამამტყუნებელი განაჩენი, სადაც ფოთის მუნიციპალიტეტის მერია დაზარალებულად არის ცნობილი.

21.4. ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 27 ივნისის გადაწყვეტილებით დადგენილია, ფაქტობრივი გარემოებები იმის შესახებ, რომ მენარდემ არ შეასრულა 2013 წლის 24 ოქტომბრის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებები და ხელშეკრულების შეწყვეტა კანონის სრული დაცვით მოხდა.

21.5. კასატორი უთითებს იმავე პრეტენზიებზე, რომლებიც წარდგენილი ჰქონდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გასაჩივრებისას (იხ. ამ განჩინების 13.2., 13.4. ქვეპუნქტები).

22. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ 2015 წლის 8 ივლისის განჩინებით ქ. ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი წარმოებაში მიიღო სსსკ-ის 391-ე მუხლის მიხედვით, დასაშვებობის შესაძომნებლად, ხოლო იმავე წლის 14 აგვისტოს განჩინებით დასაშვებად ცნო, სსსკ-ის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, რადგან გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლისა და საკასაციო საჩივრის იურიდიული დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, ქ. ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებებთან გამო:

23. კასატორის მოთხოვნა, მისთვის კანონით დადგენილი წესით, სასამართლოს მიერ გზავნილის ჩაუბარებლობისა და, არასათანადო მოპასუხის სახით, დავაში ჩართვასთან დაკავშირებით, არ უნდა იქნეს გაზიარებული, უსაფუძვლოების გამო.

24. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ განსახილველი დავა წარმოიშვა წარდობის სამართლებრივი ურთიერთობიდან, რომელიც უკავშირდება იმ უფლებებსა და მოვალეობებს, რაც ერთმანეთის მიმართ გააჩნიათ შემკვეთსა და მენარდეს. მოცუ-

მულ შემთხვევაში, დადგენილია ის ფაქტობრივი გარემოება, რომ ხელშეკრულების ვადაგადაცილების გამო, შემკვეთმა გამოიყენა მისთვის მინიჭებული უფლება და მენარდესთან მოშალა ხელშეკრულება, რის თაობაზეც წერილობით აცნობა მას (იხ. ამ განჩინების მე-2 პუნქტი).

25. საკასაციო სასამართლო, მხარეთა შორის არსებული ურთიერთობის სამართლებრივი შეფასებისას, ყურადღებას ამახვილებს ნარდობის მომწესრიგებელ ნორმებზე, რომლებიც სახელშეკრულებო ბოჭვის ფარგლებში, მხარეთათვის მხოლოდ ამგვარი ურთიერთობისთვის დამახასიათებელ სპეციფიკურ რეგულაციებს ადგენენ. საკასაციო სასამართლო ყურადღებას მიაქცევს მენარდის მიერ აღძრულ სასარჩელო მოთხოვნას, რომელიც ადმინისტრაციული ორგანოს აქტის ბათილობას, რომლითაც მოიშალა მოსარჩელესათან ხელშეკრულება, ეხება და, ასევე, შემკვეთის ხელშემლის აკრძალვას, რათა მიეცეს მენარდეს შესაძლებლობა, დაასრულოს ხელშეკრულებით ნაკისრი სამუშაოები. საკასაციო სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს სსკ-ის 636-ე მუხლზე, რომლის მიხედვით: „შემკვეთს უფლება აქვს სამუშაოს დასრულებამდე ნებისმიერ დროს თქვას უარი ხელშეკრულებაზე, მაგრამ მან უნდა აუნაზღაუროს მენარდეს შესრულებული სამუშაო და ხელშეკრულების მოშლით მიყენებული ზიანი“. მოხმობილი ნორმის დეფინიციით, ნარდობის სამართლებრივ ურთიერთობაში უპირატესობა ენიჭება შემკვეთს, რომელსაც უპირობოდ, სამუშაოს დასრულებამდე, ნებისმიერ დროს, შეუძლია ცალმხრივად მოშალოს ხელშეკრულება. მენარდის ინტერესების დასაცავად და მხარეთა შორის უფლებებისა და მოვალეობების გონივრული ბალანსის შესანარჩუნებლად, შემკვეთს ეკისრება ვალდებულება, ხელშეკრულების მოშლის შემთხვევაში, მენარდეს აუნაზღაუროს შესრულებული სამუშაო, ის, რაც ფაქტობრივად შესრულდა და ხელშეკრულების მოშლით მიყენებული ზიანი. ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, მოვალეს (მენარდეს) ეკისრება ტვირთი, ამტკიცოს, თუ რა ზიანი მიადგა მას ხელშეკრულების მოშლით.

26. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სსკ-ის 636-ე მუხლში მითითებული ხელშეკრულების მოშლით მიყენებული ზიანი არის ფაქტობრივად შესრულებული სამუშაო, რომელიც უნდა აუნაზღაუროს შემკვეთმა მენარდეს და, ასევე, დანახარჯები, რომელიც მოიცავს მენარდის მიერ გაწულ ისეთ ქმედებებს, რომლებიც უკავშირდება კონკრეტული ნარდობის ხელშეკრულების მიზნებისათვის ადამიანური, თუ ფინანსური რესურსების მოზიდვას, მაგ. ისეთი სპეციფიკური მასალებისა

და მონყობილობების შექმნას, რომელიც მხოლოდ კონკრეტული ნარდობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სამუშაოებისთვისაა აუცილებელი და შეუძლებელია მათი სხვაგან გამოყენება, მანქანა-დანადგარებისა და ტექნიკური საშუალებების, შესასრულებელი სამუშაო იარაღის დაქირავება, კონკრეტული სპეციალისტების მონვევა, რაც ნარდობის სამუშაოებისათვის განუღებ ფაქტობრივ და იმ დანახარჯებს მოიცავს, რომელსაც, სავარაუდოა მიიღებდა მენარდე, რადგან საამისოდ განახორციელა გარკვეული ქმედებები.

27. განსახილველ დავაში, მენარდემ მოითხოვა შემკვეთის 29.01.2014 გადაწყვეტილების (იხ. ამ განჩინების მე-3 პუნქტი) ბათილობა, რომლითაც ამ უკანასკნელმა გამოავლინა ნება, ცალმხრივად მოეშალა ხელშეკრულება მენარდესთან. საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, შემკვეთმა სწორედ სსკ-ის 636-ე მუხლით ისარგებლა და, განსახილველ დავაში, მენარდის მიერ ხელშეკრულების ვადის დარღვევის გამო, მოშალა ხელშეკრულება, რისი სამართლებრივი საფუძველიც, ვადის დარღვევის ფაქტობრივი გარემოების არარსებობის პირობებშიც კი, ჰქონდა კასატორს. აქედან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ სადავო ურთიერთობის სამართლებრივი ბუნების თავისებურებიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია, სააპელაციო სასამართლომ იმსჯელოს სსკ-ის 636-ე მუხლის დანაწესის მიხედვით, რამდენად დასაბუთებული და იურიდიულად გამართლებული იყო სასარჩელო მოთხოვნა, რომელიც დააკმაყოფილა სააპელაციო სასამართლომ სსსკ-ის 387-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილების საფუძველზე.

28. საკასაციო სასამართლო, ამ განჩინების 25-ე პუნქტში ჩამოყალიბებული მსჯელობიდან გამომდინარე, ასევე მიზანშეწონილად მიიჩნევს, სამართლებრივად შეაფასოს მენარდის მოთხოვნა, შემკვეთს აკრძალვოდა ხელშეშლა, რათა მენარდეს დაესრულებინა სამუშაოები. სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო კოდექსით კანონმდებელი, ნარდობის მომწესრიგებელ ნორმათა შორის, მენარდის ამგვარი მოთხოვნის დაკმაყოფილების სამართლებრივ საფუძველს არ განსაზღვრავს. სსკ-ის 636-ე მუხლის შინაარსს ეწინააღმდეგება შემკვეთის იძულება, დავალდებულება, არ შეუშალოს ხელი მენარდეს სამუშაოების დასრულებაში. საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მენარდის მიერ ხელშეკრულების პირობის დაურღვევლობის შემთხვევაშიც კი, შემკვეთს კანონმდებელმა მიაჩნია უფლება, ნებისმიერ დროს მოშალოს ხელშეკრულება, ერთადერთი სპეციალური დათქმა, რომელიც მენარდის ინტერესების დასა-

ცავად არის დადგენილი მოხმობილ ნორმაში, მდგომარეობს შემკვეთის ვალდებულებაში, აუნაზღაუროს კონტრაპტენტს უკვე შესრულებული სამუშაო და ხელშეკრულების მოშლით მიყენებული ზიანი. სსკ-ის 636-ე მუხლით, კანონმდებელი შემკვეთისათვის ხელშეკრულების მოშლის წანამძღვრებს კი არ აწესებს, არამედ, ამ ნორმის გამოყენების შემთხვევაში, გამანონასწორებელი სამართლებრივი დაცვითი მექანიზმის სახით, ადგენს შემკვეთის ვალდებულებას, ანუ განსაზღვრავს, თუ რა უნდა აუნაზღაურდეს მენარდეს. მითითებული მსჯელობიდან გამომდინარე, განსახილველ დავაში, სამართლებრივად უნდა შეფასდეს მენარდის სასარჩელო მოთხოვნების იურიდიული დასაბუთებულობა, ანუ თუ რამდენადაა ასეთი მოთხოვნა განხორციელებადი.

29. ზემოხსენებული მსჯელობისა და დასკვნებიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლოში დაუსწრებელი გადანყვეტილების პროცესუალური ხასიათის გათვალისწინებით, სსსკ-ის 412-ე მუხლის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლოს მიზანშეწონილად მიაჩნია საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება სააპელაციო სასამართლოში.

30. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სსსკ-ის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილის დანაწესით, კანონმდებელმა იმპერატიულად განსაზღვრა საკასაციო სასამართლოს მსჯელობის ფარგლები და დაადგინა, რომ საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადანყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში. გარდა ამისა, შეიძლება, მხედველობაში იქნეს მიღებული სსსკ-ის 396-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტში მითითებული ფაქტები. საკასაციო სამართალწარმოების თავისებურების გათვალისწინებით, საბოლოო ინსტანციის სასამართლოში ახალი ფაქტების მითითება და ახალი მტკიცებულებების წარდგენა დაუშვებელია. რაც შეეხება საკასაციო საჩივარსა და საკასაციო შესაგებელზე დართულ მტკიცებულებებს, სასამართლო ვერ გაიზიარებს და მიიჩნევს, რომ მათი საქმისათვის დართვის წინაპირობებიც არ არსებობს.

31. სსსკ-ის 104-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლო არ მიიღებს, არ გამოითხოვს ან საქმიდან ამოიღებს მტკიცებულებებს, რომლებსაც საქმისათვის მნიშვნელობა არა აქვთ. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კასატორს უნდა დაუბრუნდეს საკასაციო საჩივარზე დართული მტკიცებულება ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს 2015 წლის 4 მაისის განაჩენის ასლი, საქმე № 1/94-2015, 7 ფურცლად. ხოლო მონინააღმ-

დეგე მხარეს უნდა დაუბრუნდეს საკასაციო შესაგებელზე დართული მტკიცებულებები: შპს „მ-ის“ ექსპერტიზის დასკვნა, რუსეთის ფედერალური სამსახურის წერილის ასლი, საქართველოს საგადასახადო ომბუდსმენის 2014 წლის 16 აპრილის დასკვნა, საბანკო გარანტია №ქლ/14-040641, 30.01.2014წ., ამონაბეჭდი სპორტული პორტალიდან წწწ.სპორტალ.გე, 17 ფურცლად.

32. კასატორი გათავისუფლებულია სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი პუნქტის „უ“ ქვეპუნქტით.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 55-ე, 407-ე, 411-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ქ. ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;

2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 20 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 13 მაისის განჩინება ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 20 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ხელახლა განსახილველად;

3. კასატორი სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულია;

4. ქ. ფოთის მუნიციპალიტეტის მერიას დაუბრუნდეს საკასაციო საჩივარზე დართული მტკიცებულება;

5. შპს „ნ-ს“ დაუბრუნდეს საკასაციო შესაგებელზე დართული მტკიცებულებები;

6. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განმარტება

№ას-886-836-2015

25 ნოემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. ბაქაძე, ქური,
ბ. ალავეცი

დავის საგანი: ბრძანების ბათილად ცნობა, სამუშაო ადგილზე აღდგენა, იძულებით მოცდენილი დროის ხელფასის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

II. სასარჩელო მოთხოვნა და სარჩელის საფუძვლები

2. ი. რ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხე სს „გ-ის“ მიმართ, რომლითაც მოითხოვა:

– ი. რ-ის სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ სს „გ-ის“ დირექტორის – მ. პ-ის 2014 წლის 31 მარტის №3... ბრძანების ბათილად ცნობა;

– ი. რ-ის სს „გ-ის“ სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობაზე აღდგენა;

– სს „გ-ისათვის“ ი. რ-ის სასარგებლოდ იძულებით მოცდენილი დროის ხელფასის ანაზღაურება 2014 წლის 31 მარტიდან სამუშაო ადგილზე აღდგენამდე, ყოველთვიურად 2500 ლარის ოდენობით.

III. მოპასუხის პოზიცია

3. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო.

IV. პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნებზე მითითება

4. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილებით ი. რ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

V. სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნა

5. გადაწყვეტილებაზე კანონით დადგენილ ვადაში, სააპელაციო საჩივარი წარადგინა ი. რ-მა და მოითხოვა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადა-

წყვეტილების მიღებით ი. რ-ის სარჩელის დაკმაყოფილება.

VI. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი და ფაქტობრივ-სამართლებრივი საფუძვლები

6. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 22 ივნისის განჩინებით ი. რ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა.

7. მოცემული საქმის გადაწყვეტისას სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება იურიდიულად იმდენად დაუსაბუთებელია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია, რის გამოც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე და 385-ე მუხლების საფუძველზე საქმე ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

8. სააპელაციო სასამართლომ დაუსაბუთებლად მიიჩნია პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ 3.2.1 აბზაცში განვითარებული მსჯელობა იმასთან დაკავშირებით, რომ მოსარჩელის მიერ მითითებული თანამდებობის – სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობის არსებობა არ დასტურდებოდა. პალატამ მიიჩნია, რომ ამ ნაწილში, პირველი ინსტანციის სასამართლომ არასწორად გადაანაწილა მტკიცებულების ტვირთი და ეს ტვირთი მოსარჩელეს გადააკისრა, მაშინ, როცა შრომის სამართლებრივი ურთიერთობების თავისებურებიდან გამომდინარე (ვინაიდან ამ ურთიერთობებში მონაწილეობს სუსტი მხარე – დასაქმებული და ძლიერი მხარე – დამსაქმებელი), ის თუ რომელ თანამდებობაზე მუშაობდა აპელანტი (მოსარჩელე) სწორედ საწარმოს უნდა ემტკიცებინა, ვინაიდან მას, როგორც სამენარმეო სუბიექტს „მენარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-2 პუნქტით ევალეება ეს საქმიანობა „ორგანიზებულად“ წარმართოს ანუ, მონესრიგებული ჰქონდეს თავისი სააღრიცხვო და ა.შ. საქმიანობა და საბუთები.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, ამ გარემოებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ვინაიდან: ა) 2014 წლის 31 დეკემბრის გათავისუფლების ბრძანებაში საწარმო ვერ მითითებდა თუ რომელი კონკრეტული თანამდებობიდან გაათავისუფლა დასაქმებული (ანუ, სავარაუდოა, რომ თავად საწარმომაც არ იცოდა კონკრეტულად რა თანამდებობაზე მუშაობდა იგი, და თუ ეს ასე არაა, მაშინ, თავად უნდა დაემტკიცებინა საწარმომდეგო) და ბ) მოსარჩელე ითხოვდა კონკრეტულად სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობაზე აღდგენას.

9. საქმეში წარმოდგენილი საბუთებით სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ შრომითი ურთიერთობა

საწარმოსთან აპელანტმა (მოსარჩელემ) დაიწყო ჯერ კიდევ, 2012 წლის 16 ივლისს, როდესაც იგი დაინიშნა მონიტორინგის სამსახურის ხელმძღვანელად ერთთვიანი გამოსაცდელი ვადით. 2012 წლის 1 დეკემბრიდან იგი დაინიშნა რეგიონალური ქსელის განვითარების ხელმძღვანელის თანამდებობაზე. ამ ბრძანების შემდეგ რაიმე ოფიციალური საბუთი მისი დანიშვნის ან გადაყვანის შესახებ აღარ მოიპოვება, გარდა 2014 წლის 26 მარტის ცნობისა, რომლის თანახმად, აპელანტი მუშაობს სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობაზე. მართალია ეს ცნობა გაუქმდა 2014 წლის 26 მარტის ბრძანებითვე, მაგრამ პალატამ მიუთითა, რომ ისევ საწარმოს, როგორც ძლიერი მხარის მდგომარეობიდან გამომდინარე (რაც გამოიხატება ამგვარი ან მსგავსი ბრძანებების ყოველდღიურ ან დღეში რამდენჯერმე გამოცემის შესაძლებლობაში), უნდა ემტკიცებინა ის, რომ მას, ასეთი თანამდებობა მართლაც არ ჰქონდა. ამის დასადასტურებლად კი, მხოლოდ ანალოგიური დოკუმენტის – ბრძანების გამოცემა არ იყო საკმარისი, საჭირო იყო ამ ბრძანების გამოცემამდე დამტკიცებული საშტატო განრიგი, რომ ასეთი თანამდებობა 2014 წლის 26 მარტს მართლაც არ არსებობდა. ასეთი კი, მხარემ ვერ წარმოადგინა. უფრო მეტიც, მონმედ დაკითხულმა საწარმოს დირექტორმა გ. შ-მ განმარტა, რომ რაიმე დალაგებული სტრუქტურა საწარმოს არ გააჩნდა და იგი, როგორც დირექტორი მუშაობდა ამ ხარვეზის აღმოსაფხვრელად.

10. ანალოგიური განმარტება მიეცა საქმეში წარმოდგენილ 2014 წლის 27 მარტის სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომის ოქმს, რომლის მიხედვით, გაუქმდა თანამგზავრული ქსელის დეპარტამენტი და მასში შემავალი საშტატო ერთეულები. სახელდობრ, სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, საწარმოს უნდა დაემტკიცებინა, რომ სწორედ ამ დეპარტამენტში შედიოდა ის თანამდებობა, რომელიც ეკავა ი. რ-ს და რომელიც გათავისუფლების ბრძანებაში ვერ მიუთითა, ანუ ამ მტკიცებულების განკუთვნიადობა მოცემულ საქმესთან გაპირობებული შეიძლებოდა ყოფილიყო მხოლოდ მაშინ თუ, დადგინდებოდა მისი კავშირი აპელანტთან.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ ისეთ ვითარებაში, როდესაც გათავისუფლების ბრძანებაში არაა აღნიშნული აპელანტის თანამდებობა, არაა წარმოდგენილი 2014 წლის 26 მარტამდე არსებული საშტატო განრიგი, შეუძლებელია დამტკიცდეს რა კავშირი აქვს ამ ოქმს აპელანტთან. შეიძლება გაუქმდა დეპარტამენტი, მაგრამ ამას უნდა ჰქონდეს კავშირი აპელანტთან. საქმეში წარმოდგენილი 2014 წლის მარტის თვის ხელ-

ფასის უწყისში ასეთი დეპარტამენტი არ იკითხება (მაშინ, როცა იგი ამ დროს იგი ჯერ კიდევ არსებობდა) და მით უმეტეს, არ იქნება ასეთი დეპარტამენტი იმავე წლის ოქტომბრის თვის უწყისში, როცა იგი გაუქმებული იყო. საგულისხმოა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს ამ ოქმზე საერთოდ არ უმსჯელია, მაშინ, როცა საწარმო შტატების შემცირების საფუძვლად სწორედ მას ასახელებდა.

11. სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს შრომის კოდექსის მე-11 მუხლის პირველი და მეორე ნაწილებით და აღნიშნა, რომ ნორმის დანაწესით დაშვებულია შრომის ხელშეკრულების არსებითი პირობების შეცვლა გარკვეულ გარემოებებში. უფრო მეტიც, იმავე კოდექსის 37-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი უშვებს განსაზღვრულ პირობებში, შრომის ხელშეკრულების შეწყვეტასაც. მაგრამ იმისათვის რომ დადგინდეს ასეთი გარემოებების არსებობა, ამისათვის საჭიროა მხარეებზე მტკიცების ტვირთის სწორად გადანაწილება, რათა დავიცვათ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლით დადგენილი ქცევის წესი.

შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებების დასადგენად, მიზანშეწონილად მიიჩნია საქმის დაბრუნება პირველი ინსტანციის სასამართლოში: ა) რა კონკრეტულ თანამდებობაზე მუშაობდა აპელანტი 2014 წლის მარტის ბოლოს; ბ) რა კონკრეტული თანამდებობიდან გათავისუფლდა აპელანტი 2014 წლის 31 მარტის ბრძანებით; გ) რამდენად განკუთვნილია საწარმოს მიერ წარმოდგენილი სამეთვალყურეო საბჭოს ოქმი და მისი შედეგები აპელანტთან.

12. ასევე, საფუძველს მოკლებულად მიიჩნია პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ 6.2 აბზაცში მოყვანილი დასკვნა იმის შესახებ, რომ აპელანტმა გადააცილა გასაჩივრების 30-დღიან ვადას.

აღნიშნულთან დაკავშირებით, სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ ი-რ-მა 2014 წლის 31 მარტს ჩააბარა საწარმოს წერილი შემთავსებული პროცედურების დაწყების შესახებ. იმავე დღეს გამოიცა სადავო ბრძანება. ამ ბრძანების წერილობითი დასაბუთება გამოიცა 2014 წლის 14 მაისს და გაეგზავნა აპელანტს იმავე დღეს, თუმცა არაა წარმოდგენილი მისი აპელანტისათვის ჩაბარების მტკიცებულება. მიუხედავად ამისა, დგინდება, რომ სარჩელი შეტანილ იქნა 2014 წლის 18 ივნისს. ამდენად, იმისათვის რომ გამოყენებული ყოფილიყო შრომის კოდექსის 38-ე მუხლის მე-6 ნაწილი, უტყუარად უნდა დადგენილიყო წერილობითი დასაბუთების აპელანტისათვის ჩაბარე-

ბის დრო, რაც სანარმოს მტკიცების ტვირთს წარმოადგენდა. ვინაიდან ასეთი მტკიცებულება არ იყო წარმოდგენილი, პალატამ მიიჩნია, რომ გასაჩივრების 30-დღიანი ვადის დარღვევაზე პირველი ინსტანციის სასამართლოს მითითება მოკლებული იყო ფაქტობრივ საფუძვლიანობას.

VII. კასატორის მოთხოვნა და კასაციის საფუძვლები

13. სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილება სს „გ-მა“ გაასაჩივრა საკასაციო წესით, მოითხოვა მისი გაუქმება და ახალი გადანყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

14. კასატორის პრეტენზია (კასაციის საფუძვლები) იმ გარემოებას ემყარება, რომ სააპელაციო სასამართლომ სამოქალაქო საპროცესო ნორმების დარღვევით მიიღო წარმოებაში სააპელაციო საჩივარი.

კასატორი აღნიშნავს, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 12 დეკემბრის გადანყვეტილება ი. რ-ს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის მოთხოვნათა დაცვით უნდა ჩაებარებინა 2015 წლის 12 იანვრამდე, ხოლო სააპელაციო საჩივარი კი, უნდა შეეტანა 2015 წლის 26 იანვრამდე.

კასატორის მითითებით, ი. რ-ი არ წარმოადგენდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლის შესაბამისად, სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულ პირს სარჩელის მოთხოვნის ყველა ნაწილში, სახელდობრ, სახელმწიფო ბაჟის შესახებ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საერთო სასამართლოებში განსახილველ საქმეებზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან თავისუფლდებიან ფიზიკური პირები – სარჩელებზე ხელფასის გადახდევინების შესახებ და სხვა მოთხოვნებზე შრომის ანაზღაურების თაობაზე, რომლებიც გამომდინარეობს შრომის სამართლებრივი ურთიერთობიდან. ვინაიდან მოცემულ შემთხვევაში, ი. რ-ის ერთ-ერთ სასარჩელო მოთხოვნას სამუშაო ადგილზე აღდგენა წარმოადგენდა, შესაბამისად, მოთხოვნის მითითებულ ნაწილში, იგი სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულ პირად არ მიიჩნეოდა და სახელმწიფო ბაჟიც ჰქონდა გადახდილი ორივე ინსტანციის სასამართლოში. ეს ყოველივე კი, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის მოთხოვნათა შესაბამისად ი. რ-ს წარმოუშობდა საპროცესო სამართლებრივ ვალდებულებას გამოცხადებულიყო სასამართლოში გადანყვეტილების გამოცხადებიდან 20-30 დღიან ინტერვალში და უშუალოდ ჩაებარებინა გადანყვეტილება.

15. ამასთან, კასატორი მიუთითებს სარჩელის ხანდაზმულობაზეც და აღნიშნავს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად განმარტა კანონი და არასწორად დაადგინა, რომ მოწინააღმდეგე მხარის მიერ შრომის კოდექსით დადგენილი სარჩელის შეტანის ვადა დაცული იყო.

კასატორის მითითებით, ი. რ-მა შრომის კოდექსის 38-ე მუხლის მე-4 ნაწილით დადგენილი ვადის დარღვევით მოითხოვა სამსახურიდან გათავისუფლების წერილობითი დასაბუთება. 2014 წლის 31 მარტს გათავისუფლებულ ი. რ-ს 30 დღის ვადაში ანუ, 2014 წლის 1 მაისამდე უნდა მოეთხოვა წერილობითი დასაბუთება, მაშინ როდესაც მან დამსაქმებელს ასეთი მოთხოვნით მიმართა 2014 წლის 8 მაისს.

2014 წლის 14 მაისს სს „გ-ის“ მიერ გაცა ი-რ-ის სამსახურიდან გათავისუფლების წერილობითი დასაბუთება. შესაბამისად, ი. რ-ს სარჩელი უნდა შეეტანა 2014 წლის 13 ივნისს. სარჩელი შეტანილ იქნა 2014 წლის 18 ივნისს (სარჩელზე დასმულია თარიღი 2014 წლის 17 ივნისი).

ამრიგად, აპელანტის მიერ დაირღვა შრომის კოდექსის 38-ე მუხლის მე-4 ნაწილის და ამავე მუხლის მე-6 ნაწილით დადგენილი ვადები.

კასატორის განმარტებით, საქართველოს შრომის კოდექსის 38-ე მუხლით გათვალისწინებული ვადები ერთმანეთს უკავშირდება და ერთი ვადის ამოწურვა იწვევს მეორე ვადის დენის დაწყებას. სააპელაციო სასამართლომ კი, გამოიყენა მხოლოდ 38-ე მუხლის მე-6 ნაწილი და უგულვებელყო ის ვადები, რომლებიც უშუალოდ წინ უძღვის ხსენებული მუხლის მე-6 ნაწილით გათვალისწინებულ ვადას, რომელიც ეხება დამსაქმებლისგან წერილობითი დასაბუთების დროულად (გათავისუფლებიდან 30 კალენდარულ დღეში) მოთხოვნას და მიუხედავად ამ დასაბუთების მიღებისა (დასაბუთების მოთხოვნისგან 7 დღის ვადა) მისი დროული გასაჩივრება (7-დღიანი ვადის ამოწურვიდან 30 კალენდარული დღე).

სს „გ-მა“ საქმეში არსებული მტკიცებულებებით დაასაბუთა, რომ მოწინააღმდეგე მხარემ დასაბუთება მოითხოვა კანონით დადგენილი ვადის დარღვევით. ამიტომ, ი. რ-ის მიერ სარჩელის შეტანის ვადა დარღვეულია.

გარდა ამისა, ი. რ-მა წერილობითი დასაბუთების მოთხოვნა სს „გ-ს“ ჩააბარა 2014 წლის 8 მაისს. შრომის კოდექსის 38-ე მუხლის მე-7 ნაწილის თანახმად, მიუხედავად დამსაქმებლის წერილობითი დასაბუთებისა, ი. რ-ს 2014 წლის 8 მაისიდან 7 დღის ვადის გასვლის შემდეგ ანუ, 15 მაისიდან 30 დღის ვადაში უნდა წარედ-

გინა სარჩელი, ანუ 2014 წლის 15 ივნისამდე. სარჩელი კი, შეტანილ იქნა 2014 წლის 18 ივნისს.

16. კასატორი სადავოდ ხდის საქმის სააპელაციო წესით განმხილველი სასამართლოს მიერ მხარეთა შორის მტკიცების ტვირთის განაწილების წესს.

კასატორი მიუთითებს სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობაზე იმასთან დაკავშირებით, რომ სს „გ-ი,“ რომელიც არის „ძლიერი მხარე“ ვალდებულია ეკისრება ამტკიცოს მუშაობდა თუ არა ი. რ-ი მის მიერ სარჩელში მითითებულ თანამდებობაზე – სამონტაჟო სამსახურის უფროსად. კასატორის მითითებით, აღნიშნული მსჯელობა ეწინააღმდეგება სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობის დანაწესს. შრომის კოდექსიდან გამომდინარე ურთიერთობებზე კი, სრულად ვრცელდება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებული მტკიცების ტვირთის სტანდარტი. საგამონაკლისო შემთხვევას ანესრიგებს შრომის კოდექსის 38-ე მუხლის მე-7 ნაწილი, რა შემთხვევაშიც, დავის ფაქტობრივი გარემოებების მტკიცების ტვირთი ეკისრება დამსაქმებელს, რომელმაც დასაქმებულის მიერ მოთხოვნის წარდგენიდან 7 კალენდარული დღის ვადაში თუ წერილობით არ დაასაბუთა შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძველი, მაშინ დავის ფაქტობრივი გარემოებების მტკიცების ტვირთი მას ეკისრება.

მოცემულ საქმის მასალებიდან კი, ასეთი შემთხვევა არ იკვეთება.

17. კასატორი არ ეთანხმება მოწინააღმდეგე მხარის მითითებას იმასთან დაკავშირებით, თითქოს ი. რ-ი სს „გ-ის“ ყოფილი გენერალური დირექტორის – გიორგი შენგელიას მიერ 2013 წლის 28 ნოემბრის შემდეგ დაინიშნა სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობაზე.

ამასთან, სასამართლოზე ი. რ-ის მოთხოვნით მოწმედ დაკითხულმა გიორგი შენგელიამ კატეგორიულად უარყო მოწინააღმდეგე მხარის დანიშვნა ხსენებულ თანამდებობაზე. მისი თქმით, სამსახურში იგეგმებოდა სტრუქტურული ცვლილებები, თუმცა ამ ცვლილებების განხორციელებამდე იგი განთავისუფლდა დირექტორის თანამდებობიდან. მხოლოდ ამ ჩვენებზე დაყრდნობით კი, შეეძლო სააპელაციო სასამართლოს დაედგინა, რომ ი. რ-ი ცრუობდა და არადროს უმუშავია სადავო თანამდებობაზე. მით უფრო, აღნიშნულ თანამდებობაზე მუშაობის წერილობითი დოკუმენტი მხარეს არ წარმოუდგენია. უფრო მეტიც, მან წარმოადგინა ისეთი დოკუმენტი, რომელიც წინააღმდეგობაში მოდის მისივე განმარტებასთან. კასატორის მითითებით, ყალ-

ბია დოკუმენტი, რომლის მიხედვითაც ი. რ-ს 2013 წლის ივლისში მიმართავენ, როგორც სამონტაჟო სამსახურის უფროსს.

18. კასატორი არ ეთანხმება გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილში მითითებულ მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ სს „გ-მა“ ი. რ-ის გათავისუფლების ბრძანებაში არ მიუთითა, თუ რომელი თანამდებობიდან მოხდა მისი გათავისუფლება.

კასატორი აღნიშნავს, რომ კანონი არ ითვალისწინებს გათავისუფლების ბრძანების აუცილებელ რეკვიზიტად თანამდებობის მითითებას.

კანონი ითვალისწინებს დამსაქმებლის ვალდებულებას წერილობითი დასაბუთების თაობაზე, რომელშიც უნდა აღინიშნოს თუ, რატომ მოხდა შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტა მხარესთან, რომელშიც ასევე აღინიშნება, თუ რომელი თანამდებობიდან მოხდა დასაქმებულის გათავისუფლება. ყველა ეს გარემოება კი, დეტალურად არის აღწერილი სს „გ-ის“ წერილობით დასაბუთებაში.

19. კასატორის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლომ არასწორი შეფასება მისცა 2014 წლის 26 მარტის ცნობას.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მიუხედავად ამ ცნობის ბრძანებით გაუქმებისა, ეს საკმარისი არ არის იმის დასამტკიცებლად, რომ ი. რ-ი მუშაობდა სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობაზე.

კასატორი აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო კანონმდებლობა და დოქტრინა იცნობს ვალდებულებითი ურთიერთობის (ვალის) არსებობის კაუზალურ და აბსტრაქტულ აღიარებას. აბსტრაქტული აღიარება არ საჭიროებს საფუძველს (კაუზას) და იგი ნამდვილია, მიუხედავად იმისა, სინამდვილის შესაბამისი ფაქტები მოცემულია თუ არა მასში. ვალის (ვალდებულებითი ურთიერთობა) აბსტრაქტულ აღიარებას ეხება სამოქალაქო კოდექსის 341-ე მუხლი. განსხვავებით ვალის (ვალდებულებითი ურთიერთობის) აბსტრაქტული აღიარებისა, ვალდებულებითი ურთიერთობის კაუზალური (არააბსტრაქტული) აღიარება აუცილებლად მოითხოვს, რომ ასეთ აღიარებას ჰქონდეს კაუზა (საფუძველი).

ცნობა, როგორც სიტყვა მიანიშნებს, რომ არის უკვე არსებულ მონაცემებსა და ურთიერთობებზე ინფორმაცია, ის პირდაპირ დაკავშირებულია პირველად მონაცემებზე და ურთიერთობებზე, რომელთა დაკავშირებითაც გაიცემა ცნობა.

სს „გ-ს“ 2014 წლის 26 მარტის ცნობა, რომ ი. რ-ი მუშაობს სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობაზე, არის კაუზალური აღიარება და იგი უნდა ეყრდნობოდეს კონკრეტულ

საფუძველს (ი. რ-ის სამსახურში დანიშნვის ბრძანებას ან შრო-
მით ხელშეკრულებას), რაც არ არსებობს.

მოცემულ შემთხვევაში, 2014 წლის 26 მარტის ბრძანებით
გაუქმდა არასწორ მონაცემებზე დაყრდნობით გაცემული ცნო-
ბა და აღნიშნულის შესახებ ეცნობა ყველა დაინტერესებულ
პირს.

ასევე, კასატორმა აღნიშნა რომ სააპელაციო სასამართლომ
არასწორად შეაფასა 2014 წლის მარტის თვის საშტატო განრი-
გი. სს „გ-ში“ მარტის თვეში განხორციელდა სტრუქტურული
ცვლილებები და წარმოდგენილ საშტატო განრიგში მოცემულია
სტრუქტურული ცვლილებების შემდგომი მდგომარეობა და მას-
ში ვერ აისახებოდა უკვე გაუქმებული სამსახურები.

სამოტივაციო ნაწილი:

VIII. საკასაციო პალატის დასკვნები

20. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატის 2015 წლის 5 ოქტომბრის განჩინებით საკასა-
ციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში სამოქალაქო საპრო-
ცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მიხედვით დასაშვებობის შესა-
ძომებლად, ხოლო 2015 წლის 28 ოქტომბრის განჩინებით
საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად.

21. საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები,
გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება,
საკასაციო საჩივრის საფუძველები და მიიჩნევს, რომ საკასაციო
საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

კასატორი ერთ-ერთ საკასაციო პრეტენზიას საპროცესო
სამართლის ნორმების დარღვევაზე ამყარებს. მისი მითითებით,
მოცემულ შემთხვევაში, დარღვეულია სააპელაციო საჩივრის
შეტანის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლით
დადგენილი 14-დღიანი ვადა, რაც სააპელაციო საჩივრის განუხ-
ილველად დატოვების საპროცესო სამართლებრივ საფუძველს
წარმოადგენდა.

22. ვინაიდან კასატორის მითითებული პრეტენზია სააპელა-
ციო სასამართლოს მიერ საპროცესო სამართლებრივი ნორმების
დარღვევას შეეხება, საკასაციო პალატა მიზანშეწონილად მიიჩ-
ნევს, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების კანონიერების შემოწ-
მება დაიწყოს სწორედ სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის წი-
ნაპირობების არსებობის კვლევით.

23. საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ კასატორის პოზიცია ი.
რ-ის მხრიდან სააპელაციო საჩივრის წარდგენის კანონით დად-
გენილი ვადის დარღვევასთან მიმართებით, მართებულია და

გაზიარებულ უნდა იქნეს.

აღნიშნულთან დაკავშირებით საკასაციო პალატა დადგენილად მიიჩნევს, იმ ფაქტს, რომ სამოქალაქო საქმეზე №2/10284-14, ი. რ-ის სარჩელისა გამო მოპასუხე, სს „გ-ის“ მიმართ, სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ ბრძანების ბათილად ცნობის, სამუშაო ადგილზე აღდგენისა და იძულებითი მოცდენილი დროის ხელფასის ანაზღაურების თაობაზე, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი გამოცხადდა 2014 წლის 12 დეკემბერს.

მითითებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას უშუალოდ ესწრებოდა მოსარჩელე – ი. რ-ი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილებით ი. რ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა..

ირკვევა, რომ მოსარჩელე ი. რ-ა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით მინიჭებული პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლებამოსილებით ისარგებლა 2015 წლის 17 თებერვალს, ხოლო ამავე წლის 2 მარტს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის განჩინებით ი. რ-ის სააპელაციო საჩივარი მიღებულ იქნა განსახილველად.

24. საკასაციო პალატა მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის მიხედვით, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის კოდექსის 259¹ მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში, გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ამ კოდექსის 46-ე მუხლით გათვალისწინებული პირებისათვის, ასევე პა-

ტიმრობაში მყოფი იმ პირებისათვის, რომლებსაც არ ჰყავთ წარმომადგენელი, გადანყვეტილების ასლის გაგზავნასა და ჩაბარებას უზრუნველყოფს სასამართლო ამავე კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის კოდექსის 259¹ მუხლის მე-2 ნაწილი თავისი სტრუქტურით ბლანკეტური შინაარსის ნორმაა, რომელიც დათქმას აკეთებს ამავე კოდექსის 46-ე მუხლზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლით კი, დადგენილია სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან განთავისუფლების საფუძვლები. მითითებული მუხლის მე-2 ნაწილი ადგენს ქცევის იმგვარ წესს, რომლის მიხედვითაც, კანონით შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან მხარეთა გათავისუფლების სხვა შემთხვევებიც.

სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან გათავისუფლების სხვა შემთხვევებს კი, თავის მხრივ, ადგენს „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონი, სახელდობრ, კანონის მე-5 მუხლით გათვალისწინებულია შეღავათები სახელმწიფო ბაჟში, რომლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საერთო სასამართლოებში განსახილველ საქმეებზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან თავისუფლებიან ფიზიკური პირები – სარჩელებზე ხელფასის გადახდევინების შესახებ და სხვა მოთხოვნებზე შრომის ანაზღაურების თაობაზე, რომლებიც გამომდინარეობს შრომის სამართლებრივი ურთიერთობიდან.

მოცემულ საქმეზე დადგენილია, რომ ი. რ-ის სასარჩელო მოთხოვნებს წარმოადგენდა:

- ი. რ-ის სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ სს „გ-ის“ დირექტორის – მ. პ-ის 2014 წლის 31 მარტის №3... ბრძანების ბათილად ცნობა;

- ი. რ-ის სს „გ-ის“ სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობაზე აღდგენა;

- სს „გ-ისათვის“ ი. რ-ის სასარგებლოდ იძულებით მოცდენილი დროის ხელფასის ანაზღაურება 2014 წლის 31 მარტიდან სამუშაო ადგილზე აღდგენამდე, ყოველთვიურად, 2500 ლარის ოდენობით.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მითითებული მოთხოვნებიდან მოსარჩელე ბრძანების ბათილად ცნობისა და სს „გ-ის“ სამონტაჟო სამსახურის უფროსის თანამდებობაზე აღდგენის ნაწილში, არ წარმოადგენდა „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვე-

პუნქტით გათვალისწინებული შეღავათით მოსარგებლე და მაშასადამე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის კოდექსის 259¹ მუხლის მეორე ნაწილის რეგულირების სფეროში შემავალ იმ ფიზიკურ პირს, რომლისთვისაც გადაწყვეტილების ასლის გაგზავნა და ჩაბარება უნდა უზრუნველყო სასამართლოს ამავე კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით. ამასთან, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ვინაიდან იძულებით მოცდენილი დროის ხელფასის ანაზღაურების შესახებ სარჩელის მოთხოვნა, როგორც მეორადი მოთხოვნა, წარმოადგენს უკანონოდ გათავისუფლების შესახებ ბრძანების თანმდევ სამართლებრივ შედეგს, მოსარჩელე არც მოთხოვნის ამ ნაწილში, წარმოადგენს იმ ფიზიკურ პირს, რომლისთვისაც გადაწყვეტილების ჩაბარების ზემოთმიითებული წესი გავრცელდებოდა.

25. საკასაციო პალატის ზემოთ განვითარებული მსჯელობიდან კი, გამომდინარეობს ერთმნიშვნელოვანი დასკვნა იმის თაობაზე, რომ სწორედ ი. რ-ის საპროცესო სამართლებრივ ვალდებულებას წარმოადგენდა გამოცხადებულიყო სასამართლოში, გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 20-30 დღიან ინტერვალში და უშუალოდ ჩაებარებინა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილება.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლით დადგენილია შესასრულებლად სავალდებულო წესი და ამდენად, გასაჩივრების მსურველ მხარეს გააჩნია არა უფლება, არამედ ვალდებულება ჩაიბაროს გასასაჩივრებელი გადაწყვეტილება. ამ ვალდებულების შეუსრულებლობა კი, აისახება მხარის მიერ გადაწყვეტილების გასაჩივრების წესზე.

დადგენილია, რომ ი. რ-მა თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილების ჩაბარების მოთხოვნით სასამართლოს მიმართა 2015 წლის 30 იანვარს, მაშინ როდესაც უკვე გასული იყო გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 20-30 დღიანი ინტერვალი. აღნიშნული კი, იმ გარემოებაზე მიუთითებს, რომ ი. რ-ის მიმართ გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის დენა დაიწყო არა გადაწყვეტილების ჩაბარებიდან, არამედ, ამ გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს.

26. ასევე, საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლით დადგენილი წესი ამავე კოდექსის მე-60 მუხლის მე-2 ნაწილის დანაწესთან ერთობლიობაში ადგენს გასაჩივრების უფლების წარმოშობისა და ამ

ვადის დენის დასაწყისს. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის კოდექსის მე-60 მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, წლებით, თვეებით ან დღეებით გამოსათვლელი საპროცესო ვადის დენა იწყება იმ კალენდარული თარიღის ან იმ მოვლენის დადგომის მომდევნო დღიდან, რომლითაც განსაზღვრულია მისი დასაწყისი. გასაჩივრების ვადის დენის ათვის წესთან დაკავშირებით არსებობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატის განჩინება (იხ., სუს 30.12.2014წ.-ის განჩინება საქმეზე №ას-1161-1106-2014).

განსახილველ შემთხვევაში, ი. რ-ისათვის სააპელაციო საჩივრის შეტანის კანონით დადგენილი ვადის დენა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის პირველი ნაწილისა და ამავე კოდექსის მე-60 მუხლის მე-2 ნაწილის დანაწესიდან გამომდინარე, დაიწყო 2015 წლის 11 იანვრიდან.

26. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლი განსაზღვრავს იმ საპროცესო ვადას, რომლის განმავლობაშიც, სასამართლოს პირველი ინსტანციით გამოტანილი გადაწყვეტილება მხარეებმა და მესამე პირებმა დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნით შეიძლება კანონით დადგენილ ვადაში გაასაჩივრონ სააპელაციო სასამართლოში. მითითებული ნორმის მიხედვით, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტად მიიჩნევა დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება ამ კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების ან 259¹ მუხლის შესაბამისად, ასევე 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ.

დადგენილია, რომ აპელანტმა სააპელაციო საჩივარი წარადგინა 2015 წლის 17 თებერვალს. ამ დროსათვის კი, გასული იყო პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის კანონით დადგენილი 14-დღიანი ვადა, რადგანაც ეს ვადა ამოიწურა 2015 წლის 25 იანვარს.

27. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 61-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით წლებით გამოსათვლელი ვადა დამთავრდება ვადის უკანასკნელი წლის შესაბამის თვესა და რიცხვში. თვეებით გამოსათვლელი ვადა გასულად ჩაითვლება ვადის უკანასკნელი თვის შესაბამის თვესა და რიცხვში. თუ თვეებით გამოსათვლელი ვადის უკანასკნელ თვეს სათანადო რიცხვი არა აქვს, მაშინ ვადა დამთავრებულად ჩაითვლება ამ თვის უკანასკნელ დღეს.

ამავე კოდექსის 63-ე მუხლის თანახმად კი, საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლება კანონით დადგენილი ან სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება.

საქმის მასალებით დადგენილია, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლომ 2015 წლის 2 მარტს ი. რ-ის სააპელაციო საჩივარი მიიღო განსახილველად, რითაც დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო სამართლის ნორმა.

28. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საკასაციო სასამართლო ამონმებს გადაწყვეტილებას საკასაციო საჩივრის ფარგლებში, ხოლო 409-ე, 412-ე მუხლების მიხედვით კი, საკასაციო სასამართლო დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ კანონის მითითებულ დარღვევას აქვს ადგილი.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, საპროცესო სამართლის ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდეს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი.

წარმოდგენილი საკასაციო პრეტენზიის შემონმების შედეგად საკასაციო პალატა მიდის დასკვნამდე, რომ მოცემულ შემთხვევაში, წარმოდგენილია დასაბუთებული და დასაშვები საკასაციო პრეტენზია (შედავება).

მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლომ 2015 წლის 2 მარტს ი. რ-ის სააპელაციო საჩივარი საპროცესო ნორმების დარღვევით მიიღო განსახილველად, აღნიშნული კი, გასაჩივრებული განჩინებისა და აგრეთვე, მისი წინმსწრები – ი. რ-ის სააპელაციო საჩივრის განსახილველად მიღების შესახებ განჩინების გაუქმების უპირობო საფუძველია.

29. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ამ მუხლში აღნიშნული წესები შეეხება, აგრეთვე, სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც გასწიეს მხარეებმა საქმის სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში წარმოებისას, ხოლო,

მე-3 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას, ან გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, შესაბამისად, შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც.

მოცემულ შემთხვევაში, სს „გ-ის“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილებულია. შესაბამისად, ი. რ-ს უნდა დაეკისროს სს „გ-ის“ მიერ საკასაციო საჩივარზე წინასწარ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ანაზღაურების მიზნით, 1750 ლარის გადახდა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, 411-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სს „გ-ის“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 22 ივნისისა და 2015 წლის 2 მარტის განჩინებები და ი. რ-ის სააპელაციო საჩივარი დარჩეს განუხილველად;
3. ი. რ-ს დაეკისროს სს „გ-ის“ მიერ საკასაციო საჩივარზე წინასწარ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ანაზღაურების მიზნით, 1750 ლარის გადახდა.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-296-281-2016

6 აპრილი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

მოსამართლე: ზ. ძლიერიშვილი

დავის საგანი: ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, ავტომანქანის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვა და მასზე საკუთრების უფლების აღიარება

აღწერილობითი ნაწილი:

გ. ჯ-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხეების – შპს „ჭ-ისა“ და გ. ჩ-ის მიმართ ხელშეკრულების ბათილად ცნობის, ავტომანქანის უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვისა და მასზე საკუთრების უფლების აღიარების თაობაზე.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 24 აპრილის გადაწყვეტილებით გ. ჯ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა გ. ჯ-ემ და მოითხოვა მისი გაუქმება.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 3 ნოემბრის განჩინებით გ. ჯ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა გ. ჯ-ემ და მოითხოვა მისი გაუქმება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ გ. ჯ-ის საკასაციო საჩივარი განუხილველად უნდა დარჩეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 401-ე მუხლის პირველი ნაწილის პირველი წინადადების მიხედვით, საკასაციო საჩივრის შემოსვლიდან 10 დღის ვადაში მომხსენებელმა მოსამართლემ უნდა შეამოწმოს, შეტანილია თუ არა საკასაციო საჩივარი ამ კოდექსის 396-ე მუხლის მოთხოვნათა დაცვით. აღნიშნული მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, თუ საკასაციო საჩივარი არ არის შეტანილი კანონით დადგენილ ვადაში, საკასაციო საჩივარი განუხილველი დარჩება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 397-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 21 დღე. ამ ვადის გაგრძელება (აღდგენა) არ შეიძლება და იგი იწყება მხარისათვის გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. ამავე კოდექსის 259¹ მუხლის თანახმად, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოტანის თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

მითითებული ნორმა ავალდებულებს მხარეს (მის წარმომადგენელს) გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოტანის თარიღი. ამ ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში კანონი ადგენს, რომ გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დასტურდება, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 3 ნოემბრის სასამართლო სხდომაზე განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდა როგორც კასატორი გ. ჯ-ე, ასევე მისი წარმომადგენელი თ. ბ-ე. ასეთ შემთხვევაში კასატორი ან მისი წარმომადგენელი ვალდებული იყვნენ გასაჩივრებული განჩინების ასლის მისაღებად სასამართლოსათვის მიემართათ არა უგვიანეს 2015 წლის 3 დეკემბრისა. საქმის მასალებით ირკვევა, რომ არც კასატორს და არც მის წარმომადგენელს განჩინების ასლის მისაღებად სააპელაციო სასამართლოსათვის დადგენილ ვადაში არ მიუმართავთ. გ. ჯ-ის წარმომადგენელმა თ. ბ-ემ გასაჩივრებული განჩინების ასლი ჩაიბარა 2016 წლის 28 იანვარს.

2014 წლის 30 დეკემბერს დიდმა პალატამ განმარტა, რომ

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹-ე თანახმად, გასაჩივრების მსურველ მხარეს გააჩნია არა უფლება, არამედ ვალდებულება ჩაიბაროს გასასაჩივრებელი გადაწყვეტილება. ამ ვალდებულების შეუსრულებლობა აისახება მხოლოდ უშუალოდ მხარის მიერ გადაწყვეტილების გასაჩივრების წესზე. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹-ე მუხლის შინაარსი არ შეიძლება გაგებულ იქნეს გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების გარეშე. განსახილველი ნორმა ანესრიგებს გასაჩივრების უფლების წარმოშობის წინაპირობებს, ხოლო გასაჩივრების ვადის დენის დაწყებას კი ანესრიგებს იმავე კოდექსის 60-ე მუხლის მე-2 ნაწილის დანაწესი.

ამდენად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს განჩინების გასაჩივრების 21-დღიანი ვადის ათვლა მოცემულ შემთხვევაში დაიწყო 2015 წლის 4 დეკემბერს და ამოიწურა ამავე წლის 24 დეკემბერს, შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი წარდგენილ უნდა ყოფილიყო 2015 წლის 24 დეკემბრის ჩათვლით. საქმის მასალებით ირკვევა, რომ საკასაციო საჩივარი გ. ჯ-ემ ფოსტას ჩააბარა 2016 წლის 18 მარტს ანუ კანონით დადგენილი ვადის დარღვევით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედება სრულდება კანონით დადგენილ ან სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში. ამავე კოდექსის 63-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლდება კანონით დადგენილი ან სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება.

მითითებული ნორმებიდან გამომდინარეობს, რომ მხარე ვალდებულია კანონით დადგენილ ვადაში შეასრულოს შესაბამისი საპროცესო მოქმედება, წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი კარგავს ამ საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლებას.

განსახილველ შემთხვევაში, ვინაიდან კასატორმა საკასაციო საჩივარი შეიტანა კანონით დადგენილი ვადის დარღვევით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ იგი განუხილველად უნდა იქნეს დატოვებული.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლით, 397-ე მუხლის პირველი ნაწილით და

დაადგინა:

1. გ. ჯ-ის საკასაციო საჩივარი დარჩეს განუხილველად;
2. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარეზიუმეო შეჯამება არასასაპატიო მიზეზით

განჩინება

№ას-31-31-2016

22 თებერვალი, 2016 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
პალატა

მოსამართლე: ზ. ძლიერიშვილი

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს „ა-მა“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხე შპს „ბ-ის“ მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებით შპს „ა-ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა და შპს „ბ-ს“ შპს „ა-ის“ სასარგებლოდ დაეკისრა 26000 ლარის გადახდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა შპს „ბ-მა მოითხოვა მისი გაუქმება.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 19 ნოემბრის განჩინებით შპს „ბ-ის“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა შპს „ბ-მა“ და მოითხოვა მისი გაუქმება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016 წლის 21 იანვრის განჩინებით კასატორს დაევალა განჩინების ჩაბარებიდან 7 დღის ვადაში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 1300 ლარის დამადასტურებელი ქვითრის წარმოდგენა.

2016 წლის 1 თებერვალს შპს „ბ-ის“ წარმომადგენელმა რ. ჯ-

ემ წარმოადგინა საკასაციო საჩივარი, სახელმწიფო ბაჟის – 1300 ლარის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი და შპს „...-ბ-ის“ დირექტორ ბ. ბ-ის მიერ რ. ჯ-ის სახელზე გაცემული რწუნებულეზა.

საკასაციო სასამართლოს 2016 წლის 3 თებერვლის განჩინებით შპს „ბ-ს“ გაუგრძელდა ხარვეზის შევსების საპროცესო ვადა და კასატორს დაევალა ამ განჩინების ჩაბარებიდან 3 დღის ვადაში საქართველოს უზენაეს სასამართლოში საპროცესო უფლებამონაცვლეობის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარმოადგენა იმ საფუძვლით, რომ განსახილველ შემთხვევაში საკასაციო საჩივარი შემოიტანა შპს „ბ-მა,“ ხოლო შპს „ბ-ის“ წარმომადგენელ რ. ჯ-ის მიერ წარმოდგენილი სახელმწიფო ბაჟი გადაიხადა შპს „...-ბ-მა,“ ასევე რ. ჯ-ის სახელზე გაცემული რწმუნებულეზას ხელს აწერს შპს „...-ბ-ის“ დირექტორი ბ. ბ-ე.

2016 წლის 19 თებერვალს შპს „...-ბ-ის“ წარმომადგენელმა რ. ჯ-ემ წარმოადგინა შპს „ბ-ის“ საპროცესო უფლებამონაცვლეობის დამადასტურებელი დოკუმენტი და იშუამდგომლა ხარვეზის შევსების საპროცესო ვადის გაგრძელეზა, რომელიც თავისი შინაარსით წარმოადგენს შუამდგომლობას საპროცესო ვადის აღდგენის თაობაზე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ შპს „ბ-ის“ საკასაციო საჩივარი განუხილველად უწდა დარჩეს შემდეგ გარემოეზათა გამო:

საქმის მასალებით ირკვევა, რომ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2016 წლის 21 იანვრის განჩინებით კასატორს დაევალა განჩინების ჩაბარებიდან 7 დღის ვადაში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 1300 ლარის დამადასტურებელი ქვითრის წარმოდგენა.

2016 წლის 1 თებერვალს შპს „ბ-ის“ წარმომადგენელმა რ. ჯ-ემ წარმოადგინა საკასაციო საჩივარი, სახელმწიფო ბაჟის – 1300 ლარის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი და შპს „...-ბ-ის“ დირექტორ ბ. ბ-ის მიერ რ. ჯ-ის სახელზე გაცემული რწუნებულეზა.

საკასაციო სასამართლოს 2016 წლის 3 თებერვლის განჩინებით შპს „ბ-ს“ გაუგრძელდა ხარვეზის შევსების საპროცესო ვადა და კასატორს დაევალა ამ განჩინების ჩაბარებიდან 3 დღის ვადაში საქართველოს უზენაეს სასამართლოში საპროცესო უფლებამონაცვლეობის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარმოადგენა იმ საფუძვლით, რომ განსახილველ შემთხვევაში

საკასაციო საჩივარი შემოიტანა შპს „ბ-მა,“ ხოლო შპს „ბ-ის“ წარმომადგენელ რ. ჯ-ის მიერ წარმოდგენილი სახელმწიფო ბაჟი გადაიხადა შპს „...-ბ-მა,“ ასევე რ. ჯ-ის სახელზე გაცემული რწმუნებულებას ხელს აწერს შპს „...-ბ-ის“ დირექტორი ბ. ბ-ე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლის მესამე ნაწილის თანახმად, თუ საკასაციო საჩივარი არ უპასუხებს ამ მუხლში ჩამოთვლილ მოთხოვნებს ან სახელმწიფო ბაჟი არ არის გადახდილი, სასამართლო ავალებს საჩივრის შემტან პირს, შეაფასოს ხარვეზი, რისთვისაც უნიშნავს მას ვადას. თუ ამ ვადაში ხარვეზი არ იქნება შევსებული, საკასაციო საჩივარი განუხილველი დარჩება. მითითებული ნორმიდან გამომდინარეობს, რომ საკასაციო საჩივრის ხარვეზის არსებობისას სასამართლო საჩივრის ავტორს განუსაზღვრავს ვადას და დაუდგენს იმ საპროცესო მოქმედებებს, რომლებიც აღნიშნული ხარვეზის გამოსწორებისთვის უნდა შესრულდეს. სასამართლოს მიერ დანიშნულ ვადაში ხარვეზის გამოუსწორებლობა საკასაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველია.

კასატორს ხარვეზის შევსების საპროცესო ვადის გაგრძელების შესახებ საკასაციო სასამართლოს 2016 წლის 3 თებერვლის განჩინების ასლი, კანონით დადგენილი წესით, ჩაბარდა 2016 წლის 5 თებერვალს. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 და 61-ე მუხლების შესაბამისად, ხარვეზის გამოსწორებისათვის დადგენილი სამდღიანი ვადის დენა დაიწყო 2016 წლის 6 თებერვალს და ამოიწურა ამავე წლის 8 თებერვალს. სასამართლოს მიერ დადგენილი ვადის განმავლობაში არც კასატორს და არც მის წარმომადგენელს ხარვეზი არ გამოუსწორებიათ და არც რაიმე შუამდგომლობით მოუმართავთ სასამართლოსათვის.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედება სრულდება კანონით დადგენილ ან სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში. ამავე კოდექსის 63-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლდება კანონით დადგენილი ან სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება. მითითებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, მხარე კანონით ან სასამართლოს მიერ დადგენილი ვადის განმავლობაში ვალდებულია შეასრულოს მასზე დაკისრებული მოქმედება.

განსახილველ შემთხვევაში „...-ბ-ის“ წარმომადგენელმა რ. ჯ-ემ შპს „ბ-ის“ საპროცესო უფლებამონაცვლეობის დამადას-

ტურებელი დოკუმენტი წარმოადგინა 2013 წლის 19 თებერვალს, ე.ი. სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 65-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულებისათვის განსაზღვრული ვადა, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, სასამართლომ შეიძლება აღადგინოს, თუ ცნობს, რომ საპროცესო მოქმედება საპატიო მიზეზით არ შესრულდა. საპატიო მიზეზად ჩაითვლება ამ კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილში მითითებული გარემოებები.

ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილის შესაბამისად, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას. ავადმყოფობა დადასტურებული უნდა იქნეს სამედიცინო დანებსებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი დოკუმენტით, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს სამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობაზე.

მოცემულ შემთხვევაში შპს „...-ბ-ის“ წარმომადგენელმა რ. ჯ-ემ ვერ დაასახელა საპატიო მიზეზი, თუ რატომ არ გამოასწორა ხარვეზი დროულად, ამდენად, მისი შუამდგომლობა საპროცესო ვადის აღდგენის (გაგრძელების) თაობაზე უსაფუძვლოა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ, ვინაიდან სასამართლოს მიერ დანიშნულ ვადაში ხარვეზი არ იქნა შევსებული, საკასაციო საჩივარი განუხილველად უნდა დარჩეს და კასატორს უნდა დაუბრუნდეს გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 1300 ლარის ოდენობით.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 401-ე მუხლის პირველი, მე-2 ნაწილებით, 396-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „...-ბ-ის“ წარმომადგენელ რ. ჯ-ის შუამდგომლობა ხარვეზის შევსების საპროცესო ვადის აღდგენის (გაგრძელების) თაობაზე არ დაკმაყოფილდეს.

2. შპს „ბ-ის“ საკასაციო საჩივარი დარჩეს განუხილველად.
3. კასატორ შპს „ბ-ს“ (ს/კ №...) დაუბრუნდეს შპს „...-ბ-ის“ მიერ 2016 წლის 22 იანვარს №425086732 საგადახდო დავალებით გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 1300 ლარის ოდენობით შემდეგი ანგარიშიდან: ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“ ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 3 0077 3150.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

კერძო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-689-655-2015

8 ივლისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

მოსამართლე: ე. გასიტაშვილი

დავის საგანი: ხელშეშლის აღკვეთა

აღწერილობითი ნაწილი:

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 2 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ი. ბ-ის სარჩელი მოპასუხე დ. ნ-ის მიმართ ხელშეშლის აღკვეთის თაობაზე დაკმაყოფილდა, მოპასუხის გამოუცხადებლობის გამო.

აღნიშნული დაუსწრებელი გადაწყვეტილება საჩივრით გასაჩივრა დ. ნ-მა, რომლითაც მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის განხილვის განახლება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 28 იანვრის განჩინებით დ. ნ-ის საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 2 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და საქმის განხილვა განახლდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 15 აპრილის მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ი. ბ-ის უფლებამონაცვლის ხ. დ-ის სარჩელი მოპა-

სუხე დ. ნ-ის მიმართ ხელშეშლის აღკვეთის თაობაზე დაკმაყოფილდა, მოპასუხის გამოუცხადებლობის გამო.

აღნიშნული დაუსრულებელი გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა დ. ნ-მა და მოითხოვა მისი გაუქმება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 9 ივნისის განჩინებით დ. ნ-ის სააპელაციო საჩივარი განუხილველად იქნა დატოვებული, ხარვეზის შეუესებლობის გამო.

აღნიშნულ განჩინებაზე კერძო საჩივარი შეიტანა დ. ნ-მა და მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ დ. ნ-ის კერძო საჩივარი განუხილველად უნდა დარჩეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრის განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 401-ე მუხლის პირველი ნაწილის პირველი წინადადების მიხედვით, საკასაციო საჩივრის შემოსვლიდან 10 დღის ვადაში მომხსენებელმა მოსამართლემ უნდა შეამოწმოს, შეტანილია თუ არა კერძო საჩივარი ამ კოდექსის 396-ე მუხლის მოთხოვნათა დაცვით. აღნიშნული მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, თუ კერძო საჩივარი არ არის შეტანილი კანონით დადგენილ ვადაში, კერძო საჩივარი განუხილველი დარჩება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 416-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრის შეტანის ვადაა 12 დღე. ამ ვადის გაგრძელება ან აღდგენა დაუშვებელია. იგი იწყება მხარისათვის განჩინების გადაცემის მომენტიდან ან მხარისათვის სასამართლო სხდომაზე მისი გამოცხადებიდან, თუ განჩინების გამოცხადებას ესწრებოდა კერძო საჩივრის შეტანის უფლების მქონე პირი. განჩინების გადაცემის მომენტად ითვლება განჩინების ასლის მხარისათვის ჩაბარება უშუალოდ სასამართლოში ან ამ კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების შესაბამისად.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დადგენილია, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 9 ივნისის განჩინების ასლი 2015 წლის 12 ივნისს ჩაბარდა კერძო საჩივრის ავტორის ოჯახის წევრს (ბიძაშვილს) – ბ. დ-ეს, რაც დასტურდება ამ უკანასკნელის ხელწერილით. შესაბამისად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-

60 და 61-ე მუხლების მიხედვით, კერძო საჩივრის შეტანის 12 დღიანი ვადის დენა დაიწყო 2015 წლის 13 ივნისს და ამოიწურა ამავე წლის 24 ივნისს. საქმის მასალებით ირკვევა, რომ დ. ნ-ის კერძო საჩივარი შეტანილია 2015 წლის 26 ივნისს, ანუ კანონით დადგენილი ვადის დარღვევით.

2015 წლის 26 ივნისს დ. ნ-მა განცხადებით მიმართა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს და განმარტა, რომ მან კანონით დადგენილ ვადაში, კერძოდ 2015 წლის 24 ივნისს კერძო საჩივარი შეცდომით წარადგინა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში. კერძო საჩივრის ავტორის მითითებით, საკასაციო სასამართლოში განუმარტეს, რომ კერძო საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოში უნდა იქნეს შეტანილი. საქმეში წარმოდგენილი მასალებით არ დასტურდება დ. ნ-ის მიერ კერძო საჩივრის, კანონით დადგენილ ვადაში, სასამართლოსათვის წარდგენის ფაქტი. დ. ნ-ის განცხადება, რომელსაც თან ერთვის კერძო საჩივარი, თბილისის სააპელაციო სასამართლოში დარეგისტრირდა 2015 წლის 26 ივნისს. 2015 წლის 24 ივნისს სასამართლოში წარდგენის დამადასტურებელი შტამში კერძო საჩივარზე არ არის. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოში წარდგენილია 2015 წლის 26 ივნისს, დ. ნ-ის განცხადებასთან ერთად.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედება სრულდება კანონით დადგენილ ან სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში. ამავე კოდექსის 63-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლება კანონით დადგენილი ან სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება.

ზემოაღნიშნული ნორმებიდან გამომდინარეობს, რომ მხარე ვალდებულია კანონით დადგენილ ვადაში შეასრულოს შესაბამისი საპროცესო მოქმედება, წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი კარგავს ამ საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლებას.

მოცემულ შემთხვევაში დ. ნ-მა დაკარგა საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება, ვინაიდან კანონით დადგენილ ვადაში არ წარადგინა კერძო საჩივარი, რაც მისი განუხილველად დატოვების საფუძველია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 401-ე, 416-ე, 420-ე მუხ-
ლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. დ. ნ-ის კერძო საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართ-
ლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 9 ივნისის გან-
ჩინებაზე განუხილველად იქნეს დატოვებული.

2. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ სა-
ჩივრდება.

საკიეპელი

პროცესის ხარჯები

სასამართლო ხელმისაწვდომობის უფლების შეზღუდვა სახელმწიფო ბაჟის გადაუხდელობის გამო	3
სასამართლო ხარჯების გადახდისგან გათავისუფლების საფუძვლები	13; 19
სასამართლო ხარჯების გადახდის გადავადება და მათი ოდენობის შემცირება	24; 30
საპროცესო უფლებამონაცვლეობა	36
მტკიცებულებათა შეფასება	42

სარჩელის უზრუნველყოფა

განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ	60
სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შეცვლა	70
სარჩელის უზრუნველყოფით გამონწვეული ზარალის ანაზღაურება	77

დაუსრულებელი გადაწყვეტილება

დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გამოტანა შესაგებლის წარუდგენლობის გამო	84; 98
დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დაუშვებლობა ..	103
გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გასაჩივრების შესაძლებლობა	112; 119

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება

დაუსრულებელი გადაწყვეტილება – აპელანტის არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის გამო	125
--	-----

დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები

სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზები	135
დაუსრულებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლები	143
სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა	155
საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადა	170
ხარვეზის შეუფასებლობა არასაპატიო მიზეზით	173
კერძო საჩივრის შეტანის ვადა	177

საქართველოს უზენაესი სასამართლო
თბილისი 0110, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №32
ტელ.: (995 32) 2982103
www.supremecourt.ge